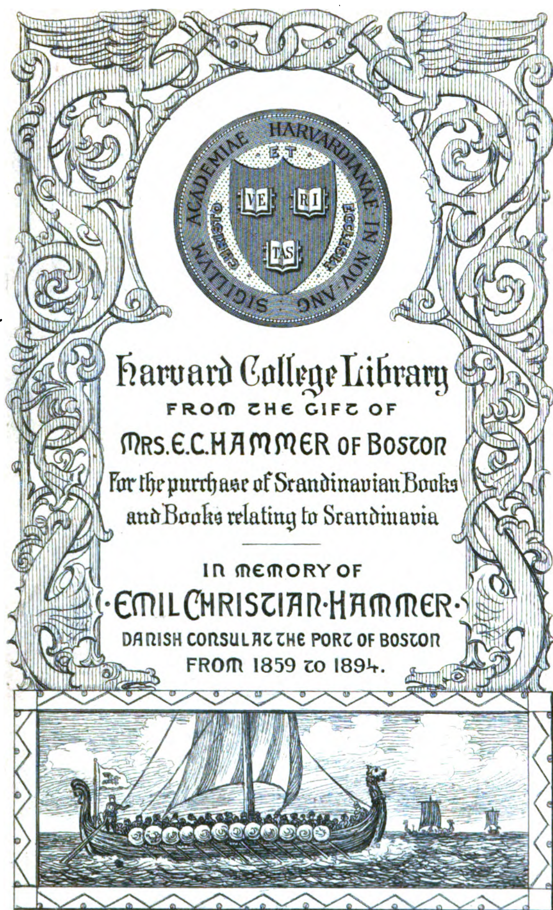




Harald Jensen.
Kjöbenhavn, Danmark, 1902.

BELLMAN, SAMLADE SKRIFTER.

III.

SAMLADE SKRIFTER

AF

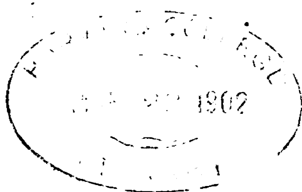
CARL MICHAEL BELLMAN.

ILLUSTRERAD GODTKÖPSUPPLAGA.

TREDJE DELEN:

FREDMANS TESTAMENTE.

STOCKHOLM.
ADOLF BONNIER,
Kongl. Hof- och Universitets-Bokhandlare.



STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1879.

FREDMANS

TESTAMENTE

AF

CARL MICHAEL BELLMAN.

STOCKHOLM.
ADOLF BONNIER,
Kongl. Hof- och Universitets-Bokhandlare.

FREDMANS

TESTAMENTE.

LÄSARE!

Här ser du en skugga af en Bacchi hjelte, en matt rök efter en utblåst krogdank. Hvem är det — menar du? Jo, det är urmakaren Fredman, han, som i lifstiden varit äfven så allmänt känd för sin skicklighet att dela tidens lopp uti timmar och minuter som för sin behändighet att göra tiden till intet uti ett litet grönt timglas med finkel. Då han ännu dvaldes här i den torstiga och torftiga skröpligheten, raglade han, midt under de svåraste förföljelser af ett oblidt öde, likafullt uti en benmogen lycksalighet ur Bacchi sköte in i Fröjas öppna armar och genom ölfatet samma väg tillbaka igen. Bränvinstumlaren var hans förträffligaste böxsäcks-ur och det proberur, hvarpå han säkrast kunde lita. Under brist på lyckans håfvor träffade han dagligen sitt öfverflöd i Bacchi gårdar och sitt fuktiga Sans Souci uti Djurgårdens fröjderika palatser.

Men betrakta honom nu, mine läsare, på den elysciska *Djurgården vid Stygiska viken, som plöjes af inga andra roddarbåtar än Karons gamla färja, full med lik och benknotor. Det är här vi få se hans utsvultna och hoptorkade vålnad försmäkta under nykterhetens betryck. På detta stället föraktar han lyckan — men här finnes ock ej den enda lycka han sökt. Här höras inga valdthorn, här bakas inga strufvor, här finnes intet hoglands uti pokaler med pimpinella, etc.; och de Clorisar, som i hans sällskap anlände, hafva ingen lust att bjuda opp.*

Och — hvad värst är — som urverk i evigheten icke behöfvas, så är ock den konst, hvaruppå han lärt, honom här en onyttig börda.

Ofvan jord spelar han desto större rol. Bacchus är denne hjelten för mycket skyldig att låta dess minne begrafvas med dess aska. Han framhåller honom dagligen som ett exempel för sina barn och uppmuntrar dem med dessa orden: Träden i Fredmans fotspår, mine älskelige, så skolen j en gång vinna Fredmans ära, och edert namn skall liksom hans blifva fästadt på stoderna i mitt tempel!

C. M. Bellman

N:o 1.

Fredmans Testamente.

Hvad Behagas?

I.

Somnia plus vigili quam dormienti nocent.

Owenius.

Jo, jo, ackurat så är sammanhanget, mine läsare... Jag, som till karakteren är afskedad tullförvaltare i Nådendal och på tredje året enkling, men nu en kort tid härstädes vistande, boende uti hörnhuset n:o 19 på Malmskilnadsgatan... mig hände för några qvällar sedan att, bäst jag vände mig at väggen och snarkade i min söta sömn så hes och rödblommig som trots någon af mina förnäma gynnare på Reiners eller Dufvan... mig hände, säger jag, något besynnerligt. Klockan var ungefärligen full middag: det vet jag deraf att hon slog precist 12 i Johannis, då jag hängde mina blå schaggbyxor på sängstolpen och karpusen på spegeln. Just i detsamma hörde jag en röst... på min ära, precist i sjelfva rummet, der jag med amman och barnet låg... något sakta i början, men sedermera i tilltagande. Ändtligen ropade den mig i namn med en ton som den grofvaste orgpipan i Storkyrkan, och det trenne gånger å rad: »Petter... Petter... Petter Bredström, du blir inte gammal.» Jag mumlade under lakanet och svarade: *Hvad behagas?*... Puff — och

si dörren flög i detsamma på vid gafvel. Ett susande sken uppfyllde hela rummet, emellan hvars spräckliga och brokiga flammor en sväfvande skugga utan uppehåll vandrade fram och tillbaka, som till slut mer och mer uppdagade för mig min aflidna saliga hustrus bild, och syntes hon skenbarligen liksom i ett långt sveplakan, med en uppsatt mössa och en svart och hvit solfjäder, hvarmed hon stundom fläktade öfver amman och barnet. Hjelp, himmel... O, Sankt Antonius Kortmålare... Uff, uff, uff... Hör på! Amman, som satt på en pall och nickade vid en grön tallrik med några skifvor stekt palt och en kruka färsk-öl, gaf till ett rop vid denna syn och trillade som en tjäderhöna för skottet. Det ena barnet qved i dunbädden, det andra fick hjertsprång i fällbänken. Vaggmeden knarkade. Hundarne bjebbade. Amman slog ihop båda händerna. Brandvakten ropade: »Tolf slagen!» Upsala-posten rullade förbi och stötte i posthornet. Tornväktarn tutade. Luren vrålade från garfveriet. En lykttändare, som halkat ner af stegen, låg med sitt afbrutna ben i snödrifvan och jemrade sig. Patrullerna ropade: »Wer da?». Kattorna jamade, ett parti i bakporten och det andra sällskapet på taket. Mössena knaprade på smörbyttan under skänkskåpet och sinselerade på tullspecialen vid väggen. Värdinnans hund var instängd i mangelboden, och (till öfverflöd) vid det smattrande urvädret om natten bultade vindsluckan med ett beständigt knirrknarr mot takfoten. Svinen grymtade i stian. Hönsen kacklade på hövinden. Tuppen gol i vindsgluggen. Blompottorna föllo ned från sängkransen, och vedtrafven ramlade ner i vedbo'n... Uff, uff, uff! Var jag inte då väl i mina affärer? *Hvad behagas?*

Sådan, mine läsare, var min belägenhet då jag ändtligen lyfte upp hufvudet och tittade fram, inte annorlunda i fysionomien än som en feg rekryt för några prygel, än en hanrej, som tittar efter hatten och käppen, eller som en from besökare efter ett slag på truten... Hvad gjorde jag, arme man? Jo, jag blundade, slog eld, tände på pipan, blef modig i mitt förvirrade tillstånd och drog på mig byxorna. Kring kapprocken band jag strumpebandet om lifvet, satte hatten ofvanpå nattmössan och skuttade så barfota från min salig hustru och hela hushållet bort i granskapet till källaren Lilla Viktoria. Jag sprang så sulorna hoppade undan tofflorna och klacklapparna flögo i kapp med snöbollarna: håret fläktade utåt ryggen som på den flygande Merkurius, gnistorna glimmade kring piphufvudet, mjelten högg och hjertat klappade i språnget tick-tack, tick-tack, tick-tack! Ändtligen hann jag fram och durkade inom porten bums genom en dörr som en pil in i lilla blå kammaren på Viktoria... Men hvad såg jag då under all min andtrutenhet och förskräckelse? Jo, jag råkade derstädes ideliga goda vänner och kärngubbar. Efter vanligheten fann jag der sällskapet *Pro Vino*, sittande vid sina glittrande päronglas, med långa holländska pipor och förnumstiga peruker, immerfort resonerande om stadens bästa, om engelska kolonierna, general Washington, priset på hö, penningbristen och dylika historier. Men med hvad oändlig glädje träffade jag ej min gamle bekante gode vän Christian Wingmark från Arboga — som jag icke på trettio år sett, alltsedan han tjente som boddräng på Hötorget — hofrådet, skutskepparen Sjögren, kommissarien Öhlbäck, pukslagaren Pittmeyer, konterfejaren, poeten och spelmannen, några ostronhandlare med flere, som alltid pläga uppehålla sig derstädes dyg-

net om, alla med sina ifyllda glas ... Men nå — hvad jag var välkommen, det tviflar väl ingen på ... *Hvad behagas?* Jo, just som jag steg in med pipan i mun och nattmössan på ena örat, så ropade alla, alla med full hals och utslagna armar: »Si, god morgon!»

»Ska jag tro mina ögon?» sade Öhlbäcken. »God morgon, god morgon, bror tullförvaltare!»

»Sein diener!» sa' Wingmarken och dunkade glasbotten i bordet så bitarne klingande kring öronen.

»*Hvad behagas* för sort?» hviskade kyparn.

»*Behagar* bror pontak?» skrek hofrådet.

»Sapperment, ge oss hvar sin sup!» ropade kommissarien, som satt och dreglade vid fönsterposten.

»Moslervin?» skrek madam och skrattade.

»Så för tusan,» ropade ostronhandlaren, »konterfejarn damp i golfvet ... der ligger peruken ... Bon, han är redan uppe och står på två fötter ... Sätt på'n peruken!»

»Hvad i Blåkulla,» tänkte jag, »det vill, på min ära, säga annat än sveplakan, barnskräl, kattmusik och urväder?» Jag stoppade min pipa som en herre och drog mina rökar, under det de andre med halföppna ögon och rossliga stämmor klingade och sjöngo:

»Drickom om af hvad som vankar —
»Skälm, som icke gör besked!»

Vips i detsamma kom kyparn skuttande, liksom en ann Ganymedes vid gudarnes taffel, med en stor, stor floribus moslervin. Nå, jag drack och svettades, och sjelfva löjet tittade fram mellan mungiporna. Jag drack så snön smälte bort på kapprocken och nattmössan stod styf som en borste ... Men — med förlof, om så *behagas* — för att göra läsaren mera bekant med sällskapet, så sutto de vid min ankomst

kring ett ovalt brunmåladt bord i följande ordning, nemligen:

Gubben Wingmark i en kanelfärgad klädning, med stor yfvig hvit peruk, askfärgade byxor, med öfver knäna uppvecklade gula regarnsstrumpor, tvära skor med små messingsspännen, näsan utsirad med ett par stora gröna glasögon, och på fingret hvälfde sig en signetring med en svart sten och valspråket *Vanitas*, som skulle låss alludera på namnet, ständigt hållande händerna i kors och hvilande på en masurkrycka bredvid sin på stolen alltid sittande gula Moppe, som gerna gäspade, hvar gång husbonden fattade i glaset. Gubben, som hör illa, lyfter ständigt på peruken, skjuter fram venstra örat och vid hvart ord frågar: *Hvad behagas?* Det är nu så hans manér. För örigt är han en artig umgängesman och en glad gubbe, som också, efter hans egen utsago, bevistat akademien i de yngre åren, läst sin Plato och Terentius, skrifver äfvenledes vers på sina gamla dagar och sjunger visor.

Midt emot, utåt gårdssidan, sutto ett par ostronhandlare i svarta läderkapprockor, med skälskinnskarpuser, och pimplade gammalt franskt med hofrådet, som satt och läspa, klädd i en röd scharlakansrock med hvitt foder, koefferad med fem etager lockar på en möglig pungperuk, fingererade en liten spatservärja med porslins-kafle och brukade blå regarnsstrumpor, stora pumpskor och små pinsbacksspännen.

Dernäst satt skeppar Sjögren från Uddevalla i en brun levantsrock, med en blårandig näsduk kring hufvudet och en stor vårta på ögonlocket. Skepparn släppte glaset knaps i backen, när jag skuttade in genom dörren. Af kommissarien Öhlbäck och pukslagarn, som nickade och snarkade bredvid hvarandra, hade perukerna redan fallit i vrån, och den tre-

kantiga silfvergalonerade batten med gula sultan syntes mot de dunkla ljusen och den rökande lampan i taket, der han låg och simmade i den utslagna pontaken, icke olik en påfågel, en japansk kråka eller någon annan okänd varelse. Konterfejarn, som nu stod med båda händerna i sidan, drack brorskål med spelmannen, och båda pratade, med piporna i mun, så högt att det hördes ut i förstugan, der madam eller värdinnan stod i skafferiet, i en liten svart salopp och hvit kjortel, med röda girandoller i öronen och en rutig silkesduk kring axlarna, för att tillreda frukosten.

Dock till saken igen!

Sedan vi så der in bona caritate druckit om och sjungit vår visa, så trumlade trumslagarn klockan 4. Genast proponerades en butelj långkork, då, under det vi drucko, gubben Wingmark hviskade mig i örat ett och annat i litteraturen, om de utgäende dagbladen, vitterhetens tillstånd, om böcker, ströskrifter, författare, poeter, m. m.; och som han satt, drog han upp ett papper ur fickan, fästade glasögonen vid tinningen och förtrodde mig ett utkast eller början till en skrift, innehållande blandade roliga ämnen, utan någon viss ordning eller tvång, dem han tänkte framdeles till allmänhetens tidsfördrif vissa dagar i veckan utgifva. »Desamma» — sade han, under det han höll handen på mig i rockknappen — »komma inte att innehålla andra saker än sådana som otvunget kunna förenas med ärbarhet och goda seder. Det hjelper inte», tillade han, »om jag nu, för besväret, af någon melankolisk anda eller en trumpen och ovänlig kritikus blir begabbad och att af Ovidius målningen lämpas på mig, der det heter:

Cantator cygnus funeris ipse sui.»

Jag förenade min lust och nit med den värde gubben, hvarpå vi stego ifrån bordet. Gubben hvisladc åt sin Moppe, och jag tog långkorksbuteljen i handen, frågande lite efter hustru mins spådom, hvarpå vi togo hvarandra under armen och smögo oss in i den blå kammaren, som har utsigten inåt trädgården, och lemnade så våra medbröder snarkande med armarna under kindbenet och glasen kullstjelpta. Vår vackra värdinna, som vi lemnade i skafferiet för en fjerdedels timma, kom nu in och neg, satte fram ett mahognybord, öfverdraget med en fin holländsk drälls-servett, ställde fram en kall hjerpe med ett saltser rödbetor, en kräm och några anjovis. Jag ställde långkorksbuteljen midt på bordet. Min gubbe och jag blefvo så muntra som hade vi njutit den ordentligaste hvila i verlden, hvarpå, sedan vi ätit med god aptit och druckit ett och annat glas, vi gåfvo hvarandra handen att här, på detta ställe, och tills öppet vatten blir åt Arboga eller Nådendal, meddela hvarandra våra tankar och dem på papperet författa samt efter vår förmåga söka göra oss värdiga allmänhetens blida omdöme och välvilja. Vi kommo också öfverens med ett starkt handslag att aldrig besvara, men väl i tysthet ställa oss till efterrättelse och uppmuntran de kritiker och erinringar, oss kunna öfvergå. Men möter oss någon med förakt eller förtal, klandrar vårt oskyldiga uppsåt, — bon, magnifikt — då dricka vi vårt glas och sjunga vår visa. Vår täcka värdinna slog än i ett glas af det röda vinet; och vi tyckte huru vinet ännu förökade skönheten, när hon makade sina rosenröda läppar mot den räfflade kristallens glittrande bräddar. Hvad hon såg täck ut i sin ljusblå mössa med gullgramaner och ett litet kors på bröstet! Sedan hon druckit, neg hon och försvann. Gubben satte glasögonen på

sig och under det han intog länstolen och hans Moppe lade sig att sofva, uppläste han följande:

Det säges att Moralen en gång fallit på den tanken att kläda sig i samma paryr, som hennes medtäflarinna Flyktigheten. Efter allt utseende måtte sådant skett i förtreten. Hon visste alltför väl att hon i sin vanliga drägt var föga välkommen hos de dödliga. Hon satte sig till den ändan vid sin toilett. Bandrosor, smink, muscher, gaser, blonder, frivoliteter — ingenting sparades. En af gracernas sändebud, som nyss kommit från Paris, drog försorg om hennes koeffyr. En lysande bonnet à la victoire hemtades ifrån mamsell Pauli. Briljanter köptes ifrån assistanskontoret, och för hushållningens skull låntes panascher och en ljusgul fotsid pelis af en operadansös. I denna nymodiga attiralj begifver sig gudinnan till fots ifrån sina rum, som hon hade hyrt i Storkyrkobrinken, och promenerar med långsamma steg uppåt Bollhuset, hvarest hon den dagen par hasard hade en loge på second-troisième. Ehuru vägen var ganska kort, så var den dock icke utan sina äfventyr. Hon ådrog sig genast allas uppmärksamhet. Knappt hade hon intagit sitt rum i logen, förrän alla lorgnetter kommo i rörelse. De unge kavaljererna sade henne tusende hjertnupna grannlåter på långt håll. De gamle herrarne hostade i tysthet fram sina matta begär. De vackra fruntimren berömde till någon del hennes fägring; de fula åter sågo snedt på henne. Jupiter och Neptunus kommo af sig i sina kärleksdeklarationer till Thetis och adresserade dem upp till den nykomna skönheten på troisième, och hela den feminina baletten gjorde i distraktion nio gånger å rad pas-de-bourée i stället för ronde-jambe. Gudinnan var emellertid en tyst åskådare af alla dessa rörelser, då hasteligen ett par

ordensbröder af sällskapet *Ubi sunt gaudia*, två äkta Fröjas elever, trädde upp i logen. De hade inifrån parterren betraktat denna sällsynta skönheten och togo henne för någon ung debutant vid operan. Konversationen öppnades straxt utan många förberedelser. Gudinnan, som hade sina vyer, svarade till allting småleende. Det behöfdes icke mera. Emellertid slutas spektaklet. Man föreslår sans façon att supera tillsammans. Gudinnan föres ner af de raske bröderna, en hyrvagn är tillreds, man enleverar henne, och inom en qvart befinner hon sig i gula kammarn på Clas på Hörnet, hvarest första ordet blef: »Ah ça, min raritet, jag må inte tro att hon vill göra sig till här på stället?»

»Åh nej!»

»Nå, det är beskedligt... Det är, ta mig tusan ett godt barn i sin genre!»

»Ja, du har rätt — men hon har något allvarsamt i sina ögon, som vid första påseendet icke lofvar så särdeles mycken benägenhet.»

Hittills hade gudinnan haft ett stort hvitt flor för ansigtet, som döljde hennes majestätliga anletsdrag. Man bad henne lägga detsamma utaf sig.

»Nej», svarade hon, i det hon låddes försvara sig, »det tillåter jag inte!»

»Jo, min själ, skall det inte bort!» Sagdt och gjordt i samma ögonblick. Men ifrån den stunden som de ryckte ifrån gudinnan denna främmande prydnad, kunde ingenting hålla tillbaka hennes helsosamma stränghet, utan de bägge förföriske gossarne, som blott tänkte på att roa sig, funno under denna behagsjuka flickans drägt Moralen, som de alldeles inte sökte.

Denna allegori, som gubben Wingmark läst i någon tysk roman, kan tjena som inledning till alla

slags arbeten, hvars uppsåt är att roa — och det blir också vårt ändamål.

Hoc opus, hoc studium parvi properemus et ampli,
Si patriæ volumus, si nobis vivere cari!

HORAT.

II.

Utkast

till ett Biografiskt Manual-Lexikon

öfver

Namnkunnige Krögare i Stockholm.

Första Delen.

Gubben Wingmarks Förberedelse.

Då min vän brodren Petter Brèdström företog sig detta kosteliga verk, var han sinnad att på en gång lemna det färdigt i allmänhetens händer. Jag har öfvertalat honom att nu till en början blott gifva ut trenne artiklar, för att dymedelst komma under fund med allmänhetens smak, ty det är icke så ogalet att veta huruvida man *behagar* eller inte. Hans afsigt blef då att lemna en i sender; men jag har varit af den tanken att mången läsare, som gäspar vid den första artikeln, torde vara oändligen mycket road af den andra. Det är med lyckan i litteraturen som med lyckan på lotterierna: ju flera lotter man har, ju säkrare vinst kan man hoppas;

och min vän Bredström har gjort väl, som vid detta tillfälle tagit trenne lottsedlar i stället för en.

Om dessa biografier icke lyckas, så blir det dervid; och brodren Bredström ärnar sjelf anse dem som förlorade, inte ifall läsaren skulle tala illa om dem, utan om han alls inte talar om dem. Då frågan är om de lärdas reputation, bör man aldrig så mycket oroa sig öfver allmänhetens bullersamma tadel, som så mycket mer öfver dess tystnad. Då stormen är som starkast på sjön, bli passagerarne oftast förskräckte, när matroserna börja svärja — de ha orätt: det är först då de icke svärja som man bör vara rädd.

Skulle åter dessa biografier behaga, så skall läsaren efter hand bli regalerad med flera af samma slag.

Nu till brodren Bredströms arbete.

AHLQVITTER, MICHAEL, förvaltare af näringsstället Förgyllda bägaren i Tre Prinsars gränd vid Skeppsbron, född den 4 Februari 1703. Fadren Ambrosius Ahlqvitter, då varande interims, sedermera perpetuel klarjonettblåsare vid det tyska krigsväsendet 1648 samt tjenstgörande vid de troppar, som från Holstein borde uppbryta, att på befallning sammanstöta med hufvud-arméen, då för tiden sammandragen i Schlesien till fredsverkets afslutande i Osnabrück. Modren Cajsa Stina Öhlbäck. Honom hände i yngre åren den ledsamheten att, sedan han begifvit sig i bryggarelära som utkörsdräng, befann han sig för något tillgrepp vid penninge-lefvereringen relegerad från sin husbonde, hvarpå han reste till Rostock och dersammastädes magistrerade. Förvärfvade sig tillika

de qvaliteter, att han derstädes redan på sitt tjugonde år utgaf sina nu för tiden ej så sällsynta *Epistolæ de Nihilo* i tolf starka band under det vidtberömda hofrådet *Nuddels von Puddels* inseende och præsidio. Gjorde sig sedermera någon tid både känd och aktad, tilldess han år 1731 om hösten, intagen af en ung böhmiskas behagligheter, under sitt vistande vid universitetet i Prag begick något misstag vid upphittandet af ett byxsäcks-ur, hvarpå han genom offentligt tryck till sitt justificerande utgaf på tyska: *Seine nützlichen, gelahrten, pragmatischen Leben und Thaten, nebst etlichen poetische Gedichte, allen Liebhabern und Liebhaberinnen zur Ergötzung, Uebung und nothwendigen Unterricht, mit Kupfern geziert.* Reste kort efter med mästerman från Schleswig såsom handledare för dess små herrar söner Gregorius och Jergen Lukas Blumenwetter i någon fadrens förrättning till Stettin. Satte sig der neder; och ändtligen ledsen vid så många besvärligheter, idkade krögerinäringen icke utan fördel, men med den förmån och skicklighet att ett distillerings-privilegium exklusivum följde på så ovanlig insigt. Hans tvänne diskiplar saknade icke desto mindre hans trogna handledande i de bacchanaliska vetenskapernas särskilta grenar eller de s. k. floribus och humaniora. Men året 1755 om våren mötte honom ånyo åtskilliga oförmodade förtretligheter, i det han i tysthet af ovänner angafs för oduglíga och förgiftade varor, såsom grumligt öl, dubbelt öl uppspädt, bränvin uppblandadt med vatten, m. m., hvarför han genast tog till pennan och uti en astronomisk anonym afhandling mästerligen utvecklade sin befrielse, förmedelst en utgifven skrift under titul: *Oförgripelig Minnestafla af Jordbäfningen 1755 såsom verkan till den Nordiska Öltunnans begrumlande, Köpenhamn 1756*, hvilken skrift på ett och annat sätt oför-

nekligen påskyndade författarens snabba hemresa till fäderneslandet; och anlände han således midsommarnatten 1757 på en kalkskuta till Stockholm, hvarest, genom vederbörandes bevågenhet och sedan han, både byxlös och skolös förmedelst kalcineringen, hit anländt, uppdrogs honom att tillträda näringsstället Förgyllda Bägarn, som då förvaltades af gamla Sjögrenskan. Här öppnades ett vidare fält för en Ahlqvitters snille och patriotiska fundersamhet. Sjelfva afunden lärer näppeligen kunna bestrida det han med egen mun från 1758 till dödsåret 1769 inalles uttömt 20 åmar svenskt öl, med ett appendix af 30 åmar bränvin: hade således i dessa dagar kunnat omfamna tidehvarfvet och riktat kalkulationen, om ej döden mellankommit, som snöt af detta fuktiga ljuset den 10 Juni 1769, sedan det flammat 66 år, 4 månader och 6 dagar.

Pappa Ahlqvitter såg hurtig och lefvande ut, hade stora bruna ögon med röda ögonbryn, hög panna, blåaktig näsa, orangefärgad hy, af ett resligt utseende och öfver 10 brabantska alnar tjock. Hans klädebonad var gemenligen en nockad grön filtmössa med blå uppveck och deröfver en trekantig hatt. Brukade gerna ett rutigt kalmink-lifstycke samt derpå en askfärgad syrtut. Gick på sednare åren något lutad och kunde aldrig uttala ordet vatten utan att stamma. Öfver hans kopparstycke, gjordt af den namnkunnige Hoffbro, har poeten Wetz författat följande sinnrika minnesskrift på latin:

Hic sepultus est
MICHAEL AHLQVITTER.
Animam reddidit
die X Decembris 1769.

Gift med aflidne rumormästarens dotter vid Sätra brunn, och ligger begrafven i Upland.

Berg, skoflickare och tapetmålare samt piplekare i Bacchi tempel, räknade staden Trosa för sin födslobygd, hvarest honom hände den lyckan att födas af sin moder under första giftet 1700, men bekom i detsamma till stjuffader en förnäm kaffekokare i Sachsen vid namn Benjamin Schwalbe af mer än vanlig förmögenhet. Pilten sattes genast af stjuffadern i skoflickerihandtverket, hvartill han tycktes af naturen vara synnerligen danad. Det varade icke heller länge förrän han förmedelst ovanliga framsteg, så i tillskärningsmetoden som klacklapperiet, förband sig stjuffadrens benägenhet, hvilken ock genom bref anhöll af skoflickarebrödralaget i Baden-Durlach och undfick promotorial för samme sin unge Telemach att till insigts vinnande i de praktiska delar af denna vetenskapen genast blifva antagen och immatrikulerad. Här såg man honom på sitt fjortonde år, med röd nattmössa, svart piskperuk och brunt läderförklä', på en fyrstolpad pall eller låda mottaga det af respektive vederbörande utfärdade patent, förvaradt i en med cinober öfverdragen messingskupa och med en förgylld läderrem kringviradt. Men oaktadt han aldrig läst i bok, märktes dess lekande snille likasåsom iakttaga dessa Plauti ord, der det heter: *Vigilare decet hominem, qui suo tempore vult conficere negotia.* Således fann han ock vid något tillfälle under klacklappningen huru de tillskurna skopinnarne af hammaren, då de inbultades, tycktes gifva någon tonartad klang. Detta vållade en alldeles oförmodad hänryckning hos den unga Bergen, som ifrån den

stunden kastade både sylen, prylen och penseln, och hvilket dyrbara ögnablick vi kunna tillegna den glada harmoni, skämtsamma menuett-komposition samt putslustiga polskan, som sedermera i så mångfaldig måtto utsirat så hans stämma som hans kosteliga oboe, hvarmed han i lifstiden likasom trotsade en Knape, en Movitz med flere. Hans basfiol är ändtligen utan jemförelse, likasom hans mungiga öfver all förundran. Derpå vidtogs det beslutet att öfvergifva baden-durlachska hofvet, och begaf han sig till den ändan landvägen till fäderneslandet med ej mera rikedom än han af sin kära buxboms-oboe kunde förtjena. Nu hade han gått barfotad öfver hundrade mil, när han ändtligen vid framkomsten af kyrkorådet i Trosa antogs att på stora högtidsdagar stöta i basun på kyrkotornet. Denna oförmodade lyckans skymning



Källaren Hamburg, Göthgatan n:o 47.

eller vålnad förvärfvade honom ovänner, både hemliga och uppenbara, af hvilka en surmulen tvärvigge och organist med lefverbrun rock, spikigt hår, läderkar-

pus, med skinnbyxor och blå regarns-damasker, utmärkte sig vara hans ifrigaste belackare och spetsfundigaste förföljare af alla de yppersta bönhasar i den moderna fiolspelningen. Striden utbrast i Stockholm vid något tillfälle, men bilades slutligen på källaren Hamburg vid några glas portugis-vin och en och annan smörgås med kall fågel. Efter så fatta omständigheter fann Bergen sig befogad att på någon tid idka tapetmåleriet, då fiolen sattes åsido, liksom oboen och basunen, tills, mindre gynnad i detta handtverket, han ånyo prydde sin hand med den gåfva, Apollo honom från barndomen tillerkänt och sånggudinnorna förnekat. Det var just vid invigningen af den bacchanaliska festen år 1767 som hans hjessa lutades att mottaga kransen, och hans arm svingade med stråken i en rondå för de annalkande Bacchi bröder: pelrarne ristades i templet, och hans kadans i B moll gjorde den krönta offerboskapen vrålande i offerporten. Förtjensten saknade ej sin belöning, och honom påsattes kransen under kor af Bacchi prester och prestinnor. Till valspråk antogos på flaskan dessa poetens ord:

Veniant mille
Sicut ille!

Han egde hvad man kallar ett vattenaktigt utseende, något undersätsig, med röda ögon och svafvelgult hår samt med en bjert rodnad öfver halfva pannan, som med starkare drag och likasom i utslagna perlor omringade mellersta delen af näsan under ett eldrödt sken af sjelfva nästippen. Den lärde Sjöbecken har om honom fällt denna utlåtelse, som fordom Smitten öfver Alexander Magnus, att *han var mer än som han syntes.* För öfrigt hatare af all fåfäng prakt, hvarföre han ock på slutet af sin lefnad merendels promenerade utan skjorta, om inte vid något högtid-

ligt tillfälle, som nyårsdagen, fettisdagen, någon namnsdag på något näringsställe och så vidare, då han stundom plägade fastklistra utklippt postpapper vid uppslagen som manchetter och enahanda till krås i barmen. Oförnekligen på sin tid en stor kännare af likörer och ypperlig afnämare, liksom ingen heller efter honom lärer framstiga på verldsteatern, som med den grace, oaktadt ett tungt hufvud och förstörda lungor, förmår uthålka så oerhörda ihåliga dissonanser och förvillande toner.

Afled på näringsstället Hvita Hästen vid Zinkens dam i början af år 1773 vid en oförmodelig tidning om sin mosters dödliga frånfälle, som blifvit kringtrampad och uppäten af en babian på Batavia. Gift med Maja Löfberg, grälmakar Löfbergs enda dotter, vid Danto-bommen, som afsomnade några år förut och ligger begrafven på S:t Katarinæ kyrkogård i korporal Bomans lägerställe.

Cornelius, dödgräfvare, orgtrampare och krögare på Blå Dörrn i Götgatsbacken på Södermalm. Född 1712. Fadren arlequin vid tyska komedien i Mayntz. Modren, Susanna, pukslagaredotter från Antwerpen. Under så vittra föräldrars handledande uppfostrades den unga Cornelius dels hemma på Bollhuset, dels under fadrens enskilta inseende. Derstädes vande sig vår yngling något vid enterchaque-metoden efter gamla schwabiska posituren och något vid lindansandet och pukslageriet, tills omsider efter föräldrarnes dödliga frånfälle Cornelius af sin farbroder, dåvarande befallningsman öfver oxdrifterna från Jutland till Sverige, beledsagades och tog vägen igenom Skåne, Kalmar, Jönköping och Wernamo. Här blef han till fortsättande af sina insigter befordrad vid trivialskolan i Nyköping som docens i poesien, hvarest man än i dag har att tillskrifva detta snille de framsteg, sig derstä-

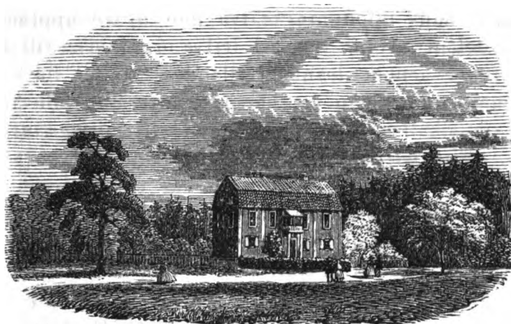
des yppa i vitterhet och skaldekonst och hvarom Stockholms-Posten ofta förmäler. På sistnämde ställe egde han tillfälle att förskaffa sig de första principerna i orgtrampningen och blef ändtligen 1731 genom kyrkorådets i mycket rörande termer aflåtne skrifvelse anmodad och uppdragen det besvärliga och lika så ansvariga göromålet att åtaga sig stads-dansmästaresysslan, hvarmed var förknippadt orgtramperiet och krögarenäringen, hvilka sysslor med största bifall förestodos tills anno 1733 om hösten, då han utverkade sig tillstånd att fortsätta sin reselystnad och beség således Stockholm samt söder ut Hamburg, Björngården, Lo-



Källaren Björngården, S:t Paulsgatan n:o 27.

katten, Midsommarstången, Pumpan, Grana Jägarn, Stabraket, Jungfrudansen, Fingerborn, Lustigkulla, Gröndal och Fågelsången, och med lika uppmärksamhet åt norra sidan Solbaddet, Pullan, Finnstugan, Gungan, Silfverdalen, Rotebro med flera ställen. Men som lyckan liknar facklan i en mörk dal, hvars tysta sken beledsagar den tråkande vandringsmannen på rätta vägen, så uppklarnade ock vid en vacker

afton mot den nedgående solen den glimmande skylten ofvan vid dörren, der vi få skåda en af lyckan gynnad Cornelius i all sin glada rustning såsom värd, krögare och orgtrampare i S:t Mariæ tempel. I denna sin beställning, hvad krögeriet angår, ansåg han åren



Finnstugan, till venster inom Haga grindar.

1761, 62, 63, 64, 65 till och med åren 1766, 67 och 68 för isynnerhet till ett gynnande ändamål märkvärdige. Den tiden förspordes ständig gästning, oupphörligt dansande, jemn musik af nyckelharpor och fioler samt ett oaflåtligt trumlande med hvirfvel på hvirfvel utanför krogdörren. Under samma epok såg man vår gode Cornelius ofta lika krokryggig och raglande nedhukad med sin skofvel i mullhögen som rak och rödblommig sitta på kusksätet och nicka på likvagnen med en saffrans-kringla i munnen och ett par hvita knytnäfvar, färdiga att omfatta en smällpiska vid en kapriol af ett spann dansande kameler. Man har som något besynnerligt anmärkt att han var inventor eller uppfinningsman till de dubbla rader bänkar, som med så mycken fördel brukas kring disken på

näringsställena. Honom tilläggcs derjemte icke utan mycken anledning den förmån att hafva uppfunnit numreringen på trästop, hvilken metod af en och annan icke utan särdeles nytta och afsättning förspörjes vara antagen. Beredningen af det så kallade »uddevalla» i större kärl förmenes jemväl ej böra bortblandas med hans uppfinningsgåfva mot nyare upptäckter i den delen. Hans rön att drifva orgpiporna till mera dusa toner genom dranks ifyllande i stället för väder förtjenar sannerligen ett närmare eftersinnande än en blott musikalisk melankoli, man vill ej säga afundsjuka. Sitt poetiska handtverk nedlade han kort före sin död, som längre neder timmar till läsarens saknad och uppmärksamhet.

Cornelius skall, efter beskrifning, varit en undersätsig man af allvarsamt och rödlätt utseende, med långa, hängande, bruna hår. Merendels klädd i svart rock. Brukade gerna en lång svart satinväst med tvänne rader stenkolsknappar, gröna klädesbyxor med blå och hvita stöfvelmanschetter. Egde en oöfvervinnelig svårighet att efter klockan 8 om morgonen förmå skönja dagens ljus, hvarföre ock hos honom anmärktes att han gerna vid den annalkande solen fanns snarkande i mullhögen med sin dammiga ölstånka och med hufvudet nedlutadt på någon barnkista. Afsomnade 1771 i November månad och blef emellan 24 lanternor samt under sång af skolan till sitt hvilorum beledsagad ut åt östra porten. Tvänne jernbärare, med blå koltar, gula gehäng och gröna byxor, voro posterade med sina korsgevär som vakthållning vid krogdörren, och sorgfolket trakterades efter hemkomsten till sorgehuset med skepparvin och strufvor. Hans namn lefver ibland krögare i grönskande åminnelse, så väl som hans förtjenster synas otvunget

kunna uppdragas på samma tafla med en Ehrensugga, en Gåse och en Oelheim.

Gift med Cajsa Stina, enda dottern af krögarn på Terra Nova i Gaffelgränd och madam Knöhl.

III.

Biografi

i brodren Bredströms smak,

uppsatt

som ett litet försök i denna slags vitterhet

af

Pukslagaren Pittmeyer.

CRICONQVIST, HOMERUS, son af majgrefven och rumormästaren vid Sätra brunn Ulysses Criconqvist och modren Torshälla Jönsdotter, af denna ej längesedan utgångna oelheimska ätten med *oe* och blå näsa i rödt fält. Redan i yngre åren förmärktes hos den unge Criconqvist en synnerlig böjelse ifrån studierna samt en särdeles häg till ingen egentlig insigt eller göromål, hvaruti han så mästerligen fortfor, att han redan på sitt nittonde år fans oförmögen och godkänd att icke förstå läsa i bok eller någonsin hafva fattat pennan i handen, hvarpå han, som till något högre ämnad, förmedelst föräldrarnas mindre obenägna än verkliga omtanke, sysslosattes till någon del vid landthushållningen med den fortkomst, att han på sitt tjugonde år sjelf förmådde framköra allehanda virke till timrande, granris, spån och bränsle samt vidare vid

sitt tjugondetredje års ålder med egen hand uppreste den vanliga midsommarstången, hvarefter krafterna så småningom aftogo att han, efter 24 och ett halft års berömlig vandel, obekymrad slutade sina dagar i hospitalet vid Danviken och ligger derstädes begrafven.

Öfver honom befinnes ordens-piplekaren brodern Knape i lifstiden hafva författat följande sinnrika stenstil, som står att läsa på det öfver grafven uppsatta svarta träkorset:

Åskådare.
Eho. Du. Äst.
Eller.
Hvad. Du. Inte. Är
Stanna.
På.
Dessa. Dödens. Egor.
Sätt. Dig.
Ty.
Härunder. Hvilar.
Din. Broder.

Vandringsman.
Maka. Åt. Dig.
Skona. Dessa. Smörblommor.
Dessa. Vallmoknoppar. Dessa. Knottriga. Stjelkar.
På. Törnebuskan.
I. Detta. Högvuxna. Moraset.
Som.
Öfverskyler.
Den. Fordom. Manhaftige. Och. Förnumstige.
Brodren.
Vice. Rumormästaren. Vid. Sätra.
Helsobrunn.

Landthushållaresonen. Och. Någon. Slags.
Befattning. Hafvanden.
Samt. Vise. Interims. Tjenstgörande.
Vikarien.
Brodren.
HOMERUS. CRICONQVIST.

Ungdom.
Sitt. Inte. Här. Och. Gäspa.
Vid.
Brodrens. Här. I. Lifstiden.
Andelösa. Lekamen.
Så. Länge.
Och. Intill. Dess. Du. Vissnar.
Och. Dör.
För. Hugget.
Utan.
Stoppa. Buteljen. I. Fickan.
Och.
Med. Skorpan. I. Mun.
Hasta. Dina. Färde.
Förbi. Fädrens.
Stinkande. Pyramider.
Må. Alltid. Väl.

IV.

Minnesruna öfver ordens-piplekaren Knape.

Bacchi.
Högstbeskänkte. Man.
Kapellisten. Och. Ordens-piplekaren.
KNAPE.
Hvilar. Under. Denna. Pumpstocken.
På. Näringsstället.
Hamburg.
Hvarest. Dess. Qvarlemningar.
Väntade. Polisens. Föranstaltande.
Den. 16. Juni. 1776.

Låg. Ätt.
Tappert. Blod.
Spetsfundig. Tunga.
Lilla. Davids. Knubbiga. Utseende.
I. Illpligtiga. Värf.
Med. Goliaths. Tilltagsenhet.
Bittert. Hjerta.
Klingande. Omgänge.
Filadt. Förstånd.
Utgjorde. Denna. Ölpyramiden.
Hvaraf. Stoftet. Här. Qvar. Ligger.

Fordom.
Sågs. Denna. Syrtuten.
Fläktande. I. Dansrummet.
Sönderklappad. I. Portgången.

Krypande. Från. Uppbördskommissarien.
Till. Krögaren.
Fram. Och. Tillbaka.
I. Trasa. På. Trasa.
Med. Kreditorers. Fördömelse.
Oskära. Det. Annalkande. Ljuset.

Denna. Buxboms-hobojan.
Söndergnagen. I. Munstycket.
Messingsbeslaget. Afnött.
Upphängd. På. Pumpstocken.
Är. Ett. Glansgifvande. Tecken.
Af. Glädtiga. Värf. I. Tiden.

Denna. Trepundiga. Peruken.
Som. Qvar. Ligger. Vid. Ölstånkan.
Dunstar.
Mindre. Högfärdens. Illaluktande.
Pomada.
Än. De. Redelige. Mäns. Kanel. Och.
Rossolis.

Vandringsman.
Stanna. Vid. Denna. Pumpen.
Sätt. Dig.
Ty. Aftonen. Är. Nära.
Hölj. Ditt. Anlete.
Att. Ej. Ångan. Af. Dina. Karbunklar.
Antänder. Pumpstocken.
Men.
Maka. Dig. Å. Sido.
På. Det.

Dina. Efterkommande.
Ej. Må. Nedsöla. Sina. Vador.
I. Din. Smörja.

Trohörsamt uppsatt
af
VON EHRENSUGGA.

V.

Ödmjuk relation

om ordens-oboisten och korporalen Movitz' sista sjukdom, i allra ödmjukaste koncept till hälften uppsatt och dels till hälften i minnet, under afvaktan af framdeles utgifvande på trycket, i lika ödmjukhet förvaradt

af

VON EHRENSUGGA,
äldste kommendör af de Två Förgyllda Svinen.

Enligt senaste angenäma sammanvaro vid Dantobommen hos Löfbergskan på Gula Kråkan och då, som jag lofvade, i anledning af ett mig fråntrugadt löfte att fullborda innehållet af berörda lofven, meddelas nu, som följer efterföljande, *Relatio Facti et Morbi, horum, harum morborum, his, ris, te capriss, copisandum anistrandum so voltibus tracis, salutem.*

1780 den 1 Januari. Ordens-piplekaren och oboisten Movitz klagade i början af året, likasom de förra framlidne åren, att han svårligen anfäktades af en slapphet, så att medici, efter noga underkänning, trodde samma slapphet härröra ifrån någon dem obekant verkan och orsak. De kontinuerade emel-

lertid att föreskrifva sådane läkemedel som troddes kunna häfva hvad feber, frossa, hicksjuka, katarr, m. m., man ville, med ett ord, så visligen att ett enda recept förslog för både kända och okända sjukdomar. Emellertid lunkade salig piplekaren sjelf ikring för att uppvakta vederbörande nyårsdagen tidigt om morgonen, hvarföre han ock med sitt nya buxboms-oboe blåste en morgonpsalm i hörnet af Holländska Dyn, derifrån till Stjernan, så till Freden, Markattan, Äplet, Vasen, Vinfatet, Tre Remmare och Stockholms Slott. Eftermiddagen, som det var en



Stockholms Slott: en för ett par tiotal år sedan befintlig krog i huset n:o 65 Regeringsgatan.

bister köld, tog han madams röda hermelins-kapronika på Gröna Lärkan, stack oboen under armen och buteljen i fickan och vandrade så till Didrik Ficks gränd, derifrån till Tuppen, Midnattssolen, hvarest han måtte förkylt sig. Sedan han der tagit sig en så kallad polack och en half dito vergiss-mein-nicht, kände salig ordens-piplekaren en tryckning öfver bröstet och att sjelfva hjertat blef honom så tungt som en kypare

skulle vältrat öfver honom en bränvins-åm i full jäsning. Han hade då, efter berättelse, inhändigat den femtonde supen kummil, afsatt med något malört, samt derpå en huggare pomerans, då värken och tryckningen stannade.

Kommendören leddes hem.

Den 2 Januari. Befans hafva en förtretlig svulst i spottkörtlarna eller, på latin, *parotides* och *maxillares;* och som helst dricksmedel härvid äro vanlige, alltså ordinerades kommendören, under det han låg insomnad öfver brunstaket på Hamburg, att, så snart han uppvaknade, förtära en stärkande buljong af pomerans-essence, rossolis afsatt med malört-extrakt och med sönderbetade rågskorpor från Gröna Jägarn på Södermalm. Eftermiddagen: utgick med temmelig lust att dricka, men ingen särdeles aptit till mat. Mot aftonen intogs ett eller par preservativer för förkylning, bröstklämning, m. m. Den sjuke gurglade sig med persiko och hängde sin blå schaggrock på pumpstocken, drack derpå i bara skjortan en kruka buska och fyra à fem kannor körsbärs-öl samt en eller annan afsättare pomerans, hvarpå månen gick in i molnen och brandvakten nickade på portstenen. Klockan slog half ett.

Kommendören leddes hem.

Den 3 Januari. De första tillfälligheter i vanliga halssjukdomar äro rysningar, hetta, mattighet, ondt i hufvudet, m. m. Metoden för en läkare härvid är inflammations förekommande, hvarföre gafs den sjuke ett halft stop mindre starkt finkel, afsatt med tre åttondels qvarter kummil. Det hade den verkan, att patienten följde undertecknad ner till Rostock för att slå kägglor om två supar för hörnan och tre för kungen . . .

(Kontinuation framdeles).

VI.

Utdrag

af vår aftonkladd på Lilla Viktoria.

Gubben Wingmark har ibland sina infällen, som äro rätt pusserliga. Här om qvällen föll det gubben in att tänka på sin salig hustru. Detta gaf äfven mig anledning att göra en eller annan sund reflexion öfver mitt eget enklingsstånd. Sedan vi länge diskurerat om åtskilliga giftermålsmomenter, föreslog gubben mig att bli hans måg. Bäst vi sutto, fattade gubben sitt glas och afsjöng följande, på samma ton som den bekanta visan uti *le Tonnelier:*

»En gammal tunnbindare, svartsjuk och tvär», m. m.

Nå, så må göra: slutadt och sagdt!
Bara det lider fram åt våren,
Far jag till Arboga bums på en jakt,
Söker mig en flicka till åren.
Flickor ha alltid uppeldat min håg,
Bundit mitt hjerta med kedjor och tåg.
Min herr tullförvaltare, skål! Blif min måg! :|:
Drickom till sista tåren:

Jag skall utstyra min dotter åt er
Med både lakan och gardiner,
Sängkläder, stolar och bord och klaver,
Stora kopparflaskor, terriner.
Ända till vedbo'n så skall ni få såg,
Ända till svinena stia och tråg.
Min herr tullförvaltare, skål! Blif min måg! :|:
Klang — si hur remmaren skiner!

Dotter min har kontant uti arf
Femtio plåtar, utom ränta,
Guldkedja, bror, om halsen ett hvarf,
Och är just en frodiger fänta.
Om du skull' väga'na, bror, på en våg,
Väger hon mera än fem tunnor råg.
Min herr tullförvaltare, skål! Blif min måg! :|:
Hvad tyckes er om momenta.

N:o 2.

Fredmans Testamente.

Ansökning hos baron Hummerhjelm om en klockarelägenhet.

Högvälborne herre och baron samt friherre och jus patronat öfver Östergötland med dess underliggande provinser, frid af höjdene med allsköns grönskande salutem, item kurage, som är ett jus sanguinis hos min gunstbenägne herre och Mecenas.

Ingen lärer neka, om icke ex errore, att ju menniskan är född till verlden med mycken vedermödo, till storan harm, såsom ock till plågo och strid på jordene. Ty hvad äro sjuhundrade sex och trettio hästar samt tuhundrade fem och fyratio mular: (Esra, 2 bok. 7 kap. 68 vers.) Ja, hvad gagna konungens skepp, som fara till sjös och komma en gång i hvar

try år och föra guld, silfver, elfenben, apor och påfåglar? (2 Chrön. bok. 9: 21.) De synas oupphörligen i de tårefulla publikaners ögon mindre än intet, i den däjeliga Susannas blomstergård såsom gulnade löf, för en Simeon och Hanna såsom skovax. Friliga, friherre, tupperop skrämmer lejonet, en ringa spöqvist förfärar elefanten, getingen sårar stridsmannen, Simson slog pelrarna ikull, satan skenade för Davids harpa och Herodias dansa med Johannis hufvud på fatet — ja, Tobias tog engelen i gälena och sade med högan röst: *Han vill uppsluka mig*, Tob. boks 6 kap., och så vidare. Allt bevisar strid och fåfänglighet. I och förty säll, ja, trefallt säll är då den, som, ifrån den stora och besvärliga verlden skild, från ett högfärdigt lefverne, vagnar och resenärer, lockperuker, trumslag och konspirationer, herrligheter, förtretligheter, trummeter, raketer, lindansare, fuchssvansare och poeter befriad, kan säga: »Mor, ge mej en sup ... noch en ... Har du ost, mutter, färskt smör, rena stöfvelmanschetter» ... och så vidare. Ja, lyckligt inom Floras och Bores gränser få fira lifvets högtider, två sina fötter (Tob. 6: 2) och steka sin fisk varm (v. 6) samt under fridsens fikonaträd uppslå sin paulun med fortplantning och förkofran.

Nådig herr patronen lärer mäkta underligen förefalla denna inledningen till anledningen af mitt utkast till detta bref, som innehåller en hörsam bön om gunstbenägen välvilja och rekommendation till en in civitate seu urbe Wadstena ledigvarande kyrko-organist-syssla.

Det är verkligen, domine baro, mera svårt efter ett brödstycke för en studerande än för en lekman, och så vidare. Klerkeriet säges väl i allmänhet ega de bästa indelningar och höbord, men det är sannerligen icke så. I vår församling är så beskaffadt att

de hvarken kunna födas, paras eller dö. I socknen, der bror min paraderar, likaså. Likaledes ha vi hört det så skall stå till längst upp till Dalskullarna, ja, miserere mei, ända upp till det herrliga Leksand och det kosteliga Tuna. Systrarna Leksand och Tuna hafva likväl i alla tider blifvit ansedda som två juveler i ena kosteliga krono. Så böra de ock sannerligen betraktas... Dock, hvart rasa mina tankar? Hvi vill jag tänka på kunskapens träd, jag, som icke är värdig att kyssa en gång ormen i stjerten? Hvi skall jag kasta mina ögon åt Babels torn, jag, som knappt ser mina egna messingshäkten i koftan? Hvi må jag upplyfta mina näso åt guldklimpen, jag, som ligger med armarna i kors på dynghögen? Ja, hvi må jag glo på solen, jag, som näppeligen ser torntuppen? Och ändtligen: hvad höfves mig titta efter stjernorna, jag arma fähund, eller på karlavagnen i himmelens skyar? Salutem!

Jag ovärdige, f. d. bondkaplan och skolmästare samt f. d. äfven organist i Westerplana uppå Kinnekulle, vågar mig, i anledning af hvad anfördt är och ofvanskrefne syllaber medföljer till min menings förklarande, nu hörsammeligen deras nåder öfverrumpla, öfverfalla och anfäkta samt troinnerligen sollicitera att jag måtte antagen varda till den lediga organistsysslan i Wadstena, eftersom jag tjent i militieståndet och således ej är ovan vid trampa, ej heller rädd för pipor och basuner, mycket mindre alterera för nådig herrns ögon vid genomögnandet af denna min hörsamma supplikation. Salutem!

Apropos om Kinnekulle, så är visserligen läget angenämt, ty berget ligger på en höjd och framsträcker sig, jag vet ej, huru många mil. Der bor folk och äro många kyrkor. Fåglar flyga der som annorstädes, men träden glänsa i grönska, körsbären glittra

på grenar, äplen och päron ,på marken utgöra gator i Floras der belägna hufvudstad. Den svartblå svallande Venern sköljer stranden vid Dalsland och kastar sina tritoner mot det präktiga Leckö, hvarest fordom Apollo med sina muser besökte den nordiska Tessin.

Jag tänker, volente Deo, med deras nåders förlof och goda minne enfaldeligen och i korthet utbreda min meritlista, hvilken herr patronens högvälborna ögon såsom bäst vana att skönja hvad krigsståndet anbelangar och som sjelfve sett Sveriges, Götes och Wendes fiender, nu förmodligen torde upptaga och af den utan glasögons tillhjelp finna hvad jag är för en karl. Samma lista bifogas här i hörsamhet, och är hon jemväl bifogad och inneliggande — dock skall jag hörsamt begära att postporto måtte blifva mig ersatt, eftersom hon är af så mycken vigt. Salutem!

Det tyckes ej vara af för mycken tilltagsenhet eller öfverflödig harm öfver lyckans vidrigheter som jag beklagar mitt tillstånd: mitt samvete att jag så må tala — är obefläckadt som en bibel och mitt öfriga uppförande menskligt; aber, åren tilltaga, min hvita hjessa hastar till sin svarta förvandling: taket trycker byggnaden, och bjelkarne bugna. Krumpen, rödhårig, knarkryggig och surögd, stryker jag mig fram längs väggarna och slingrar mig som en orm ikring kyrkmurarna, ty i förtroende sagdt, är det sådana tider att den, som går sin jemna väg fram, märker icke att han skjuter i hvarje fjät ett steg tillbaka. *Ex nihilo nihil fit!* sade fader Smitt. Så säger jag med. »Hva' ä' krukan gjord af?» sa' lärjungen åt filosofen». *Auro!* svarade han. »Hon ä' min!» sa' lärjungen — och så vidare. *Die verkehrte welt!* säger fransosen. Jag må säja detsamma. Sedan jag genomgått så många tjenstegrader i olika ämnen, hinner jag ändtligen så långt att verlden ser mig

stundom med en hasselpåk i handen, stundom i en buldanströja med ett hopknäpt gehäng kring lifvet, ett tolf alnars Pultava-spett och träskor. Stundom finnes jag vid ett ostämdt klaver på en murken orgläktare qvittrande, drillande, pipande och bullrande bland några skrålande bondgastar, som, hesa och långhalsiga, förvilla hvarandra. Ändtligen finner jag att det går som holländaren säger: *Myn heer, je ne sçais pas!*

Allt derföre, högvälborne amice, patron och gynnare, bed och bjud de andra herrskaperna att icke vara emot denna min ringa ansökning! Ty jag är ingalunda någon Struense, som med vaxvingar vill flyga åt solen. Icke heller förlitar jag mig hvarken uppå orgverk, vagnar och resenärer eller kroppsstyrka, manskap, trummor, valdthorn eller högfärdigt lefverne eller kärlek, hjertans englar och kronor, ametister, rubiner, perlor och gyllene tabernakler, kokosnötter, mular eller elefanter och mera sådant, utan endast på herr baron och patron. Salutem!

Min ålderstigne käre fader, Olaus Dumgren, syskonebarn till den namnkunnige rådmannen och poeten Haqvin Bager, torde förmodligen uppvakta herr baronen, efter som han sjelf skrifver, och då få den äran sig insinuera till mitt bästa. Emellertid medfölja några *Enfaldiga Vördnadsrim*, som min fader Olaus diktat, så väl som *Några välmenta Skaldefrön, utsådda för Herr Baronens farstuport*, som titeln lyder, hvilket qväde är sammanskrifvet af min broder magistern. Gud låte dem bära frukt, så visst som jag ärnar att vara tacksam! Om ej nådig herrn tager illa upp, så har mamma skrifvit mig till och berättat huru hon tänker våga på sysslan en af våra stora ostar, som blef öfver efter sista uppsättningen, några byttor mjölk, ägg och kanske ett par sexmarks-plåtar.

Ho vet hvad himmelen kunde verka med allt detta i baronens hand! Pastorn i församlingen har fått en dito mindre ost, komministern och klockaren hvar sin butelj bränvin. En ting vet jag ej: huruvida domkapitlet skall på något vis muntras och smörjas.

Nå, höre himmelen de röster, som utan ända alltid och oupphörligen klingat för mej rundt kring predikstolen i Westerplana, då jag talat, de späda bondpojkars tårar och bondflickornas suckningar, då jag hostat och staplat på konceptet, de vördnadsrike vestgötegubbarnes välmening, då jag försummat uppläsa evangelium, och alla samtliga dygdälskande qvinnors och matronors böner, under det jag diskantat vid det fördömda klaveret, som jemte fiolen var sista orsaken till min olycka — ja, höre himmelen hvar trogen själs soliloquium, som unnar mig ynnest och fördelaktighet!

Herr baronen bor i Östergötland och har således många vänner. Hjelp sin tjenare till detta ifrågavarande organist-brödstycke! Bevis åtminstone barmhertighet åt det fattiga klaveret och låt mina finger tukta tangenterna hellre än någon herrskaps-kammartjenare, garderobs-beställare eller fiol-tysker skall knipa dem! Aber Tuna och Leksand, min herr baron Hummerhjelm, de äro två ljusa stjernor (astronomice sagdt), som hafva sitt ljus från sig sjelfva och meddela det åt andra, hvaremot två mörka stjernor, som låna sitt ljus af andra stjernor, liknelsevis kan sägas om Röö i Bohus län och spinnhusförsamlingen i Stockholm, NB oppositionsvis. Förlåt mig, nu faller jag åter in i riksdagsmanna-filosofien, det är: ingenting tänka förgäfves, dra kappan på båda axlar och hålla ena handen på transportsedeln och den andra uppsträckt till himmelen! Allt, allt, allt lofvar jag herr baronen, om han är mig blid och förmånlig!

Förlåt min långsamma skrifningsart och låt sig icke obenäget förefalla att jag inga särdeles nya tidningar från denna staden kan framförmäla, mera än att rådmannen Christian Wingmarks k. hustru framburit till verlden en liten kärlekspant. Christoffer på Fem Stjernor sitter inne för oljud på gatan och har jag således icke kunnat uttaga de penningarne af honom, hvarom jag erhöll nådig herrns ordres. Skinkorna och stöfvelskaften samt korfven och hårpungarne äro allt afskickade, jemväl jernredskapen och klippingshandskarne.

Skulle det vara af nöden, menar nådig herrn, att man bör inge kyrko-attest öfver ålder, så kan det komma på ett ut, om jag aflemnar detta extrakt utur min faders Biblia, hvarest finnes på första bladet antecknadt följande rim:

Den nittonde hujus, klockan tre qvart till tu,
Är Olaus Dumgren födder nu
Af ärliga föräldrar förvisst,
Derpå vi hafva margfaldig brist.
Födder är han i Mariefred,
Ty det är så landsens sed.
Magister Samuel Bult
Hafver döpt denna lilla kult.
Faddrarna voro åtta,
Hvilket kommer oss till måtta.
Gud gifve att han Herrans bud ej förgäter!
Jungfrufadder var tullnärns dotter i Säter.

Emellertid är min fader att anse som den eldigaste hofbuss, så kry, munter och färdig, roar sig gerna och låter nu min yngsta broder lära sig spela på fiol.

Nytt: Samuel, Strufvas son, lär sig spela trumpet-marin. Sommaraftnarna här i Telje låter det förträffligt och anderikt, när man hör en trumpet antingen från något plank eller ifrån någon qvarn eller ock ifrån sophögen vid tullstugan. Madam Brunholm sjunger nu mer präktigt än förr. Pukslagareenkan har nu fått krogsedel och håller för spisgäster. Jag spisade der i förgårs, då hon berättade en historia om sin morfader, som var pukslagare hos salig h. m. kong Carl X och som följde med likprocessen från Göteborg och red framför provinsfanorna, som då buros af rikets sjelfständiga adel hit upp, till Stockholm, då kongl. begrafningen förestod. Hon berättade att, då han, Brunholm — efter den tidens skick med stor lockperuk och i lockarne hängande flor samt kring pukorna och pukpinnarna likaledes flor — stod på altanen i Storkyrkan begrafningsaftonen, uppkom en sådan orkan utaf den mängd florsbitar, trumpeter och andra blåsinstrumenter samt åt sjösidan af den starka flaggningen och den myckenhet af segel, så att morfader min med händerna öfver hufvu't, pinnarna i vädret och pukorna framför sig blåste bort ifrån altanen, trumlade i skyarna; och, såsom några gamla matronor bekräftat, skall han knäpt dödspsalmer på pukskinnen och uppgifvit sin anda vid solbrädden, hvarest dagen derpå om middagen en stjerna skall blifvit synt.

Ja, Gud signe våra vänner, som äro i blåst både till sjös och lands, men besynnerligen dem, som äro på hafvet och kanske mistat både master och segel! Gud


Trumpet-marin.

bevare alla barnaföderskor, regementen och konsistorier! Afvände himmelen allan bedröfvelse ifrån thin nästa, hans hustru, tjenare, oxe och åsna, tjenarinnor och allt hvad honom tillhörer! Sammaledes styrk äfven konungens kröningshäst, hästar och ryttare, rusthållare och rotebönder! Likaledes allt kontentement öfvergeneraler, amiraler, statssekreterare och schoutbynachter samt ombudsmän, tullförvaltare och öfverpostdirektören! Ja, låte solen tända sina strålar och skina på kyrktuppar, solvisare, klockspelare och rikets organister! Likaledes på taskspelare, gycklare, lindansare och luftspringare! Sammaledes ock på skolbetjeningen!!! Denna bönen haffver jag sjelf sammansatt efter det pund och förmåga, som mig i andeliga saker gifven är, ty therutinnan förlåter jag mig icke uppå menniskoröst, papegojemandlar, räfsaxar och karameller, hvarmed mörksens förste förleder botfärdigheten och sig framställer.

Lef nu väl, min värdesta gynnare och patron!

Tillåt mig i min koja
Spela ert beröm på hoboja!
Unna mig den förmån
Att vara min faders son!
Beröm mina instrumenter
Med driller och komplimenter!
Stäm upp mina strängar,
Virtuoser och kapelldrängar!
Si, jag väter mitt läger med mina tårar,
Och mitt hemliga ting harpone genombårar.
Dock vill jag som konung David spela
Och se'n lägga mej och sofva hos Bathseba. Sela!
Ja, otäck är min eländes tid:
Jag är lik enom ungan kid,

Som en råget på en klippa,
Som en loppa på en nyckelknippa.
Min sköna är som en paulun,
Som ett bolster med svanedun.
Som en spån
På Libanon,
Och mitt hjerta är såsom ett silkestäcke öfver en femton års fröken
I öken.
Sela!

Denna psalmen hafver jag sammansatt. Salutem!
Hvad jag hafver skrifvit, det hafver jag skrifvit. Men glöm ej att ögna igenom min meritlängd! Jag slutar bedröfvad och trängd.

Vale, liber baro! Cura valetudinem tuam! Vale, male, bene, utique, quoque, hurra, amen, vivat, vivat baronem, patronem! Jag står i postporten och som Movitz vid roddartrappan viftar med hatten tre gånger åt mitt afgående bref. Hurra! Hurra! Hurra!

Förblifver

högvälborne baronens och nådige herrens

tjenstvilligste tjenare

Telje den 19 Maj I. M. 1772. Olaus Dumgren *junior.*

Afskrift.

Meritlista.

Anno 1715, den 19 hujus kl. 12 f. m., föddes jag af ärliga föräldrar, mig till heder och ingen skam. Olaus är mig i dopet gifvet och i lifsens bok inskrifvet.

1716. Den 19 i samma månad blef jag tokug.

1717. Lite bättre.

1718. Var med mina föräldrar till Wernamo. Utsatt för en slagtare från Sköfde. Samma år drack dekokt tills om hösten 1719.

1719. Hörde talas om ryssen hela det året.

1720. Kröntes högtsalig h. m. konung Fredrik.

1721. Var jag på sjette året.

1722. Likaledes.

1723. Studerade i katekesen, lärde skrifva och läste i latinska ABC boken, tills

1737, då jag blef förlofvad med min kära hustru, hvilken är född 1714, den 20 hujus kl. 1 efter midnatten, af ärligt folk utan djefvulens arga list och smolk. Jag önskar henne helsa och sundhet. Förläne oss Gud margfaldig rundhet!

1738. Det året ingenting passerat.

1739. Predikat åtskilliga predikningar, af hvilka förnämligast anmärkas:

1:o *Den trogna själens suckan vid Petri svärd, då hàn högg örat af Malchus.*

2:o *Högfärdighet och saktmodighet, i anledning af Eleasars byxor och Rebeckas särk.*

3:o *De tio spetelske män och de fem fåvitska jungfrur, föreställde vid orgelverkets invigning*

i Grenna, med ett historiskt Bihang om orgelverk,

4:o *The Gergeseners ängd eller huru djefvulen kröp in i svinahjorden, enfaldeligen föreställdt uti en rådstugupredikan i Telje, jemte oration till borgmästare och råd.*

Vidare föddes

1740 vår son Christian, djekne i Strängnäs. Konditionerar för maten.

1741. Föddes döttrarna Babba Lisa och Näbba Lena.

1742, den 19 omförmälde månad, undfick kyrkorådets fullmakt på dödgräfvaresysslan vid södra gafveln, som vetter åt landsvägen.

1743. Gjorde vice-klockare-tjenst. Samma år fullmakt på en trumpetaresyssla vid generalitetet.

1745. Bevistat finska kampanjen.

1747. Rådman i Telje, ad interim.

1748. Afsatt genom ovänners bearbetande.

1749. Åter insatt. Samma år organist och skolmästare i Westerplana. Mot årets slut afsatt genom vederbörandes illvilja och afund.

1750. Åter insatt och gjorde afbön för komministern Svartkolt i Gråkyrka.

1751. Afsatt från skolmästaresysslan ob solum punktum.

1752. Gjort och författat ett *Anderikt qväde, hvarutinnan menniskors barn liknas vid tulipaner.*

1753. Uppsatt ett *Ode öfver enkans son i Nain, dediceradt till korpen, som förde mat åt Elias.*

1754. Lagt en ny kägelbana på kyrkogården.

1755. Åter insatt i skolemästareembetet, hvilket jag till denna stund, volente Deo, bekläder och bekläda skall in i bleka döden.

1772. Söker denna ifrågavarande organistbefattning.

Olaus Dumgren,
smolandus.

Lika med originalet samt riktigt klippt och skuret, intyga på begäran

Johannes Sluger,
e. o. kont. skrifvare
i riksbanken.
(L. S.)

Emanuel Fläskman,
א פ
rådman i Telje.
(L. S.)

(Litt. A.)

Några välmenta skaldefrön, utsådda för herr baronens farstuport.

Ingen trädgård mera fager
Vid skön morgons klara dager
Än en trogen själ hon är.
Se'n hon flyr från köttets senor,
Glöms de skönesta Helenor,
Ty de ä ej himlen kär.

Synden gräselig huserar,
Och hin onde oss buxerar
Med sin långa afgrunds-år.
Säll den själ, som så kan fara
Att han slipper allan fara
Och till Jericho ej går!

David, Absalon och Cain,
Enkans son på bår i Nain
Hafva rönt margfaldig pust.
Högfärd och långt mera sådant
Mången själ har bragt i vådan
Med all sköns pusserlig lust.

Derför bedes herr baronen
Ödmjukt utur skaldetonen:
Hjelp Olaus, sonen min,
Uti Telje stad att blifva
Organist och derstäds blifva
Alltid värdig lyckan sin!

Petrus Dumgren Olsson,
filos. magister.

(Litt B.)

Enfaldiga vördnadsrim till högvälborne baronen.

Rom, Co, Gall, Eff,
Blif sjelf en gång chef
För östgöta käcka sqvadroner!
Sväng eder arm,
Bekyllra 'er barm
Mot sablar, pistoler, kanoner!

Ögonen, karl,
På kungens standar!
Ge hästen sporrarna, gosse!
Skrik som en gast,
Med schenkeln sitt fast,
Förbanna båd stubbe och mosse!

Blixtra mot soln
Med blanka pistoln,
Låt gnistorna dansa i vädret!
Kasta dig kring
I trekant och ring
Och klappa med handen på lädret!

Luta dig fram
Bland skällsord och dam,
Flankera, gör volt, galoppera!
Tugga och svär
Och tänderna skär,
Min romare, friskt frukostera!

Hurra! Hurra!
Trantan-tatera!
Re'n blåser er klingande Fama.
Var nu blott mån
Om Olle, min son!
Orgpiporna skorra och jama.

Olaus Dumgren *senior*.

N:o 3.

Fredmans Testamente.

Pensées de Movitz.

1.

Det är med tennstopet likasom med silfvertumlaren: man känner deras värde i samma mån som sjelfva det inneslutna ämnet har mer eller mindre qvick och dyrbar afsättning i jemförelse mot det hela eller metallen.

2.

En god sup aqvavit emellan 7 och 8 om morgonen är såsom en tidigt resande vän, hvilken åstundar härberge för att göra husegaren munter och bekymmerslös om husets bristfälligheter, till och med om hyran.

3.

Det är oemotsägligt att ett klart ritadt kristalldesertglas med huile de Venus är vackrare för ögat än Ehrenstrahls tafla i Storkyrkan.

4.

Socker i franskt vin bemärker en tröghet i förståndet, ett non plus ultra i dumhet och en fiendskap emot lemmarnes frihet.

5.

Man klagar ej utan orsak på våra seders förderf. Kan något större bevis gifvas på vår tids veklighet än det onaturliga bruket att blanda vatten i vin och tugga skorpa på bränvin?

6.

Demokritus grät vid allt hvad som hände. Heraklitus skrattade åt allting. Den vise tar sig en sup vid alla lifvets händelser.

7.

Den moraliska lefnaden utan kunskaper är lika tung och onyttig som den fysiska utan bränvin.

8.

Hvad man kallar dygd är ofta ej annat än oförmögenhet. Kyskheten är ej sällan blott en slapphet i nerverna, och nykterhet är nästan alltid brist på penningar eller kredit.

9.

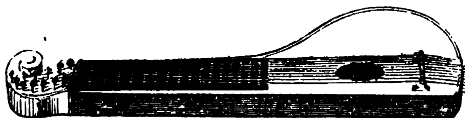
Det var ej så stort prof af hjeltemod hos Kato, när han skar strupen af sig, för det Cæsar förbudit bränvinet. Om han haft nog styrka att bära ett lif utan bränvin, se då hade han varit en stor filosof!

10.

Det förhåller sig enligt min tanke med flickor liksom med lerpipor: en god rökare nyttjar ej gerna en pipa, som ännu är orökt.

11.

Skilnaden emellan salige bror Bergs hummel och Noëllis pantaleon är efter virtuosers mening att anse



Bror Bergs Hummel.

som en droppe svag-öl emot en åm dubbelt öls hembrygd.

12.

Lika så olidlig som en halflärd är, så är ock merendels ett halft rus, ty det förorsakar ofta både olust och illamående. Men super man sig väl full, då vinner man hvad alla menniskor fara efter och som så få hinna till,, jag menar den veritabla lycksaligheten, och har dessutom den förmånen att man, i samma ögonblick som man är som mest plakat, blifver gerna på en gång nykter igen. *Probatum est.*

13.

Att komma på krogen med en rock, som är med flottfläckar blommerad, med dam uppfylld eller då få eller nästan inga knappar finnas mer i honom, är oanständigt och röjer likasom någon liderlighet.

14.

Den drucknes öga ser mer än filosofens. Hvad tid och möda har det icke kostat de lärde att bevisa det jorden går omkring! Stackars narrar! Tolf supar bränvin öfvertyga derom långt kraftigare än alla deras demonstrationer.

15.

Om du sitter fundersam med en pris rappé i näfven och ljuger eller bakdantar någon vän, embetsman eller hvilken som helst, så laga framför allt att du håller en ärlig min, ett stilla och vänligt bemötande emot hvar man och att du hänger din hatt på sin vanliga spik, sätter din käpp på sitt rätta ställe i hörnet vid disken och att du snyter dig och småhostar vid tobaksröken. Men isynnerhet måste du icke förglömma att vara krypande, ödmjuk och småarolig, antingen du är bjuden eller trakterande — och drick ett glas!

16.

Hvad är politiken? Du svarar: Det lär vara statskunskapen. Hvad är statskunskapen? Du dricker din granne till, slår locket igen på stopet och svarar ingenting derpå.

17.

Förstånd tjenar till intet, och lärdom är bara gräl. Åtminstone är en som säljer bränvin långt nyttigare för staten än en som skrifver vers eller annars staplar ihop några tankar. Jag önskar att jag måtte lefva den dag, då alla boklådor bli förvandlade till likörkamrar, alla auktorer till krögare och alla läsare till supare.

18.

Om du med glaset i hand klockan 11 på dagen råkar någon supbroder, som du redan förut på andra ställen träffat i samma positur, så gör ni bägge två försigtigast, om ni för folkets prats skull ej låter er märka att ni mötts åt förut, ty ondskan går långt i

våra tider. Också är en sådan erinran alltid obehaglig för värden i huset, som gerna vill att allt bränvin skall supas hos honom.

19.

När man spelt länge till dans och man börjar bli qvacklig af det ständiga vindrickandet emellan hvar menuett, då är ett godt glas pomerans lika så tjenligt för magen som konfonium för stråken.

20.

Likasom en får mera lust till lärdom allt som han blir lärdare, så händer ock att ju mer man super, dess mer vill man supa.

N:o 4.

Fredmans Testamente.

Avertissement.

Bortom den aflägsna så kallade Nya Vägen å Norrmalm och i Johannis-trakten, under en förmultnad kropp-ås och ett till hälften afvältradt tak, der vindsgluggen småningom börjar undandraga sig dagens ljus och skorstenen nedsjunka i gatan: derstädes — inom några alnars kullblåst staket, mellan glasbitar, skosulor och potpurier af kulörta trasor, i hörnet mot ett afträde, bakom en nedfallen mangel, på en gammal lurfvig drottning Kerstins gyllenläderstol, i gruset efter en af brandsyn sönderslagen kakelugn,

bredvid en kullstjelpt balja sopor — befinner sig undertecknad fattige manufakturist i en röd skarlakans-nattrock utan foder och öfvertyg, eller samme man som förfärdigat den så kallade *utter-pufferten* eller bössan, hvarmed för någon tid sedan den stora ofantliga uttern vid isbrädden å Norrström blef sårad och skjuten. Sigtet af skotthållet å bemälte bössa utgör hemligheten i denna inrättning, hvilken under tysthetslöfte blifvit lemnad samme herre, som efter egen och ryktets utsago egt den lyckan att fälla ofvannämde stora utter. Emellertid har man trott sig förbunden gifva vördsammeligen vid handen, att de respektive liebhabrar af besagde utterpuffertar kunna, ju förr dess hellre, hos mig alla mån- och torsdagar, då väderleken så medgifver, mot röda planket vid luckan, der som försäljes grädda, sig infinna för att, om så behagas, med mig afsluta eller ackordera om dylika gevärs förfärdigande. De åter i landsorterna, som ej äro försedde med tillräckliga kommissionärer vid den härå framdeles förmodade qvicka afsättning, ega likaledes frihet till undertecknad sig direkte adressera efter ofvangjorda beskrifning på hus och hemvist, då, enligt närlagde i afskrift vidimerade certifikater och attestata, man förmodar hvarjom och enom behörigt nöje vederfaras skall.

Stockholm den 18 Januari 1782.

CHRISTIAN WINGMARK,
utterpuffertmakare i Stockholm.

Bilagor.

N:o 1.

Den af herr utterpuffertmakaren Wingmark uppfunna invention till uttrars fångst och fällande är af den beskaffenhet, att flera dylika djur beqvämligen

i ett enda skotts aflossande kunna ernås; och ser jag icke *quare non* en slik förmånlig uppfinning bör kunna aflöpa utan särdeles kostnad i verkställighet, samt då ett *præmium laboris* skäligen bör vara anhängdt *ad virtutem*, alltså rekommenderas bemälte herr Wingmark öm-vänligen hos en och hvar isynnerhet till det bästa. Östra Långtuna den 14 December 1779.

Petrus Ståhleld,
P. p. h. t.

N:o 2.

Att utterpuffertmakaren äreborne mäster Christian Wingmark i min och min käraste broders, afskedade taffeltäckaren på Öland, Joachim Bredströms närvaro förliden höstas på isen vid ** nedfällt fem stycken uttrar och deribland en hona, attesteras på begäran härmed ödmjukligen af Uddevalla den 19 December 1781.

Peter Bredström.

N:o 3.

Anno 1780, den 4 Februari något mot aftonen, inställde sig välrustade utterpuffertmakaren Wingmark på isen mellan *** för att, efter respektive vederbörandes begäran, anställa prof med de här i orten ej förr bekanta så kallade utterpuffertar, som förmodligen medtagit en ansenlig fångst, som på anmodan tjensteligen attesteras.

Klingcander.

Ofvanstående afskrifter med originalet lika lydande, intyga

Pierre Mollberg. Cl. Blåsgren,
suspenderad organist.

N:o 5.

Fredmans Testamente.

Stockholm den 19 Maj 1780.

I dag mot morgonrodnans uppgång vid ett klart och stilla väder tilldrog sig kring Klara-trakten något sällsamt fenomen, som läsaren kan intaga af följande berättelse.

En djup tystnad regerade öfverallt: man hörde icke det minsta knäpp eller kny, om ej på de ställen i staden, der någon skjutsbonde knackade på kärrhjulet eller någon sotare diskantade hönsgummans visa på skorstensbrädden eller också bagarpojken kunde stå i brödkorgen och gnola:

»Movitz blåste en konsert», etc.

Det var så tidigt att tornväktarn i Klara första gången tittade ut ur torngluggen med sin röda filtmössa och bara gäspade och drog näsan åter in i gluggen tillbaka. Lätta dragonerna gingo ännu i toflorna, och kopparslagarn syntes ej emellan sina sjudande kitlar. Jag påstår att fader Mollberg näppeligen hint mera vid det laget än till tredje supen och att basfiolen ännu låg kullstjelpt bland ölstopen i Göran Helsinges gränd. Ingen poet hade ännu hunnit gnugga sömnen ur ögonen och plocka dunen af jackan, förrän ur ett genomskinande moln vid ett sorl af liksom glittrande skuggor en oändligt vacker skapnad, prydd med ett koger, en bindel och ett bloss,

visade sig och med en förtjusande stämma afsjöng denna lilla rondå, i hvilken orden ungefärligen voro dessa, fast melodien af mig genast förglömdes.

Rondå.

En gång en herdinna
Sina löften ömt besinna.
Kärlek *han* ville vinna.
Men bön och tårar hjelpte ej.
Stilla, tyst och ledig,
Alltid vacker, from och sedig,
Dristig, fri och redig,
Blef hennes svar till Astrild: »Nej!»
Men, ack, märk, hvad hände?
Hemligt hjertat sjelft sig tände.
Astrild han log,
Och skottet det tog,
Och nymfen sig sårad nu kände.

Kärlek nog man känner:
Kära hjertans, mina vänner,
Bågen blott han den spänner,
Så grumlas lätt ett glädtigt blod.
Iris börja gråta —
Hennes tankar bli en gåta:
Stundom vill hon förlåta,
Och stundom väpnas hennes mod.
Men, ack, märk, hvad hände?
Hemligt hjertat sjelft sig tände.
Astrild han log,
Och skottet det tog,
Och nymfen sig sårad nu kände.

»Iris, dig besinna,
»Tag din krona, min herdinna!

»En gång skall du nog finna
»Utaf min ömhet nya rön!»
Just så Astrild tala.
Nymfen vakna ur sin dvala:
»Damon, ditt bröst hugsvala
»Och för din trohet njut din lön!»
Men, ack, märk, hvad hände?
Hemligt hjertat sjelft sig tände.
Astrild han log,
Och skottet det tog —
Men nymfen sin sällhet nu kände.

I samma ögonblick blef ett gnistrande, sprakande och ett oupphörligt viftande med facklor, blomsterbuketter, kransar, lustbägare och målade figurer, glimmande klot, med flera lekande upptåg, tills småningom mina vimmelkantiga ögon nedsänktes i den ljufligaste dvala. Jag hängde hufvudet och kunde knappt höra klockorna ringa till bönen. Hvad jag ändå tänkte och nu vet, det har jag mig förbehållet — och detta allt påtager jag mig med flera vittnen bevisa, om så påfordras.

Christian Wingmark.

N:o 6.

Fredmans Testamente.

Klubben n:o IV. Apropos om Krakau.

JENSEN.

Hva ba? Jag säger, jag, som gunstig herrn och de andra herrarna: jag tror om di der polska affärerna att di... di... di... di... ä'ke nu... ä'... hva skull' jag säga... di... di... di... di misslyckas, ty Krakau, ser ni...

KOR.

Kypare,
Sätt fram buteljerna!
Kra-, Kra-, Kra-,
Krakau ryssen får.
Hej, gutår,
Låt oss dricka! Ryssen rår.

LUNDHOLM.

Dä vor' inte underligt, mina herrar, ty jag skall ha den äran att säja! Polen ligger just i villa hafvet.

JENSEN.

Drick, mina herrar!

LUNDHOLM.

Och nu ligger hela ryska flottan i Krakau.

STENBIT.

Hur sa'?

LUNDHOLM.

Jag säjer, jag, som herr ålderman, att dä ä' ett skräckelig fett land: der ä' oxar stora som woiwodar.

STENBIT.

Förlåt mig, min herre, Polen ligger på ett berg, och kyrktornen synas ända till Stettin.

LUNDHOLM.

Det ligger i helvete och inte på något berg!

STENBIT.

Lik mycke, bagatell! Låt oss bli bröder!

KOR.

Kypare,
Rör på buteljerna!
Kra-, Kra-, Kra-,
Krakau ryssen får.
Hej, gutår,
Låt oss dricka! Ryssen rår.

STENBIT.

Men apropos om ryssen, bror lilla, ligger inte Siberien också i Polen — eller huru — i anseende till de polska pelsarna med skinn under? Eller spelar turken ännu mästare?

LUNDHOLM.

Kyss turken i a......!

KOR.

Kypare,
Byt om buteljerna!
Kra-, Kra-, Kra-,
Krakau ryssen får.
Hej, gutår,
Låt oss dricka! Ryssen rår.

JENSEN.

Rå hvem attan tusan som vill i Polen — hin håle eller kron-notarien, kron-rackarn eller sigillbevararn — jag står vid mina ord, att ryssen tar Krakau ... ja, dä gör han, era kanaljer! Och nu, god natt, bröder!

KOR.

Kypare,
Ta bort buteljerna!
Kra-, Kra-, Kra-,
Krakau ryssen får.
Hej, gutår,
Låt oss dricka! Ryssen rår.

N:o 7.

Fredmans Testamente.

Klubben n:o V.

LUNDHOLM.

Purpur, bror lilla, ä'ke dä en röd färg den? Hva?

HALLING.

Ja, han ä' mycket röd, å ja!

STENBIT.

Han är red, men han changerer.

LUNDHOLM.

Kukuliku — ska vi ta oss en sup?

STENBIT.

Ro tu man fram med tin schlup!
Jak kan ticke du vill lifte anker.

(Sjunger.)

Jag har mine ekne tanker:
Du vill kerne lifte anker.
Rätsonere inte mer therom,
Men nu till tin lille flaska kom!

Hi ha, Hej da!

HALLING.

Djefvuln regera, å'ke de olyckliga — stora peruker och små hjernor, röda mantlar och svarta hjertan, bleka läppar och långa näsor!

STENBIT.

Daler herrn om bålacherne?

HALLING.

Ni ska si dä, go herrar: när soppan är färdig, ha de bränt sina finger.

STENBIT.

Bålacherne pränner sine finker — was will das pedeuten?

HALLING.

Bedeute dej åt helvete!

LUNDHOLM.

Gutår, herr bokhållare!

STENBIT.

Gehorsamer diener, mein herr Lundtholm... Men att bålacherne pränner sine finker thet kommer från then klassifikation af then premierminister, der dirigerer das gantze Bålen.

HALLING.

Besitta mej — som de kokat, få de supa! Om jag hade en sup för hvar suck, som gått ur dygdige medborgares bröst genom deras svarta anstalter, så stog jag inte här!

STENBIT.

Bålacherne ha jo tukater und spezieriksthalern und karolinen und theres eken pankò, ta mej tjefveln!

LUNDHOLM

Halling spark'en i a......!

STENBIT *(sjunger.)*

Jak har mine ekne tanker:
Tu vill kerne lifte anker.
Rätsonere inte mer therom,
Men nu till tin lille flaske kom!

Hi ha! Hej da!

HALLING.

Se, der har du nu!

STENBIT.

Sparker tu mir in mein ref? Na-a, da skall du spendere... Kiper, ett klas kammelt! Hi ha! Hej da!

(Sjunger.)

Jak är hvarken hatt ell' lufve,
Inken mensche vill jak kufve,
Men en ryss uti mitt hjerte por,
Und jak är doch ärlich, som jak tror.

KOR.

Sparken i a......!

N:o 8.

Fredmans Testamente.

Klubben n:o VI. Schelden den 9 Oktober 1785.

Mycket nytt i dessa tider!
»Nå, hvad nytt då, kära vän?»
Jo, bror, tänk holländaren
Sina troppar vidt utsprider
Och vill Schelden ha igen!
Kring den ån stå granadörer
Och en svärm ambassadörer,
Och ministrarne stå se'n.

Schelden är just den klenoden,
Som holländarns stolthet gör.
Märk nu bara, märk och hör,
Att i denna lugna floden
Holland, om jag säga tör,
All sin rikedom der vinner:
Guld med hvarje droppe rinner
Och ur hafvet lyckan för.

Preussen, veten I, go vänner,
»Ja... gutår... det veta vi!»
Har re'n tagit sitt parti;
Och om England, som ni känner,
Vill holländaren stå bi,
Så går Preussen in i Sachsen.
»Hvem sa det?» Jo, mor på Laxen —
Hon är slugare än ni.

Än om ryssen skull' sig ärna
Ända in i Polen gå?
»Ja, än se'n då! Ja, hvad då?
»Det må ryssen alltför gerna!»
Men hvem skall han lita på?
Ja, det kan man inte veta:
Kabinetterna utleta,
Dertill äro vi för få.

Supposons, för ro skull, bröder,
Att nu Danmark', ser ni... »Hva»..
Ämnar sig till Dalarna
(Jag må säga, hjertat blöder),
Att så ärligt folk bedra —
Vet ni danskens sluga nycker?
»Det vet djefvuln, men jag tycker
»Att jag än en sup bör ha!»

Men hvar löper Schelden, bröder?
Jo, han sig så sluta lär
Vid Antwerpen ungefär:
Mer åt norden än åt söder
Han sin sträcka genomskär;
Och just det gebitet, gossar,
Det är just det kejsarn trotsar
Med sin nu uppställda här.

»Åh, för attan tusan skockar,
»Hvad angår oss sådant prat,
»Om holländarn, trög och lat,
»Ur sin våta grufva mockar
»Sin konkordia-dukat?
»Låtom oss med glas i svängen
»Vältra systrarna i sängen
»Och en hvar bli blixt plakat!»

N:o 9.

Fredmans Testamente.

Fragment af Bacchi disputation de origine juguli.

Ingen lärer neka att musklerna i menniskans kropp äro sammansatta af dessa tvänne elementer: eld och luft. Följaktligen innehåller allt hvad vi kalla eld eller luft intet annat än ett flyktigt väsende, förborgadt i muskler af menniskans och djurens kroppar. Dessa muskler äro tväggehanda: *musculi corporis et animi.* Till *musculi corporis* höra isynnerhet vissa *membrana,* som af Boerhave i dess Elem. IV, tom. 5, komma under en särskilt klass och kallas *buccinatores,* hvilka åter fördelas i buccinatores *majores et minores.*

Ja, strupen har små *musculi:*
Ständigt vill de våta bli,
Drufvorna suga liksom små sockerbref.
Den första strupe Adam bar,
Evas se'n den andra var,
Cains den tredje och Abels den fjerde blef.
Gutår! :||:
Nu höra vi :||:
De origine juguli.

N:o 10.

Fredmans Testamente.

Bacchi filosofi. Den 28 Mars 1767.

Det är visst att detta klotet, vi vandra kring som fattige antipodes, är så upp- och nedvändt att ingen dödlig menniska går rätt och jemn stig, från en Cicero i Rom till en markatta i Japan, från en Eugenius till en sugga i Telje. Ty,

Ty vi ha en sammelplats:
Hvar en har sin föresats,
  Liksom han tycker,
  Att göra dagen lätt:
En sin Cloris bojor för,
En vid Bacchi tunna dör —
  Hvar sina nycker
  Och sina tänkesätt.
Men Bacchus är min enda ro, :||:
Och hos honom vill jag bo. :||:

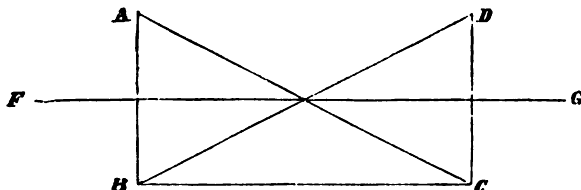
Naturligt att till ändamålet bruka medlen! Hvad är kraftigare? En herde samlar sina lam i skuggan, när solen tänder sina lågor. Ett beklämdt hjerta tar sina rus, en helig David en kär Bathseba, och så vidare. Ty,

Ty en Cloris om man har
Och en flaska i förvar,
  Gagna de båda
  Och göra dagen lätt.
Bacchus är allena den,
Som jag väljer till min vän —
  Låt honom råda
  Med Noachs tänkesätt!
Men Bacchus är min enda frid :||:
Dygnet om till midnattstid. :||:

N:o 11.

Fredmans Testamente.

Bacchi geometri.



Låt triangelen A B C
  Med triangelen B C D
Vara alldeles lika, kamrat!
  Låt rektanglarne C och A
  Vara som de ä . . . Drick bra!
Hurra, kamrater, slå botten ur fat!

Linien F G drag nu fram!
Dansa uti Bacchi dam!
Gubbar — här nu finna vi
Bacchi geometri!

N:o 12.

Fredmans Testamente.

Bacchus som författare.

Se, så skrifver Bacchus helt kort i sin bok
Att du skall ärliga supa!
Du må vara som Cicero lärder och klok
Eller ock såsom Hallman på Åland en tok,
Så har du ju mage och strupa.

N:o 13.

Fredmans Testamente.

Bacchus till läsaren.

Läsare du, besinna och lär!
Drufvor i bundna rader jag bär:
Dricka i ord och tankar
Finner ditt öga här.

Candide lector, hör och betänk
Att der en flaska står på en skänk
Och der du ser ett ankar,
Är din fröjd hardt när!

N:o 14.

Fredmans Testamente.

Läsaren till Bacchus.

Kom, Bacchus, lär mig läsa
Uti din våta bok!
Rödfärga du min näsa,
Förgyll mitt gamla ok!
Lär mig att rätt besinna
Vår tids fåfänglighet!
Låt i min strupe rinna
Den bästa saft du vet!

N:o 15.

Fredmans Testamente.

Bacchi vaggvisa.

Tyst, bröder, Bacchus har somnat!
»Det må han få!»
Hans kropp af vinet domnat...
Det plär så gå!
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

Så röd och hvit som en blomma
Vår lilla far,
Se'n allas glas blifvit tomma,
Nu somnat har.
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

Och vaggan knirrar och knarkar - -
Så sofve lull!
Och lilla guden han snarkar:
Han är så full.
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

Sof sött! Du får tids nog vaka,
När krus och glas
Begynna slamra och braka
I vårt kalas.
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

Men sku vi sitta och söfva
Vår lilla far,
Så tör vi kanske behöfva
Ett glas ell' par,
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

Så sof nu sött, utan qvida!
Det blir dervid.
Dig ingen mara skall rida...
— Ligg, ligg i frid!
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

Hör, Frans, när Bacchus uppvaknar,
Så säg oss till!
Kanske att gubben oss saknar
Och supa vill.
»Så sofve lull,
»Så vyssje lull,
»Så sofve lulleri lulla
»Tills glasen åter bli fulla!»

N:o 16.

Fredmans Testamente.

Bacchi resor i främmande land.

Bacchus skulle att resa —
Vackert barn i främmande land!
Hans stipendium att läsa
Står i hvars mans hand. Fin.
Först han satte sin kosa
Ur olympen ned
Genom Telje och Trosa,
Se'n till Mariefred. D. K.

Klädder var han i västen,
Ty hans linda var hans rock,
Så fortsatte han resten
Af sin färd med pock. Fin.
Kom till Mosel, studera
Uti vitterlek
Och vid Rhen pokulera
Dundra, sjöng och skrek. D. K.

Se'n stod han i kateder,
Uti Heidelberg, må ske,
Disputera med heder
Just *de sanguine.* Fin.
Derpå hem till Olympen
Reste han med prål.
Clio, kärliga nymfen,
Blef hans äromål. D. K.

N:o 17.

Fredmans Testamente.

Bacchi resa till Turkiet.

Bacchus reste till Turki' ...
»Säg, hvad skull' han göra der?»
Jo, att stifta fylleri
Och slå glas för turken i.
Men tänk, att turken log:
Tumlarn han inte tog,
Svor att han aldrig dog
På någon krog!

Mahomeds aska ge vi fan,
Ty han straffar rus och krus:
Sammaledes alkoran,
Kjortlar, fjädrar och turban.
Bacchus han reste bort:
Laget var alltför tort.
Dock fick han innan kort
En ny eskort.

Tyska kyparn lyfte hatt,
Svenska krögarn höjde krans,
Danska fyllhund gaf' ett skratt,
Ryska öket tumla matt.
Hjelte, kom dristelig,
Kom uti frid och krig!
Bacchus, du älskar mig —
Jag älskar dig.

N:o 18.

Fredmans Testamente.

Bacchus prest.

När Bacchus predika,
Så börja han skrika.
Lik munken och nunnan,
Han ropade: »Unnan!»
Han tumla på tunnan
Hej tardus. **Fin.**
Han stod bland *peccatoribus* —
Hans text den var *de floribus*. **D. K.**

Hör Bacchus i ropet!
Hans timglas var stopet.
Han dängde och slängde,
Med ögonen blängde
Och hufvudet hängde —
Munnen rann. **Fin.**
De caritate talte han:
Små kärleksbloss kring tunnan brann. **D. K.**

Drif nykterhet unnan!
Se, klockarn vid tunnan,
Trundman, han stampa,
På laggarna trampa.
Ett glas och en lampa
Trundman had'. **Fin.**
Han vände glaset som ett blad
Och Bacchi litania qvad. **D. K.**

Högvördigste fader,
Vår Bacchus, blif glader!
Vår Bacchus, predika
För arma och rika!
Vi alla ä lika
Vid din tapp. Fin.
Utaf min rock tag minsta lapp —
Låt mina björnar springa kapp! D. K.

N:o 19.

Fredmans Testamente.

Bacchus i kloster.

Kom, sa' Bacchus, kom, min nunna,
Tag min hand och kom och följ!
Sätt dig ned bredvid min tunna
I en blomsterprydd fåtölj!
Låt oss kärleksgriller döda
Och vår frihet vårda nu!
Drick ett glas af detta röda —
Din och min skål, söta du!

Låt mig hviska dig i öra:
Fly, fly kärlek som en pest!
All vår sällhet att förstöra
Är hans nöje allra mest.

Se på mig och mina kinder
Hur de blomstra... Klang igen!
Vänskap ömt oss sammanbinder —
Din och min skål, lilla vän!

Säg, hvad skulle oss väl båta
Att en äkta säng beströ,
Våra små än höra gråta,
Än se dem i vaggan dö,
Sist se döden med sin lia
Skilja hvär och en från sin?
Aldrig, aldrig skall jag fria —
Din och min skål... bara din!

Skulle det ej kosta tårar
Se din prydnad klädas af,
Se'n bland dödens skrank och bårar
Sänka dig ner i din graf,
Ingen vän i verlden finna
Af så ädel börd och rang?
Skönsta vän, du min gudinna,
Din och min skål... kling, klang, klang!

Men vid dina täcka miner
Hvad mitt vin är undransvärdt!
Aldrig mina karafiner
Gjort mitt blod så yrt och kärt.
Skönsta vän, tillåt mig fråga:
Vill du, vill du blifva min?
Ren i döden blir min låga —
Din och min skål... bara din!

N:o 20.

Fredmans Testamente.

Bacchus läkare.

Bacchus satt bakom gardinen
I sin nattrock vid ett krus
Som en Eskulapius
Grunda medicinen.
Boken, som han läste i,
Bar så våta satser
Om fylleri :||:
På de torra platser.

Hvart kapitel bar i brädden
Ett summariskt innehåll:
Vide Höjers protokoll.
Bacchus satt på bädden,
Bläddra länge — ett recept
Fick han för vår maga:
Korken blef knäppt, :||:
Emulsion behaga.

Grefings press och Schindlers låda
Tände aldrig slika ljus.
Felix sjelf och Lazarus
Här sin helsa skåda.
Kom, studera, kom, min vän,
Låt oss boken läsa!
Granne du, känn :||:
På din röda näsa!

N:o 21.

Fredmans Testamente.

Bacchus advokat.

Bacchus skulle bli advokat,
Skrifva för mången ur lagen,
Men var ständigt fuller plakat,
Glömde båd' saken och dagen.
Slottskansli'ts utslag och hofrättens dom
De kommo, medan Bacchus läskade sin gom.

N:o 22.

Fredmans Testamente.

Bacchus domare.

En kameral :||:
Med giltigt konstitutorial,
En kameral :||:
Har Bacchus i sin sal.

Der handlas efter lag
En viss utsatter dag:
Der flaskor ge behag
Allt i sitt sammandrag,
Och Bacchus, Bacchus, preses,
Preses, preses, :||:
I klubban tar ett tag.

Processen kort, :||:
Allt lustigt går för strupen bort;
Processen kort, :||:
Domsätet är ej tort.
Här drickes och förtärs:
På korken lagen bärs,
Och oljoqvistar skärs,
Och allting gladt förtärs.
Och Bacchus, Bacchus, preses,
Preses, preses, :||:
I klubban tar ett tag.

N:o 23.

Fredmans Testamente.

Bacchus sjöman.

Öppna Bacchi slussar —
Kom om bord nu, bussar,
  Kom och låt oss supa!
Låt oss vara glada,
Som najader vada!
  Kom och låt oss supa!
Bussar, plaska, plaska!
Vi ä raska, raska.
  Kom och låt. oss supa!
Ge hvarandra handen —
Fuhrman står vid stranden.
  Kom och låt oss supa!

Se, hur Bacchus seglar,
Sig i vågen speglar —
  Kom och låt oss supa!
Hela fältet gungar,
Soln i molnen ljungar.
  Kom och låt oss supa!
Kom och kyss buteljen,
Drick'en ur och svälj'en!
  Kom och låt oss supa!
Vandringsman, se ståten —
Bacchus ror i båten.
  Kom och låt oss supa!

N:o 24.

Fredmans Testamente.

Bacchus i fält.

Timp. - - - Hör pukorna!
Timp. - - - I fält vi dra.
Venus sig väpnar,
Bacchus ej häpnar:
Båda sitt manskap för i fält.
Timp. - - - Slå upp våra tält!

Timp. - - - Sväng, bataljon!
Timp. - - - Marsch, glas-pluton!
Hurra, kamrater,
Friska krabater!
Låt oss nu rusta uti fält!
Timp. - - - Slå upp våra tält!

Timp. - - - Du skönhets-här,
Timp. - - - Lägg ner gevär!
Ögon med lansar,
Hjertan med pansar
Fruktar Bacchus ej i fält.
Timp. - - - Slå upp våra tält!

Timp. - - - Slå pukorna!
Timp. - - - I fält vi dra.

Krogar vi plundra
Pukorna dundra.
Låt oss rusta uti fält!
Timp. - - - Slå upp våra tält!

Timp. - - - Med röd kokard,
Timp. - - - Med hillebard
Bacchus marscherar:
Han kommenderar
Lustigt sitt manskap uti fält.
Timp. - Slå upp våra tält!

N:o 25.

Fredmans Testamente.

Bacchi vaktparad.

Tamb. - - - Trumman går i staden —
Tamb. - - - Än kurage godt!
Tamb. - - - Se på vaktparaden
Tamb. - - - Upp till Bacchi slott!
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Ögonen åt höger —
Tamb. - - - Hvila uppå han'!
Tamb. - - - Granne var ej tröger:
Tamb. - - - Drick ett litet gran!
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Första divisionen
Tamb. - - - Kolmodin för fram,
Tamb. - - - Favorit vid tronen
Tamb. - - - Och ett Bacchi lam.
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Sjelf han är majoren
Tamb. - - - Och på vakt i dag.
Tamb. - - - Sjung ur högre koren,
Tamb. - - - Drick i lustigt lag!
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Knapen, musikanten,
Tamb. - - - Blåser i butelj.
Tamb. - - - Kilberg, adjutanten,
Tamb. - - - Rider på en elg.
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Se, hur fanan fläktar —
Tamb. - - - Stå nu rätt på skon!
Tamb. - - - Meissner mer ej mäktar
Tamb. - - - Föra division.
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Andra divisionen
Tamb. - - - Planberg sjelf för an.
Tamb. - - - Sakta i plutonen,
Tamb. - - - Sakta, alle man!
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Sjelf han är löjtnanten:
Tamb. - - - Bacchi fullmakt står.
Tamb. - - - Gubbar, håll diskanten,
Tamb. - - - Klinga, hej, gutår!
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Klinga med pokaler
Tamb. - - - Till ett tidsfördrif!
Tamb. - - - Bacchi generaler
Tamb. - - - Ha ett roligt lif.
Stå! Räta er! Marsch!

Tamb. - - - Bacchus för i troppen
Tamb. - - - Oljegult banér.
Tamb. - - - Drufvan står i knoppen —
Tamb. - - - Läs hvad du här ser:
Post mortem nulla voluptas.

N:o 26.

Fredmans Testamente.

Bacchus general.

Bacchus uti knektgestalt
Ber oss supa öfverallt.
Ingen svike
Sin gelike,
När han ropar: »Ge fyr öfverallt!»
Alle man här lika glada ser
Generalmajoren med sin underofficer —
Alla supa likadant:
Kapten, löjtnant, fändrik, väbel, adjutant.

N:o 27.

Fredmans Testamente.

Bacchi trumslag.

Tamb. - - - Hej, fram med godt tallestrunt —
Tamb. - - - Det är ju magen sundt!
Trumla
Och tumla
Och drick utur rågadt mått!
Hoppa
Och troppa
Upp till Bacchi slott!

Tamb. - - - Låt oss supa laget om rundt!
Tamb. - - - Blodet är rent och tunt.
Trumla
Och mumla!
Ännu är kurage godt.
Hoppa
Och troppa
Upp till Bacchi slott!

N:o 28.

Fredmans Testamente.

Bacchus dansmästare.

Klang med pukor och basuner,
Upp ur sömnens tysta hamn!
Englahjertan, ur pauluner
Upp att Bacchus ta i famn!
Se, hvar han kommer med sin krans —
Venus, Kupido, båda i dans!
Kom, låt oss supa, supa,
Hoppa uti dans!
Söta flaska, krus och kanna,
Hjertat hämtar dubbelt lif!
Bacchus dansar på min panna,
Venus har sitt tidsfördrif
Längst i själen in. :||:
Söta flaska, blif du min!

Bacchus sötmar mina öden,
När min ovän grinar stindt.
Då min taskbok gäspar döden,
För han mig på Kresi klint.
Der glömmer jag vår sorgliga jord,
Äter och dricker och trumfar i bord.
Kom, låt oss supa, supa,
Trumfa uti bord!
Söta flaska, tunna runda,

Hjertat kryper in i dig!
Släpp förnuftet genom sprunde,
Eljest qväljer det så mig
Längst i själen in. :||:
Söta flaska, blif du min!

N:o 29.

Fredmans Testamente.

Bacchus tunnbindare.

Hör, hur Bacchus tunnan bandar,
Hör, hur han knackar: »Knack, knack, knack!
»Knick, knick! Knack, knack!»
Tack för du bandar,
Kritar och randar,
Tack för hvarje sprund du stack!

Hör, hur sorgligt tunnan låter,
Hör, hon är tommer! »Plang, plang, plang!
»Klang, klang! Plang, plang!»
Hör, hur hon låter —
Bacchus jag gråter . . .
Bort med stolthet, prål och rang!

N:o 30.

Fredmans Testamente.

Bacchus skoflickare.

Bacchus han satte sig ned och klacklappa...
Klack, klack, klack... sina gamla skor,
Drack se'n i botten en remmare stor
Utaf bourgogne-vin, som han uttappa
Ur sin förgyllda och sqvalpande åm,
Stor som den största och starkaste pråm.

Sylen var tappen, fast gubben stack miste...
Klack, klack, klack... och skohornet det var
En bit af laggen, som ännu satt qvar
Uppå den gyllne tunnan, som han riste.
Skoflickarförklä't var drufvor och grönt,
Och gubbens hufvud var löfvadt och skönt.

Och de der skorna, som Bacchus klacklappa...
Klack, klack, klack... Kamrater, slå i,
Drick, som skoflickare, skål, mon ami...
Just de der skorna en gudinna tappa.
Var det då Venus ell' Vesta? Hur sa'?
»Nej, det var Platskan.» Jaså — det var bra!

N:o 31.

Fredmans Testamente.

Bacchus leker med sina barn.

Drufvorna digna neder åt marken —
Kom och plocka, mina barn!
Ringaste herdar, högsta monarken
Fängslar jag i söta garn.
När de fängslas, bli de alltför yra:
Drufvornas syra :||:
Svalkar,
Svalkar, svalkar mina barn.

Högsta bekymmer mäktar jag döda —
Kom och plocka, mina små!
Somliga drufvor rosenderöda,
Somliga ä' hvita, blå.
När de pressas, hjertat vinner kraften:
Ja, denna saften :||:
Svalkar,
Svalkar, svalkar mina små.

Kom, låt oss dansa! Drufvorna rinna —
Kom och plocka natt och dag!
Drottning och herde, kung och herdinna
Smaka mina lifsbehag.
Hjertat eldas, blodet darrar, jäser:
Drufvan hon fräser, :||:
Svalkar,
Svalkar, svalkar natt och dag.

N:o 32.

Fredmans Testamente.

Bacchi morgonstund 1787.

Vid klockans klang till morgonbön
Och folkets trängsel om hvarandra
Och vid aflösningar, som vandra
Bland hästars tramp och kärrors dön,
Uppsteg en sol så varm och skön,
Så, der jag satt på krögarns trappa
Med hufvu't insvept i min kappa,
All färg jag såg, så var den grön.

Den lilla Lisken log så godt,
När fönsterluckan upp hon skrufva —
Fast hon var mjellhvit som en dufva,
Så skifta linnet grönt och grått.
Ja, sjelfva nymfens nyktra spott,
När hon god morgon åt mig nicka,
Den blef så grön, och sjelf min flicka
Grönspräcklig som en bergamott.

Den hyll'n, der stora stånkan står
Med pipen vänder åt pulpeten,
Är med cinober, som I veten,
Rödmålad, och det nu i år.
Den tycktes — jag det ej förstår —
I grönt för ögat sig förbyta:
Ja, grön i spiseln blef hvar gryta . . .
Så grönögd satt jag der. Gutår!

Men när mor Maja sjelf kom ut
Och toffeln knarka inom disken
Och hon begynte ropa Lisken
Och tog Dimanders ur sin strut
Och såg åt hyll'n och vred sin trut
Och börja stryka undan håret
Och skubba sig på ena låret —
Då tog min skymning snart sitt slut.

»Gutår!» sa' hon. »Vasserratri,
»En morgonsup utaf det rara!
»Hör, ungersven, hvad skall det vara —
»En dram från Danto bränneri?
»Den supen, der är slagen i,
»Är för parmmätarn i hövålmen;
»Men denna sorten, från Kungsholmen,
»Är den ej skön . . . hvad tycker ni?»

Nu fick jag rätt min syn igen . . .
Af gyllne färger glittra solen;
Jag kunde skönja läderstolen:
Att han var brun det såg jag se'n.
Så såg jag — ta mig den och den —
Att kappan, den jag kring mig svängde,
För trasor ej tillhopahängde —
Och krögarfar, den djefvulen.

Med taflan han vid disken satt
Och min förtäring hopsummera:
Hvar siffra, som han nu addera,
Stod hvit och trind, och taflan platt.
Jag såg att svart var nu min hatt,
Jag såg min dödsdom i hans knoga.
På dörrn jag derför mig förfoga,
Och när jag gick — så var det natt.

N:o 33.

Fredmans Testamente.

Bacchus på visit.

»God dag, kära syster!» sa' Bacchus en gång
Till Venus, gudinnan, förnämlig,
Då hon med en spilkum bland gudarna språng
Med kaffe och grädda, med socker och tång.
»Hur mår du, min syster?» Jo, temlig.

Hur mår kära bror? Stor tack för i går!
Skall jag mitt kaffe tillaga?
Med mjölk eller utan? »Nej, syster, jag rår —
»Vräk undan den sk . . . n, och hej nu, gutår!
»En kronsup den anstår min maga.

»Se, hönsen de läppja och killingar di:
»Slikt anstår ej manliga kroppar.
»Med strunt uti lådor längst från Barbari
»Förnöta min timma, det låter jag bli.
»Min syster, en sup hit med droppar!

»Gutår, kära syster! Hvar ärlig kamrat
»Längst bort till chinesiska muren,
»Från Flygarells gossar till Preussens soldat,
»Jag älskar och tuktar — jag är delikat!
»Ge flaskan hit promt . . . häll utur'en!»

N:o 34.

Fredmans Testamente.

Bacchus på nyårs-visit.

Bacchus skulle kring staden åka
Vid ett nyår på visit,
Somnar i vagnen just med flit
Och hickar, när han skulle språka,
Stammar, så ingen det förstår:
»Godt-år, god-tår, godt-år, gutår!»

Bacchus bugar nu för betjenten:
Drängen »hans nåde» heta får.
Straxt ser han hvar buteljen står
Och slutar dermed komplimenten,
Lemnar visitlapp, dricker, spår
Godt-år, god-tår, godt-år, gutår!

N:o 35.

Fredmans Testamente.

Bacchus på bal.

Bacchus är klädd liksom en annan,
När han sig tänker på en bal:

Pudrad är han, med front i pannan,
Bröllop i hjertat, med hjeltar i qval.
Drickom utur vår pokal!
Bacchus dansar i vår sal.
Bacchus är ärlig, tar i kannan —
Glömmom våra sorgliga qval!

N:o 36.

Fredmans Testamente.

Bacchus på krogen.

Der lejon de dansa med stopen
Och björnar med pipor och glas,
Derinne står Bacchus i hopen
Och bjuder sin hjelte kalas,
De ponsoröda små hjertan,
Som slå i fyllhundarnes bröst,
De sprittande dansa i smärtan
Och blekna som löfven om höst,
När glaset :||: går jemt
Med Bacchi skämt.

Sätt skylt på min färgade panna,
Min bleka och hängande lip!
Mitt hufvud förvänd i en kanna,
Min näsa förbyt i en pip!
Jag aktar de kärliga later,
Som skönheten bildar och strör,

Som korfvar emot mitridater —
Min Herkules Bacchus tillhör,
När glaset :||: går snällt
På Bacchi fält.

N:o 37.

Fredmans Testamente.

Bacchus embetsbror.

En drucken sätter sig på sin stol:
Han blundar,
Begrundar
Om nu och i fjol,
Suckar och flåsar.
Pungar och påsar
Öppnar han, glad och nöjd,
Sjunger och trallar,
Bacchus påkallar,
Tror sig i himmelshöjd.
Så sätt dig, granne, bland de granna!
Drick ur ditt glas och töm din kanna!
Färga din panna!
Inte förbanna
Tidernas öden och qval!
Låt kärlek ditt hjerta bemanna,
Om Bacchus tar fram sin pokal!

N:o 38.

Fredmans Testamente.

Bacchus tröstare.

Bacchus, du som tröst mig ger,
När mitt öde pannan trycker,
Du bortrycker,
Som jag tycker,
Hvad mitt hufvud tynger ner. :||:
Men jag beder:
För min heder,
Tysta ryktet neder!
Göm den smärta,
Som mitt hjerta
Dig och glaset anförtror!

N:o 39.

Fredmans Testamente.

Bacchus lagbryt :re.

Bacchus — tvi vale den förtreten!
Borta är nu hela herrligheten!
    Punsch- och bischoffsslefven
    Är förseglad blefven
    Med ett stort sigill.
Bacchus så torstig fingren plockar,
Bryter opp sigillet och sig bockar,
    Ber dig, granne, dricka,
    Åt din ovän nicka,
    Truga'n som du vill.
Bacchus hela verlden tjene...
Skål, Ziervogel, Qviding, Thræne!
Ingen skall ta mitt glas från mej -
    Bacchus säger nej.

N:o 40.

Fredmans Testamente.

Bacchi rangordning.

En kardinal, :||:
En öfverste och general,
En marechal, :||:
Fältmarskalk, amiral
Ä' stora kreatur,
På klotet stolta djur.
Men Bacchus tager tur
Med styrka och natur
I supa och i heder,
I heder :||:
Åt den, som glaset dricker ur.

För sin armé :||:
Han fäktar utan diarrhé.
Hans ögon se :||:
En käck trotjenare.
Hans fullmakt skrifves god
Med friska drufvors blod
Den stilen eldar mod
I herde och marod.
Och det är alltför roligt,
För roligt :||:
Att stupa för hans lod.

N:o 41.

Fredmans Testamente.

Bacchi Klädordning.

Mången är klädd med gullgaloner,
I scharlakan och triumfant,
Lefver galant,
Ibland baroner,
Grefvar, prinsar, allt uppå pant,
Trotsar med blod
Stycken, kanoner —
Men för Bacchus fäller han mod.

Mången är klädd blott uti vallmar,
Tyst och fredlig, liksom en ann;
Men som en man
Kring stad och malmar
Super, raglar han som han kan,
Plockar med mynt
Bacchi palmar,
Tar dem i hans labyrint.

N:o 42.

Fredmans Testamente.

Bacchi pump.

Ryck våra korkar,
Om du orkar!
Pumpa, min lilla, söta kusin!
Stå ej så trumpen
Här vid pumpen —
Pumpa, så får du vin!
Denna saften
Har den kraften
Att han ger en så lustiger min.
Ryck våra korkar,
Om du orkar:
Pumpa, så får du vin!

Saften är herrlig
Och begärlig.
Pumpa, så blir du svettig och skön!
Glöm hvad dig qväljer —
Fem buteljer
Får du till aftonlön.
Jag skull' tycka,
Att din lycka
Hon då grönskar — ja, visst är hon grön.
Saften är herrlig
Och begärlig ...
Pumpa, så blir du skön!

N:o 43.

Fredmans Testamente.

Bacchi port. Den 20 Oktober 1792.

Kors, ur mungipan hvad röda floder —
Sillsallad, böckling och kyckling, pastej!
Fatta i klappen på porten, broder...
Håll fast i knappen, i skörtet på mej!
Bulta på porten och dansa och klif,
Medan jag lemnar min råga i gränden!
In genom strupen och ut genom änden —
Summa summarum — vårt vanskliga lif.

Aj, aj, aj, aj, aj... Min trogna frände,
Jag skall förtro dig en hemlighet... Drick...
Mollberg, som fordom så redlig du kände,
Tycker ej mera om tidernas skick.
Fast han just inte vill låta förstå
Alla de knep, som hans hjerna känner,
Så skall jag hviska vid er, gode vänner,
Att han är missnöjd och krånglig ändå.

Hör du, din skurk nervid Bacchi tunna,
Du der med bägaren, plirögd och flat,
Du der, som låtsar att inte kunna
Vrida hans rankor och sprunda hans fat,
Säg, är du inte en törstig spion?
För allt det goda din tunga suger,

Säg oss i morgon, om du inte ljuger,
Att du har kramat med oss din citron!

Säg oss om nedrig du nog kan vara
Mot lilla Iris i Gråmunkegränd,
Inte dess bolster och krus försvara
Just liksom nymfen dig vore okänd?
Ut då, för tusan, från bordsändan ner,
Brinnande klart till vinets ära!
Våga dig inte att nalkas oss nära,
Om du ej Venus och Bacchus tillber.

N:o 44.

Fredmans Testamente.

Bacchus och Astrild.

Astrild sa' åt sin mor:
»Min nådig mamma, nu är jag stor —
»Får jag följa min bror,
»Bror Bacchus, dit han bor?
»Han har en tunna, alltför skön,
»Och en krans, helt vattengrön...
»Mamma lilla, hör min bön!
»Broder Bacchi rön
»Ge så mången lön:
»Bror Bacchus är skön.»
Nå, Bacchus, dina lagar
Jag prisar med mitt dön. :||:

Venus och guden log —
En himmelsk kapprock han på sig tog,
Reste straxt på en krog,
Och Bacchus drog och drog.
So'n ha de troget följt hvarann,
Astrild som en docka grann,
Bacchus som en åldrig man.
Bacchus likadan!
Sjung den sjunga kan:
Bror Bacchus är skön!
Nå, Bacchus, dina lagar
Jag prisar med mitt dön. :||:

N:o 45.

Fredmans Testamente.

Bacchus och Cloris.

Bacchus frågade Cloris en gång:
Flicka, säg hvad du tycker
Om min näsa, min tunna och sång?
»Oui, bon, bon!»
Tycker du inte att tiden är lång
Och att verlden dig trycker,
När ej buteljen i magen gör språng?
»Oui, non, non!»
Kor. dupl. Häll i!

Flicka, min flicka,
Kom, låt oss dricka
Och klunka och klinga på vår kant!
Kor. dupl. Häll i!
Flicka, min flicka,
Kom, låt oss dricka
Galant, :||:
Bastant! :||:

Har du en fästman, ell' har du ock två,
Ja, låt vara ock fyra,
Led dem till Bacchus bakbundna på tå!
»Oui, bon! Låt gå!»
Löp midt i famnen på Bacchus... si så....
Klappa'n kärt i din yra,
Öppna din flaska, låt pulsarna slå!
»Oui, Bon! Låt gå!»
Kor. dupl. Häll i!
Flicka, min flicka,
Kom, låt oss dricka
Och klunka och klinga på vår kant!
Kor. dupl. Häll i!
Flicka, min flicka,
Kom, låt oss dricka
Galant, :||:
Bastant! :||:

N:o 46.

Fredmans Testamente.

Bacchus på bordet och Cloris i sängen.

Si'ken Bacchus :||:
Kommer trippandes på ett bord!
Uti bålar,
I stop och skålar
Der lefver han som på grönan jord.
Der han mumlar
Och der han tumlar —
Der ha vi vårt enda paradis.
Gubbar, drickom utur flaskan
Pimpinella och portugis!

Si'ken Cloris :||:
Kommer trippandes i en säng!
Med små löjen
Och äkta nöjen
Hon fägnar mången Kupidos dräng.
Bacchus mumlar,
Kupido tumlar —
Hvar en har sitt paradis.
Gubbar, drickom utur flaskan,
Låt oss lefva på detta vis!

N:o 47.

Fredmans Testamente.

Bacchi orlofsedel åt sin dräng.

Att Markolfus varit trogen,
Att min gamle husbonddräng
Aldrig nykter gått från krogen,
Aldrig legat uti säng,
Att han bär så kärt sin kanna
Som en mor sitt barn i famn,
  Det kan jag besanna —
  Bacchus är mitt namn.

Fast hans ögon äro sura,
Låte man sig ej bedras:
Han kan lätt min tunna skura
Och perfekt ock skölja glas.
Fast hans tjenst ej är utlupen,
Vill han flytta — flytte då!
  Men glöm inte supen,
  När du ärnar gå!

Den 30 Januari 1768. BACCHUS.

N:o 48.

Fredmans Testamente.

Bacchi litania. Den 27 December 1767.

Fräls mig från allan fara
I Ahlströms jungfrubur
Och från de skönas skara
Med tofflor och med ur,
Ja, från de vackra barn
Med diadem och kappa,
Som fråga, när de klappa,
Hur mjölnarn mår i qvarn!
Dock gör min kärlek heder,
Om han är sann och ren:
Gif karlavulna seder
Och uppsyn som Delén!
I rolighet låt mig
Få vid din tunna stanna!
Strö rosor på min panna,
Gjut olja i min stig!

När hjertat börjar klappa,
Så hjelp mig väl förbi
Sankt Nikolai trappa
Och konglig slottskansli!
En Bacchi rätt kusin
Plär sällan ha till bästa:
Han dricker med sin nästa
Och äter med hans svin.

Skull' slägt och anförvandter
I högfärd, spott och spe
Kring torg och alla kanter
Mig knuffa och bele,
Så värdes, Bacchus, då
Min oskuld så befria
Att jag din litania
I rännsten sjunga må!

N:o 49.

Fredmans Testamente.

Bacchus bryggmästare.

Bacchus bedröfvad,
Lurfvig och löfvad,
Satt vid templets gamla mur.
Vörten han skummar,
Safterna ljummar
Och med fiolen står på lur.
Hör nu hur - - - Viol.
Våt och sur - - - Viol.
Ur D dur - - - Viol.
Han med sina blötta tummar
Brummar som en tjur!

Stjernan sig sänkte,
Templet uppblänkte,
Portarna imma vört och vin.
Skyltarne slängde,
Systrarna flängde
Lustigt med vädrens blåst och hvin.
Klang, kusin! - - - Viol.
Hör hur fin - - - Viol.
Violin - - - Viol.
Första tonen nu utträngde —
Klang, tag karafin!
Klang! Glöm din plåga
Med eld och låga!
Bacchus han sjunger sjelf för er.
Tungt vid hans toner
Klasar, festoner,
Blommor och drufvor skakas ner,
Men, jag ber, - - - Viol.
Presto mer! - - - Viol.
Bacchus ger - - - Viol.
Gyllne bålar med citroner
Och på tunnan ser.

N:o 50.

Fredmans Testamente.

Bacchus i grönan lund.

Vår Bacchus satt i grönan lund...
Aj aj aj... liten en stund
Der lekte han och talte smått...
Aj aj aj... om sina mått,
Om flaskor och bålar,
Om supa i skålar,
Om kärlekens nålar,
Om skönhetens tvålar
Nå, det var godt!

Och solen sken på bergen blå...
Aj aj aj... Gubbar, låt gå,
Låt flaskorna dansa och strupen få...
Aj aj aj... smått då och då!
Så klunka, var glader,
Och Bacchus, vår fader,
Med små oskobader
Sin våta eskader
Trösta då må!

N:o 51.

Fredmans Testamente.

Till Bacchus under vinbristen.

Högtärade Bacchus, min herre,
Denna postdag är värre:
Ifrån Mosel berättas
Att vindrufvorna lättas,
Men en torstig ej mättas
Mycke.

Gunstige gynnare, mera
Fåfängt är pokulera:
Här fins icke en flaska —
Gamla gubbarna raska
Liksom lössen i aska
Pinas.

Skulle herr Bacchus behaga
Fägna vår torstiga maga
Och från Heidelberg skicka
Vin och drufvor att dricka,
Vi tacksamligen nicka,
Dricka!

Nu, postskriptum, ber helsa
Ifrån Maja och Elsa,
Från hvar fyllhund och nykter,
Hvar bedröfvad, betryckter,
Hvar en tokig, förryckter
Flitigt.

N:o 52.

Fredmans Testamente.

Bacchi spådom.

Om Bacchus dog
Och alla Fuhrmans dårar,
Ack, hvad för tårar :||:
På hvar krog! :||:
Det blef en sorg
Bland bränvinsadvokater
I land och stater, :||:
Kungars borg! :||:
Bacchus lefver, :||:
Står som hjelte på sitt torg.

Så drick ditt glas —
Bort anletssvett och möda!
Ty Bacchi föda :||:
Har sin grace. :||:
Bry dig ej mer
Om ordning, lag och rätter,
Men full och mätter :||:
Sätt dig ner! :||:
Bacchus lefver — :||:
Verlden honom gladt tillber.

N:o 53.

Fredmans Testamente,

tillika Bacchi testamente.

Du gamle fyllhund, hör!
Ifall jag från dig dör
Och går till mina fäder, :||: till mina fäders ben,
Så skall du sitta qvar, din hund,
Och laga mina gamla sprund,
Ge vännerna dricka :||: :||: af hjertans grund.

Ifall en riddersman
Min tunna klappar an,
Så skall han få till bästa :||: och lefva som en karl!
En biskop, prost ell' kapellan
Dem ger du efter gamla van':
Sex stop uti sänder :||: :||: häll på koftan!

Ifall en borgersman
Min tunna klappar an,
Så skall du straxt dig buga :||: och vara menskovän!
Hjelp honom uti taget, du,
(Han skall betala laget nu)
Sex stop uti sänder :||: :||:... låt vara sju!

N:o 54.

Fredmans Testamente.

Bacchi begrafning.

Vår Bacchus blef död
I armod och nöd,
Men stolt till begrafning all slägten man böd.
Liksom till kalas
Med klockor och glas
Man ringde och ringde... Fruntimren fick place.
Af all tungomål
Kom folk till hans gål.

KOR.

Af all tungomål!

Processen var stolt:
Herr Fuhrman, i kolt,
Han red med prestafven och ropade: »Hålt!»
En kyparesvärm,
Vår dödas beskärm,
Den följde näst efter... Men, granne, dig värm!
Ditt glas står för dig —
Drick, granne, och tig!

KOR.

Ditt glas står för dig!

Poeter hans bår
De bära, se'n går
Ett par källarmästrar med utslagna hår;
Se'n bärs der ett krus,
Derefter två ljus,
En uppbördskomsarius med tafla och rus.
En stolt procession . . .
Drick, drick med reson!

KOR.

En stolt procession!

Processen allt skred:
I främsta dess led
Den åldrige Schmidten helt ensammen red.
Dernäst med god min
Så kom Kolmodin:
Han förde i floret en tom karafin.
Drick, granne, var glad —
Vårt lif är ett blad!

KOR.

Drick, granne, var glad!

Herr Stenberg kom se'n —
Två uppsyningsmän,
De äldste på staten . . . Ur vägen, min vän!
Se'n vagnar ett tjog:
Fyllbultar der låg
Med hattar, peruker och käppar och tråg —
Ett ståtligt parti . . .
Drick, granne, var fri!

KOR.

Ett ståtligt parti!

Nu är det beställdt:
Vår Bacchus så sällt
Han sofver och hvilar på pindiska fält.
Så skrif på hans graf:
Han lefde och gaf.
Men skyndom från grafven och till hans prestaf..
Herr Fuhrman, god dag!
»Rhenskt vin, bästa slag?»

KOR.

Herr Fuhrman, god dag!

N:o 55.

Fredmans Testamente.

Dryckesbalken. Dem enfaldigom!

Kom, bese nya lagen,
Utaf fader Bacchus gjord,
När han härom dagen
Satt vid domarbord!
Primo skall man värden ära,
Se'n, pro secundo ock hans fru,
Tertio friskt förtära,
Qvarto supa nu.

Paragrafen den första
Säger tydligen så:
Värd och gäst må ej törsta —
Supe båda två!
Glasen sku i gästbord ringa:
Plikte då den, som sitter sur!
Kling, klang, granne, klinga
Drick i botten ur!

Paragrafen den andra
Säger: Drick värdinnan till!
Hon må gäst ej klandra,
Om han supa vill!
Är värdinnan huld och söter
Och hon ej får en skål i lag,
Pliktas dubbla böter,
Knuff och håredrag.

Paragrafen den tredje
Säger: Stöt uppå din vän!
Rad i rad som en kedje
Glasen om igen!
Ingen gitte resonera,
Ses af samma lagsens rum,
Utan pokulera —
Drick, var döf och stum!

Paragrafen den fjerde
Just fördömmer nykterhet —
Lärde och olärde
Drickom till förtret!
Värdens skål och värdens vänner,
Slägt och skyldmän när och fjär!
Skål för den man känner
Törstig, röd och kär!

Paragrafen den femte
Säger: Klunka hvad du kan,
Men glöm ej derjemte
Bordets hufvudman!
Tackom värden allesamman:
Heder och tack, och heder och fröjd!
Lefve han med gamman
Och värdinnan nöjd!

N:o 56.

Fredmans Testamente.

Sigurds dryckesbalk.

Sigurd Sven sin pipa tog —
Hon var hvit som albaster.
Bästa knaster :||:
Rökte han och log.
Sigurd rökte pipan ut, och han drack:
Ölet i kannan uti näsan det stack.
Låt oss öla, :||:
Sjunga värden tack!

Sigurds lära det var den
Att man värma skull' magen,
Hela dagen :||:
Vara Bacchi vän.

Källrar och krogar ej förgäfves de stå:
De liksom källor vattna lambena små.
Sigurds lära :||:
Kan allt öfvergå.

I din hand ej ölet värm,
Stå på krogen ej flater!
För kamrater :||:
Blif du ett beskärm!
Slår dig vid örat någon listiger skalk,
Stryk'en på truten och töm du ut din kalk!
Sigurd skrifvit :||:
Sådan dryckesbalk.

N:o 57.

Fredmans Testamente.

Bacchanalisk morgonbön.

Hvarmed skall jag nu lofva
Dig, Bacchus, denna stund?
Med dobbla eller sofva?
Med snödhet margelund?
Med nykterhet? Ack, nej,
Det offret gör dig flater.
Ack, *nescio, lieber pater*,
Hvad som behagar dej!

Mitt kall vill jag angripa
Och dig till ära ta
Min flaska och min pipa
Och saft ur drufvan dra.
Jag vakna vill vid glas:
Aurora musis amica.
Styrk, Bacchus, mig tillika
Med krafter i kalas!

Låt mig på dagen sluta,
Och styrk mig i min tro!
Låt andra fritt min skuta
Till sömnens brygga ro
Och vältra mig i land!
Lägg på min strupa plåster...
Nunc ardet domus noster —
Men, Bacchus, släck min brand!

N:o 58.

Fredmans Testamente.

Svenskmanna-tröst.

Min hjelte, stanna,
Tag ur min kanna :||:
Täta rus!
Jag vill dig lofva,
Du skall få sofva :||:
I mitt hus!

Stackars barn, hos mig välkomna,
Vid min flaska sku j somna,
Somna vid mitt varma krus!

Sitt ner, var goder,
Min hjertans broder! :||:
Repa mod . . .
Du är så bleker,
Se, vinet leker
Med ditt blod.
Fritt låt dundra, blixtra, hagla!
På mitt golf så må du ragla,
Ragla, ragla, vin-marod!

Lägg bort din krycka,
Sjung om din lycka, :||:
Svenske man!
Din gamla lära,
Förtjenst och ära :||:
Står mig an.
Men hvad står du här och gråter?
Bättre tider komma åter —
Åter klinga, om du kan!

Men mina gårdar
Låt se du vårdar :||:
Natt och dag!
Alterationer,
Banko-auktioner :||:
Gör ej jag.
Hvad du eger uti kannan
Hör dig till och ingen annan,
Ingen ann — så är mitt behag.

Fast sjöman knotar,
När stormen hotar, :||:
Strandar han.
Den sista bölja
Din båt tycks skölja, :||:
Svenske man!
Kom till mig och till min flaska —
Jag strör blommor på din aska.
Låt oss dricka med hvarann!

N:o 59.

Fredmans Testamente

om bannlysning af allt pjunk vid tunnan.

Sitt ej och pjunka,
När Bacchus dig vill unna
Ur sin gyllne tunna
Fluidum klunka
Och sjunka
I hans kar!
Drick och var vaken,
När Bacchus vill dig unna
Ur sin gyllne tunna
Nektar för smaken!
Den saken
Är så klar.
Vet, lifvet är en strunt —
Medan vi kunna,
Så drickom rundt om rundt!

N:o 60.

Fredmans Testamente

angående den sjukaste bland de sjuka.

Den vakthafvande traktören
Nervid stora tempeldören
Med blå rock och gula snören
Templets kittlar rör, Fin.
Der han kastar korsgeväret
Och nu åter har besväret
Att en vört så klar som kläret
Skumma som sig bör.
Tjenare, min goda herr traktör!
»Tackandes ödmjukast!»
Jag som sjukast
Bland de sjuka,
Utur denna vörtekruka
Tar en klunk och kitteln tömmer
Och förglömmer
Allt...
»Halt,
»Min granne, stjelp ej krukan öfver ända!
»Det kund' lättlig hända
»Att de i templet med brygden återvända —
»Derför drick pro gradu...
»Klunk, noch en klunk!» Hur sa' du?
Sjungom i dörren:
»Välkomne, Bacchi män!» D. K.

N:o 61.

Fredmans Testamente

om skålen för den enda.

Töm ur din bål
Och svälj din varma råga ner
Och drick dens skål,
Ditt öga gerna ser!
En vacker mun, som åt dig ler,
Och glas i hand — hvad vill du önska mer?

Med glas i hand
Vid bordets glada rundel sjung
Om hvad ibland
Gör lifvets vandring tung!
Är kistan tom och tom din pung,
Svälj denna saft — den gör dig rik och ung!

En vacker dag,
Om vänskap byter drägt och min,
Gör du som jag:
Byt aldrig om ditt vin!
Drick gammalt franskt, en karafin,
För all slags sorg den bästa medicin!

Välan, du ser
Fredrikas blickar, du förstår,
Mot dig ej mer
Så vackra som i går —
Säg ingenting, tag du en tår!
Den oljans kraft skall läka dina sår.

Din Ulla står
I en blårandig kort pelis,
Med svarta hår
I rosenröd chemis —
Säg ingenting, var klok och vis,
Men tag ditt glas och lemna din kulis!

Hon vinkar ömt —
Låts du, du Bacchi man ... gutår ...
Låts som du glömt
Hvad flickans list förmår!
Säg ingenting, blif hård och svår,
Men drick dens skål, som på ditt hjerta rår!

Gör du, som jag!
»Hur gör jag?» menar du, min vän!
Mitt gamla lag
Är tömma remmaren!
Se'n första Maj jag raglar än —
Slå vad, mot jul jag nykter blir igen!

N:o 62.

Fredmans Testamente.

Förhöret.

Wer da? »God vän!»
Tag glaset uti hand och drick nu om igen --
Hvad heter du?
»Det får du veta, när patrullen klingat sju.»
Emellertid med rågadt mål
Vi dricka glada vänners skål,
Så långt det tål.

Vis opp ditt pass ...
Jo, du är riktig nog, och du är af vår klass.
Säg, hvem det skref?
»Det var en liten knubbig pilt med krans och slef.»
Emellertid med rågadt mål
Vi dricka glada vänners skål,
Så långt det tål.

Hur såg han ut?
»Jo, punsch han had' till väst och pontak till syrtut.»
Än skjortan då?
»Den var af gammalt franskt med ölkantiljer på.»
Emellertid med rågadt mål
Vi dricka glada vänners skål,
Så långt det tål.

Nå, säg, kamrat,
Hvad sa' väl Bacchus nu till slut med allt sitt prat?
»Jo, fan i den» —
Sa' han — »och hvar och en, som ej är värdens vän!»
Emellertid med rågadt mål
Vi dricka glada vänners skål,
Så långt det tål.

N:o 63.

Fredmans Testamente.

Den förlofvade magnaten i rännstenen.

Nu är jag full...
Kamrater, hjelpen mig — jag tumlar rättnu kull!
Den ljufva saft
Har ur min hjerna tagit bort all märg och kraft.
Här ligger jag med hull och hår...
Hjelp opp mig, granne... Men gutår,
Gutår, gutår!

Jag lofvar dig
Mitt stora hus i staden, om du hjelper mig,
Min bästa häst,
Min fästmö, mina byxor och min rock och väst.
Slätt intet menskan sjelf förmår:
Hjelp opp mig, granne... Och gutår,
Gutår, gutår!

Jag skänker dig
Mitt landtgods och mitt säteri — men bara tig,
Ty eljest lätt
Så tar man det ifrån dig utan lag och rätt.
I verlden allt förund'ligt går —
Hjelp opp mig, granne... Och gutår,
Gutår, gutår!

Se, här på stund
Du skall ock få jus patronatus och min hund!
Min ladugård
Och allt hvad som jag ärft och värft blir i din vård.
Och sagdt och gjordt: det står som står!
Hjelp opp mig, granne... Och gutår,
Gutår, gutår!

Men, granne du,
Om jag blef gift, vill du väl ligga hos min fru?
»*Ja!* är mitt svar.»
Nej, ränn och ryk! I rännsten blir jag då här qvar.
Och dra för tusan — jag dig klår!
Farväl, min granne... Och gutår,
Gutår, gutår!

N:o 64.

Fredmans Testamente.

Allt bra!

Sist jag lustigt surra,
Dundra, söp och hurra
— Det var bra —
Ibland vänner flera,
Som mig friskt traktera...
Det var bra!

Chefen kommendera
Gifvà salvor flera —
Det var bra!
Vi, med glasen luta,
Lärde oss att skjuta...
Det var bra!

Många sköna skålar
Dracks ur stora bålar —
Det var bra!
Allt, till lagets heder,
Vändes upp och neder...
Det var bra!

Värden börja murra,
Men vi ropte hurra —
Det var bra!
Vin i huset tryter,
Man ur laget bryter...
Det var bra!

Jag mig hemåt gifver,
Högt med benen klifver —
Det var bra!
Bäst jag gick och famla,
I en puss jag ramla...
Der låg jag!

När mor börja snäsa,
Fick jag långer näsa,
Det mins jag.
Hur jag låg och lydde,
Jag på slutet spydde...
Det var bra!

N:o 65.

Fredmans Testamente.

Allt för buteljen.

Knäpp opp båd rock och väst,
Och drickom ut vår rest!
Kom, fader Bacchus, hit, predika som en prest
Om nykterhet och vin,
Om röd och pussig min,
Om krus och halfstop, remmare och karafin!
Hit buteljer —
Hvar en sväljer
Som en ärlig karl!
Tag ur korken, gubbar! Drickom par om par.

Och ha vi ej kontant,
Sätt rocken uti pant,
Tag utaf fingret bort en sexörs-diamant!
Ja, för buteljens skull
Jag vågar allt mitt gull.
Tag hit af finkeljockum full en hel kastrull!
Skål, min broder,
Vin-maroder!
Skål, hvar redlig vän...
Himlen vare tack att benen dra mig än!
Ja, men så är vårt lopp!
Tag hit en sockertopp
Och öl och tobak, vin och pomerans en kopp!
Och efter allt går väl,
Kom, Iris, i vårt gräl!
En skönhet Bacchus aldrig nånsin slår ihjäl.
Skål, de alla,
Dem vi kalla
Hvar en för sin vän
Nu buteljer inga flera fins igen.

N:o 66.

Fredmans Testamente

med uppmaning att berömma värden och tömma hans bål.

Om du är bjuden i kalaset,
Granne, glaset tag!
Men vill du hafva mer i glaset,
Dunka då ett slag!

Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Men är du icke med i laget,
Blott så kallad vän,
Och då ditt glas står just i draget,
Säg, hur gör du se'n?
Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Stor sak, låt brödren spänna krafter,
Slåss till midnattstid...
Drick du! Du är vid Bacchi safter
Ingen invalid.
Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Men om din rygg i laget svider
Och dig brödren slå,
Är ödet godt i alla tider,
Godt att skylla på.
Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Med dygdens sköld du dig beväpnar,
Hatar fliss och ras.
Men, himmel, huru hemskt du häpnar,
När du mist ditt glas!

Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Du är i samråd med din nästa
Goda råd att ge:
Ditt råd, att sluka, är det bästa,
Fisk och frikasé.



Mäster Anders: Stora Kungsholmsgatan n:o 6.

Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Kalaset tyckes oss bebåda
Bacchus vara pank:
Kom, se din part med lagfart skåda
Mäster Anders' skrank!
Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Se, så plär ödet korten blanda...
Men, min granne, kom:
Ännu fins mera allehanda
Båd' af rack och rom!
Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga och klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Så der regera vi i yra,
Båd' i glans och nöd...
Men tömmom Bacchi ljufva syra,
Alla sorgers död!
Slå dugtigt i bordet som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga och klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

Men gack, vänd botten upp på glaset —
Värd, höj upp din ton!
Kanske att detta punschkalaset
Kostar vår patron.

Slå dugtigt i bordet, som jag,
Och är du bland vännernas lag,
Dig betinga att klinga med glasen skål på skål,
Din värd att berömma och tömma hans bål!

N:o 67.

Fredmans Testamente

om sättet att lätta sin kärleksbörda.

Om du vill din börda lätta,
Sätt dig ned, berätta
Och vid detta glaset, detta,
Lätta dina qval!
Säg hvad qval ditt hjerta trycker,
Hvad dig svårast tycker,
Der du med så sneda nycker
Trycker din pokal?
Tycker du din flicka är för god
Att en annan ega?
Käre granne, jag må säga
Du går dumt till väga —
Gör som andra göra pläga:
Drick ur denna flod!
I den floden släckas alla eldar ifrån Astrilds gyllne flamma.
Drick i detsamma
Och gladt med brödren glamma!

Drick än ett glas eller två,
Låt henne snegla derpå
Hur du dig plär sätta
Och dig med ditt fluidum mätta!

N:o 68.

Fredmans Testamente.

Bacchi stor-visir.

Vinets kraft mitt hjerta stärker,
När den torra halsen värker.
Skål, min Iris! Jag är fri,
Fri från Astrilds barbari.
Syn och hjerta må sig fröjda:
Bacchi barn ä' nu förnöjda,
Men jag är, jag dör och blir
Sultan Bacchi stor-visir.

Fuhrmans hus är min seralje:
Der som turk och som kanalje
Uppå golfvet ligger jag,
Super om till ljusan dag.
Bacchus är den jag vill vörda:
Han vid tunnan mig må mörda,
Men jag är, jag dör och blir
Sultan Bacchi stor-visir.

Ja, jag svär vid Bacchi lagar:
Nykter själ mig ej behagar . . .

Men, hvad qval jag åter spör?
Astrild — votre serviteur!
Kärleksguden månd' jag finna:
Hals och hjerta båda brinna —
Men jag är, jag dör och blir
Sultan Bacchi stor-visir.

N:o 69.

Fredmans Testamente

om skålen för glada vänners vänskapsband

Lycklig, den sakta
Vet att betrakta
Våra tiders raseri,
Stundom se felet,
Men bli ur spelet.
Sjunga sin visa, glasen slå i!
Nu sku vi dricka :||:
Glas i botten ... Lefve vi!

Oss kan ej ömma
Att i vår gömma
Guld och tårar blandas hop.
Synas vi ringa,
Lappri, låt klinga!
Ingen oss skickar klagande rop.
Nu sku vi dricka — :||:
Bacchus danse mellan stop!

Granne, dig lyfta,
Sitt ej och snyfta!
Har du sårat kung och land?
»Nej!» Så var modig,
Frisker och frodig,
Tag som vi andra glaset i hand!
Nu sku vi dricka :||:
Glada vänners vänskapsband!

N:o 70.

Fredmans Testamente.

Rent fylleri.

Kom låt oss supa,
Vattna vår strupa
Och skölja den ren!
De hesa ropen:
»Töm utur stopen!»
Qvickna i hopen
En hurtig och klen
Båd' till hjerta och ben. Fin.
Klingom med glasen och drickom i fröjd!
Ingen rätt nykter kan lefva förnöjd.
»Hvad skall här bli?»
Rent fylleri.
»Slå då uti!»
Nu dricka vi . . .
Bacchi små baljor de äro dock djupa.

N:o 71.

Fredmans Testamente

om plåtens födelse och död.

Piff, paff, puff med bomber, kanoner
Och styckskott på Kungsholmsbron,
Sankt Gertrud i klingande toner
Och präktig illumination,
På kyrktornen pukor, trompeter,
Och vivat och dunder och ståt,
I luften stjernklara raketer —
Min taskbok har födt mig en plåt.

Piff, paff, puff, min hatt på ett öra —
Tolfpundingar smälle på smäll!
Nu har jag fått annat att göra
Än sucka i jämmer och gnäll.
På fjortonde dygnet min strupa
Ej varit det ringaste våt —
En sådan en högtid ej supa,
Hvad gagnar mig då väl min plåt?

Skål, kejsare, kungar och furstar
Från länsman till högsta monark!
Skål, kypare! Gif du metvurstar
Och bittert och spanskt för sex mark
Och smör och bröd, netto tre daler,
En sup för tolf styfver ... med gråt ..
Hin håle ger jag slika baler:
Tolf öre blott qvar på min plåt!

Man måste så krångla och vingla —
Tolf öre . . . bon, kypare, hit!
Bon, bon, än en sup och en kringla:
Tolf styfver, en sup på kredit!
Hej, lustigt! Nu är jag visst riker,
Men strupen är ändå så kåt.
Piff, paff, puff! I rännsten jag skriker . . .
Skjut lagom — nu dödde min plåt.

N:o 72.

Fredmans Testamente

till tröst för en skeppsbruten Bacchi man.

Fy, tunnor tusan, hur ser du väl ut!
Kippskodd och trasig och slagen,
Ögonen röda och näsan i lut,
Munnen till örat uppdragen,
Silfverglittsalvad och plåstrad besatt,
Pipa i mun och tulpan på din hatt!
»Käglor och stryk . . .
»Ränn då och ryk!
»Sof fritt på djurgåln hvar natt,
Natt!»
Tro mig, min vän, du är hurtig ändå!
Verlden och ödet du glömmer.
Trumf uti bordet, så näfven blir blå!
Står du här längre och drömmer?

Tag dig en voffla med socker, kanel,
Våga din skjorta och spela ditt spel!
»Ja, på visst sätt
»Har du väl rätt —
»Kom, låt oss dricka vår del,
»Del!»

Skål, fru Regina på Brinnande Fan,
Moster på Liljan och Dufvan,
Lisa på Tuppen, Förgyllda Altan,
Mor på Tre Skorpor och Strufvan!
Skål, Pelle Maja! Kurage ett glas!
Barfota skönhet, salopp och karkas!
Drickom igen!
»Riktigt, min vän!
»Smiska buteljer i kras . . .
»Kras!»

Ja, mellan vinglas som hvarje dag jul
Sku våra dagar försvinna.
Verlden är skapad så väl för en ful
Som för den skönsta gudinna.
»Ja, jag skall dundra och visa hvar man
»Att min butelj ock är gjord för en ann!»
Allt i sitt skick —
Klinga och drick,
Bullra, så länge du kan . . .
Kan!

Nu ha vi supit — det blir då dervid —
Rocken i rännsten han ligger.
Dansa i gräset så qvick som ett kid,
Gosse, var modig och pigger!
»Skål, hela verlden, hvarenda en själ!
»Har jag en ovän, den slår jag ihjäl.

»Mull blir till mull —
»Nu är jag full...
»Hej, kamerater, farväl!»
Väl!

N:o 73.

Fredmans Testamente.

Bästa lotten.

Käre bröder, kom, sku vi
Dricka glasen i botten!
Bästa lotten :||:
Är att lustig bli.
Verlden är ängslig, så befängd som hon kan —
Krogen och kyrkan ligga långt från hvarann.
Låt oss rusta, :||:
Tumla man på man!

Kom och smaka detta vin,
Turkar, tartarer och morer!
Kreditorer, :||:
Hållen en god min!
Kassan skall tömmas till den ringaste slant —
Krogen i vägen ligger alltid galant.
Låt oss rusta :||:
Tumla på vår kant!

N:o 74.

Fredmans Testamente.

Hur det går den som gråter vid Bacchi tunna.

Låtom oss lefva nöjda och raska,
Än vid den sköna, än vid vår flaska,
Än öppna pung och taska,
Än hålla myntet hop!
Inte skall verlden bli oss ett qval
Just för att tömder är vår pokal —
Nej, vi ska lefva raska
Mellan krus och stop.

Hvar sitter den, som flämtar och fryser,
Hvar finnes den, som gråter och ryser,
När som en Bacchus lyser
Och uppå tunnan står?
Den skall till rätta stämder då bli,
Plikta tredubbelt, allt fylleri,
Och för det att han fryser
Smädas uti kor.

N:o 75.

Fredmans Testamente.

Tvi så'na sorgliga dar.

Tvi så'na sorgliga dar!
Tvi så'na ängsliga svar!
Frågas om flaskan är qvar?
»Tom, tom, kära far!»
Tvi så'na futtiga lag!
Tvi så'na glädjebchag!
Nykter förnöta sin dag
Det vill icke jag.
Hör, granne, skutta som en hjort,
Bryt sönder hvar en källarport,
Skaffa i glasena vått —
Himlen ge dig godt!

Tvi så'na tider vi se!
Tvi Bacchi trotjenare!
Allting går nu på sne':
Hvem kan supa ge?
Tvi vale Bacchi soldat!
Tvi utan byxor och mat
Och inte få desperat
Botten slå ur fat!
Hör, granne, skutta som en elg,
Kom snart igen med din butelj!
Skaffa i glasen och köp,
Krångla, kyt och löp!

N:o 76.

Fredmans Testamente.

Bacchus vankar kring oss.

Lif och mod och tankar!
Bacchus kring oss vankar
Stinn och fet,
Röd och het —
Hör, hur gubben stankar!
Han tål ingen nykter,
Ser ej en betryckter:
Gubben har
Fordna dar
Lefvat sjelf förryckter.
Friskt, kära Bacchus! Ingen fara nu —
Vi skola supa om till klockan sju
Hurtigt, hurtigt intill klockan sju.

Hur mår du, min strupa?
Skall här Bacchus stupa
Utan tvång
Och med sång
I det röda djupa?
Nå, så hit, buteljer!
Hvem är som ej sväljer?
Intet larm,
Ingen harm
Våra hjertan qväljer.

Friskt, kära Bacchus! Vi dig känna grant —
Skål, kära bror! Ja, det är visst och sant.
Lustigt, lustigt! Det är visst och sant.

Lefve våra vänner!
Hvar sitt hjerta känner —
Fröjderop
Allihop!
Ingen Iris bränner.
Dock, att sötma röna,
Vörda vi de sköna.
Friskt igen!
Hvar sin vän
Vill med trohet löna.
Friskt, broder Bacchus! Korka dina sprund!
I våra hyddor vänta vi Jon Blund
Ljufligt — ljufligt vänta vi Jon Blund.

N:o 77.

Fredmans Testamente.

Huru plär en törstig göra.

Huru plär en törstig göra,
Se'n han glas i handen fått?
Jo, han torkar den vid öra,
Som vill neka honom vått.

Han bortkiknar, blånar, raglar,
Glömmer lifvets sorg och nöd,
Trumfar, rifs med sina naglar,
Tumlar rosenröd.

Granne, kom och tag din kanna.
Flaska, glas ell' hvad du har!
Aftonrodnan i din panna
Har gått opp, och jag är klar,
Låt oss fritt med glasen klinga!
Wer da, Wer da? »Jo, god vän!»
Drick, ell' skall du genast springa
Ut på dörr'n! »Ja men!»

Flickans skål, som rört vårt sinne
Och i hjertat bröllop har!
Om rivaler äro inne,
Ut på dörren par om par!
Låt oss med hvarandra fika
Hvem som först skall gäspa full.
Sedan sku vi oss förlika,
Glada dimpa kull!

N:o 78.

Fredmans Testamente.

Hvem är värdig.

Ögonlocken ä' torra, strupen är mager,
Föttren sjuka och fulla med små podager,
Hjertat som en gammal grind,
(Pyteheja!)
Själen som en tommer vind.
Polemeja!

Hela kroppen är en utmärglader sena,
Och förståndet gått ner ur hufvu't i bena!
Här är inte stort bevändt.
(Pyteheja!)
Drickom, gubbar, exellent!
Polemeja!

Den, som ej kan sin krona samla med åren,
Aldrig sett en drufva svettas om våren,
Aldrig sett ett glas och krus,
(Pyteheja!)
Är ej värdig få sitt rus.
Polemeja!

Den, som nykter är mellan tio och elfva,
Aldrig nånsin för en sup lärt att skälfva,
Ej haft bränvinshufvudvärk,
(Pyteheja!)
Är en usling — lär och märk!
Polemeja!

Tacka vill jag en buss af Bacchus att vara!
Noachs strupa kan Astrilds hjerta förklara.
Astrild rår i hjerteskri,
(Pyteheja!)
Bacchus uti fylleri.
Polemeja!

N:o 79.

Fredmans Testamente.

Glädjefull lefnad.

Se på glaset och vigas vid kannbuteljen,
Se sin skönhet och klappa sig uppå bälgen,
Skrufva korken, grina till,
(Polemeja!)
Längta efter spickesill —
Pyteheja...

Dundra bistert och vara kärlig och vreder,
Ge en örfil och supa brorskål med heder,
Klunka på och tömma ut,
(Polemeja!)
Torka så en fuktig trut —
Pyteheja...

Stå och gapa och se på ljuset och undra,
Sväfva, stupa och dimpa kull som en flundra,

Stiga upp och åter kull —
(Polemeja!)
Är en lefnad glädjefull.
Pyteheja!

Märka durklopp och känna buller i lifvet,
Tömma glaset och sluta dags-tidsfördrifvet,
Sjunga, klunka, somna se'n,
(Polemeja!)
Ljufligt är, min söta vän!
Pyteheja!

Hin bli nykter! Hvem tackar oss väl derföre?
Supa skall jag, ur plåten ta sista öre —
Verlden är en rageldans.
(Polemeja!)
Tagom Bacchi segerkrans!
(Pyteheja!)

N:o 80.

Fredmans Testamente.

Ändå jag dricka och klunka kan.

Jag lefver bland de glada,
Tar dagen som jag kan,
Jag hoppar på en spada
Och är en skröplig man.
Hå hå, hå hå!
Ändå jag dricka och klunka kan.
Hå hå!

Min skjorta, tusen flikar,
Liksom ett segel blås.
Hvar klack med stora spikar
Skinnbyxor . . . hej . . . gunås.
Hå hå, hå hå!
Ändå jag dricka och klunka kan.
Hå hå!

Mitt hår långt ner i synen,
Och hakan uppåt soln,
Och dam i ögonbrynen,
Och polska på fioln —
Hå hå, hå hå!
Ändå jag dricka och klunka kan.
Hå hå!

Må göra! Jag är glader
Och fröjdas åt min lott.
Stor tack, min mor och fader,
Att jag har lifvet fått!
Hå hå, hå hå!
Ändå jag dricka och klunka kan.
Hå hå!

N:o 81.

Fredmans Testamente.

Den kärleksgrubblande.

Skicka hit ett glas åt bror,
Som sitter der och grubblar på sin flicka!
Mig angår det inte, men jag tror
För mig så skull' det inte klicka. Fin.
Hvem är den?
»Det får du aldrig veta.»
Namnet se'n?
»Omöjligt att utleta!»
Heter hon ej Greta?
»Hvarför mig förtreta!»
Kanske då Agneta?»
»Hvarför så just heta? D. K.
Söta vän,
Din skål igen!
Men säg mig om din sköna flicka
Är det den,
Den der igen,
Som satt i brinken der och sticka?
Bor hon ej
Der borta? »Nej!»
Hvar bor hon då?
»Hon bor... hur så?»
Åh, svara nu!
»Drick bara du
»Och töm ditt glas och hicka!»

N:o 82.

Fredmans Testamente.

Trotsa se'n Kupidos heta låga.

Vinets gud vi tillbe —
Detta altare
Är invigdt till hans ära.
Dessa kärl, glas och krus
Bjuda duktigt rus,
När tidens qval besvära. Fin.
Och
Detta fat
Är muskat...
Detta hoglands-vin,
Delikat
Som suckat,
Färgar karafin...
Känn det bästa mjöd man vill begära! D. K.

Fröjas barn, fallen ner,
Hvar och en af er
Förgäten lifvets plåga!
Är du kär, rädd och blyg,
Bägarn till dig smyg
Och svälj den söta råga! Fin.
Gå...
Och du, man,
Som ej kan
Fylla Iris' hopp,
Som en ann
Likadan
Stärk din svaga kropp —
Trotsa se'n Kupidos heta låga! D. K.

N:o 83.

Fredmans Testamente.

Lifsbehaget.

Had' jag blott en trogen vän ell' två,
Tre dukater i min pung likså,
Fyra friska rätter,
Punsch, gelé, renetter,
Dukadt bord för fem, sex ... sju, må ske ...
Åtta slags likörer,
Nio servitörer,
Löpare —
Glada vänner, vi sku' då försöka
Drifva bort all verldens bitterhet,
Låta myntet springa,
Låta glasen ringa,
Dricka om hvar torstig till förtret!
Men nu ska vi sakta
Bacchus blott betrakta,
Stinn och fet.
Ingen lefver att sitt qval föröka,
Nej, man lefver blott för att må väl.
Derför ska vi dricka,
Somna in med hicka,
Drömma med en flicka —
Roligt gräl!
Märk, att lifsbehaget
Är det bästa slaget
För hvar själ.

N:o 84.

Fredmans Testamente.

Till bror Jockum.

Åh, din stålle, låt bli att fundera —
Drick och parlera!
Klang . . . slå i mera . . .
Saken är den:
Mindre än intet den sorgen du röner
Hvem som dig kröner.
Klang, Bacchi söner,
Bästa vår vän!
Klang, granne! Drick i botten — besinna,
Ögonen på bror Jockum de rinna . . .
Hur skall man göra?
Slå sorgen vid öra
Och dricka . . . Drick, drick, drick,
Drick . . . »Må göra» . . . Drick, drick, drick,
Drick i botten, gubbar, och befall
Bischoff . . . »Den är all,
»Punschen utdrucken, bränvinet borta — i visthus
och kök
»Fins tomma diskar och sömniga ök.»

N:o 85.

Fredmans Testamente.

Bot för framtidsqvalet.

Du, som för din framtid bäfvar
Och med alla krafter sträfvar
Göra godt och vara redlig
Och beskedlig
Man,
Du skall tänka, likt oss andra,
Som på Bacchi slussar vandra:
Denna stora vinpokalen
Qvalen
Släcka kan. Fin
Ja, din framtid, broder, platt förgät!
Prisa ödets lagar,
Borga dig ditt fat och ät
Och sjung, om du behagar!
Vandra se'n
Mot aftonen
I Fröjas glada fjät,
Der skall du din framtid alltid säll
Och alltid lycklig för dig finna
Med din herdinna
Allt under samma fäll.
Gladt se din morgon och qväll
Stolt som en tysk gesäll,
Som skyr sin värdinna
Och borgar och bjuder farväl! D. K.

N:o 86.

Fredmans Testamente.

Buteljen.

Buteljen är min fästemö,
Min enda vän och maka —
I dina armar vill jag dö,
Och annat allt försaka.

Jag älskar dig i nöd och lust
Och vill vid dig bli bunden.
Af dina kärleksdrufvor must
Jag drar i sista stunden.

I dag, i roberond så skön,
Hvarfrån så dags, min lilla?
Från Fuhrman eller Werner Grön
Kan jag mig lätt inbilla.

Min lilla du, jag ler och lyss
Med hatten på ett öra.
Välkommen hem! Gif mig en kyss,
Min oro att förstöra!

Min svärfar fader Bacchus blir
Och jag hans son med heder.
Min engel, jag ditt sköte dir,
Och värmer mina leder.

Mitt halfva lif, mitt paradis,
Hur skall jag mig förklara!
Min söta mamsell portugis,
Får jag er egen vara?

Upp, fröjdelågor om hvarann
I hjerta, hals och strupa!
Får jag, min sköna, bli din man
Och i din brudsäng stupa?

Så låt då falskhet upp och ner
Sig klänga på vår trappa!
Bort, dygd och fromhet, bort, jag ber,
Blott att jag dig må klappa!

Låt åter lyckans trälar fritt
Vår usla tid upphöja,
Låt afund säga: »Svart är hvitt!»
Blott du mig vill förnöja.

Låt allting vändas på sitt sätt,
Låt åsnan bli magister,
Låt oxen dansa menuett,
Blott ej din kärlek brister!

Skjut dygden pilar i dess bröst,
Stor sak, låt oskuld svida,
Låt tidens strömmar bryta löst,
Blott du går vid min sida!

Låt cedern vackert blifva tall
Och björken blifva ceder —
Min lilla skönhet af krystall,
Jag endast dig tillbeder!

N:o 87.

Fredmans Testamente.

Lustigt lif i Bacchi hus.

Kom, kära syster,
Tag, om dig lyster,
Utur detta glas ditt lilla rus!
Drick och blif röder...
Skål, kära bröder —
Lustigt lif i Bacchi hus!
Glas och buteljer, mat och mycket vin...
Skål, faster, moster, syster och kusin!
Fall... falleralla, :||:
Syster och kusin!

Skål, konkaronger,
Skål, roberonder,
Falbolaner, stubbar, kjol och koft!
Skål, vackra själar,
Skål, du som trälar
För din Iris i ditt stoft!
Glas och buteljer, mat och mycket vin...
Skål, faster, moster, syster och kusin!
Fall... falleralla, :||:
Syster och kusin!

Bacchi drabanter
Utan kontanter

Pläga alltid lefva stolt, galant.
    Ståtliga dagar,
    Osnörda magar —
Aldrig hjertat står i pant.
Glas och buteljer, mat och mycket vin...
Skål, faster, moster, syster och kusin!
    Fall... falleralla, :|:
    Syster och kusin!

N:o 88.

Fredmans Testamente.

Invokation till Bacchus.

Kom, nöjets gud — vi vänte dig —
    Kom, sitt uppå din tron!
Vårt hjerta modigt fröjdar sig
    Och gläds vid din person.
Ett tempel är dig nu beredt,
    Så städadt, rent och snyggt.
All sorg och qval vi afsked gett
    Och lefve sällt och tryggt.

Kom, matta sinnen, med begär
    Vid fulla glasens brädd!
Den kära Bacchus hvilar här
    Uppå sin blomsterbädd.
Slå glasen i, drick gudens skål

Med hopp och fröjd en hvar!
Ty supa är vårt ändamål —
Blif derför, Bacchus, qvar!

Upp, dam och spel samt glädjeskri!
Schägräng, migrän, farväl!
Adjö, gå bort, melankoli!
Kom, fröjd i lif och själ!
Bort china, pulver, emulsion,
All febrars tyranni!
Hjelp oss — vi ligga vid din tron...
Kom, Bacchus, statt oss bi!

N:o 89.

Fredmans Testamente.

Den lyckliga kungaborgen.

Finge jag en tron blott sira,
Hålla i min hand en spira
Och mitt hufvud kunglig krona bar,
Då skull' jag min födsel fira,
Kalla mig en lycklig karl!
Ur kanonen
Skulle blixtra se'n!
Omkring tronen
Mina embetsmän,
Turkar och tartarer
Tätt som små akarer
Skylle krypa kring min borg! :||:

Hvar fins den, som mig förtörnar?
I mitt vapen lejon, örnar
Och uti mitt hjerta eld och mod!
Unga jungfrur, gamla björnar
Skulle elda upp mitt blod.
Rundt kring planen
Manskap i gevär,
På altanen
Sång och flöjtraver,
Pukor och trompeter —
Tusen lustbarheter,
Robe-de-courar i min borg! :||:

Min rikskansler skulle bära
Bacchi stjerna till min ära,
Riksmarskalken ha en stor peruk;
Och min prest, af Ma'omets lära,
Skull' stå klädd i gyllenduk:
Med mustascher
Och en stor turban,
Med plymager
Och med alkoran
Skull' han stå vid tronen,
Och för den personen
Skull' allt tystna i min borg. :||:

Och rikskocken skulle draga
Purpurbälte kring sin maga!
Rikskökskniven med ett perleskaft,
Med guldtofsar och en kraga
Och en flöjel utaf taft!
Men riksskänken
Skulle bli min bror,
Tron och bänken
Blifva lika stor.

Dricka och förtära
Skull' bli rikets ära —
Alltför lycklig kungaborg! :||:

N:o 90.

Fredmans Testamente.

Astronomisk konversation i Bacchi källarhvalf.
Den 28 Mars 1767.

Kom, käre granne, sätt dig ner
Och tag ditt glas och pipa!
Kom, låt oss mästra allt hvad sker,
Fast vi det ej begripa!
Hur kommer det, säg, granne min,
Att jorden, den vi trampa,
Är runder som en karolin
Och solen het som en lampa?

Ett glas... gutår! Min granne, du,
Hur vill du det förklara
Hvarför så udda och just sju
Sjustjernorna sku vara
Och hvarför månen sitter qvar,
Fast hund på honom skäller?
Gutår, min granne... ge mig svar
På hvad jag dig framställer!

Svar.

Hej, kypare, slå glasen i!
Och granne, inte primma
Om jorden i periferi
Och nattens stjernors dimma!
Vor' jorden blott en karolin,
En sexmarks-plåt — må göra —
Så blef jag Atlas med god min
Och skulle min börda förstöra.

Blott himlens måne önskar jag
Den vor' af guld en massa
Och att det regna natt och dag
Små stycken i min kassa!
Då fanns jag uppå Riga jemt,
På Göta Lejon och Gripen,
Och detta hjerta satt ej klämdt,
Och inte hängde jag lipen.

N:o 91.

Fredmans Testamente.

Rätta dryckesbalken. Den 20 December 1767.

Hör, min vän, din vän nu fråga
Om han än ett glas förmår!
Inte skall man honom plåga —
Sjelf hans fria vilja rår.
Nå, gutår!

Denna must och denna syra
Har naturen gett vår blod,
Ej för det vi skull' bli yra,
Gå i dårars öfvermod . . .
»Ne-nej men!»

Ne-nej men! Den söta saften
Bör ej styra våra värf:
Bästa hjerna mister kraften,
Bästa hjerta tar förderf. . .
»Ja-ja men!»

Ja-ja men! En slug blir galen,
Men en galen aldrig slug.
Då begynna kärleksqvalen
Under böner, hot och trug . . .
»Och då så?»

Ja, just så bör dryckesbalken
Rätt förklaras, käre vän!
Akta dig du för den skalken,
Som är gud för druckna män!
»Ja än se'n?»

Käre vän, förutan smärta
Knytom enighetens band,
Och utaf ett enigt hjerta
Önskom godt med glas i hand
Kung och land!

N:o 92.

Fredmans Testamente.

Full musik! Den 20 December 1767.

Pukor, trompeter, flöjter, trianglar, oboe och basun,
Stämmen upp! Hej, kurage!
Bacchi barn och hans bagage
Ha i dag sin rolighet
Rundt kring hans tunna barnen de taga i ring,
Ring i ring och friskt i dansen
Bacchus sjelf han lyfter kransen,
Vacker, rosenröd och fet.

Trummor, skalmejor, harpor, fioler, valdthorn och klavcymbal
Stämmen upp, musikanter,
Medan Bacchi stånddrabanter
Stå och skyldra med hans tapp!
Flaskorna äro. fulla, fiolerna gå . . .
Vi hans prinsar, vi plä kunna
Vältra om vår faders tunna —
Vi ä' nakna som en lapp.

N:o 93.

Fredmans Testamente.

Vid valet och qvalet.

Kom, du som gråter,
Ditt bröst upplåter
Med ängslan, suckar, eld och våld,
Kom, du som klagar
På ödets lagar,
På lyckans många förbehåll,
Kom till de skönas barm,
Kom, strid i Kupidos larm!
Kom, du som gråter,
Kom, gör dig varm!

Tag glaset sakta!
Drick ut, betrakta
Din Fröjas bild och Bacchi tron!
Om hon dig sårar,
Fritt fäll då tårar,
Men glöm dess ögon och person!
Släck hjertat i sin brand
Och tag du ditt glas i hand!
Tag glaset sakta,
Drick lite grand!

Det mig hugsvalar,
När Astrild talar —
Men tala då, du vinets gud!

Jag älskar båda:
Mitt blod i våda...
Hur ljufligt är två gudars ljud!
Talen då, båda två —
Men hvem skall mitt hjerta få?
Det mig hugsvalar
Till Bacchus gå.

N:o 94.

Fredmans Testamente.

Salomos visdom.

Öppna flaskan, låt oss få dricka!
Det blir domen,
Att för gomen
Intet spars.
Skulle Axelson främmande skicka
Hem i huset,
Öppna kruset
Gubevars!
Kamerater, hej, skråla...
Skeppen plä' klipporna tåla
Tills de sjunka — :||:
Gubevars!

»Vinet fröjdar menniskans hjerta:
»Vi bli glade!»
Fordom sade

Salomon.
Syrachs hushåll gör strupen en smärta —
Kresi håfvor,
Bacchi gåfvor
Göra ron.
Kom och låtom oss supa!
Armod vattnar mång' strupa.
Låt oss härma :||:
Salomon!

N:o 95.

Fredmans Testamente.

Hej, låt oss supa! Den 3 Mars 1770.

Ynglinge, krymplinge, följ din natur,
Sväng dig, blif qvicker och tag dig till bästa,
Skaffa dig pengar och helsa bon jour
Uppå din torstiga nästa! Fin.
»Ah, si bon jour, bon jour, bon jour, monsieur!
»Comment vous portez vous? Ärnar du att dö?»
Ärna för tusan! Karon skall fästa
Båten vid stranden — nej, drick nu, din tjur! D. K.

Werda, nå, werda? Nå, är du bra karl,
Har du meriter i sängar och skålar,
Är du vår broder ell' är du vår far?
Svara vid rykande bålar! Fin.
»Jo, jag är far din, efter gammal van'
»— Ögon och näsa röda som tulpan —

»Rosslig i svalget... hör, hur det skrålar!
»Uti buteljen min himmel jag har.» D. K.

Stampa med fötterna! Far, slå din son,
Pojke, slå far din och fan slå er alla!
Tag i kalufven din granne och slå'n...
Kom, sku vi slåss... falleralla! Fin.
Huller om buller... hurra i kalas
Mellan fioler och värdar med karbas!
Trumf uti bordet! Bålarne knalla...
Skrik du, min gosse, som näcken i ån! D. K

N:o 96.

Fredmans Testamente.

Faderliga råd i afseende på kalasering.

När som du blir bjuden, så gack i kalas
Och tacka din värd för all ynnest och grace
Och fåja din tallrik och tvätta ditt glas
Och sjung dina visor af Bellman, Tilas!
Stå ej sur
Som en tjur,
Drick ditt glas blott utur,
När ingen dig rubbar,
(Gubbar, drick, gubbar!)
Och är du ej torstig, så följ din natur!

Och har du ej rocken på kroppen, stor sak,
Kom uti västen och håll dig helt rak!

Gäst, som är bjuden, bör bli under tak,
Nyttja sitt nöje, sin frihet och smak.
Fast du tål,
Var ej snål
Vid en rykande bål,
Att ingen dig snubbar,
(Gubbar, drick, gubbar!)
Och nicka åt värden och drick se'n hans skål!

Men om du blir sömnig och tunger och matt
Och solen än dansar och icke är natt,
Så var då försigtig, i tid tag din hatt
Och ge dig på vägen med dunder och skratt
Med ditt rus
Till ditt hus,
Men ränn aldrig burdus
På kyrkbrinkens stubbar!
(Gubbar, friskt, gubbar!)
Men se'n du har lagt dig, så kan du ta ljus.

Ifall du på vägen skull' märka ett rop
Från flygande örnar på målade stop,
Så låts icke höra, ge fan alltihop,
Se stindt ner åt marken och sky för din grop!
Om en glad
Kom och bad,
Så gå icke åstad,
Fast han lockar och tubbar,
(Gubbar, friskt, gubbar!)
Kryp in till en flicka, ett rosendeblad!

N:o 97.

Fredmans Testamente.

Läckert bord.

Si'ken kapun, tillräcklig för alla —
Falle-ralle-ralla! :||:
Den som vill ha, han täckes befalla
Och nu träda fram!

Här är ett fat med aborrar kalla —
Falle-ralle-ralla! :||:
Den som vill ha, han täckes befalla
Dillkött eller lam!

Si'ken kalkon! Den sku vi nu fnalla —
Falle-ralle-ralla! :||:
Den som vill ha, han täckes befalla
Utan drön och söl!

Skinkan bärs in, kanonerna knalla —
Falle-ralle-ralla! :||:
Den som vill ha, han täckes befalla
Inlagd gås i öl!

Tårtan står skön och krämerna svalla —
Falle-ralle-ralla! :||:
Den som vill ha, han täckes befalla
De der ostrona!

Fluidum syns, trompeterna skalla —
Falle-ralle-ralla! :||:
Den som vill ha, han täckes befalla...
Skål! Hurra! Hurra!

N:o 98.

Fredmans Testamente.

Fader Masen.

Dundrar du, ryter och svär,
Bugar du, gråtögd och kär?
Gå då för tunnor tusen!
Fatta i kärliga krusen,
Drick och tukta busen
Lucifer!
Vill han ta i glasen,
Sparka'n i änd'!
Spela du basen
Som en vän!
Drick, var nöjd och glader!
Bacchus, barnens fader,
Slår för barnen i —
Hej, fylleri!

Granne, sätt dig ner!
Bacchus gerna ger
Åt en torstig nästa,
Som är van att gästa,
Af sitt allra bästa
Som man ser.
Gubbar, ta glasen,
Drickom, gutår...
Nå, fader Masen,
Hurra... det går.
Drick med lust och löje!
Bacchus, verldens nöje,
Slår för barnen i —
Hej, fylleri!

N:o 99.

Fredmans Testamente.

Till Mulpus.

Mulpus satt på krogen
Midnattstid och svor.
Än så tog'en,
Än så slog'en
Både fästmö och krögarmor.
Ta mej tunnor tusen,
Gig mig mera vått
Och slå uti krusen,
Klunka, klunka smått!

Sura ögon svida,
Torra strupen slår.
Mulpus, bida,
Sitt på sida,
Drick din flaska och, hej, gutår!
Ta mej skock millioner,
Drick, hvarenda själ!
Bacchus slår pultroner,
Hjeltar lefva väl.

N:o 100.

Fredmans Testamente.

Glaset.

Förr skall kung Kristiern stiga
Upp ur sin mörka grift
Och Sturens tjenstepiga
Med Norrby blifva gift,
Förrän jag nånsin slits och dras :||:
Från detta glas.

Förr skall kung Sigismundus
Poniatowsky se
Och salig biskop Lundius
Bli Solna klockare,
Förrän jag nånsin går med grace :||:
Från fulla glas.

Förr skall jag äran dela
Helt lika med Dalin,
Och förr skall Ferling spela
En Essers violin,
Förrän jag nånsin lemnar place :||:
För tomma glas.

Förr skall min rädda hjessa
En Tallbergs krona få,
Förr skall ock en prinsessa
Sjuhundra kungar slå,
Förrän med våld jag nånsin tas :||:
Från detta glas.

N:o 101.

Fredmans Testamente.

Flickan.

Danske kungen till mig sade:
»Si, här har du Köpenhamn,
»Blott att jag din fästmö hade
«Och fick sofva i dess famn!» :||:
Nej, sa' jag till danske kungen,
Jag tar inte Köpenhamn,
Hvarken kronan eller pungen —
Jag tar hellre Cloris famn. :||:

Ingen dödlig här på jorden
Uppå vatten eller land,
Ingen själ i hela norden,
Hamburg eller Hernösand, :||:
Ingen själ uti Marseille,
Madagaskar, Hottentot,
Tunis, Algier eller Telje
Skall oss nånsin skilja åt! :||:

N:o 102.

Fredmans Testamente.

Den fattige vid Bacchi altare. Den 10 Mars 1788.

I, Bacchi glada åldermän,
Er hedersstol blir denna ... den!
I kläden Bacchi purpur re'n
Och er för Bacchus bugen!
Om I ej dricken ut hvar tår,
Som för er nu islagen står,
Så kom i håg — er ed är svår —
I åldermän, I ljugen!
Om I ej räcken bägaren
Åt närmsta granne som er vän,
Så ljugen I en gång igen...
Men, men ...

När du vid vinets altar ber
Och någon törstig på dig ser
Och ensam du tar ditt qvarter,
Ditt högmod hos dig lådar.
Den fattige vill ock ha vin,
Fastän han ser med trumpen min
Hur spindeln i hans penningskrin
Han spinner sina trådar.
Derför — så skrifver Bacchi lag —
En fattig uti handen tag,
Till Bacchi altar honom drag!
Han törstigare är i dag
Än jag.

N:o 103.

Fredmans Testamente.

Brandvakten.

"Klockan är nio slagen!»
Du gamla skrammeltroll
Med all din lögn och sagen,
För tunnor tusan, håll!

»Klockan är tio slagen!»
Jag ger dig tusan fan —
Bli nykter hela dagen,
Det blir mig en chikan.

»Klockan är elfva slagen!»
Så torstig som en elg —
En sup gör godt i kragen.
Hvar är du, min butelj?

»Klockan är tolf slagen!»
Ja, ropa, stålle, du —
Min strupa skall bli tvagen
Till morgon klockan sju.

»Klockan är ett slagen!»
Ja, råma nu, din tjur,
Drick, oxe, uti hagen —
Jag klunkar stopet ur.

»Klockan är tu slagen!»
Hvad är det mer, ditt as?
Det är den gamla lagen:
Jag tömmer mina glas.

»Klockan är tre slagen!»
Aj aj . . . si si . . . jag dör . . .
Jag får så ondt i magen —
Fy tusan, hvad jag gör!

N:o 104.

Fredmans Testamente.

Stora deputationen.

I den stora deputationen,
Der vår Bacchus är president
Och dernäst den främsta personen
Fader Fuhrman strup-intendent,
Just der :||:
Drickes rätt exellent.

Den ditkommer arg och förvuren,
Slår i bord öfver prejudis,
Öfver fullmakt, datum och turen,
Får ett spetsglas godt portugis.
Gutår! :||:
Här är ingen justis.

Den, som mist sin syssla och lyckan,
Går och suckar brödlös och mer,
Har blott äran, säcken och kryckan,
Vin och vatten får ett qvarter —
(Gutår!) :||:
Och det sköljer han ner.

Den, som grubblar på att betala
Bankolån, intressen med mer,
Sitter tyst, flyger lågt som en svala,
Får af bittert spanskt ett qvarter.
Gutår! :||:
Allt är billigt, som sker.

Den, som egt några tusen daler
Och för kronan gått i förskott,
Sitter tomer, bleker och smaler,
Ett glas gammalt får, som är godt.
Gutår! :||:
Men det går dock så smått.

Den, som kommer, sig alarmerar
Öfver kammar-ekonomi,
Korsar, dundrar och pesterar,
Står här fritt allt slags fylleri.
Gutår! :||:
Glasen fyllas uti.

Den, som ängslig sätter sig neder,
Pustar för en riksdags-sermon,
Klår sitt öra, darrar i leder,
Får hochheimer-vin med citron.
Gutår! :||:
Vacker deputation!

N:o 105.

Fredmans Testamente.

Krogen.

Ge rum ... Hvad är på färde,
Hvad är för sorl och skrik?
Vid krogdörrn full musik
Och mycket folk af värde
Med jackor, skärp och band!
Hör ni med blåa duken,
Ni, far med piskperuken,
Står stugan uti brand?

Bevar' oss, ingen klämtar!
»Är elden lös, hva ba?»
Är krögarn död? »Åh ja,
»Der våndas han och flämtar.»
Hvar ligger han, monsieur?
»Der ligger han vid disken,
»Den tjocka basilisken,
»Inkognito och dör!»

Hvad han är blå om nosen
Med blommor som af krut —
Kära madam ... »Vet hut!
»Hugg till den der matrosen ...
»Vet hut och ränn och ryk,
»Håll käften, trafvarlapper!
»Om du vor' än så tapper,
»Så skall du lukta stryk.

»Du, kyckling, vill mig basa!
»Du slipper inte in . . .
»Nå, så skall ock ditt skinn
»Jag klappa till en trasa!»
Men si, der vid sitt sprund,
Der ligger han, kamrater,
Så tomhändt och så flater
Med skorpan half i mun.

Så — si den stora kaxen!
Nå, söta, släpp mig fram . . .
Ja, det är han, madam,
Mor Majas man på Laxen.
»Åh nej!» Jo, är det så:
Han känns igen med möda —
Se, ögonen blodröda
Och näsan himmelsblå!

Åh, inte dör han, gossar —
Spel upp en dans . . . sitt ner!
»Hvad sa' du?» Se, han ler . . .
En sup snart slemmen lossar.
Uff . . . re'n han andas godt . . .
Sätt stopet tätt till truten,
Spill inte på syrtuten,
Låt honom klunka smått!

Hå, nu är karl'n galanter,
Så blank som engelskt tenn!
Ännu en sup . . . noch en . . .
Da kapo, musikanter!
Ur vägen, slödder, hut,
Ut, byke och bagage!
Slå upp ett nytt fastage
Och piska fönstren ut!

N:o 106.

Fredmans Testamente.

Det står illa till nere i landsorterna.

Lagfarne go' herrar, välaktade män
I Grenna stad!
Markolfus är pank och har intet igen —
Läs detta blad!
För kreditorernas frågor och svar
Den ringaste frihet jag aldrig mer har.
Aj, aj, aj, Delén — man nu ser alla dar
Peruken i Grenna, när luften är klar.
Lagfarne go' herrar, välaktade män,
Jag är fallid!

I tunnan är intet, och flaskan är all
Och krogen ren.
Hvar rådman i Grenna är lång som en tall,
Med smala ben.
Den rödaste byggning går bort för en plåt,
Och taket på kyrkan det smälter af gråt —
Den fetaste fänta i ögat är våt.
I dag åtta dagar, se'n preses han åt...
I tunnan är intet, och flaskan är all.
Jag är fallid!

Lagfarne go' herrar, jag står nu mitt kast,
Min konjunktur:
Tag allt hvad jag eger i löst och fast
Af hvad natur!

Tag tappen ur tunnan och spik utur vägg,
Pannkakan i skåpet och hönan på ägg —
Min randiga tröja i solskenet lägg!
Markolfus är gammal med hängande skägg.
Lagfarne go' herrar, jag står nu mitt kast:
Jag är fallid!

N:o 107.

Fredmans Testamente.

Strunt i vårt debet! Den 12 April 1788.

När som en törstig man går fram
Till skänken, der han ser madam
Hur hon ur dosan snusar,
Han bugar sig och krusar,
Helst om han hela veckan ut
Bryggt fluidum på sin syrtut
Och stryk kring örat susar
Af krögarns raska busar.
Åt bröderna så säger han:
Vi alla skyldiga hvarann,
Madam är skyldig far, och far
Är skyldig en och hvar.

Ja, tockna tider ha vi nu ...
Drick, granne, drick! Jag gör som du:
Jag sqvalpar vinets råga,
Försockrar lifvets plåga.

Kanske i morgon jag — gutår —
För fönstret hvita lakan får,
Och snickarn kanske våga
Till kistan trädet såga,
Fast kanske samme snickare
I grafven jag långt förr får se...
Lik mycket hur vårt debet står,
Om vinet blott förslår!

Emellertid en pomerans
I bålen ger förträfflig glans.
Ryck undan den citronen
För graföls-processionen!
Vi sjelfve kunna krama den,
Ge skalet åt likbjudaren.
Stor sak i klagotonen.
Strunt i parentationen!
Åt helvete de svarta led,
Som snyfta efter tidens sed
Med hvita handskar, krås och flor —
Din skål, min kära bror!

Stäm upp en skål med full musik!
Låt, medan verlden är sig lik,
Låt oss dess nöjen njuta
Tills grafdörrn vi tillsluta,
Bland vänner, muntra, ärliga,
Vårt fluidum beskedliga
I våra halsar gjuta,
Tills Karon vändt sin skuta!
Han redan lömskt på färjan ror.
Drick, skynda dig, drick ur, min bror,
Drick du, så länge vinet fins —
Men dina vänner mins!

N:o 108.

Fredmans Testamente.

Kaptenens skål.

Lägg ut, lägg ut — se, vinden är god —
Mellan klipporna klunka och pejla med lod!
Slå upp fastaget, klunka och läs...
Vet, allt timligt försvinner som agnar och gräs.
Klang... der en udde, der en fyrbåk och der ett näs!
Läs, gossar, läs nu edra lexor, jag ber...
Hör, åskan ramlar och i sprundet slår ner,
Och hafvet slukar allt... men jag, jag slukar än mer.
Lägg ut, lägg ut — se, vinden är god —
Mellan klipporna klunka och pejla med lod!

Kapten, kapten, slå ankaren opp
Så att fluidum sqvalpar och spritter i topp!
Håll ut, håll ut, båd' slagsmål och larm —
Denna bålen skall stilla all gudarnes harm.
Kors, hvad den punschen den var däjlig, syrlig och varm!
Alarm — regnbågen strör sitt rosiga sken...
Mer punsch ur baljan båd' för hög och gemen!
Klang, vivat för vår redlige vän, vår kapten...
Kapten, kapten, slå ankaren opp
Så att fluidum sqvalpar och spritter i topp!

N:o 109.

Fredmans Testamente.

En våt inlaga.

Bacchi män, skull' er behaga
Mig från sprundet få andraga
En så kallad våt inlaga,
Ett memorial?
Så I skinande som andra,
Som med Bacchi kittlar vandra
Och hans krönta tunna klandra,
Till kanntal
Dränken edra torra qval
I denna saft, vi nu omröra
Och kringföra,
Varm och sval!
Tänk, en Bacchi son, så skral,
Har råkt i strömmen ned att köra —
Vägen var för smal.

Hjelpen mig min sång upplifva
Vid en bål på bordets skifva
Och min hjeltes färd beskrifva
— Jag till glaset tar —
Hur han stolt ser döden härja
I den svarta Karons färja,
Ändå gyllne bägarn berga
På sin char.
Hästarne från Bacchi kar
De plumpa, plumpa ned så yra —
Dem att styra.

Fåfängt var.
Månen sjelf var hvit och klar,
Såg ut för honom liksom fyra
Solar par om par.

Der sig Mälarns bölja bryter —
Klang, gutår — en holme flyter,
Der vår hjelte yr och nyter
Stolt på vagnen klef.
Straxt han tömmen tog i handen,
Blixtra hela himlaranden,
Ufven tjöt och grät vid stranden,
Molnet dref.
Klotho hvirfla tungt sin vef,
Och Thetis sof och regnet sqvala,
I sin dvala
Neptun blef.
Döden sitt benrangel ref —
Men Bacchus i sin källarsvala
Lundbergs namn han skref.

Klingom till vår frändes ära,
Som, vid dödens pass så nära,
Hörs med bägarns klang begära
Portarna slå opp!
Aldrig uti Bacchi rike
Hvarken uti kärr ell' dike
Nånsin så en slik gelike
Krönt sitt lopp.
Tömmom än en balja ... topp!
Märk,.uti vattnets stela bölja
Vill han skölja
Ner sin kropp,
Men vår Bacchus ropar stopp,
Att Lundberg sjelf ur strömmen följa
Till sin hjeltetropp.

N:o 110.

Fredmans Testamente.

Ur operan »Poeterna».

PUFFENDORF dricker, och MULPUS sjunger:

Stor sak i allting på denna här jord,
Öde, lycka och hat.
Blott att jag hade mig dukade bord
Och vin och mat!
Jag Mulpus nu heter...
Då skull' jag bli feter,
Och alla poeter
I vagnar, karreter
Skull' åka med präktiga spann
Hvar om ann,
Ja, om hvar ann.

Jag skull' på hufvudet runka så sur,
Bli all verldens Westin,
Skapa, liksom en Borell, konjunktur
Vid glas och vin,
Ha rubler och pengar,
Punschbålar och drängar,
Uppbäddade sängar
Och blomstrande ängar.
Hej, Puffendorf, drick då, gutår!
Lucidor —
Skål, Lucidor!

N:o 111.

Fredmans Testamente.

Tobaken.

Högtid beredes,
Och Ganymedes,
Gudarnes skänksven, vid spiseln han står.
Gudarne suto,
Mars och bror Pluto,
Uti en soffa — de klunka gutår.
Våta mungipor,
Tobak och pipor
Ånga ibland de försilfrade hår.

Lustiga gudar
Dansa med brudar,
Triewaldens Klio och Lucidors mö,
Runii flicka.
Pipor och dricka
Gafs åt poeter på denna vår ö.
Då var der roligt,
Kärt och förtroligt —
Tobaken satts af gudinnor i frö.

På denna marken
Kärleksmonarken
Gick att spatsera, men pipa ej bar,

Fick inte röka:
Han skull' besöka
Sköna små hjertan som snöping och karl.
Låt honom spöka!
Gubbar, vi röka,
Stoppa vårt knaster — och fyrverket tar.

N:o 112.

Fredmans Testamente.

Fäktardansen. Den 20 Februari 1768.

Pip, pip, :||: min Ingeborg lilla!
Aj, lull, lull . . .
»Fy, fy, :||: Markolfus, bli stilla —
»Du är full!»
Är jag full, så blir jag alltid nykter:
Nog min flaska blir tillyckter,
Och jag lefva vill förryckter,
Hatten på kaporr.
Ej strupen torr,
Min Ingeborg!
Du skall inte sitta sipp —
Pip, pip, pip, pip . . .
Tag flaskan i handen, Ingeborg!

Pip, pip! :||: Din randiga kofta
Är så söt.
»Fy, fy, :||: du super så ofta,
»Lilla nöt!»

Låt mig supa, låt mig inte supa,
Rår jag för att jag har strupa?
Om jag skull' i rännstén stupa,
Ingeborg än se'n —
Min lilla vän,
Jag lefver än.
Du skall inte sitta sipp —
Pip, pip, pip, pip!..
Tag flaskan i handen, Ingeborg!

»Nå, nå, :||: Markolfus, var trogen,
»Luta på!»
Rätt så! :||: Ur sängen på krogen
Sku vi gå
Upp ur sängen låt oss vandra båda...
Vinet limmar som en kåda
(Mannen skall om hustrun råda)
Sorgsna hjertan hop.
Fram glas och stop,
Hej, sorl och rop!
Du skall sitta sipp —
Pip, pip, pip, pip...
Tag flaskan i handen, Ingeborg!

N:o 113.

Fredmans Testamente.

Trösten under huskorset.

Låt min Malin vara stygg,
Dundra i sin stuga,
Klappa upp min gamla rygg,
Modet ur mig suga,
Jag bryr mig ej stort derom —
Kom, min flaska, kom, kom, kom,
 Kom, kom, kom, :||:
 Kom, kom, kom, :||:
Kom och styrk mitt sinne,
Hjerta, blod och minne!

Låt min Malin länge nog
Knuffa mig på sida,
När jag kommer från min krog,
Sakta steg vill skrida —
Malins skål, hej, tusenfalt!
Allt, min flaska, allt, allt, allt,
 Allt, allt, allt, :||:
 Allt, allt, allt, :||:
Kom nu till min lisa...
Hurra med en visa!

N:o 114.

Fredmans Testamente.

Till dromedarien vid päronglaset.

Sitter du i vrån så feter
Med ditt päronglas —
Säg, hvad denna saften heter?
»Ananas.» Fin.
Lögn, din långa dromedarius!
Det är en butelj
Från en Bacchi kommissarius
I Marseille.
Så, så,
Drick på
Och värm din kulna bälg.
Och drick, kamrat, din flaskas skål . . .
Mén, ack, du ler och stapplar på ditt mål —
Se här en slef ur denna bål! D. K.

N:o 115.

Fredmans Testamente.

Gubben bland flickorna.

En gubbe dansar bland flickorna små
Och juckar och guppar och hoppar på tå,
Är så beskedlig,
Kärlig och fredlig,
Vill då så gerna så,
Plirar och lockar,
Krusar och bockar —
Käftarne darra ändå . . .
Gubbe, gå bort ifrån de sköna!
Kärleken mäktar ditt bröst ej löna.
Hut, ut ur huset,
Vill du till kruset,
Helsa på Bacchus också?
Må göra! Han kan dig kröna
Med rosor på hornena små.

N:o 116.

Fredmans Testamente.

Den förnöjde.

Folket klagar alltid på tiden,
Än på sol och på moln:
Intet till lags, krig eller friden —
Hjernan trängs i hufvudskåln.
Tacka vill jag förnöjda sinnen,
Hjertan utan sår och qval!
Kärlekens tempel, skönhetens minnen
Dränker jag i min pokal.

N:o 117.

Fredmans Testamente.

Hellre på jorden i muntert kalas!

Bygg uti luften din grundval, ditt hus,
Gör utaf vax dina vingar,
Flyg såsom örnen mot solenes ljus,
Lyssna åt jorden — der klingar
Pengar och flaskor, buteljer och glas...
Blif hellre då på jorden i muntert kalas!

Fastän här nere är mörkt och besatt,
Ängsliga själar och trälar,
Har dock försynen skapt tunna och tratt,
Hjerna, som tänker och grälar.
Längta då lagom till englarnes här . . .
Men dansa nu vår rageldans, drick och förtär!

N:o 118.

Fredmans Testamente.

Till den nyfödde.

Pojke, upp ur vaggan, unge!
Du skall supa med din far.
Mor och gamla tanter sjunge:
Här skall Bacchus få en karl!
Pojke, blomstre dina kinder,
Och ditt frukttträd spire opp!
Gå till Cloris med små hinder,
Men burdus till Bacchi tropp!

N:o 119.

Fredmans Testamente.

Emellan Iris och Bacchus.

Glöm din Iris, som ditt hjerta sårar,
Kom till Bacchus, till hans ljufva tårar!
Låt oss glada vara,
Glas och hjerta para,
Glömma verldens många dårar!

Glöm din Bacchus, som din strupa sårar,
Kom till Iris, kom med milda tårar!
Låt oss glada vara
— Hon kan hjertan para —
Glömma verldens många dårar!

N:o 120.

Fredmans Testamente.

Gull är ej annat än mull.

Ah, gråt för tusan — hjerta, lef
Och visa att du andas!
Fram glas och bål och punschens slef...
Låt vin och tårar blandas!
Ty gull ej annat är än mull,
Dukaten är af aska.
Jag tar ett rus, jag vill bli full —
Vi äro alla raska.

N:o 121.

Fredmans Testamente.

De två bagaregesällerna.

Nyss vid en bakugn såg jag stå
Tvänne Kupidos bagargesäller.
Med hvar sin spade till ugnen de gå.
Sina vackra bullar framställer . . .
Sådana bullar af hvitaste mjöl
Aldrig man fann hos Kammecker och Röhl.
Knick, knackeli, pickeli, pickeli, gick!
Bagarn Kupido mer gäller.

Mästare lille, unna mig då
Uti din verkstad troget vaka,
Låt mig hos en af gesällerna små,
Både natt och dag lära baka.
Hvad du behagar består du i lön —
Jag är förnöjd med två mandelbrön,
(Knick, knackeli, pickeli, pickeli, pick!)
Blott jag dem ensam får smaka.

N:o 122.

Fredmans Testamente.

Till flickan utanför krogen.

Flicka, kom och nappa kruset,
Stå ej sipp och korsa dig!
Bjud din fästman in i huset,
Drick'en till så hjertelig!
Han och du skall tömma botten,
Och igenom locket se'n
Kör Kupido, den hundsvotten,
Och låt Bacchus bli din vän!

N:o 123.

Fredmans Testamente.

Dagen och natten.

Jag har så der till bästa
Tre, fyra tunnor guld —
Dem vill jag troget gästa,
Bli fyra gånger full,
Om dagen fyra gånger, :||:
Om natten tumla kan.

Tar Bacchus kapitalet,
Intresset Cloris får.
I supa gör jag valet:
Allt kommer som det går.
Om dagen skall jag supa — :||:
Om natten Cloris rår.

N:o 124.

Fredmans Testamente.

Kupidos manskap och Bacchi barn.

Kupidos manskap har
En pil och två pistoler,
Men Bacchi barn fioler
Och krus och fyllda kar.
Stor sak i kärleksklapp,
Blott Bacchus mig vill unna
Stå brudgum vid sin tunna,
Ha barsöl vid sin tapp!

N:o 125.

Fredmans Testamente.

I sommarhettan.

En kruka mjöd
Låt svalka få min tunga,
Och låt mig sjunga :||:
För mitt bröd!
Låt fly hvar dag
Med sina heta timmar!
När solen glimmar, :||:
Törstar jag
Vi ä' varma —
Låt oss arma'
Läska gommen med behag!

N:o 126.

Fredmans Testamente.

Vid uppbrottet.

Nu är jag full,
Sen' med så ljuflig vätska
Jag fått mig läska . . . :||:
Lull, lull, lull!
Jag ej förstår
Om råttor ges i Polen,
Blott jag i bålen :||:
Ensam rår . . .
Den uteslutes
Och ej förskjutes,
Som ifrån oss nykter går.

N:o 127.

Fredmans Testamente.

Alltings ändamål, Bacchi enkannerligen.

Flaskan är gjorder till att tömma,
Kistan är beslagen för att gömma,
Flickan är gjord att klappa,
Hjertat skapt att tappa,
Hittas af en ann.
Bachus är född att verlden lätta,
Gamla gubben i ett ledband sätta,
Unga bussen lyfta,
Om han börjar snyfta,
Darra för sin man.
Bacchus har långt fler meriter
Än Kupido, rask och hviter . . .
Tunnan, som Bacchus rider på,
Om den vill jag rå!

N:o 128.

Fredmans Testamente.

Min cirkel.

Låt Meldercreutz gräla med cirkel och stift,
Se ut liksom ugglan på stallet,
Ja, låt honom skrifva sin krångliga skrift,
Från Pindus dimpa i fallet —
Jag tager min flaska... *min* »cirkel» jag vet...
Rhomboider, qvadrater gör Bacchus förtret:
Jag går i det fuktiga kallet.

N:o 129.

Fredmans Testamente.

Till en vexelmatador.

Du prunkar med din ätt,
Med hjeltars tänkesätt,
Med gods och arfverätt —
  Min vän,
  Hvad vill du se'n?
Du tycker du är stor,
En vexelmatador:

Du ibland nöjen bor . . .
Min vän,
Hvad vill du se'n?
Jo, jag säger:
Om du eger
Mera än som jag,
Öppna pungen, drick med mig till ljusan dag!

N:o 130.

Fredmans Testamente.

Vin och vänskap.

Vill du säll din lefnad njuta,
Med ett godt och ärligt namn,
Bör du fromt i vänners famn
Med din dygd dig innesluta:
Gömd och glömd, det skadar ej —
Men den vän, ditt hjerta väljer,
Fråga om han har buteljer . . .
Smörj'en, om han svarar nej!

N:o 131.

Fredmans Testamente.

Ingen träl!

Ett dukadt bord, :||:
Om bara det ej är à la grec,
Och glada ord :||:
Gör rolig sällskapslek.
Och fast man icke har
Karptungor, kaviar,
Pund sterling, rublar till,
Så gör man hvad man vill
Och krusar aldrig, aldrig,
Aldrig, aldrig :||:
För någon enda själ.

KOR.

Du, som jag, ingen träl!

N:o 132.

Fredmans Testamente.

Förnöjsamheten. Den 28 December 1767.

Skål för den som lefver med litet förnöjd,
Som ej rädd och slagen
Fruktar morgondagen
Under Bacchi fröjd,
Ingen björn
I hvart hörn,
Ingen falsk bland vänner!
Kom, min granne, tag ditt glas och klinga nu —
Och lefve jag och du!

N:o 133.

Fredmans Testamente.

Alla lika.

Lycklig den ur bittra verlden
Går till Bacchi rolighet
Och vid glaset glömmer flärden
Och den bittra verlden!

Sans soucis nu, kamerater,
Bacchi öden nog man vet:
Bli vi svin ell' potentater,
Dö vi, kamerater!
Ingen skall den andre svika:
Vinet gör oss lika.

N:o 134.

Fredmans Testamente.

Om nykterheten.

Bort med vett och sunda tankar —
Nykter själ, adjö, farväl!
Jag med Bacchi bussar stankar,
Tills jag super mig ihjäl.
Ja, jag är så matt och svager . . .
Mina vänner, si, jag dör:
När i morgon det blir dager,
Ligger jag härutanför.

N:o 135.

Fredmans Testamente.

Klart till uppbrott.

Förrän döden slår oss neder
Och vi den sista pusten ge,
Låt oss värma våra leder,
Kyssa vår Bacchus, gråta och le!
    Farväl, min krycka —
    Jag måst' bortrycka:
Verld och öde mig ej rör.
    Min kork ur skida!
    Jag kan ej bida:
Hit med supen, förr'n jag dör!

Gubbar, vi sku glada vara,
Förrän vi skiljas från hvarann.
Lefve säll de skönas skara,
Lefve i verlden hvar redlig man!
    Ett gör mig smärta:
    Ack, ack, mitt hjerta
Drar en suck för Iris djup.
    Min kork ur skida!
    Jag kan ej bida:
Pro sekundo än en sup!

Efter, gubbar, vi bli glada,
Drickom en skål, som sorg förstör!
Ifrån kronan till en spada
Lefve den ärligt tänker och gör!

Låt glasen klinga
Och för mig ringa —
Nöjd jag går till fädrens ben.
Min kork i skida!
Jag kan ej bida . . .
Jag är klar, buteljen ren.

N:o 136.

Fredmans Testamente.

Segelfarten.

Ro, ro, ro,
Låt skeppet flyta sakta!
Tro, tro, tro,
Neptunus sviker lätt.
Jo, jo, jo,
Hans välde vi betrakta.
Tro, tro, tro,
Vi hamna ändå rätt.
Tvänne gudar ä' på vår älf:
Bacchus och Neptunus sjelf.

KOR.

Bacchus och Neptunus!

Jemt, jemt, jemt
Låt skeppet sakta flyta!
Skämt, skämt, skämt

Neptunus icke tål.
Stämt, stämt, stämt
Mot böljor, som inbryta,
Bacchus satt
Sin tunna och en bål.
Tvänne gudar ä' på vår sjö —
Bacchus, för mig till din ö!

KOR.

Bacchus och Neptunus!

N:o 137.

Fredmans Testamente.

Landtmannen.

Vid ett torp i en skog
Med en häst för en plog
En fattig bonde körde och log.
Bäst han körde en stund,
Stack han pipan i mun,
Förnöjd af hjertans grund.
Nöjd på sin tufva, klen och knapp,
Han vände sin lilla åkerlapp,
Var så ren i sin själ,
Tänkte ärligt och väl
Förutan larm och gräl.

Solen glimma i skyn,
Alla snarka i byn,
Men morgonrodnan gladde hans syn.
Alltid först gick han ut,
Alltid sist hem till slut,
Och svettig i hvar klut.
Bordet för honom dukas snart
Vid källan, der vattnet rinner klart —
Middag snart redes till:
Med en kaka, en sill
Hans vällust nöjas vill.

Då han brutit sitt bröd,
Se'n han lagt det på glöd,
Sin tunga läskat, torstig och röd,
Såg man åter hans lopp,
Hur han luta sin kropp,
Vred plogen ned och opp.
Ceres sitt altar hade ställt
I lunden tätt bredvid hans fält.
När som stjernan upprann,
Sjöng och offrade han . . .
Och så hans dag försvann.

N:o 138.

Fredmans Testamente.

Jagtvisa.

Diana, jagten väntar dig —
Kom, spänn din båga snart!
Se hjorten, hur han bröstar sig
Och trotsar pilens fart!
Den rädda haren litar blott
På föttrens snabba lopp;
Men när han hör ett enda skott,
Så dör han i sitt lopp.

Kom, skogens djur, och gifven er
På nåd och onåd nu!
Här ges ej något fångqvarter,
Men alla dödas sku.
Diana sjelf på fältet är,
Och hunden färdig står.
Här laddas våra mordgevär —
Få se hvem skottet får.

Bäst fågeln i sin lätta flygt
På luftens rymder far
Och tror sig lefva sällt och tryggt,
Han döden hos sig har.
Här vinglar örnen i sin prakt
Med tjädern sakta kull...
Se, så är vår Dianas makt:
Hon tar båd' hår och hull.

N:o 139.

Fredmans Testamente.

De skönas lefnadslopp.

Skåda sin morgon, sitt öga gnugga glad,
Vakna vid sitt kaffe, vid sitt té och chokolad,
Gäspa, läspa, sjunga, sucka, slumra ibland
I en liten chanonäs med rosenröda-band,

Spritta i sömnen och se sin sista dom,
Drömma om Sankt Brita, Astrild, turken, hin och Rom,
Ändtlig i sin lilla morgon-alteration
Ta mixtura simplex, piller, pulver, emulsion,

Vända och vrida den alltför matta kropp,
Åter gäspa, läspa, ändtlig stiga varsamt opp,
Göra något annat smått, se'n kjortelen på,
Önska blott att denna dagen kund' till ända gå,

Mot klockan elfva då trippa om så lätt,
I en liten puderskjorta dansa menuett,
Ta en knyppeldyna och en smörgås till slut,
Göra så sin morgonbön och ge en örfil ut,

Sitta se'n söt och så täck uti en vrå,
Slå sig uppå kjorteln, se på uret då och då,
Ändtlig ledsna vid allt nöje, suck och besvär,
Sjunga med en sorgsen röst: *Aimable mon berger!*

Nu tyska klockorna ringa. Gudskelof,
Tiden lider — skönhet lillà, in i din alkov!
Snör på roberonden, hör, stekvändarn går —
Lilla vän, i middagsklockan ringer man och slår.

Öppna ditt fönster och ställ dig der, jag ber:
Ifrån torget går nu hem så mången kavaljer —
Nig och le, min söta, nu för Damon, din vän,
Chapeau-bas och hvita ben . . . si, Damon lefver än.

Maten är färdig och klockan slår nu tu —
Klimpar uti soppan, stek, färsk fisk och skön ragu,
Vin och vatten, flott och dricka . . . ack, håll och sting . . .
Ack, den sköna dör . . . Ack, hjelper här då ingenting?

Eau-de-lavende-flaskor och snörbandet opp!
En Guds engel bär ett fat, en annan bär en kopp.
Ändtlig svimmar en, så dånar här ock en ann . . .
Bäst det är, den bleka svärmen åter dansa kan.

Kaffe med grädda . . . solfjädrarne de gå . . .
Fliss och prat . . . och diademer uppå ända stå.
Sockerbröd och sqvaller . . . pomeransskal, förtal . . .
Ack, mitt öra och mitt hjerta lida båda qval!

Nu tändas ljusen och korten blandas om —
Sluta dansen, skönhet lilla, och till spelet kom!
Lyckan på två sjuka händer ej just så trifs:
Hela speleverket se'n åt hin och döden gifs.

Sängen är bäddad, och lampan tändes opp . . .
Nu mitt öga sett de skönas hela lefnadslopp.
Klockan slår i staden just tre qvart uppå ett —
Himlen vare lof, som mig ej någon maka gett!

N:o 140.

Fredmans Testamente.

Frun.

Ingrid! »Hvad befaller frun?»
Hör ni inte hur jag ropar!
»Kära fru, jag står och sopar
»Och drog täcket på paulun:
»Soffan är så full med dun,
»Och i sängen stora gropar.»
Ingrid! »Hvad befaller frun?»
Der står staken, der står ljuset,
Tallrikarna se'n i går —
Vete djefveln, hvad ni står!
Ni skall ju till slagtarhuset
Och har ingen sko på tån!
Städa undan der i vrån —
Glöm ej skyffeln och eldtången...
Och så går ni derifrån
Och till skräddarn, om ni hinner,
Och så frågar ni den fan
Om han kanske nödig finner
Än en aln till falbolan...
Men ni glömmer icke steken
Och morötterna och mer...
Se'n så går ni bara ner
Och då tar ni prof hos Eken,

Om den stufven ej är såld:
Ni kan hela stycket låna.
Apropos — om madam Båld...
Men nu slog hon elfva, kona,
Ryk och ränn för fan i våld!

N:o 141.

Fredmans Testamente.

Pigan.

»Jag må bedyra,
»Ett hushåll styra :||:
»Är förtret.
»Liksom en qviga
»En dålig piga :||:
»Går i bet.
»Lif och tankar ligga döda —
»Pip och sorl och larm och möda,
»Larm och möda :||:
»Och förtret!

»Ska hönsen ropas,
»Skall golfvet sopas, :||:
»Blir alarm.
»Skall katten mättas,
»Skall grytan tvättas, :||:
»Väckes harm.

»Slocknar blott en svafvelsticka,
»Börjar korteln redan vicka,
»Redan vicka :||:
»Med alarm.

»Tack för kaprisen!
»Tänd eld i spisen! :||:
»Nytt alarm!
»Blås under pannan —
»Nå, Gud förbanna'n, :||:
»Kors, så varm!
»Ängslig natten är och dagen:
»Hufvudvärk och ondt i magen,
»Ondt i magen :||:
»Med alarm!»

Jag med min visa
Vill ödet prisa :||:
Alla dar,
Som så bedrifvit,
Mig byxor gifvit :||:
Som en karl.
Håll, jag vill mig dock besinna —
Cloris hon är min värdinna,
Min värdinna :||:
Alla dar.

N:o 142.

Fredmans Testamente.

Smedgats-brunnen.

Arma virumque cano, etc.

Med ett bröst till hälften bart,
Med en kullrig länd och rumpa
Och en arm, som idlig pumpa
I ett ämbar, hvitt och klart,
Såg jag nyss min vackra flicka,
Väl ombonad, mjuk och tunn,
Hur hon neg och åt mig nicka,
Der jag stod vid Smedgatsbrunn.

Ögat brann och bröstet skalf,
Håret öfver axeln fläkta,
Då dess trinda armar fäkta
Och då stäfvan blott var half;
Men hvad sulan bröts och knarka
På den rosenröda skon,
Hvarje gång som foten sparka
Emot tiljorna på bron!

Hals och hufvud hängde matt,
När min flicka neg och jucka.
Stundom låddes hon att sucka,
Stundom gaf hon till ett skratt.

Stundom tankfull och med bäfvan
Hota hon mig, der jag stog.
Stundom, bäst hon fyllt i stäfvan,
Stjelpte hon den kull och log.

Stundom flög hon yr och rädd —
Himlen vet hvad henne fela!
Åter hördes vattnet spela
Mot det blanka kärlets brädd.
Derpå vred hon sina händer
Med en sträf och sorglig röst,
Tog sin halsduk med små ränder,
Som hon slängde kring sitt bröst.

Så föll hon på knä helt tyst
Att sitt andra ämbar skura,
Men min skalk, som stod och lura,
Re'n i tanken henne kysst.
Andedrägten vill mig qväfva:
Jag blir ledsen denna stund
Att se en föraktlig stäfva
Kyssas af en gudamun.

Fåfängt allt Cyterens pack
Så förmår ett snille reta
Som nu denna lilla feta,
När hon luta sig och drack;
Allt hvad högt Propertius skrifver
Cyntias fägring till beröm
Mot min sköna flicka blifver
Som en skugga i en dröm.

Gudar, hvad var det för växt,
Hvad för yrt och fjolligt hjerta
Mot min tjocka Melicerta —
Jag blir drucken och perplex!

Allt mitt blod till sista droppen
Pöste liksom jäst i tråg,
Själn blef genast skild från kroppen,
Då jag strumpebandet såg.

Uff, hvad rysning i min kropp,
När jag i det vackra väder
Såg dess lätta nopkinskläder
Vid en ilning blåsa opp!
Himmel, må min hand ej lemna
Denna teckning, dessa qval,
Och jag mig på ödet hämna
Med en Bacchi varm pokal!

Kors, jag tror att jag fick slag . . .
Platt ogörligt tungan röra!
Käften drogs på sned åt öra
Och mot pumpen ragla jag . . .
Men vid mina sista stunder
Ropa jag: »Nå, skynda dej!»
Om nu nymfen föll inunder
Eller jag — det mins jag ej.

Uff — vid månens bleka sken
Ser jag än min flickas kinder,
Hur hon stod så fet och trinder
Och satt fram sitt venstra ben
Och hur jag af hennes trefnad
All min fröjd och lycka njöt . . .
Ack, må döden i min lefnad
Än en gång bli lika söt!

O, du brandvakt, ve din sång
Och den saxen, som du sträckte,
Och din skramla, som oss väckte —
Ve ett sådant dinglidong!

Men hvi höfdes alla veta
Om det var mor Annika,
Gördelmakarns tjocka Greta
Eller någon ann... hva ba?

N:o 143.

Fredmans Testamente

om Bäckmanskan en vinterafton.

Mutter, porten är stängder,
Luckan skrufvad... Hör min violin —
V:cello. - - - Lustigt godmorgon och vin! Fin.
Lotta, är du befängder?
Sömnig, rödhårig och dum som ett svin,
V:cello. - - - Surögd, koppärrig och stinn!
Ulla med lurfviga håret,
Hon med ofärdiga låret,
Låt henne komma in!
V:cello. - - - Kusin,
V:cello. - - - Fäll gardin! D. K.

»Inga byxor, din satan,
»Kapprocken slarfvig — du fryser, jag tror!
V:cello. - - - »Varmare i mitt kontor.» Fin.
Mån' försilfrar nu gatan,
Bjellrorna klinga, slädtrafvaren stor
V:cello. - - - Blixtrar med glimmande skor.

Duns uppå duns uti gropar!
Hör du hur brandvakten ropar?
Nu tyska posten for.
V:cello. - - - Tenor . . .
V:cello. - - - Hur sa' mor? D. K.

»Här är dörrn till kontoret,
»Eld på spiseln, uppassning, respekt,
V:cello. - - - »Flickor och kärlekskonfekt.» Fin.
Hvem är nymfen med floret,
Med klippingshandskar och armen utsträckt?
V:cello. - - - Si, hur hon gäspar så täckt —
Låt mig din blomma få plocka!
Hvarifrån är hon, min docka?
För Ku, af finsker slägt!
V:cello. - - - Perfekt
V:cello. - - - Blef hon väckt. D. K.

Mutter, än några slantar,
Än en styfver i byxsäcken . . . si!
V:cello. - - - »Movitz gör en simfoni — Fin.
»Spela, satan, med vantar!
»Kyler du fingren? Tag friskt då uti!
V:cello. - - - »Rättnu en polska få vi.»
Tornväktarn snarkar i tornet,
Postpojken blåser i hornet.
Wer da? Patrull, förbi!
V:cello. - - - »Låt bli» . . .
V:cello. - - - Raljeri! D. K.

Drag upp klinkan med bandet!
Dörren på gafvel . . . då trifves jag här . . .
V:cello. - - - Hvem är den flickan, den der? Fin.
»En mamsell ifrån landet —

»Systern ligger vid väggen och svär
V:cello. - - - »Blek som ett lik och så kär.»
Undan ur dörrn, era satar!
Mutter, hvi står du och pratar
Hit bränvin till oss bär!
V:cello. - - - »Begär
V:cello. - - - »Och förtär!» D. K.

Movitz känner hvar flicka:
Samma systrar i fjol som i år.
V:cello. - - - Mutter, adjö och gutår! Fin.
Hurra... lustigt vi dricka...
Korfven på trumman han ramlar och slår.
V:cello. - - - Kors, tocken vinter, så svår!
Mutter, adjö... hör patrullen...
Strupen är stelnad och svullen —
Nu värker arm och lår.
V:cello. - - - Jag går,
V:cello. - - - Illa mår. D. K.

N:o 144.

Fredmans Testamente

angående Ulla och Movitz.

Ulla, krögarn ropar,
Tag ditt tennstop på hyllan och spring! - - - V:cello.
Fåfängt att du sopar
Och strör granris på golfvet omkring.

Fäll förklä't, spring
Gesvindt, din lilla fjolla!
Se, Movitz härmar Colla . . . - - - V:cello.
Strunt — det gör ingenting.

Barn, nå, låt oss höra —
Kors, hvad luftsprång, drill och kadans! - - - V:cello.
Klang, plang, spänn ditt öra,
Drick och lyssna! Bort all resonans!
Än en kadans!
Skönt, Movitz, skönt det låter —
Hit bränvin, eljest jag gråter, - - - V:cello.
Gif oss en sup pomerans!

Ysch, barn, hör det klingar!
Snyt dig, Movitz . . . hjelp, Gud . . . nu han nös.- - - V:cello.
Stråken han nu tvingar
Och slår driller på qvinten helt lös.
Hjelp, Gud . . . han nös!
Det kostar på kanaljen —
Tänk, om du vor' i seraljen, - - - V:cello.
Bror Movitz, din nymf då frös.

Ulla, krögarn skriker!
Se den oxen så gödder och flink, - - - V:cello.
Rosig, röd och riker
Med lifstycke af rosenkalmink!
Spring, Ulla, flink,
Låt Movitz dig ej hindra!
Men Ullas ögon tindra: - - - V:cello.
Bror Movitz fick en vink.

Löp ej i din yra!
Dubbelt-öl vill han ha, jag förstår. - - - V:cello.
Stopet numro fyra
För bror Movitz islaget nu står.

Ja, jag förstår:
När du har inga pengar,
Så klinga dina strängar . . .   - - - V:cello
En polska, Movitz, går!

N:o 145.

Fredmans Testamente

angående slagsmålet vid balen å Blå Porten.

Mutter, jag kommer med lyktan upptänd,
Med mitt glas, med mitt valdthorn och bassongen
spänd —



Blå Porten på Kongl. Djurgården.

Ända till sta'n, dit bassongen är vänd,
Höres eko in i Gaffelgränd.
Skyarna blixtra bland skurar och bad . . .
Ser du skylten på Liljans mellan löf och blad?
Bröderna dansa, fem, sex uti rad —
Må ej Fredman också vara glad?
Klang . . . huru lång
Min bassong
Och svår han är att handtera!
Röret är trångt
Och för långt:
Det gnisslar hest och vrångt.
Systrar, låt oss promenera
— Tag då, mutter, lyktan och bär —
Jag skall för er qvintilera
På bassongen här.
Fag. Hör, hvar ton så klar och skär
Fram den bringas,
Höjs och tvingas
Som på flöjtraver!

Lotta, god afton, god afton, mamsell . . .
Se, bror Lars, bror Carl Petter och en ann' gesäll,
Maja på Wismar och Cajsa Rydell —
Vi få roligt, gossar, nu i qväll!
Lys mig med lyktan och fäll henne ner . . .
Der en puss, der vid planket . . . stupa ej, jag ber . . .
Hurra, kusiner! Jag dansar och ler —
Se, Blå Porten öppnas nu för er.
Hör, hvad för klang!
Si'ken vagn
Vid porten vände tillbaka!
Hör, hvad för rop . . .
Allihop
Nu slåss om glas och stop.

Systrar, hållen eder raka
Mellan pikar, sablar och spett —
Denna sabel skall få smaka
Båtsmansblod och fett.
Fag. Spänn bassongen, blås i ett!
Storma huset
Intill gruset!
Det bort längse'n skett.

Skjut in i fönstret... bryt sönder hvar karm...
Aj, min arm... aj, mitt ben... aj, aj, aj, min arm..
Stöt i trompeten, skrik, Mollberg, alarm
Och ränn sabeln i hvarenda tarm!
Söla den hunden i blod och i träck...
Slå'n på truten den der, som är så örfilstäck!
Sparka den åsnan, som dansar så fräck
Och gör huset tomt till minsta fläck!
Ut, alle man,
Hvar om ann —
Kanaljer, ut hufvudstupa!
Stäm violin,
Ge oss vin,
I Sodoms gödda svin!
Låt oss rusta, slåss och supa,
Sqvadronera med sabeln så snällt —
Ärr och blånor, skorr så djupa,
Bagatell i fält!
Fag. Hör, hör eko svarar gällt!
Mars nu hvilar
Göm dess pilar
Under Bacchi tält!

N:o 146.

Fredmans Testamente

angående Movitz' äfventyr med Ulla.

Bacchi bröder, se på Movitz der vid knuten —
Lam och bruten
Och förskjuten,
Ligger han och har
Basfioln och bränvinsflaskan vid sin sida.
Bröder, bida
Snart så vida
Att han stråken tar!
För han sjunger, sku vi skratta
Och i glasen fatta —
Låt oss dansa, glasen fatta,
Hurra kring vår far!

Solen baddar, gubben svettas, krogdörrn hviner
Skylten skiner,
Ulla finer
Står i dörrn och ler.
Uti förklä't med buteljen hon framstiger,
Ler och niger —
Movitz tiger
Och på henne ser.
Flickan sjunger... Skål, min lilla!
Vi oss två inbilla
Bacchi fest, vi oss inbilla —
Fröja vällust gör.

Se hur Movitz vid sin flaska ödet glömmer,
Flaskan tömmer
Och berömmer
Fröjas milda lag,
Tar i Ulla, tar i förklä't, tar i kjolen —
Men fiolen,
Bränd af solen,
Sprack och gaf ett slag...
Movitz går, fioln förvaras.
»Kom», sa' han, »vi paras,
»I förtreten låt oss paras
»På så vacker dag!»

N:o 147.

Fredmans Testamente

till lilla Lotta i köket och enkannerligen till våra husjungfrur om något, som passerat.

Se fälenubben
Movitz — se gubben
Spjelkar ur stubben
Bränsle och ved,
Slår yxan ned,
Drar mun på sned
Och klår sig om skägget så vred.

Pipan han röker,
Flaskan försöker,
Ryggbastet kröker
Och hugger ett hugg,
Gör kil och plugg.
Se'n, full, i mjugg
Han hostar och spyr i en glugg.

Månen han blänker,
Rimfrosten stänker,
Stjernan sig sänker,
Men skyarne gå.
Kyrktornen stå
Helt silfvergrå —
Det dagas ... hör, klockorna slå.

Klockan slår åtta —
Upp, lilla Lotta!
Fyrugn och potta
Skura och släng!
Stäng dörren, stäng,
Bred upp din säng
Och kjorteln på rona nu häng!

Snöra dig, flicka!
Gäspa och hicka,
Nattståndet dricka
Nu spruta i hand!
Drick lite grand,
Skölj gom och tand
Och klå dig på låret ibland!

Lifstycket snöra,
Klå dig på öra,
Börja nu göra

Med naglarna mord,
Smäll på hvart bord!
Läs några ord —
Bestorma se'n himmel och jord!

Gråt och begrunda,
Skratta och blunda,
Se'n sammalunda
Gråt åter ömt
Om hvad du drömt,
Hvad hjertat gömt —
Sist skratta åt den dig har glömt!

Tofflorna kippa —
Börja se'n trippa
Med nyckelknippa
I ondska och harm,
Med flottig arm,
Med öppen barm,
Högt svällande, brusig och varm!

Lotta hon löper,
Krånglar och köper,
Skummar och stöper
Ljusflott och ljus —
Allt går burdus.
Nu katt och mus
Kringhvälfva båd diskar och krus.

Ögonen hota,
Läpparne knota,
Hjertat till fota
Faller en hvar.

Märk, kärlek drar —
Hans tron syns klar:
I spisen ett tempel han har.

Movitz, den sällen,
Nu på spishällen
Tusen tillfällen
Kärleken ger.
Gupp upp och ner,
Gupp, gupp än mer —
Ställ köksdörrn på glänt . . . Movitz ler.

Kjolen är struken,
Likså halsduken,
Förklä't för buken
Struket och grant,
Gullspets galant,
Flors-engageant,
Och kläde kring hufvu't charmant.

»Akta nu kjolen,
»Stöt ej fiolen,
»Runka ej stolen!
»Herrskapet hör.
»Allt hvad du gör
»Hörs innanför . . .
»Aj, Movitz, jag svimmar, jag dör!

»Nu är jag lagder,
»Stå ej försagder,
»Vis dina bragder,
»Bruka den makt,
»Som Pafos prakt
»I spiseln lagt,
Som mig i ditt sköte nu bragt!

»Se denna barmen
»Flåsar i harmen!
»Kärleks-allarmen,
»Dess blixt och revolt
»Jag älskar båldt —
»Var, Movitz, stolt...
»Min engel, min herde, nå hålt!»

Movitz den dåren,
Så lurfvig i håren,
Med förklä't för låren,
Tvi tocken man!
När Fröja brann,
Så gäspa han
Och lemna sin skörd åt en ann.

Gryt-ringen slamrar,
Stekspettet skramlar,
Stekvändarn ramlar
Och Lotta, vår vän,
Slog köksdörrn igen.
Hvad skedde se'n?
Jo, Movitz hon sparka i änd'.

N:o 148.

Fredmans Testamente.

Ceremoniel vid kommendören och jägaren Stenbergs griftefest.

Korno. - - - Sjung vid valdthornens skall,
Sjung, du jägarskara!
Men, vid din eld och snara,
Stig fram att oss förklara
En jägares fall,
Som, bäst han gick och ragla
Kring Dianas fält,
Sin bössa han förnagla
Ner i Bacchi tält . . .
Stöt i trompeten gällt!

Korno. - - - Processionen raglar, står . . .
Se, kring hjelten döder
Hvad många Bacchi bröder —
På hvarens näsa röder
Så tillrar en tår.
Den ena åt den andra
Visar flaskan glad.
Ned till tartaren vandra
Tre och tre i rad
Och supa oskobad.

Korno. - - - Kyparn Ede, se der
Hvar han går och stretar

Med benen käckt arbetar
Och som den blinde letar
Hvart vägen bär.
Som härold för processen
Han en spira för,
Med Bacchi krans på hjessen
Man hans utrop hör:
»Du är vår kommendör!»

Korno. - - - Blås en sorglig tenor!
Si, der se vi båren —
Si, Bacchi folk, till åren
Med de utslagna håren,
De sjunga i kor.
Vår vän vid Bacchi fana
Tappert stupat har,
Sof sött! Du tjent Diana
Som en passlig karl,
Men dyrkat vinets far.

N:o 149.

Fredmans Testamente.

Platskans öfverfart på Styx i Oktober 1785.

»Vivat, klang, min vackra gumma!»
Sjöng till Platskan Bacchus sjelf,
När han morgonvörten skumma
Af sin brygd vid Karons älf.

»Gumma», sjöng han glad och tralla
Och ur ämbart tog ett krus,
»Till din tjenst! Hvad att befalla —
Orkar du ännu ett rus?»

Platskan, i en stoppad hufva,
Ned vid flodens bräddar skalf
Under giktvärk, fluss och snufva
Vid en blåst ur skogens hvalf.
Bredvid satt en nymf, som hicka,
Och en ann', som vofflor, åt.
Platskan buga sig att dricka,
Just då Karon sköt sin båt.

Karon plaskar tungt i vassen
Med sin klufna svarta år,
Med den penningen i kassen,
Som för rodd han alltid får.
Bacchus, som nu idlig skumma
Till olympens hemkomst-öl,
Titta upp, såg Karon tumma
Styret på sin mörka köl.

»Gubbe», ropte han, »för tusan,
»Säg, hvem sökes? Svara promt!»
'Jo, jag söker den madusan
'Från S:t Olofs röda tomt.
'Hon mig öfverfarten nekar,
'Men mig gudar ha befallt
'Svepa hennes murkna käkar
'I mitt skört — och dermed allt!

'Fröjas port hon öfvergifvit,
'Öfvergifvit dess paulun.
'Såleds på mitt pass står skrifvit
'Genast att afhemta frun.

'Furierna vid andra stranden
'Vid ett sken som dagen klart
'Stå tillreds med bloss i handen
'Att upplysa hennes fart.'

Som en skymt var gumman unnan
Och i båten hukad satt.
Bacchus med en vink från tunnan
Böd sin svärmor en god natt.
Åskan knalla, regnet sqvala
Och från alla himlar dröp...
Då uti sin källarsvala
Bacchus lunka in och söp.

N:o 150.

Fredmans Testamente.

Mor Maja. Den 16 September 1784.

Gissa hvad den gumman heter,
Som i krogdörrn står så feter,
Hon, med stubben snäf och kort,
Som nu vände näsan bort...
Inte den... nej, den till venster,
Hon, som står och tvättar fenster...
Kära hjertans, dit, min vän...
Inte den... nå, inte den...

Nå, jag tror, ni är förryckter!
Ser ni inte — är ni nykter . . .
Dit, för tunnor tusan fan!
Den der kär'ngen der på plan,
Hon, som nös . . . den der, som nyser,
Hon, som skubbar sig och fryser . . .
Inte den, som står vid karln . . .
Dit jag pekar, kära barn!
Är ni rasande i synen?
Hon med svarta ögonbrynen —
Stå ej der och ögat hvälf . . .
Skäms och stå nu der med skammen!
»Åh, jaså, den der madamen . . .
»Herre Gud . . . Mor Maja sjelf!

N:o 151.

Fredmans Testamente.

Ytterligare om mor Maja.

Gamla mor Maja hon satt med sin katta
Längst inom skranket på Röda Husarn,
Var då så kärlig, så from som ett barn
Och ideliga pumpa i och skratta,
Fatta i stånkan och skratta och drack —
Ölet i näsan på gumman det stack.

Dermed så lyfte hon stubben på rona,
Klef inom skranket i källaren ner

Stolt med sin stånka. . . mig tyckes jag ser
I trappan nu vår ärliga matrona,
Hur hon småskrattar och klifver så tung . . .
Drick, mina gäster, och frossa och sjung!

»Skål!» sade Bredström och högg så i stopet . . .
»Uff, det är kostligt, den buskan är skön —
»Hvad den är spräcklig och mörkbrun och grön
»Den der kan sätta kära mor i ropet.
»Kan kära mor brygga mera? Brygg mer
»Och lägg mer tallstrunt i kärlena ner!

»Klinga med bägarn och veckla ut duken,
»Låt oss förglömma vårt sorgliga lopp!
»Idlig, mor Maja, skrif idliga opp
Och borga lite mera på peruken . . .
»Hur går med jackan? Här reser min väst —
»Mera i bägarn! Betalning härnäst.»

N:o 152.

Fredmans Testamente.

Mor Maja och Movitz.

Under det att Movitz hällde
Ur sitt stop sin sista tår,
Krögarmor i porten smällde —
Hon ännu i porten står.
»Kummil, go' herrar!» sa' hon. »Jag nu går» . . .
Hvem af oss lefver vet fan nästa år.
Gutår! :||:

Med full hals se'n skrek mor Maja,
Ref sin lugg, sitt svarta hår —
Skådom här en Bacchi kaja,
Som i Sodoms portar står.
»Finkel, go' herrar, allt hvad jag förmår,
»Och den madrassen med blaggarn och blår» . . .
Gutår! :||:

Ned i källarn, ned på stegen
Vred mor Maja ben och lår —
En slafvinna, en lifegen
Aldrig aktar slika sår.
»Pontak, go' herrar . . . Vet, vägen är svår:
»Se der med remmaren, se hvar jag står» . . .
Gutår! :||:

Sjung en skål, sjung för din flicka,
Som om all din frihet rår!
Ej uppsyningen skall sticka
In sin näsa, der du står.
Klinga, go' herrar, ty tiden är svår . . .
Skål, fader Movitz! här står det, det står,
Gutår! :||:

Och som porten nu är stängder
Och om dörrn mor Maja rår,
Grip dig an . . . är du befängder . . .
Se, hvad fluidum du får!
Klinga, go' herrar . . . Bror Movitz han går
Bort med mor Maja — han gick, ni förstår . . .
Gutår! :||:

N:o 153.

Fredmans Testamente.

Krögaren Markolfus.

Fader Markolfus dansa på krogen
Med glas och fiol.
Vår Bacchus trogen,
Gammal och mogen,
Slog han med knogen
I bänkar och bol,
Och som tuppen han gol. - - - Fin.
Fader Markolfus han dundra och skrek —
Ögonen röda och näsan var blek.
Hufvu't var blått,
Skägget var grått,
Halsen var brun
Som en kapun . . .
Innan han dödde, hin håle han tog'en. D. K.

N:o 154.

Fredmans Testamente.

Jergen Puckel på Skärsätra.

»Heer, kamerater, wie schtår till?»
Jo, lustigt: vi äro raska.
Jergen Puckel, tag din flaska
Och din spickesill!
»Pruder, prafissimo, trink aus!
»Wir wollen uns tivertiren
»Und anjetzo pokuliren —
»Da ist ja ein schmaus!»
Låt alla glasen klinga,
Låt alla korkar springa,
Buteljer svinga...
Drick nu, om du vill!

»Prafo — charmantes eel i qväll!
»Thet porser och thet pornerer...
»Men min' pen the palancerer —
»Das ist packatell!»
Ja, bagatell... Men klinga, drick!
Hvem kan väl så skönt förbättra?
Allting skönt uppå Skärsätra
Intill minsta prick!
»Tyst, kamerater, stilla!
»På svenska jag tala villa.
»Jag talar illa —
»Exkusirn sie mich!»

Lustigt drick ut i botten, svälj —
Slå ännu i glasen mera!
Skålar finnas ännu flera
Och mång' full butelj.
Ölet ger vällust, märg och hull ...
Låt hjertat och vinet rinna!
Skål, vår värd och vår värdinna
På den gröna mull ...
»Krats, troja dus kampampen!»
Jag dricker, så jag får krampen.
Jag tar till pampen ...
Rättnu är jag full.

N:o 155.

Fredmans Testamente.

Movitz kapellmästare.

Systrar, hör sådan kostlig bassong!
Se, fader Movitz svänger nu stråken —
Blår till strängar på sin violon,
Som är mörkbrun och höger som kåken.
Trampa de fotspår, du kära far,
Som fader Berg till Bacchi kapitel!
Tag nu emot kapellmästartitel —
Aldrig vin och konfonium spar!

N:o 156.

Fredmans Testamente.

På grafstenen öfver kapten Schmidt.

Statt stilla, vandringsman, och se
Två stöflar i en grop —
En Bacchi käck trotjenare,
En hjelte vid ett stop!
När domsbasunen blåser an,
Om han står opp igen,
Så får han visst af Hillebrand –
Ja, visst — en spark i änd'.

N:o 157.

Fredmans Testamente.

Epigrammes de Movitz.

1.

När tar du dig en sup, min far?
»Så länge någon tår är qvar.»

2.

När är på dricka brist och slut?
»När du har druckit stopet ut.»

3.

Ditt hufvud är af alabaster,
Din kropp utaf ett dyrbart trä,
Ditt hela innanrede knaster,
Och öfverallt är du ett fä.

4.

Petter Bredström, den hundsvotten,
Gjorde detta epigram:
»Se'n jag tömt mitt stop i botten,
»Gör jag något i madam.»

5.

Din gamla nederruttna tomt
Hvem, Mollberg, rår om den till pricka?
»Jo, Venus har intecknat somt,
»Men Bacchus bor der jemt på vicka.»

6.

Mollberg satt vid Bacchi press,
Spelte kort och jemt stack öfver,
Alla lura dicht på klöfver,
Men han slog ut hjerter äss.

7.

När smakar sömnen bäst, kamrater?
»Jo, när man med ett öppet gap
»Spelt bort sin börs och ligger flater,
»Fullspild af öl och vin de Cap.»

8.

Mollberg skulle lära läsa
Till en början ABC,
Men hans långa röda näsa
Gjorde att han ej såg D.

9.

Hvarför jemt så tankefull —
Har du några små att föda?
»Ja, båd' bruna, grå och röda
»Spisa middag på mitt hull.»

10.

Säg, hvem är din bästa vän?
»Den, hvars fiende jag blifver
»Och som sist jag öfvergifver,
»När han intet har igen.»

11.

En häst, som sörplat öl och trötter
Ändå vid krogdörrn modig står,
Han stupar ej — hvarför? »Gutår!
»För det han står på fyra fötter.»

12.

Tre ting ohyggliga för mej:
En möglig kärng i älskog dånad,
En svulten katta i sin brånad,
En Bacchi man, som står förvånad
Och för ett halfstop säger nej.

13.

Hvad älskar du helst för musik,
Kanske fioler som de flesta?
»Nej, den som skrålas framför lik,
»Med villkor att man får till bästa.»

14.

Hör, Mollberg, säg, hvem är din far?
Den frågan kanske konfunderar.

»Min far är den, som aldrig spar,
»Och jag dens barn, som bäst trakterar.»

15.

Säg, hvad nation, af dem du mins,
Du älskar mest, och nämn bevisen!
»Jo, som der aldrig svag-öl fins,
»Så tycks mig mest om portugisen.»

16.

Hvarför är ej jag i ropet
Liksom du för oboe?
»Jo», sa' Mollberg, tog till stopet,
»För du spelar som ett fä.»

17.

Christian Wingmark stod och prata
Hvad han var för matador,
Hur förnämt och stolt han bor
På en den förnämsta gata
Och får mjölk af femton kor.
Men hur blefvo vi ej flata,
När hans nåd — stod utan skor.

18.

Han har en dråplig lycka gjort,
Beröms till höger och till venster:
Hans lyckhjul dras i Fröjas port,
Och näsan visar hans förtjenster.

19.

Af kärlek all naturen lifvas —
Men krögarmor på Amsterdam
Hon fräser så att det är skam,
Hvar gång ett sänglag skall bedrifvas.

Nå, kattor plä med sitt jamjam
Uti sin kärlek slåss och rifvas.

20.

Hur gör dig Ullas min bevekt?
Hon är ju blek liksom en dödan!
»Jo, sådan älskog lönar mödan —
»Och bästa öl är alltid blekt.»

N:o 158.

Fredmans Testamente.

Gurkorna. Pastoral.

Farväl, min fordna lycka,
Min herde och min hjord,
Mitt lilla glada bord,
Som jag för dig besmycka
Med skönsta frukt som fås!
Farväl — jag kan ej länger:
Min Damon nu sig svänger
I Westerås.

Kors, kors, hur du lär flacka
Kring Fröja yr och vild
Mig tycks jag ser din bild,
Gult skärp och ljusblå jacka,
Med fint och knyppladt krås,

Och hur du åt mig skrattar,
När du din brud omfattar
I Westerås.

Må ej mitt hjerta brista!
Jag honom saknat har
I fulla fjorton dar.
O, Gudar, låt min kista
Af Karon hopaslås . . :
Min Damon, hvad du dröjer!
Hvad är som dig förnöjer
I Westerås?

Han skulle endast fara
Uppå en kort visit
På några dagar dit
Och köpa gurkor bara.
En kagge med sin sås.
Men, ack, en ann' herdinna
Förmått hans hjerta vinna
I Westerås!

Kom, trogne herde, åter
Med dina gurkor, kom
Och till din brud vänd om,
Som sitter stängd och gråter
Inom tre starka lås . . .
Tro fritt den mig förklena,
Tro fritt din Greta Lena
I Westerås!

Att så jag är förskjuten,
Det våller hon allen.»
Jag känner henne re'n:
Den snipan snörper truten

Liksom en fiskemås:
Hon ideliga ljuger,
Och ingen är så sluger
I Westerås.

Hon bott med mig tillhopa
I stora Hopargränd.
Nog är den tossan känd:
Hon kan ett golf knappt sopa,
Knappt skilja räf från gås:
Hon vill ett hushåll styra . . .
Nej, inte slika fyra
I Westerås!

Men att hon har en tunga
Så hal liksom en ål,
Förtalar Per och Pål,
Kan styfvern slugt utpunga,
Ah, c'est une autre chose!
Märk hennes ögon bara —
Fins sämre gammal mara
I Westerås?

Om Thirsis, om den sloken
Och mig hon mycket sagt,
Att jag gått mellan vakt
Med hufklä' åt Hornskroken,
Gått kippskodd, det förstås . . .
Nej, Damon, nu jag gråter —
Kom, trogne herde, åter
Från Westerås!

Du, herde vid min sida,
Ställ bort min blomsterkorg,

Blif åsyn af min sorg,
Blif vittne till min qvida
Och på din pipa blås!
Må Damon mig förgäta.
Fritt sina gurkor äta
I Westerås!

Fritt må han mig förgäta . . .
Jag Damon nämna kan
I skogen för tyrann.
Min hämd skall honom fräta
Och gnaga'n i hans bås.
En annan Melicerta
Må ta hans lumpna hjerta
I Westerås!

N:o 159.

Fredmans Testamente.

Våren. Pastoral.

Nu qvicknar den sköna naturen,
Och fjäriln han fläktar bland blommor och bin.
Den nakna och kyliga muren
Bär flätade rankor af rönn och jasmin.
På fältet jemt källorna brusa
I skygd af kastanier och granar och hägg,
Och bakom, der asparne susa,
Hörs jägarens valdthorn och hästarnes gnägg.

Än höres en flöjt, än en pipa,
Och än en herdinna på cittran der slår.
Förgäfves kan Damon begripa
Att han är förgäten, och det för ett år:
Han smilar och blåser och bockar
Och skapar sig till på visst hundrade sätt.
Men nymfen en blomma hon plockar
Och skänker sin Celadon — det var då rätt.

N:o 160.

Fredmans Testamente.

Damon och herdinnan. Pastoral.

"Säg, hvarför, min sorgsna herdinna,
»Säg hvarför i skogen så ensam du går?
»Du söker en herde att finna —
»Den herden kanske han ditt hjerta försmår.
»Men nalkas mitt tjäll och min stuga,
»Som skymtar der borta, der bakom i lund!
»Jag vill dig, herdinna, ej truga:
»Jag endast bereder din lyckliga stund.»

Nej, Damon, din redliga hydda
I stillhet jag vandrar så sakta förbi.
Hvad som mina sinnen gör brydda
Det vet blott en enda... Låt bli mig, låt bli!

Förgät mina konstiga ränker —
Man känner din smickran... Nog, nog, kära du!
Mer ädelt, mer ömsint jag tänker,
Och derför i skogen försvinner jag nu.

N:o 161.

Fredmans Testamente.

Sommarqvällen. Pastoral.

Snart lugnar den sorlande floden,
Der böljan hon glittrar mot stjernornas glans:
En kyla sig tränger i bloden,
Och ögat det blundar vid myggenas dans,
Det sorgliga eko besvarar
Camillas uppriktiga rop.
Der tungt hon sin saknad förklarar
Bland lammen, som skockat sig partals ihop.

På ängen sig gräset nedlutar,
Hvar blomma insveper sitt brokiga prål.
I skogen vallhjonet ej tutar:
Herdinnan vid källan bortkastar sin skål,
På qvittrande fågeln att höra,
Men icke på gökens kuku.
Ej minsta ett löf näns sig röra
Den stunden, som helgas åt kärleken nu.

N:o 162.

Fredmans Testamente.

Sommarmorgonen den 2 Augusti 1787. Pastoral.

Natur, din prakt vid dagens timma
Hjertat ömt upprör.
Hvad ljusa sken, som ur sin dimma
Morgonrodnan strör,
Ditt öga mot skyarne för!
Se, solen ur molnen bestrålar
Och målar
Båd' vikar och sjöar och dälder och näs,
Förgyller hvar blomma, försilfrar hvart gräs!

De öppna fält sig grönt utsträcka
Under blom och säd.
De gula åkrar gladt betäcka
Här och der ett träd.
Sjung, herde, i lunden och qväd!
Sjung nu om din frihet, herdinna,
Besinna
Hur herden vid källan han lyss och han ler,
Hur lammena springa kring kullarna ner!

I viken synas hvita änder
Simmande i land.
Med halsen krökt sig ankan vänder
På den hvita sand.
Än spritter en löja vid strand,
Än ekorren qvisten han släpper
Och knäpper

Och hoppar i granen från gren uppå gren,
Beställsam, försigtig och alltid allen.

Se ditåt, der som aspen susar,
Dit man båten styr,
Hur böljan sig i hvirflar krusar
Och i bläddror flyr,
Hur vattnet kring årarna yr,
Hur roddarn han sitter och leker,
Och smeker
Sin flicka i båten och nickar och ror,
Hur hon ler åt honom och suckar och tror!

Natur, din fröjd förtjusning väcker:
I fördubbladt prål
Det ljusblå hvalf sin glans utsträcker
Öfver ögats mål.
Ett sväfvande, qvittrande skrål
I luften utbreder naturen,
Och djuren
Begynna sin högtid och prisa den makt,
Som sirat sitt tempel med blommor och prakt.

Kom, Thirsis, sätt dig i det gröna,
Bredvid mig sätt dig!
Och, Amaryllis, du min sköna,
Närmre källan stig,
Tag cittran och spela för mig!
Och jag tar min flöjt och jag spelar
Och delar
Min frihet, min sällhet i lyckliga år
Med dig, min herdinna, ty lunden — är vår.

N:o 163.

Fredmans Testamente.

Liljan och Cloris. Pastoral.

Liljan, klädd i hvita kläder,
Emot solens brånad träder.
Af dess strålar hon sig gläder,
Men dock tvinar, sakta dör.
Hon afbildar hjertats fara,
Då det menlöst vill förklara
Lif och nöjen,
Lust och löjen:
Högsta vällust sorgen för.

Jag en skönhet sorgligt prisar:
All naturens prakt hon visar.
Hon båd' syn och hjerta spisar
Men det godas öfverflöd.
Liljan lik, hon ståtligt glimmar,
Ger min dag blott några timmar,
Se'n försvinner —
Och jag finner
Att dess lif skall bli min död.

Trohet sjelf mitt hjerta sårar,
Ömhet lånar aldrig tårar,
Redlig själ man ej bedårar,
Ädelt hjerta sjelft sig rår,
Och jag rår nu om mitt hjerta . . .

Cloris, tag dess hela smärta,
Lif och öden!
Ja, i döden
Du mitt lif, min trohet får.

N:o 164.

Fredmans Testamente.

Annika.

Fattig gumma, med svafvelstickor och flinta,
Lefver bland de betryckta och bland de pinta.
Annika, så heter jag,
(Polemeja!)
Gammal, krokig, matt och svag.
Pyteheja!

I min ungdom så var jag rasker och täcker —
Nu hvar ådra hvartenda öga förskräcker.
Gamla gumman här nu för er
(Polemeja!)
Niger, tiger, suckar, ber.
Pyteheja!

Annika är en gammal mö — vill ni veta —
Som i sjutti år mot döden fått streta,
Orkar intet mera här,
(Polemeja!)
Vill i grafven från besvär.
Pyteheja!

Hela dagen jag sjunger psalmer i nöden,
Tänker båd' uppå fan och himlen och döden,
Snusar, krusar, lusar mig,
(Polemeja!)
Ynkelig och hjertelig.
Pyteheja!

Svarter mössa, bruna band och solfjäder,
Ögnaglas, och kjolsäcken gjord utaf läder,
Höga klackar och näfverskor —
(Polemeja!)
Sådan ses jag, der ni bor.
Pyteheja!

Sprita fjäder, nysta garn, skura diskar,
Skåda spöken och höra fan hur han hviskar,
Gå på krycka och inte se,
(Polemeja!)
Alltid gråta, aldrig le.
Pyteheja!

Gamla gumman er önskar sällhet och heder,
Dag och natt för er välgång nöjder hon beder,
Önskar er af hjertans grund
(Polemeja!)
Lifvet som en ljuflig stund.
Pyteheja!

Skåda verlden och henne noga betrakta,
Gå försigtigt och vandra stilla och sakta!
När er afton nalkas skall,
(Polemeja!)
Sof då sött — er tid är all.
Pyteheja!

N:o 165.

Fredmans Testamente.

Krigsmannen.

Tappert mod,
Du ädla blod!
Träd redliga fram
Bland eld, rök och dam,
Bland tusen dödars skrål
Till sjelfva ärans dyra mål,
Glans och pråll!
En kula varm
I hjeltens barm
Snart mordhvilan får.
Gör glödgade sår —
Men kämpen uppstår:
Han spar af vekligt bröst och mod
Ej kött och blod.
Men värjan ut! Det går ej an
Att som pultron på Martis plan
I blod ej få
Sin klinga två.
Det är i hjeltars lif
De skönsta tidsfördrif
Kring brutna sköldar gå.
Så skall då mandom bli belönt,
En hjelmprydd hjessa lagerkrönt;
Och den, som stått

Mot lod och skott,
Följt döden spår i spår,
Här värdig får
Sin värfda ärelott.

N:o 166.

Fredmans Testamente.

Astrild.

Solen framtåga,
Med qvalm och med plåga
Kringspridde sin låga
Till innersta rum.
Böljorna susa
Båd' svarta och ljusa,
Mot stränderna krusa
Sitt glittrande skum. Fin.
Eol bullrar,
I luften sig kullrar.
Från solklara kanter
Till mörkaste branter
I storm och i fasa
Syns näckarna rasa,
Med rosor sig basa
Och sjunga fräckt. D. K.
Men Astrild präktigt tåga
Och simma så täckt:
I skyn med facklan och med sin båga

Han gunga på molnens fläkt.
Med sömnens gud, sin frände,
Tog Astrild en sväng
Och till en skönhet på stund anlände,
Som gäspa uti en säng.
Guden sin prakt utbreder
Och bäddar den sköna neder,
Kör ur dess stuga
Mygga och fluga,
Ser på sin bild förnöjd,
Bjuder allt vackert skåda
Hvad ögat ger fröjd —
Men bäst han hjertat har satt i våda,
Så flög han upp i sin höjd.

N:o 167.

Fredmans Testamente.

Strykjernet.

En gång jag såg
En skönhet med ett strykjern gå på kärlekståg:
Ett glödgadt lod
Hon med en eldtång tog . . . ack, himmel, hvad för mod . . .
Men, aj, aj, hjertat bräns igen!
Det gör så ondt och svider än —
Ack, skönsta vän!

Ja, liksom du
Uti små nätta veck manchetten delar tu

Och med ett jern
En bröstlapp stryker ut och drar på längd och tvärn',
Så drar du hjertat i mitt bröst.
Jag qväder med en kärlig röst —
Min enda tröst!

Mitt enda allt,
Stryk hjertat lagom, låt nu lodet blifva kallt!
Låt hjertat ej
Af rök och sot se ut som fan i konterfej!
Mitt hjerta legat i din tvätt —
Nu stryker du det rätt och slätt
På bästa sätt.

N:o 168.

Fredmans Testamente.

Lyckan.

Lycka, lilla gud,
Hvem skall bli din brud?
Mången söker dig, men fåfängt allt
List och sminkadt mod,
Guld och ädelt blod
Låta helsa dig, ja tusenfalt.
Månn de korgen få? Nej, tiden ger oss svar:
List och sminkad hy din anda fängslat har.
Gammal, svagsynt, du
Ser ej färgen nu —
Lycka, tänk hur lätt man dig bedrar!

N:o 169.

Fredmans Testamente.

Menniskolifvet.

Det späda ie ögat knappt skådar sin dag,
Förr'n bröstet det röres i vågor:
Det lyder med ängslan den väldiga lag,
Som för det i tusende lågor;
Det möter med tårar en verld uti kif,
Ett dödande buller bland blänkande lif,
En samling af lysande plågor.

En suckande anda, en qvidande kropp
Gå fram ur sin tystaste gömma
Att följa hvarandra i närmaste lopp
Den väg, som en himmel vill dömma.
I brusande stormar på upprörda haf
Det lefvande skeppet ser ofta sin graf,
Och lekande hvirflar kringströmma.

Det menlösa hjertat i bröstet så slår
Och väntar med oro de stunder,
Som draga dess frihet, dess helsa och vår:
Det fruktar de blixtrande dunder,
Som tiden upptänder till fasa och fall
Och ondskan bereder tills dagen blir all
Och lifvet för döden går under.

Så börjas med oro den lustiga färd,
Som verlden plär kalla för lycka:

Man vaknar i nöjen och somnar i flärd,
Man börjar om ödet att tycka.
Den andan, som sucka, det ögat, som gret,
Ett paradis finner, en boning nu vet,
Den tusende blomster besmycka.

Fru Falskhet, i grannlåt, i prakt och i prål,
I verlden än trifves och lyser:
Med öppnade armar hon lemnar sitt hål
Och mot all oskyldighet myser.
Hon är nu den första som möta plär oss,
Som släcker och qväfver de nytända bloss,
Och för deras låga hon ryser.

Så äro vi komne att smaka den del,
Som hämnas af tid och naturen.
Vårt bräckliga intet, vårt gyllene spel,
Det liknar de suckande djuren:
I dag uti frihet, i morgon i fall:
Allt lefvande längtar att dagen blir all,
Likt fängslader fågel i buren.

Du lefvande gudom, du eviga ljus,
Upptänd i mitt hjerta din låga!
Min bäfvande anda lyft upp ur sitt grus,
Och vårda min lilla förmåga!
Förlossa den fånge, som suckar och ber,
Förklara det öga, som dunkelt dig ser,
Och skåda ditt verk uti plåga!

N:o 170.

Fredmans Testamente.

En blick på verlden.

Rundt kring i verlden jag sväfvar,
Aldrig för ödet jag bäfvar,
Aldrig än mitt öga nånsin gret.
Blixtrar förfärlig min lycka,
Tar jag min staf och min krycka,
Vandrar sakta dit ej någon vet.
Ingenting mig ängslar, fängslar, stör,
Fast jag hör
Döden rör
Min kammardör.
Han tar väl blomman bort i sin knopp,
Men ändå, tänk, så låter jag opp.
Dock, ack, jag ber dig:
Skona mig!
Nej, jag vill med mod och prakt
Trotsa döden och hans makt,
Som ett lejon ligga bister på min egen vakt.
Det må vara hur det vill,
Kära död, jag hör dig till —
Ack, jag ryser,
Då du lyser
Med ditt blanka svärd.

Brusande vågor och plågor,
Tusende blänkande lågor

Glimma för vår alltför matta syn.
Brantaste klippor, som trossa
Lefvande skeppen att krossa,
Eld och storm från stoftet upp till skyn —
Ja, hvad bryr jag mig derom? Jag ber,
Ögat ser,
Munnen ler
Åt allt hvad sker.
Verlden är ljuflig och lustig och blid —
Kom nu, min frände, det blir dock dervid!
Kära, ack, jag ber:
Muntra er!
Dock jag är i allt besvär
Fågeln lik, som fängslad är:
Fast hans tunga orkar sjunga, han sig sjelf dock tär.
Men så svinna dessa dar:
Snart vi skiljas en och hvar
Från hvarandra
Till att vandra
På vår sista färd.

Hände i verlden hvad händer,
Fritt jag min fackla då tänder,
Om min sol är kulen, mörk och svag.
Skänker mig döden sin galla,
Må han det gerna befalla,
Men den kalken smakar icke jag.
Ja, intill de sensta åldrars tal
I allt qval
Min pokal
Mitt bästa val!
Lyckan i verlden liknar i fjäs
Draken på godset, som grinar och fräs,
Blott man honom är
Litet när.

Men tänk, om mitt lif nu fick
Se sitt sista ögonblick,
Gick jag visst med heta tårar från min jordaprick.
Men, ack, ack, hvad är det mer?
Middagssolen snart går ner,
Afton nalkas,
Dagen svalkas —
Oljan blir förtärd.

Liksom på vädrenas vingar
Örnen mot solen sig svingar,
Så ock mitt hjerta lyftes lika snällt.
Snart ett nöje sig lyktar,
Snart i ett annat jag flyktar
Och mitt öga ser ett blomsterfält:
Skönhet främst i spetsen står och ler.
Hvad jag ser,
Intet mer
Jag hjertat ger.
Nu mina stunder de äro förbi:
Bojan är bruten och fången är fri —
Allting går till slut
Hvar minut.
Ja, så är vårt lilla spel:
Gamla gubben styf och stel
Med en skönhet dansar ofta till vår sista del,
Och när dansen slutad är,
Hvila då från allt besvär
Dessa båda . . . . .
Kom och skåda
Hvad vår glans är värd!

N:o 171.

Fredmans Testamente.

Det antända hjertat.

Brunblåa bölja,
Värdes du dölja
I ditt djup ett hjerta,
Som så brinner,
Men ej finner
Ro i all sin smärta!
Brusande vågor,
Släck mina lågor!
Jag är bränd och bunden.
Ja, jag hastar,
Jag mig kastar
I Norrström på stunden.
Hjelp, hjelp, hjelp, hjelp mig snart,
Iris, jag dig beder!
Ett, tu, tre -- eljest i en fart
Rusar jag neder.
Cloris lilla,
Jag mår illa.
Ädla själ,
Så farväl....
Ack, mitt arma hjerta!

N:o 172.

Fredmans Testamente.

Matronans bröllop.

— —

Hvem undrar att en käck matrona
I äldre åren blifver kär?
En ung herdinna gör sig krona,
En äldre krans på hufvut bär.
Allt friskt med tiden ej förgår —
Somt får med åldern liksom krafter:
De bästa malts och drufvors safter
Bli de, som legat många år.

Ett ljus, som tyckes slockna redan
Vid litet talg, ger dubbelt sken:
Sjelf månen lyser bäst i nedan,
Ur stubben ofta skjutes gren,
I gammal jordmån gror det bäst,
De torra väggar snarast brinna,
Man blommor kan på stamträn finna —
Och gamla pengar gälla mest.

N:o 173.

Fredmans Testamente.

Gardesmarschen.

Marsch, mina björnar ... venster sväng ... höger
om ...
Marsch från qvarteret!
Slå ramen på bandtleret — - - - Tamb.
Och kom, min frihet, kom! :||:
Frihet är ett paradis:
All naturen dig ger pris,
Du barns och gubbars paradis!
Marsch, mina björnar ... höger om ... venster sväng ...
Förtretliga skara,
Låt mig nu få vara,
Försvara
Min taskbok och rock och väst och byxor, tofflor,
nattrock, nattmössa och säng ...
Venster sväng ... sväng ... sväng! :||:

N:o 174.

Fredmans Testamente.

Rikedom och Cloris!

Tänk, om jag vor' rik och mäktig,
Tänk, hvad lycka, tänk, hvad godt,
Tänk, hur jag skull' klä mig präktig!
Tänk, om Cloris blef min lott,
Tänk, hur afund skulle kifva
För min dörr, som stod igen!
Tänk, hur närsynt jag skull' blifva,
När jag såg en gammal vän!

N:o 175.

Fredmans Testamente.

Till min flicka.

Täckaste kropp,
I snörlif fängslad, grann i salopp,
Och diademet i hufvut står opp,
Och uret i kjortelen visar vårt gyllene hopp!

Öronen ringa,
    Klinga,
    Ramla,
    Skramla,
Säga nu fästmannen till.
Hör du nu, :||:
Hör du nu: :||:
Gerna jag gifta mig vill.

Men jag då flyr
Från den, som hjertat ängslar och bryr:
Min suckan är nu ej mera så dyr —
Det gör mig blott smärta att ungen är flyktig och yr.
Skönaste händer,
    Tänder,
    Ögon,
    Läppar,
Kinder och fötter och tår!
Vänta man, :||:
Vänta man: :||:
Skönhet med tiden förgår.

N:o 176.

Fredmans Testamente.

Poeten.

Lustigt är ibland poeter,
När de mat och flaskor få
Och en värd bra tjock och feter,
Som dem vill tillhandagå:
Då bli de först poeter
Och anakreonter små. :||:

Lustigt deras blod ju rinner —
Hungern tar poeten an:
Mer han hungrar, mer han brinner
Och sin måltid måla kan.
Lustigt ju blodet rinner
I en så förryckter man. :||:

Sällan plär han tungan leda
Som ett annat menskobarn:
Långa ord och stundom sneda —
Hjernan hvirflar som en qvarn.
Jemt vill han tungan leda
I ett obegripligt garn. :||:

Får han leka med de sköna
Uppå Pindi berg ibland,
Blir han fånig som en höna,
Går en usling i sitt land.

Leker han med de sköna,
Ger han ej sin tro och hand. :||:

Han predikar sedoläran
Inom ett sokratiskt sken.
Med sitt glas: »Jag har den äran!»
Mister han båd' arm och ben,
Mumlar om sedoläran,
Grumlar upp buteljen se'n. :||:

Han är rädd och han är dristig,
Han är galen, han är klok,
Han är dum och han är listig,
Han är fri och han bär ok.
Ja, han är rädd och dristig —
En poet, kort sagdt, en tok! :||:

N:o 177.

Fredmans Testamente.

Midnattsgillet, Hogarths tafla, efter originalet »A midnight modern conversation» *transporterad i poesi och musik och till konungen aller underdånigst aflemnad den 13 Febr. 1791.*

Kom, Apollo, gack din skald till handa,
Om mig egnar kallas din!
Skänk mig Hogarths öga, eld och anda,
Låt hans teckning lifva min!

Redan min skugga tungt i en dvala
Röner sömnens roliga gräl,
Och re'n mig tyckes vinet sqvala
Kring min hjessa och min häl.

Bålen fylld på bordets rundel röker,
Der citronens skurna skal
Sig ikring den varma brädden kröker
Under slefvens dropp och sqval.
Ljuset i staken osande lågar
Bland de spräckta virade krus,
Och Fredmans byst — om någon frågar —
Dagas af detsamma ljus.

Af det fluidum, på duken sjuder,
Svättas väggar, bord och golf,
Och i vrån, der urets klämtning ljuder,
Pekar säjaren på tolf.
Döf vid dess valsar, med våt mungipa
Och nattmössan vecklad och hvit,
Grubblar bror Bredström vid sin pipa
Om vår riksgäld och kredit.

Rygg mot rygg, vid bordets öfra ände,
Re'n af rök och ångor sjuk,
Syns en hickande och bakvänd frände
I en grenad svart peruk.
Åter en annan skugga der höjes
Med en blick om punschen är sval —
I dess insjunkna kinder röjes
Lefverns böld och lungans qval.

Snarkande på stoln, med hand i barmen,
Skallig gapar der en ann:
Lockperuken, smord och smält i varmen,
Halkat af den Bacchi man.

Åter en ann i länstolen fattar,
Spiller hvad i flaskan nu fans —
Märk hur prelatens mage skrattar
Åt den broderns rageldans!

I en syrlig dimma brodern famlar
Der med krökta knän och lår:
Fromt mot dukens våd hans vålnad ramlar
Och buteljen sönderslår.
Handen, som röjt sin styrka på duken,
Är, som örat, domnad nu nyss,
Som, fast det gluttar ur peruken,
Ej till bordets visor lyss.

Himmel, ack, der damp han hufvudstupa,
Diskursive, brodern Per,
Han, som alltid gratis värmt sin strupa
Och vid skåln oratorn är!
Föttren i vädret nedsparkat hatten
Under hans orerande prål,
Hvarföre ock i denna natten
Pannan bär två djupa hål.

Ädla skugga, på hvar stadens gata
Nyss din läpp flög qvick och yr,
Nyss om kung och land du lyktat prata —
Nu ditt öga ljuset skyr.
Nyss din nattkappa, stelnad i tvätten,
Just till festen manglades slätt,
Och nu med ljuset i manchetten
Brinner hela årets tvätt.

I din dröm, kamrat, hvad bilder stimma,
Du, som hand mot pannan för
Och som, qväfd i brödrens gyckeldimma,
Snart af vinets ångor dör!

Morfeus må ditt öga betunga —
Jag, med hjessan blottad och kal,
Vill för min kung en visa sjunga
Vid en gladt upphöjd pokal.

I raske två, I kyrkans fäder
Med gurgladt svalg och svarta kläder,
Som kämpat i er anlets svett,
Klockan går rättnu till ett! :||:
Hurra vid glasets klang mot tapeten,
Ers vördighet, i denna dieten!
Du ler och plirar vindt och snedt —
Klockan skrider rättnu till ett. :||:

Du ystra skalk, som ögat vänder
Med svarter blick och hvita tänder,
Ditt glas är aldrig tungt och hett!
Klockan går rättnu till ett. :||:
Din skälmska min kan bröderna locka
Att tumla med dig, du Bacchi docka!
Du redan deras öde sett —
Klockan skrider rättnu till ett. :||:

Klang, du, som bålens olja skummar,
Och du, som glasets bräddar tummar
Med löjlig blick i ljuft och ledt!
Klockan går rättnu till ett. :|:
Kom, drick tills dagens fackla sig tänder,
Drick konungens skål i Svea länder,
Som norden lugn och frid beredt!
Klockan skrider rättnu till ett. :||:

N:o 178.

Fredmans Testamente.

Reveljen. I anledning af en annan Hogarths tafla.

Trumslagarn ramlar i gränd på fyra,
Tupparne gala vid klockornas dön,
Brandvakten snarkar och vädren yra,
Strömmen han brusar och böljan är grön,
Hundarne skälla vid kattornas pul,
Pottorna sqvala i skrubb och gränder,
Hyrkusken krånglar och kör och vänder,
Åkarne slamra med bjellror och hjul.

Tunnbindarn börjar nu kärlena banda,
Krögarne hicka vid stjernornas sken,
Paltarne kuta med allehanda,
Och vaktparaden nu pudrar tupén,
Redan barberarn i ränn med sitt fat
Skumpat kring Klara, Maria, Katrina...
Gubbar, si glasena huru de skina —
Drick för din flicka, du gamla krabat!

Posterna ropa med frusna miner
Längst in i kuren sitt: »Wer da! Lös af!»
Kringlan på bagarbodluckan skiner,
Slädorna köras i glittrande traf.
Tarmarne skallra, och vädret är kallt:
Ut med trakteringen ur mungipan!
Ljuset det brinner nu ned i pipan —
Bålen utdrucken och svagdrickat allt!

Gamle bror Jockum med hål i pannan
Snarkar på karmstoln framstupa så godt.

Grensle på bordet så syns en annan:
Tinningen blöder, och ögat är blått.
Åter en gubbe i tankarne se'n
Tänder på pipan och tar gazetten:
Elden den fladdrar uti manchetten —
Altona brinner i näfven på den.

Si, Peter Bredström med trumf i klöfver
Slagen och piskad och utan gehör!
Bäst han ponerar, så ger han öfver
Och uti väggen han tinningen kör.
Hatten är borta och skjortan i kras,
Handskarne ligga qvar på duken —
Der ligger käppen, och der peruken,
Kippade hasor och krossade glas.

Uret i rundeln det slår och pickar,
Säjaren pekar tre qvart uppå fem.
Gamle bror Jockum vid baljan hickar,
Ropar i ångsten: »Tag hit nu en kläm!»
Åter en annan med ögonen hop,
Tjock och rödblommig, slefven fattar,
Sqvalpar i bålen och ler och skrattar,
Sjunger om Cloris vid tupparnes rop.

Men hör på Trundman i gränden, gubbar!
Piparen valkar sitt rossliga slem.
Gamle bror Jockum, hur du dig skubbar,
Är det så dags, bror, att du nu skall hem.
Drickom till slut sista droppan — gutår —
Fast vi på stolarna stupa och ramla!
Skål, våra vänner, båd' unga och gamla...
Himlen ledsage hvar vän, som är vår!

N:o 179.

Fredmans Testamente.

Öfver en tafla, föreställande bror Jockum, som rakar sig.

Det var en gång en målare, som måla
Gamle bror Jockum, der han satt
Och framför spegeln sig kring truten tvåla,
Höljd med sin rakduk, mössa och hatt.
Än blixtra knifven i mungipan,
Än dyka han så löddrig ned i skåln,
Än på remmen han nu slipa'n,
Än så sög han tobakspipan,
Än tog han sig en sup på tvåln. :||:

Gubben i länstoln snöt sig, log och blunda,
Och gröna toffeln knarka i sand,
Skjortan var prydd med små manchetter runda
Och i halslinningen röda band.
Lifstycket framtill tycktes vara
Skarlakan, men blommeradt uti öl:
Bak i ryggen syntes bara
Vallmar, valkadt, af det rara
Vestgöten sveper omkring sitt föl. :||:

Nu, der han satt i länstoln med sin kanna,
Limmad kring truten, hvit och våt,
Framför en spiseld vid en vattenpanna,
Hukad och surögd, full med försåt,
Tog han rakvattnet, lät det jäsa,

Streta till fönstret, knep så en citron:
Araks-korken för hans näsa
Sprang i taket, börja fräsa,
Och broder Jockum sjöng sin ton: :||:

»Skål för mig sjelf och för min tröga lycka!
»Målare, måla, om du kan,
»Gamle bror Jockum vid sitt glas och krycka,
»Hvass uti knifven, hvass som en ann!
»Vivat, den saften skall mig smaka —
»Jag är så lustig som en friad slaf.
»Aldrig skall jag mig bejaka
»Nånsin kyssa någon maka:
»Förr skall jag skära halsen af.» :||:

N:o 180.

Fredmans Testamente.

Faraospelet.

Kom, min vän, jag beder,
Sätt dig vackert neder
Vid en pipa och ett glas!
Drick och knäpp opp västen,
Våga hela resten! :||:
Du och lyckan måste dras.

Kom, vi vele sjunga
Om vår sorg och tunga

Uti dessa sorgedar,
Om vår glans och lycka...
Vill du korten rycka? :||:
Denna taljen skall bli rar.

Godt på denna orten!
Blanda vackert korten —
Tag af ljuset, kära du!
Åsset går och gäller...
Fan och hans gesäller! :||:
Tänk, jag tappa — klöfver sju.

Djefvulen regera —
Får jag retirera?
Gud förbanne... ruter tre!
Tiden allt förbyter:
Quince leva jag bryter... :||:
Attendez, tvåan gagnée!

Uti dessa tider
Mångens hjerta svider,
Mångens tårar pressas fram:
Intet mynt i pungen...
Paroli på kungen — :||:
Ah, mon dieu, perdu, madame!

Huru allt sig vänder,
Verlden blir ett Bender:
Tusen dödar dygden slår.
Himlen allt må styra...
Paroli min fyra :||:
Je retire, och knekten står.

Lockperuken talar
I de höga salar,

Mera än den honom bär:
Äran bor i stocken
Och i sammetsrocken ... :||:
Femman går nu prompt, mon cher!

Landets barn de jäsa,
I hvarandra läsa
Afund, egennytta, harm,
Falskhet främst i spetsen ...
Men nu är jag ledsen: :||:
Sexan går — jag blir så varm.

Konster alla bruka,
Hjelpa rikets sjuka:
Folket ropar ack och ve!
Flit, förtjenst och ära
Sig i bröstet skära ... :||:
Attendez, sjuan gagnée!

Ja, hvad skall man säga?
Låt sin gång allt ega!
Svenska afund känna vi:
Vän sin vän fördömmer,
Dolken blodig gömmer ... :||:
Attendez, ett paroli!

Lycklig den, som sakta
Vet sitt lopp betrakta,
Likt ett skepp, som går i sank!
Uppå tidens vågor
Föds och dränks hans plågor ... :||:
Jeu fini et va la banque!

N:o 181.

Fredmans Testamente.

Kambiospelet.

Låt oss allt behaga,
Låt oss korten taga —
Kom och sätt dig ner i ro!
Bort en sorglig anda...
Granne, blanda, blanda — :||:
Hej, gutår, och kambio!

Granne, marsch ur potten!
Blaren, den hundsvotten —
Kambio... och kuku står.
Jag ser skorsten ryka:
Värdshus måste stryka... :||:
För sju tusan, hej, gutår!

Bacchus spelar lyran!
Arlekin och fyran...
Granne, stryk och drick en tår!
Bullrar du och ryter?
Fan och hans rekryter — :||:
Hussu öfver tolfvan rår.

Gif mig hit min flaska!
Två husarer raska...
Stryk för hugget, skall du si —
Blarn, den hottentotten!
Fan tar hela potten... :||:
Hej, gutår... kavall förbi!

N:o 182.

Fredmans Testamente.

Lomberspelet.

Bröderna passa, glo och gräla
Och vid lomberbordet träla,
Stolt sin röda trumf anmäla
I all ödmjukhet, Fin.
Buga sig så djupt och krusa,
Blanda sina kort och snusa
Och emot hvarandra rusa
Mellan bet på bet.
»Jag har köpt», straxt himlar en och ler,
»Jag har köpt maniljen!»
Men den andra nedåt ser:
Den gossen tappat har kodiljen.
Klang, maniljen,
Klang, kodiljen —
Slå i glaset mer!
Klang, go' vänner . . . Pass!
Se bålen, hur den qväfva vill vår strupa
Hufvudstupa,
I män af Bacchi klass!
Fritt, om det gäller supa,
Er uti skuld fördjupa!
Vinet oss fröjdar — stor sak i dagligt bröd! D. K.

N:o 183.

Fredmans Testamente.

Karnavalen.

Du ljufva karnaval,
Du skingrar sorg och qval!
Med pukor och trompeter börja vi vår bal.
Släck lyktor, ljus och bloss —
Månn någon känner oss?
Kom, Pelle, klockan sex igen med vår karross!
Ack, otroligt,
Alltför roligt...
Bon soir, madame!
Hör, go' vänner, stig ur vägen... släpp oss fram!

Beau masque, comment vous va?
»Jo, assez bien, la la!»
Förlåt mig det, min söta masque mår inte bra.
»Ah, ma foi, j'enrage —
»Fins här ej à la glace
»Och mandelmjölk och mera godt i vårt kalas?»
Ack, otroligt,
Alltför roligt...
Bon, la chaine, la chaine...
Ack, jag har så fasligt ondt i mina knän!

Ack, se, ack, jag blir sjuk!
En mask med stoppad buk,
Ack, se hur den ser ut som fan i lockperuk...

Ack, hör hvad sorl och stim —
Se juden Efraim,
Se, gamla gubben går här än med kärleksrim!
Ack, otroligt,
Alltför roligt...
Bon soir, mon ami —
Tänk att maskeraden skall nu slutad bli!

N:o 184.

Fredmans Testamente.

Paradiset.

Adam var den förste man,
Som den första qvinna vann.
På det viset
Paradiset
Byggde hon och han.
Eva var, som hvar man vet,
Ung och täck och rask och het:
Mjuka händer,
Hvita tänder,
Och så lagom fet.
När som Eva uti busken
Icke mycket långt ifrån
Ropte: »Adam!» stod den slusken
Dummer som en spån.
»Adam, min vän,
»Hvar är du nu, min maka?

»Ät af äpplet nu igen!»
'För den och den,
'Hvad nu igen?'
Var Adams svar tillbaka —
Och då skratta djefvulen.

N:o 185.

Fredmans Testamente.

Adam i paradiset.

När Adam han bodde i paradis,
Så hade han roligt på menskeligt vis —
Men hin skall den gästa:
Till bästa
Sin nästa
Han gaf hvarken vått eller torrt som man vet.
Ej var han karl till att laga en bål,
Fast pomeranser satt rundt kring hans gål.
Tvi den hundsvotten!
I botten :||:
Vi dricka uti all förtret.

Fy tusan, det var ett undligt gemöt
Att lukta på drufvan och stå som ett nöt
Spritt naken, förryckter,
Betryckter
Och nykter
Och titta i luften och undra på allt!

Se'n han blef gifter, så bar det till vägs
Ur paradiset om qvälln klockan sex:
Tommer blef gålen...
Men bålen :||:
Står fuller: så drick — det blir kallt.

N:o 186.

Fredmans Testamente.

Kain och Abel.

Kain, Adams äldste gosse,
Gjorde bror sin en syrpris,
Slog ihjäl'en på en mosse
Vid en grind i paradis...
Drick, drick, låt pojkar lufvas —
Karlar slåss på annat vis.

Abel kanske ville råda,
Kain tyckte han var karl.
Nyktra måst de varit båda,
Ledsna vid så torra dar...
Drick, drick, låt korken skrufvas!
I buteljen ha vi qvar.

Kain var ej van att frukta,
Satt sin hatt uppå och slog.
Abel på sin mössa lukta,
Och i mössan han ock dog...
Drick, drick, låt dig ej kufvas!
I buteljen ha vi nog.

N:o 187.

Fredmans Testamente.

Moses' skål.

Käre bröder,
Drickom Moses' skål!
Han är döder,
Men i denna bål
Vi hans namn upplifva,
Oss på resan gifva
I det friska, friska röda haf.
Denna bischoffsslefven
För vår värd är blefven
Moses' staf.
Hafvet han med denna stafven delar ...
Farao han kom med all gevalt,
Konsten honom felar:
Han med vagn och selar
Plumpa neder som en tunna malt.
Lika godt, må vara,
Vi torrskodde fara
Öfverallt.

N:o 188.

Fredmans Testamente.

Kung David.

Kung David han spelte på harpan och drack,
Hin håle då gnodde, så böxorna sprack.
Kung Saul blef frisker och lustig och fri —
Vipp lustigt, kung David, din skål dricka vi!

Kung David i slungan han lade en sten,
Han slog så ur Goliath hjerna och ben
Och hundrade tusende man på en gång —
Vipp lustigt, kung David, dig egnas vår sång.

Din harpa Batseba i kärleken drog,
När du uppå taket der spelte och log.
Nu hvilar din kropp jemte hennes i mull —
Vipp lustigt, kung David, jag tumlar omkull.

Vi dricka kung David till ära och pris...
Ack, kund' du oss höra uti paradis
Ell' vi fick dig neder till oss på en stund,
Vipp lustigt, kung David, bland svickor och sprund!

N:o 189.

Fredmans Testamente.

David och Salomo.

Konung Saul :||: var en misantrop,
Mjältsjuk, rädd och slagen,
Glömde vänskapslagen —
Ingen sådan :||: i vår glada hop!

Tro mig, David :||: visste bättre han:
Rasa, kurtisera,
Hvarje qväll supera —
Såleds gjorde :||: Jonatan och han.

Fastän pojke, :||: var han hjelte re'n:
Goliath, den krabaten,
Slog den lille saten,
Så han tumla, :||: bara med en sten.

Sonen Salomo :||: låt oss vörda den:
Först han här på jorden
Stiftat murar-orden —
Då han tänkte :||: som en menskovän.

För sin lära :||: bör han ega pris:
Supa, lustig vara,
Låta sorgen fara,
Käre bröder, :||: det är vara vis.

Konung Salomo :||: fick en kär visit:
Långt bort kom det rönet,
Han var vis för könet —
Derför reste :||: drottning Saba dit.

Aldrig sa' hon: :||: »Herre, nå, var still!»
Som i våra dagar,
Nej: »Hvad er behagar,
»Käre herre, :||: jag rätt gerna vill!»

N:o 190.

Fredmans Testamente.

Profeten Jonas.

Gubben Jonas,
Ängslig, matt och sjuk,
Inte skonas,
Måst i fiskens buk
Stilla storm och vågen.
Stora kabeltågen
Hissa Jonas neder ifrån däck:
Hufvud ben och armar
Måst i fiskens tarmar
Utan skräck.

Gubben Jonas, kan man lätt begripa,
Tyckte väl att det var rent besatt,
Men ej grät och lipa,
Nej, han tog sin pipa,
Rökte tobak både dag och natt.
Jonas kunde sluta
På en finsker skuta
Att han satt.

Kära Jonas,
Verlden mins dig än!
Du försonas,
Och du kom igen:
Fisken börjar tjuta,
Dig på stranden spruta,
Der en kurbitsblomma i din famn.
Fisken knep och kram'an ...
Hartman sjelf von Graman
Blir ditt namn.
Låt oss klinga, Jonas lagrar skära —
Kamerater, hurra med pokal!
Låt oss hjelten bära
Fram till hjeltars ära!
Ingen egnar Jonas ge förtal.
Jonas var den största
Och den allra första
Amiral.

N:o 191.

Fredmans Testamente.

Unga Tobias.

Unga Tobias skull' i brudsäng stiga
På en unger, sköner, rasker piga,
Hvitlätt, fet och långer,
Som förut sju gånger
Pressat styrkan af en maka.

Flickan hade sköna bröst och leder,
Många friare ibland de meder.
Eljest gick hon ofta
I en sitserkofta —
Röda saffians-tofflor knaka.

Jungfrun bar ett gyllne ännespänne,
Och på halsen prydde perlor henne.
Nopkins-kjol, så nätter,
Aldrig fans den bätter
Än som flickan på sig haka.

Unga Tobias var en karl till åren
Med stångpiska flätad bak i håren,
Stora stöflar, sporrar
Och en hund, som morrar,
Att sjelf Asmodeus skaka.

Raguels dotter, unga jungfru Sara',
Flög burdus i sängen utan fara.
Asmodeus bullra,
Brud och brudgum kullra
På hvarannan så det braka.

Gamla Tobias satt vid vattubrynen:
Han var blind, ty svalan sk..'n i synen.
Medan sängen runka,
Han ur flaskan klunka —
Det kund' honom bättre smaka.

Vin långt mera än som kärlek gäller:
Heldre flaskan ha än ha mamseller!
Hellre blinder sitta
Än som torstig titta.....
Lägg till tappen mun och haka!

N:o 192.

Fredmans Testamente.

Pigornas skål.

Vasthi hon var en drottning så grann,
Kung Ahasverus var hennes man.
Esther bedrog, som hvar man vet,
Hans konglig majestät.
Esther hon var en piga — stor sak —
Pigornas skål i kök och förmak...
Klinga för alla pigor! Hvar en har sin smak.

N:o 193.

Fredmans Testamente.

Våra björnars skål.

Habakuk fyllde Daniels fat,
Korparne gåfvo Elias mat,
Lejon och Guds profeter gåfvo hvarann så många mål —
Men nu hörs det, som är något mer:
Björnarna föda mången sekter...
Granne, de äro tama... drick våra björnars skål!

N:o 194.

Fredmans Testamente.

Om krig och bardalekar.

Om jag finge kommendera
Femtontusen man,
Skulle jag på stund marschera,
Gripa turken an.

Proviant :||:
Skull' vi hafva goder
Och galant :||:
I mitt flaskefoder.
Ja, vi skull marschera på
Och så slå.

I seraljen skull' vi sätta
Våra rumpor ner —
Jemt turkinnor små och nätta
I vårt högqvarter!
Natt och dag :||:
Skull' vår flaska rinna,
Du och jag :||:
Ha hvar sin turkinna —
Allt skull gå liksom i harm
Med allarm!

Vid mitt högqvarter en flagga
Skulle hissas opp:
Uppå den skull' Venus vagga
Bacchi lilla kropp.
Sus och dus :||:
Natten om och dagen,
Varma rus :||:
För den kalla magen —
Ge den gamle storvisir
Ein stop bier.

Uppå turkens golftapeter
Skull' jag jemt förbli,
Vid trianglar och trompeter
Leka frieri

Som en munk :||:
Med hvar skön turkinna.
Klunk, klunk, klunk! :||:
Låt vår flaska rinna....
Ur seraljen ut, du fan,
Ut, sultan!

Släpp mig in — ur vägen, snöping —
Sjelf jag för mig an!
Skönhet är en liten köping,
Jag är handelsman.
Släpp mig in! :||:
Iris, se min smärta —
Jag är din: :||:
Tag mitt hela hjerta!
Vin och flickor ge mig fröjd .:.
Jag är nöjd.

N:o 195.

Fredmans Testamente.

I botten!

Låt oss vår tid förgäta
Och alla lifsbesvär!
Vid bordet skall man äta,
I sängen vara kär —
Så ungefär.
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

Bekymrom ej vårt sinne
Hvad lyckan oss beskärt!
Ett bröst i gröfsta linne
Kan vara purpur värdt —
Så har jag lärt.
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

Låt vakna i sin kula
Ignatius Loyola
Med andra svarta fula,
Som sockersött bedra
Och allting ta!
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

Låt falska bröder spela
Som myggor i en ring,
Sin fosterjord så dela
Att hvar får ingenting,
När allt går kring!
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

Låt glömskan få begrafva
En Carl uti sin sand,
När minnen af Pultava
I stjerna och i band
Bärs i vårt land!
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

Låt barn i vaggan gråta
Och ondskan rasa vild,
Låt lagen bli en gåta
Och frihet bli en bild

Från ögat skild!
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

Släpp örnen öfver hafvet
Med vingar utaf gull —
Ett lejon står i qvafvet
Och stampar i sin mull ...
Men jag är full.
Drick, granne, drick i botten ... det går ...
Gutår! :||:

N:o 196.

Fredmans Testamente.

De fyra budorden.

Menska du bör betänka,
Lifvet så kort får blänka!
Vill du der nöjen leta,
Bör du reglor veta.
Första budet lyder så:
Du skall ej lyckan rökverk bära
Och med knäfall ej åtrå
En falsk och flyktig ära!
»Hvad är det?» *Svar:*
Vi skola städse nöjas med oss sjelfva,
Att vårt lugn blir qvar,
När alla öden hvälfva.

Lifvet vore visst en börda
Utan att kärlek vörda —
Men som hans knut är vigtig,
Käre, var försigtig!
Andra budet lyder så:
Ej narras med den lilla guden,
Kalla honom icke på —
Han kommer nog obuden!
»Hvad är det?» *Svar:*
Vi skole älska lilla Cloris varligt,
Ty i all sin dar
Har kärlek något farligt.

Allt i naturen predikar
Ömhet för våra likar,
Men uti våra tider
Vänskap intrång lider.
Tredje budet derför lär:
Du ej skall tro hvad folket pratar!
Munnen ofta rosa plär,
När hjertat svär och hatar.
»Hvad är det?» *Svar:*
Vi skole varsamt välja vänner,
Blott behålla qvar
Dem man i botten känner.

Blomman sin fjäril gläder,
Sommarn ger vestanväder,
Allt hvad för ögat leker
Oss till ro beveker.
Fjerde budet mins derhos:
Haf icke sorg för morgondagen!
Tid och nöjen fly sin kos,
Och qvar du står bedragen.

»Hvad är det?» *Svar:*
Vi skole nyttja ungdomsåren —
Hösten ledsnad har:
Bekymret följer åren.

N:o 197.

Fredmans Testamente.

Venus lagbryterska.

Cloris — tvi vale den förtreten!
Borta är hela herrligheten,
Släp och falbolaner:
Kors, bevars, hvad planer
Mot de skönas ro!
Inte får du ditt kaffe dricka,
Inte vid din båge sy och sticka:
Tänk, om lilla guden
Också blef förbuden
Uti hjertat bo!
Jag upplyfter mina händer
Och förbannar riksens ständer.
Ingen skall ta dej ifrån mej,
Ingen skall ta mej ifrån dej —
Venus säger nej.

N:o 198.

Fredmans Testamente.

Herdeqväde till Camilla.

Den milda våren börjar rå —
Se, träden blomsterklädda stå
I hvita blommors robe-de-cour!
Hvart blad, jag skådar,
Mitt öga bådar
En ny natur.

Hvad målning på de glada fält,
Der blommans lif gör fjärilns sält!
Jag jorden i sin barndom ser.
När morgon randas,
Hvart lif, som andas,
I vällust ler.

Camilla, lydom hjertats lag!
Vår ungdom är en junidag,
Likt skenet täckt, men flyktigt far.
Din vår försvinner:
Du missnöjd finner
Snart hösten qvar.

Låt skogens dufvor lära dig
Att ömt förena dig med mig!

Låt oss på fjärilns glada vis
Vår kärlek reta,
I gräset leta
Vårt paradis!

N:o 199.

Fredmans Testamente.

Gurmanden.

Usla hop, som, ömt betagen,
Pustar under kärlekslagen,
Du förstår ej nyttja dagen
Och att sjelf om vägen rå —
Nej, en matgud, som styr magen,
Han bör ensam offer få. :||:

Hela verlden vor' en öken,
Om ej steken fanns i köken —
Smakligt bord med många rätter
Det är såsen på vårt lif,
Och att väl bli stinn och mätter
Störst af alla tidsfördrif. :||:

Läckra soppa, bordets heder,
Du, som steken väg bereder,

Gjut din saft i alla leder,
I min gom ditt paradis,
Tills man hummern för mig reder
På en skön porslinsservis! :||:

Ack, men ett behof mig qväljer:
Mat-vin saknas... Hit, buteljer,
Mal'ga, sekt och rhenskt jag väljer,
Ungerskt och hvad mera rart —
Snart, snart!
Älskare... du blir bedragen!
Lär af mig att nyttja dagen:
Önska blott få sköta magen,
Sjelf om dina nöjen rå
Och att efter måltidslagen
Få en punschbål ofvanpå!

N:o 200.

Fredmans Testamente.

Lugnet vid flaskan.

Mitt sinne, friskt opp, bort till krogen!
Ty Bacchus han väntar oss der —
Att vara Apollo mer trogen
Det anses för bara besvär:

Hans gräl kan min åtrå ej mätta,
Jag bjuder alltsammans farväl,
Blott jag mig vid tunnan får sätta
Och läska min törstiga själ.

Låt högfärdens dårar predika
Om höghet, om ära och makt,
Låt menniskor kappas och fika
Att komma till heder och prakt,
Låt folket hvarannan förraska
Och stifta mot enighet krig,
Blott att de ej röra min flaska,
Som jag har satt undan för mig.

Låt girighetsbukar förtäras
Af åtrå till pengar och guld,
Båd' dagar och nätter besväras
Att vakta ett bonadt schatull
Och snika så mycket de kunna
Och tala ur girighets ton,
Blott min allra käraste tunna
Ej faller i samma passion.

Låt doktor Konfucius streta
Och skaffa sig rätt med gevalt
I luntor och lexika leta
Att känna och utforska allt —
Hvar Wien eller Rom är belägen
Jag aktar så mycket som grus,
Blott att de ej stå mig i vägen,
Der jag vill nedsätta mitt krus.

Låt Venus med hela sin skara
Fritt vandra förbi mitt qvarter:
Om hon mig ej gunstig vill vara,
Jag henne ock icke tillber;

Men ger hon mig korgen i harmen,
Jag tar den emot med god min,
Blott pojken kan taga'n på armen
Och hemta mig hem ett stop vin.

Låt allt farà fram i sin lusta
Och mig för sin ovän anse,
Låt fåfängans anhang utrusta
Emot mig sin hela armé:
Mitt sinne sig deraf ej qväljer,
Sjelf ger jag mig gerna i strid,
Blott att mina glas och buteljer
Af plundrare lemnas i frid.

Ja låt hela jordklotet bullra,
Låt verldena stå i gevär,
Låt byar och städer omkullra
Och rubbas med allt hvad der är,
Ja, ända till gator och torgen,
Blott att den källarn står qvar,
Der jag kan få taga på borgen,
När jag inga penningar har.

N:o 201.

Fredmans Testamente.

Offret för Zephis' skull.

Om, Bacchus, du är gud,
Så vet att min herdinna,
Fast hon ej är gudinna,
Rår mer än dina bud!
Jag aldrig skulle dricka
  Ur ett så rågadt mål,
Om jag ej had' en flicka
  Och drack dess skål.

Jag alltid Bacchus mins,
När det i glaset regnar —
Men när mig Zephis fägnar,
Jag glömmer att du fins.
Derför till hennes ära
  Du detta offret får.
Kan du väl mer begära...
  Fins än en tår?

N:o 202.

Fredmans Testamente.

Under stormen.

Om björnarna hota och gillstun slås opp,
Åt Norge jag ställer min kosa och lopp. :||:

Jag köper ej ära, jag säljer ej vän:
Om ovän förföljer, jag älskar igen. :||:

Den rike han lefver i vällust och fröjd,
Jag fattig med litet är bättre förnöjd. :||:

Om allmakten hotar och straffar derpå,
Hur skulle, o, menniska, med dig då gå? :||:

Uppriktigt jag älskar — hvad har jag derför?
Bedragen jag lefver, men trogen jag dör. :||:

N:o 203.

Fredmans Testamente.

Libation för värden.

När väktarne ropa att klockan slår tolf,
Då har jag buteljer på bord och på golf. :||:

När väktarne ropa att klockan slår ett,
Då kokar än punschen i halsen så hett. :||:

När väktarne ropa att klockan slår tu,
Då taga vi alla tre supar för sju. :||:

När väktarne ropa att klockan slår tre,
Då litet vi höra, men alls intet se. :||:

När vinet är slut och korftrumman slår an,
Då ligger min supbror och jag på hvarann. :||:

Vi vörda och älska vår värd och vår vän —
Den som det förtryter, han kyss oss i . . . :||:

N:o 204.

Fredmans Testamente.

En fattig fan.

»God dag», sade Sidenström, »god dag, herr sekter!
»Jag kommer så dristigt — förlåt mig, jag ber! :||:

»Här löper och springer båd' Blomberg och jag
»Från morgon till qvällen hvar endaste dag. :||:

»Hur är det? Hur blir det? Vi rå nu ej mer:
»På stunden till gillstun, min gode sekter! :||:

»Vi ha nu från slottskansli't reslusion
»På herrn och hans möbler förutan pardon.» :||:

Ack, Sidenström lilla, ack, hvad är det åt —
Ack, håll nu till godo, herr Blomberg, en plåt!:||:

Jag svär vid min heder, och himlen vet bäst,
Att allt hvad jag eger är blott en brun väst. :||:

En korgsäng, en trästol och tofflor ett par
Är alla de möbler jag stackare har. :||:

Jag tjenar min konung uti revision:
Trehundrade daler är all min pension. :||:

Jag lofvar herr Blomberg att af mitt qvartal
Betala intresse och fullt kapital. :||:

Jag är, utan skryt, uti pennan väl käck:
Båd' näsa och naglar ä' fulla med bläck.

Ack, Sidenström lilla, ack, töfva ännu —
Kom till mig i morgon precis klockan sju. :||:

»Nej, herre, här gäller ej rim ell' reson . . .
»Vräk skrifvarn på gillstun — marsch utan pardon!» :||:

N:o 205.

Fredmans Testamente.

Det underliga djuret.

En gång ett djur i verlden kom
Utur naturens gömma:
Det sväfva flyktigt verlden om
Och tycktes kunna dömma.
Det hade tankar och begrepp
Och hvad vi hjerta kalla,
Såg lifvet an liksom ett skepp
Bland tusen hvirflar svalla.

Det hade ögon, näsa, mund,
Kund' sina fötter föra,
Ja, stå och grunda hela stund
Med pennan bakom öra,
Med fingren knäppa vissa slag
Och tankfull hjerna röja,
Ja, sucka tunga andedrag
Och blekna som en blöja.

Det djuret gissa hvem som kan
Hvad det nu månde heta!
En stor peruk som bara fan,
Och ben i blåsten streta
Med fickor fulla ända ner
Af papper, talg och läder...
Det djuret kallas sekreter
Och lefver utaf väder.

N:o 206.

Fredmans Testamente.

Sekreterarens lefnad.

Hvar skall jag födan taga,
Jag fattig sekreter?
Jag har ju ock en maga
Som andra menskor fler.

Jag hungrar och jag fryser,
Jag ruskar min peruk.
Fast röda kappan lyser,
Så värker dock min buk.

Min taskbok ligger stilla —
Jag tror hon ej är till!
Min messingsvärja lilla
Är pantsatt för en sill.
Briljanten på mitt finger
Är redan fan i våld.
Till Norge snart jag springer,
Så är jag i behåll.

Med sammetsväst och fransar,
Briljanten på min sko,
Jag för en Cloris dansar
I månsken på Norrbro.
Jag plär af hjerpar skryta,
Af orrar och fasan,
Fast jag uti en gryta
Får doppa flott i sta'n.

Det ruskar och det kliar
Uppå min gamla kropp —
Kanalje, om du biar,
Skall jag dig äta opp!
I mina dokumenta
Så många, många grå . . .
Dock stor sak de ej ränta:
De äro ganska små.

Nu har jag gift mig arma!
Min hustrus profession
Är baka vofflor varma
Och sälja öl vid bron.

Jag chapeau-bas dock blänker,
Med krusad lockperuk,
Fast öl jag stundom skänker
På torg och voffelbruk.

Så råkas gamla vänner:
En hyrkusk då och då —
Fru Platen mig ock känner:
De mig i rocken få.
»Betala, kära herre,
»Gif vackert myntet nu!»
Jag svarar då tyvärre:
»Skrif vackert upp, min fru!»

Så gör man komplimenter,
När björnarne vill dra.
Men dessa malkontenter
De ta oss chapeau-bas . . .
O, skrifvare, så goder,
Hvar är din rock och väst,
Ditt vackra sidenfoder?
Jam consummatum est.

N:o 207.

Fredmans Testamente.

Folkvisa.

Herr Bacchus han var en riddare båld:
Hans tunna vele vi berömma.
All verldens kransar han har i sitt våld —
Allra käraste vän, jag kan dig aldrig förglömma!

Den hjelten han lefver, när andra de dö:
Hans tunna vele vi berömma.
Han dansar med tappen på denna vår ö —
Allra käraste vän, jag kan dig aldrig förglömma!

Vår hjelte han dör, när andra få lif:
Hans tunna vele vi berömma.
Han gjuter sitt blod för press och för knif —
Allra käraste vän, jag kan dig aldrig förglömma!

Ej törstig på blod, din vän gör ditt mord:
Hans tunna vele vi berömma.
I kärlek och buller din ära blir spord —
Allra käraste vän, jag kan dig aldrig förglömma!

N:o 208.

Fredmans Testamente.

Epitafium.

Isterhaka, väldig buk,
Stinner pung och lockperuk,
Sammetsrock och präktig lycka,
Spansker rör och gyllne krycka...
Ståtligt, ståtligt, mina herrar, ståtligt!

Röd i synen, frodigt hull,
Stora skepp och tunnor gull,
Hufvudbry en stund på dagen,
Sedan värk i hals och magen...
Lappri, lappri, mina herrar, lappri!

Klockan elfva ungefär
Vakna trumpen, sur och tvär,
Post och vexlar länge läsa,
Ärligt folk för ro skull snäsa...
Vackert, vackert, mina herrar, vackert!

Röda tofsar, vackert spann,
Drängar som stå på hvarann,
Åka ut, migrän att glömma,
För en vän till fots sig gömma...
Vanligt, vanligt, mina herrar, vanligt!

Hus och gårdar, feta kök,
Alltid utur skorsten rök,
Stinna kockar, gny och buller,
Slag af kittlar och kastruller...
Lustigt, lustigt, mina herrar, lustigt!

Granna salar, kostlig mat,
Hvita bord och silfverfat,
Spisa liksom potentater,
Dricka vin och dömma stater...
Tappert, tappert, mina herrar, tappert!

Marmorgolf och gyllne tak,
Kabinetter och förmak.
Punsch och bischoff uti bålar,
Hjertat fullt af bara nålar...
Struntsak, struntsak, mina herrar, struntsak!

Höra ängslan, suck och rop
Af en arm och nödställd hop —
Bön och tårar intet gälla,
När champanjekorkar smälla...
Hurtigt, hurtigt, mina herrar, hurtigt!

Tapper uppsyn, ingen skam,
Herre öfver Amsterdam —
Men när någon börjar ana,
Ta bestört en pris havana...
Ängsligt, ängsligt, mina herrar, ängsligt!

Chapeau-bas och pungen klar,
Litet högmod ännu qvar —
Ge förslag till landets nytta,
Ändtlig stupa kullerbytta...
Slutet, slutet, mina herrar, slutet!

N:o 209.

Fredmans Testamente.

Impromtu den 4 Februari 1788.

Med en filosofisk hjerna,
Lyst af nattens stjerna,
Ifrån Floberg vi oss ärna
Ned till Hoppenstedt.
Ölet med sin must och kärna
Gör att benen spjärna
Till en liten vacker tärna,
Småögd och brunett.
Kroken, i sin gamla bruna rock,
Du och jag kör ut'en.
Långa Berggren i syrtuten
Smälla vi pladask på truten:
Om han tittar utom knuten,
Lyfta vi vår stock.
Mot skinnbrackors pock
Vi deklinera hic, hæc, hoc
Och rusta:
Vi oss förlusta,
Och modig är vår flock.
Vi trumfas som studenter —
Den som på dörren glänter,
Hugg'en på örat, om han ej dricker mer!

N:o 210.

Fredmans Testamente.

Mångelskan.

Jag lemnar er på borgen —
Kom handla hela korgen!
Ej bättre köp på torgen,
På Skeppsbro-stolarna.

Kom och smaka på min vara!
Skönsta körsbär, röda och klara —
Känn på hvad de ä' rara!
Hur sa' ni? Sa' ni ja?

N:o 211.

Fredmans Testamente.

Bouts-rimés.

När jag vill på kärlek *tänka*,
Sjunger jag som *Lucidor*
Om min fattigdom — *gutår* —
Om hur gudarna *iskänka*

Mycket malört i mitt *vin*.
Men hvad skall jag arme *göra?*
Fredriksson tar mig i *öra*
Och en palt min *konkubin*.

N:o 212.

Fredmans Testamente.

Elegi.

Turturdufvan med sin maka
Kuttrar in i skogens vrår,
Regnet på min ruta slår,
Jofurs skyar slå och braka.
Ja, jag måste det bejaka:
Sorgen om mitt hjerta rår.
Se — mitt rum, hur tomt det står
Med en dank uti min staka,
Och i stopet . . . ingen tår!

N:o 213.

Fredmans Testamente.

Öfver längtan. Visa.

Bort, längtan! Du mitt nöje stör
Och likt ett stjernbloss hastigt svinner.
Du fägnar mest, när du upphör,
Ty då sitt syfte först man vinner.
I början ges väl honungsmust,
Men när den länge kittlat smaken,
Man mister snart sin förra lust
Och ändtlig ledsnar vid den saken.

Så hinner mången väl sitt mål,
Men saknar redan ganska mycke.
Man ej det vunna mera tål:
Man längtar efter större stycke.
Hvad under längtan var ett slott
Blir ansedt då för lägsta hydda;
Och de, som högst sin önskan nått,
I sjelfva nöjet blifva brydda.

Säll den, som utan längtans svek
Sin hela ro får säkert njuta!
Han håller ödets storm för lek
Och kan i himlens famn sig sluta.
Han mellan längtan och sitt hopp
Ej länge qväljes, spår och vakar,
Men lemnar allt sitt tidelopp
Uti dens vård, som allt ransakar.

N:o 214.

Fredmans Testamente.

Impromtu till M... J. M. G. hos Mummens en morgonstund.



Mummens värdshus: fordom beläget vid Drottninggatan n:o 108.

Med skorpan mellan tummen
Emot en kaffeskänk
Jag sitter här hos Mummen
Och hvisslar på en bänk.
Den glada lärkan spelar

Vid orrens knot och knorr.
Och med ett ständigt morr
En hund och katt krakelar.

Malena står vid pumpen
Nedhukad mot en så,
Glor opp ibland, så trumpen,
På hönsen, der de gå.
Än skurar hon ett bräde,
Än på en rostig nubb
Hon hänger opp en stubb,
En trasa och ett kläde.

Inom den gröna gången
En spräcklig grå kalkon
Vid pumpen högst på stången
Utbreder sin person.
En tupp vid ränniln plockar,
Och med en slingrig mask
Han, gulbent, stolt och rask,
Den stolta hönan lockar.

Vid trädgårdsgrinden åter
Utur en lågländt glugg
En lurfvig dogg i mjugg
Sitt stängda lif begråter:
Kringhvärfd af gnagda ben,
För sönderslagna diskar
Han tyst på svansen viskar
Och slickar stäfvan ren.

Vid planket djupt i mullen
En kägla ligger kull,
Och klotet, fullt med mull
Från förra dagspatrullen,

I gyttjan trillat ner.
På taflan kast stå tagna,
Och pipor sönderslagna
Man i hvar vinkel ser.

Der stegen står och vickar,
En gulbrun yfvig katt
Sig på en spjela satt
Och sina tassar slickar
Vid den uppgå'nde soln:
Den ena ungen jamar,
Den andra trasan kramar,
Som ligger qvar på stoln...

Hvad skönhet i naturen,
Hvad fetma i hvart spår
Från kyparn, der han står,
Till sämsta lif bland djuren!
Allt bildar paradis:
Allt lust och nöje bådar...
Men, ack, min syn ej skådar
Jeannette och Louise!

N:o 215.

Fredmans Testamente.

Till den 108:de dragningen.

Jag vill några numror ta
Uppå lotteri och vinna,
Anna Johansdotter finna
Klädd till brud i Upsala.
51 är hennes nummer —
Nästa dragning har hon man . . .
Tro, fast spåman tyckes dummer,
Blir hans spådom ändå sann!

Stina Andersdotter, ja,
Liten fänta ifrån Kalmar
I sitt fina hvita vallmar,
Hvad skall man om henne tro?
Jag vill just ej idligt skryta,
Men på 56 — slå vad —
Med sin häst, sin ko och gryta
Jerker narrar hon åstad.

Se'n, när lyckan gynnat dem
Med god vinst på sina lotter,
Tör *Maria Håkansdotter*
Vinna numro 65.
Re'n jag önskar henne lycka,
Tills hon med en blygsam färg
I sin brudsäng med sin krycka
Dimper kull i Kroneberg.

Lisa Andersdotter — märk —
Ifrån Elfsborg, som jag tycker,
82:an sakta rycker
Ur det klara spegelverk.
Sara Johansdotter sedan
Skall på numro 62
Blifva rik — hon är det redan...
Hoppet fröjdar dem ändå!

N:o 216.

Fredmans Testamente.

Ulla Winblads och Movitz' komplimenter.

Första brefvexlingen.

ULLA WINBLAD.

Om ditt tappra bröst kan blottas
För Kupidos gyllne pil,
Vet då, att på femton mil
Skottet från hans båge lossas
Att din mandom elda opp.
Från Norrköping med mitt hopp
Flänger han, och vägen skottas —
Sjelf jag sitter i hans knä.
Hymen med Kupido brottas...
Låt dig inte så hundsvottas,
Och ej svigta som ett fä!

MOVITZ' *svar.*

Jag, min Ulla, dig skull' svara
På ditt bref, men himlen vet
Intet lack och ej signet
Fins i mina gömmor, bara
Stungna korkar, tomma krus:
Knappt en skilling fins till snus.
Hur skall då jag mig förklara,
Bland klienter allra minst!
Kan väl större armod vara,
Kan man högre brist förklara
Vid sitt hjertas högsta vinst?

Andra brefvexlingen.

ULLA WINBLAD.

Köld uti hvar prick och komma,
Drif-is i hvarenda rad!
Dufne hjelte — ej ett blad
Af min myrten och min blomma
Skall din kulna hand ge lif!
Nej, om furier skall du drömma...
Men om hur mitt bröst lärt ömma
Sätt dig ner, din skurk, och skrif!

MOVITZ' *svar.*

Skönsta Ulla! I arresten
Under rådstuns svarta hvalf
Afklädd intill bara västen,
Väntar jag hon skall slå half:
Om en timma ell' halfannan
Skall min kärlek ge dig svar.
Nu jag annat göra har —
Ångestsvetten står i pannan!

Tredje brefvexlingen.

ULLA WINBLAD.

Om du så ditt hjerta blotta'
Vid din trogna Ullas namn
Som din rygg i Themis' famn
Öfvertygas klockan åtta
Att du chefen gjort förtret,
Så gudnå mig, arma flicka,
Jag skull' ej dig detta skicka
Med min dufva till signet.

MOVITZ' *svar.*

Med buteljen vid min haka
Står jag modig, ung och trygg:
Morgonrodnan på min rygg
Pressat Bacchi saft och laka
Ur hvar knoka, bröst och knöl.
Mig nu ingenting mer felar
Än att kärlek såret helar
Med en kyss och ett stop öl.

Fjerde brefvet.

ULLA WINBLAD.

Din beständighet har vunnit,
Och din motgång är förbi.
Slå ditt glas nu fullt uti
För den nymf, ditt hjerta funnit
Vid sin spinnrock och sin pall!
Vet, om hjelpen följer åren,
Nästa vinter emot våren
Är min spånad redan all.

N:o 217.

Fredmans Testamente.

Impromtu.

Mollberg satte sig att supa
Midnattstid på Liljans krog,
Söp så plumpt att krögarn dog
Och min fot med lyran stupa
På en ankare i vrån.
»Drick, kamrat!» var sista ordet...
Krögar-mor låg under bordet
Och i rännsten äldsta son.

Ölet rann och ljuset spraka,
Golfvet jemt i vågor flöt
Än med en elektrisk stöt
Tycktes Jofur disken skaka
Så att glas och flaska föll,
Än en blixt — hvit som ett lakan —
Kasta skorsten bums i gatan,
Men ändå min kruka höll.

Bacchus ropa sjelf och svara,
Gömd i qvalm och heta moln.
Skumögd, såg jag ej den *skåln*,
Som han täcktes mig förvara
Och nu räckte mig så stor:
»Drick», han sa', »hvad jag vill unna
»Lägg din lyra på min tunna
»Och dig sjelf på krögar-mor!»

N:o 218.

Fredmans Testamente.

Trähands begrafning 1785.

Ack, se processen — gif rum... Hvem är som döden skurit?
Hvem för prestafven? Hvad är för sorgelik?
Dödgräfvarn svär öfver den, som svarta kläder burit,
Pojkarne skuffas... Hvad buller, larm och skrik?
Håkan är somnad
Från vår tids fåfänglighet: :||:
Trähand är domnad
I evighet. :||:

Se, hvilken samling! Se värjorna med messingsfästen,
Pudrade peruker och schärp af etamin!
Der ser man — se dem, se — hela den fatala resten
Kanka bort Håkan i ett beslaget skrin.
Dog han på krogen
Utan något bränvinsrus? :||:
Nej, döden tog'en
I eget hus. :||:

Hvad var för sjukdom som kallat gubben utur verlden,
Var det förkylning ell' var det plöresi?
Nej, det var lungsot som skynda på den sista färden,
Plågsammer hosta och gammalt fylleri.

Men i förtreten
Söp han sällan bränvin se'n: :||:
Kanske dieten
Tog gubben hän. :||:

Sådant är lifvet: att bäst vi här i verlden trampa,
Möter oss döden med ett förfärligt hugg.
Håkan, så fruktad, när han i krögargolfvet stampa,
Får nu ej längre ta fyrkar uti mjugg...
Nu kan han hinna
Att uti de sällas land :||:
Söka och finna
Sin rätta hand. :||:

N:o 219.

Fredmans Testamente.

Välmenta råd.

1.

Jaså, min bror, du vill ej trätobrus
Utaf din ungdomsvarma hustru lida.
Nå, var om natten då vid hennes sida,
Men hela dagen utom-hus!

2.

Till munnen jemt buteljen för,
Så skall du glömma alla öden
Och inte veta alls af döden
Förrän den stunden, då du dör!

N:o 220.

Fredmans allra sista Testamente.

Föreskrift om hans egen jordafärd.

Ack, mitt hus är tomt och öde —
Jag har mist min bästa vän!
Sjelf jag längtar till de döde
Och slår nu min dörr igen.
För mitt fönster häng gardiner,
Och ett flor kring spegeln fäst!
Sätt fram glas och karafiner
För processen och min prest!

Men, go' vänner, hör min tanka:
Gör min jordafärd ej grann!
Blott ett litet skrank afplanka,
Der min kista ställas kan!
Svep mig bara i ett lakan,
Som tillhört en viss mamsell!
Lägg en psalmbok under hakan
Och i mun en karamell!

Fäst se'n vackert på min kista
En försilfrad messingsplåt,
Der min födsel och mitt sista
Läsas kan med suck och gråt,
Skrif: »I denna kista hvilar
»En olycklig vandringsman,
»Sårad utaf Astrilds pilar —
»Amen, amen . . . . . . Sofve han!»

Innehåll.

Bellman till Läsaren . . . . sid. 5.
Fredmans Testamente . . . . » 7.

Register.

Sid.

Ack, mitt hus är tomt och öde . . . 341.
Ack se, processen — gif rum . . . 339.
Adam i paradiset . . . . 295.
Adam var den förste man. . . . . . 294.
Annika . . . . 264.
Ansökning hos baron Hummerhjelm om en klockarelägenhet . . . . 36.
Astrild . . . . 267.
Astrild sa' åt sin mor . . . . 106.
Astronomisk konversation . . . . . . 167.
Att Markolfus varit trogen . . . . . 110.
Avertissement . . . . 55.

Bacchanalisk morgonbön . . . . . . 123.
Bacchi begrafning. . . . . 118.
Bacchi bröder, se på Movitz der vid knuten. . . . . 235.
Bacchi filosofi . . . . 70.
Bacchi geometri . . . . 71.
Bacchi. Högtbeskänkte. Man . . . 30.
Bacchi klädordning . . . . 103.
Bacchi litania . . . . 111.
Bacchi morgonstund . . . . 94.
Bacchi män, skull' er behaga . . . . 192.
Bacchi orlofsedel åt sin dräng . . . 110.
Bacchi port. . . . . 105.
Bacchi pump . . . . 104.
Bacchi rangordning . . . . 102.
Bacchi resa till Turkiet . . . . . . 77.
Bacchi resor i främmande land . . . 76.
Bacchi spådom . . . . 116.
Bacchi storvizir . . . . 140.
Bacchi testamente . . . . 117.
Bacchi trumslag . . . . 89.
Bacchi vaggvisa . . . . 74.
Bacchi vaktparad . . . . 86.
Bacchus advokat . . . . 82.
Bacchus bedröfvad . . . . 112.
Bacchus bryggmästare . . . . 112.
Bacchus dansmästare . . . . 90.
Bacchus domare. 82
Bacchus, du, som tröst mig ger . . 100.
Bacchus embetsbror . . . . 99.
Bacchus frågade Cloris en gång . . 107.
Bacchus författare . . . . 72.
Bacchus general. . . . . 88.

Sid.

Bacchus han satte sig ned och klacklappa . . . . 92.
Bacchus i fält . . . . 85.
Bacchus i grönan lund . . . . 114.
Bacchus i kloster . . . . 79.
Bacchus lagbrytare . . . . 101.
Bacchus leker med sina barn. . . . 93.
Bacchus läkare. . . . . 81.
Bacchus och Astrild. . . . . 106.
Bacchus och Cloris . . . . 107.
Bacchus prest . . . . 78.
Bacchus på bal . . . . 97.
Bacchus på bordet och Cloris i sängen . . . . 109.
Bacchus på krogen . . . . 98.
Bacchus på nyårsvisit . . . . 97.
Bacchus på visit . . . . 96.
Bacchus reste till Turki'. . . . . . 77.
Bacchus satt bakom gardinen . . . 81.
Bacchus sjöman . . . . 84.
Bacchus skoflickare . . . . 92.
Bacchus skulle bli advokat . . . . . 82.
Bacchus skulle kring staden öka . . 97.
Bacchus skulle resa . . . . 76.
Bacchus till läsaren . . . . 72.
Bacchus tröstare. . . . . 100.
Bacchus tunnbindare . . . . 91.
Bacchus — tvi vale den förtreten . 101.
Bacchus uti knektgestalt . . . . . . 88.
Bacchus är klädd liksom en annan 97.
Biografi i Brodern Bredströms smak 27.
Bort, längtan! Du mitt nöje stör. . 230.
Bort med vett och sunda tankar. . 214.
Bortom den aflägsna så kallade nya vägen . . . . 55.
Bouts-rimés . . . . 328.
Brandvakten . . . . 182.
Brunblåa bölja . . . . 275.
Bröderna passa, glo och gräla . . . 292.
Buteljen är min fästemö . . . . . . 161.
Bygg uti luften din grundval, ditt hus . . . . 201.

Ceremoniel vid Stenbergs griftefest 241.
Criconqvist, Homerus. . . . . 27.
Cloris — tvi vale den förtreten . . 310.

Sid.
Damon och herdinnan . . . . 259.
Danske kungen till mig sade . . . . 180.
David och Salomo . . . . 299.
De fyra budorden. . . . . 308.
Den milda våren börjar rå . . . . . 311.
Den vakthafvande traktören. . . . . 127.
Der lejon de dansa med stopen . . 98.
De skönas lefnadslopp . . . . 220.
Det spädaste ögat knappt skådar sin dag . . . . 270.
Det underliga djuret . . . . 320.
Det var en gång en målare som måla . . . . 287.
De två bagaregesällerna . . . . 204.
Det är med tennstopet. . . . . 51.
Det är visst att detta klotet . . . . 70.
Diana, jagten väntar dig . . . . . . 219.
Drufvorna digna neder åt marken. 93.
Dryckesbalken. . . . . 120.
Du gamle fyllhund hör . . . . 117.
Du ljufva karnaval . . . . 293.
Dundrar du, ryter och svär. . . . . 177.
Du prunkar med din ätt . . . . . . 210.
Du, som för din framtid bäfvar . . 160.
Då min vän brodern Petter Bredström. . . . . 16.

En drucken sätter sig på sin stol . 99
En gubbe dansar bland flickorna små . . . . 200.
En gång en herdinna. 59
En gång ett djur i verlden kom . . 320.
En gång jag såg . . . . 268.
En kameral . . . . 82.
En kardinal . . . . 102.
En kruka mjöd . . . . 207.
Enligt senaste angenäma sammanvaro . . . . 32.
Epigrammes de Movitz . . . . 251.
Epitafium . . . . 325.
Ett dukadt bord . . . . 212.

Fader Markolfus dansa på krogen . 243.
Fader Masen . . . . 177.
Faraospelet. . . . . 288.
Farväl, min fordna lycka 255
Fattig gumma med svafvelstickor och flinta 264
Finge jag en tron blott sira . . . . 165.
Flaskan är gjorder till att tömma . 209.
Flicka kom och nappa kruset. . . . 205.
Flickan 180
Folket klagar alltid på tiden . . . . 201.
Fredmans föreskrift om sin egen jordafärd . . . . 341.
Frun . . . . 222.
Fräls mig från allan fara . . . . . . 111.

Sid.
Fy, tunnor tusan hur ser du väl ut. 144.
Fäktardansen . . . . 196.
Förr skall Kung Kristiern stiga . . 179.
Förrän döden slår oss neder . . . . 215.

Gamla mor Maja hon satt med sin katta . . . . 245.
Gardesmarschen . . . . 277.
Ge rum — hvad är på färde . . . . 186.
Gissa hvad den gumman heter . . 244.
Glaset . . . . 179.
Glöm din Iris som ditt hjerta sårar 203.
Go dag, kära syster! sa' Bacchus en gång . . . . 96.
Go dag, sade Sidenström . . . . . 319.
Gubben bland flickorna . . . . 200.
Gubben Jonas . . . . 300.
Gubben Wingmark har ibland sina infällen . . . . 35.
Gurkorna . . . . 255.
Gurmanden . . . . 312.

Habakuk fyllde Daniels fat . . . . 304.
Had' jag blott en trogen vän ell' två . . . . 158.
Heer, kamerater, wie schtår till . . 249.
Hej, fram med godt tallestrunt . . 89.
Herr Bacchus han var en riddare båld . . . . 324.
Huru plär en törstig göra . . . . . 150.
Hva ba? Jag säger, jag. . . . . . . 61.
Hvad behagas . . . . 7.
Hvarmed skall jag nu lofva . . . . 123.
Hvar skall jag födan taga . . . . . 321.
Hvem undrar att en käck matrona . . . . 276.
Högtid beredes . . . . 195.
Högtärade Bacchus, min herre . . . 115.
Hör, hur Bacchus tunnan bandar . 91.
Hör pukorna! I fält vi dra. . . . . 85.
Hör, min vän, din vän nu fråga . . 168.

Jag har så der till bästa . . . . . . 205.
Jag lefver bland de glada . . . . . 154.
Jag lemnar er på borgen . . . . . . 328.
Jag må bedyra . . . . 223.
Jag vill några numror ta . . . . . . 334.
Jaså, min bror, du vill ej trätobrus. . . . . 340.
I, Bacchi glada åldermän. . . . . . 181.
I dag mot morgonrodnans uppgång 58.
I den stora deputationen . . . . . . 184.
Ingen lärer neka att musklerna . . 69.
Ingen lärer neka, om icke ex errore 36.
Ingen trädgård mera fager . . . . . 48.
Ingrid! "Hvad befaller frun?" . . . 222

Sid.
Jo, jo, ackurat så är sammanhanget . . . . 7.
Isterhaka, väldig buk . . . . 325.

Kain, Adams äldsta gosse . . . . . 296.
Kambiospelet . . . . 289.
Karnavalen . . . . 293.
Klang med pukor och basuner . . . 90.
Klockan är nio slagen . . . . 182.
Klubben n:o IV . . . . 61.
Klubben n:o V . . . . 64.
Klubben n:o VI . . . . 67.
Knäpp opp båd rock och väst . . . 134.
Kom, Apollo, gack din skald tillhanda . . . . 281.
Kom, Bacchus, lär mig läsa . . . . 73.
Kom, bese nya lagen. . . . . 120.
Kom, du, som gråter . . . . 171.
Kom, kära syster . . . . 163.
Kom, kära granne, sätt dig ner . . 167.
Kom låt oss supa . . . . 142.
Kom, min vän, jag beder . . . . . 288.
Kom, nöjets gud — vi vänte dig . 164.
Kom, sa' Bacchus, kom min nunna 79.
Konung Saul :||: var en misantrop 299.
Kors, ur mungipan hvad röda floder 105.
Krogen . . . . 186.
Krögaren Markolfus . . . . 348.
Kung David han spelte på harpan och drack . . . . 298.
Kupidos manskap har. . . . . 206.
Käre bröder, kom, sku vi . . . . . 146.
Käre bröder, drickom Moses' skål . 297.

Lagfarne go' herrar, välaktade män 188.
Landtmannen . . . . 217.
Lif och mod och tankar . . . . . . 149.
Liljan, klädd i hvita kläder . . . . 263.
Lomberspelet . . . . 292.
Lustigt är ibland poeter . . . . . . 280.
Lycka, lilla gud . . . . 269.
Lycklig, den sakta . . . . 141.
Lycklig den ur bittra verlden . . . 213.
Låt Meldercreutz gräla med cirkel och stift . . . . 210.
Låt min Malin vara stygg . . . . . 198.
Låtom oss lefva nöjda och raska . 147.
Låt oss allt behaga . . . . 291.
Låt oss vår tid förgäta . . . . . . 306.
Låt triangeln ABC . . . . 71.
Lägg ut, lägg ut — se vinden är god. . . . . 191.
Läsare du, besinna och lär . . . . . 72.
Läsaren till Bacchus . . . . 73.

Marsch, mina björnar — venster sväng . . . . 277.

Sid.
Med en filosofisk hjerna . . . . . . 327.
Med ett bröst till hälften bart . . . 225.
Med skorpan mellan tummen . . . 331.
Menska, du bör betänka . . . . . . 308.
Midnattsgillet . . . . 281.
Min hjelte, stanna . . . . 124.
Minnesruna öfver ordens-piplekaren Knape . . . . 30.
Mitt sinne, friskt opp, bort till krogen . . . . 313.
Mollberg satte sig att supa . . . . 338.
Mor Maja . . . . 244, 245.
Mor Maja och Movitz . . . . 246.
Moses' skål . . . . 297.
Movitz kapellmästare . . . . 250.
Mulpus satt på krogen . . . . 178.
Mutter, jag kommer med lyktan upptänd . . . . 232.
Mutter, porten är stängder . . . . 228.
Mycket nytt i dessa tider . . . . . 67.
Mångelskan . . . . 328.
Mången är klädd med gullgaloner. 103.

Natur, din prakt vid dagens timma 261.
Nu qvicknar den sköna naturen . . 258.
Nu är jag full — kamrater . . . . 131.
Nu är jag full, se'n med så ljuflig vätska . . . . 208.
Nyss vid en bakugn såg jag stå . 204.
När Adam han bodde i Paradis . 295.
När Bacchus predika . . . . 78.
När jag vill på kärlek tänka . . . 328.
När som du blir bjuden, så gack i kalas . . . . 174.
När som en törstig man går fram. 189.
När tar du dig en sup, min far . . 251
När väktarne ropa att klockan slår tolf . . . . 318.

Om Bacchus dog . . . . 116.
Om, Bacchus, du är god . . . . . . 316.
Om björnarne hota och gillstun slås opp . . . . 317.
Om ditt tappra bröst kan blottas . 335.
Om du vill din börda lätta . . . . 139.
Om du är bjuden i kalaset . . . . 135.
Om jag finge kommendera . . . . 304.
Om krig och bardalekar . . . . . . 304.

Paradiset . . . . 294.
Pensées de Movitz . . . . 51.
Piff, paff, puff med bomber, kanoner . . . . 143.
Pigan . . . . 223.
Pigornas skål . . . . 303.
Pip, pip, :||: min Ingeborg lilla . . 196.
Platskans öfverfart på Styx. . . . . 242.

Sid.
Poeten . . . . 280.
Pojke, upp ur vaggan, unge . . . . 202.
Profeten Jonas . . . . 300.
Pukor, trompeter, flöjter, oboe och basun . . . . 170.
Purpur, bror lilla . . . . 64.
På grafsten öfver kapten Schmidt. 251.

Reveljen . . . . 285.
Rom Co, Gall, Eff . . . . 49.
Ro, ro, ro . . . . 216.
Rundt kring i verlden jag sväfvar 272.
Ryck våra korkar . . . . 104.
Rätta dryckesbalken . . . . 168.

Se felenubben . . . . 236.
Sekreterarens lefnad . . . . 321.
Se på glaset och vigas vid kannbuteljen . . . . 153.
Se, så skrifver Bacchus helt kort i sin bok . . . . 72.
Sigurd Sven sin pipa tog . . . . . 122.
Si'ken Bacchus . . . . 109.
Si'ken kapun, tillräcklig för alla . . 176.
Sist jag lustigt surra . . . . 133.
Sitt ej och pjunka . . . . 126.
Sitter du i vrån så feter . . . . . . 199.
Sjung vid valdthornens skall . . . . 241.
Skicka hit ett glas åt bror . . . . . 156.
Skåda sin morgon, sitt öga gnugga glad . . . . 220.
Skål för den som lefver med litet förnöjd . . . . 213.
Smedgatsbrunnen . . . . 225.
Snart lugnar den sorlande floden . 260.
Solen framtåga . . . . 267.
Sommarmorgonen . . . . 261.
Sommarqvällen . . . . 260.
Statt stilla, vandringsman, och se . 251.
Stor sak i allting på denna här jord 194.
Strykjernet . . . . 268.
Systrar, hör sådan kostlig bassong. 300.
Säg, hvarför, min sorgsna herdinna . . . . 259.

Tankar af Movitz . . . . 51.
Tappert mod . . . . 266.
Till Bacchus under vinbristen . . . 115.
Till lilla Lotta i köket . . . . 236.
Tobaken . . . . 195.
Trumman går i staden . . . . 86.

Sid.
Trumslagarn ramlar i gränd på fyra . . . . 28[illegible].
Trähands begrafning . . . . 339.
Turturdufvan med sin maka . . . . 328.
Tvi, såna sorgliga dar . . . . 24[illegible].
Tyst, bröder, Bacchus har somnat. 74.
Täckaste kropp . . . . 27[illegible].
Tänk, om jag vore rik och mäktig 27[illegible]
Töm ur din bål . . . . 128.

Ulla, krögarn ropar . . . . 23[illegible]
Ulla Winblads och Movitz' komplimenter . . . . 32[illegible].
Under det att Movitz hällde . . . . 24[illegible]
Unga Tobias skull' i brudsäng stiga 302
Ur operan "Poeterna" . . . . 1[illegible]
Usla hop, som ömt betagen 312
Utdrag ur vår aftonkladd på *Lilla* Viktoria . . . . 25.
Utkast till ett biografiskt manuallexikon . . . . 1[illegible]

Vasthi, hon var en drottning så grann . . . . 30[illegible].
Venus lagbryterska . . . . 3[illegible]
Werda? God vän . . . . 13[illegible]
Vid ett torp i en skog . . . . 21[illegible]
Vid klockans klang till morgonbön 94.
Vill du säll din lefnad njuta . . . . 21[illegible]
Vinets gud vi tillbe 157
Vinets kraft mitt hjerta stärker . . 140.
Vivat, klang, min vackra gumma . 242
Vår Bacchus blef död . . . . 21[illegible]
Vår Bacchus satt i grönan lund . . 134.
Välmenta råd . . . . 340.

Ynglinge, krymplinge, följ din natur 173

Åh, din stålle, låt bli att fundera . 155.
Åh, gråt för tusan — hjerta, lef. . 203

Ödmjuk relation om ordens-oboisten och korporalen Movitz' sista sjukdom 32
Öfver längtan . . . . 33[illegible]
Ögonlocken ä' torra, strupen är mager 152
Öppna Bacchi slussar 84
Öppna flaskan, låt oss dricka . . . 172

BELLMAN, SAMLADE SKRIFTER.

IV.

SAMLADE SKRIFTER

AF

CARL MICHAEL BELLMAN.

ILLUSTRERAD GODTKÖPSUPPLAGA.

FJERDE DELEN:

DIKTER VID ÅTSKILLIGA TILLFÄLLEN.
ZIONS HÖGTID.
ÖFVERSÄTTNINGAR UR GELLERTS FABLER.

STOCKHOLM.
ADOLF BONNIER,
Kongl. Hof- och Universitets-Bokhandlare.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1879.

DIKTER VID ÅTSKILLIGA TILLFÄLLEN.

ZIONS HÖGTID.

ÖFVERSÄTTNINGAR

UR

GELLERTS FABLER.

AF

CARL MICHAEL BELLMAN.

STOCKHOLM.
ADOLF BONNIER,
Kongl. Hof- och Universitets-Bokhandlare.

Innehåll.

Dikter vid åtskilliga tillfällen.

		sid.
1.	Det lyckliga skeppsbrottet. Divertissement	11.
2.	Kersö värdshus. Divertissement	39.
3.	Dramatiska sammankomsten. Divertissement	59.
4.	Mantalsskrifningen. Divertissement	79.
5.	På konung *Gustaf Adolfs* dödsdag	133.
6.	På konung *Carl XII:s* dödsdag	134.
7.	Skål för konung *Gustaf III* vid hans anträde till regeringen	135.
8.	Till konung *Gustaf III* d. 19 Aug. 1772	136.
9.	Marsch vid artilleriets mönstring 1773	137.
10.	Konungens skål på Ladugårdsgärdet d. 2 Juni 1773	138.
11.	Vid prinsessan *Hedvig Elisabet Charlottas* intåg i Stockholm d. 7 Juli 1774	139.
12.	Vid konungens resa till Finland d. 22 Maj 1775	141.
13.	Under konungens vistande i Petersburg	142.
14.	Till konungen i anledning af dess diktamen i öfverste *Gyllensvans* sak	143.
15.	Vid kronprinsens födelse 1778	144.
16.	Till drottningen d. 22 Juli 1799	145.
17.	Till enkedrottningen i herr *Badins* namn d. 4 Jan. 1780	147.
18.	Till prinsessan *Sophia Albertina* d. 8 Okt. 1781 i jagthundarnes namn	148.
19.	Drottningholm vid karusellen 1780	152.
20.	Tal i orangeriet på Carlbergs slott d. 19 Aug. 1785	153.
21.	På drottning *Sophia Magdalenas* namnsdag d. 15 Maj 1788	159.
22.	Kämpevisa öfver segern vid Hogland d. 17 Juli 1788	162.
23.	På kronprinsens namnsdag d. 6 Nov. 1789 då en katt, gul och blå målad, öfverlemnades ...	164.
24.	På Clas på Hörnet d. 21 Nov. 1789	165.

sid.

25. Vid *Gustaf III:s* återkomst från kriget ... ... 166.
26. Till hertig *Carl* på hans namnsdag d. 28 Jan. 1789 ... ... 168.
27. Till hertig *Carl* vid dess hemkomst från kriget i September 1790 ... ... 169.
28. Tankar vid min hulda moder fru *Catharina Bellmans* graf d. 17 Mars 1765... ... ... 170.
29. Vid en ålderstigen och trogen tjenarinnas död d. 2 Okt. 1778 ... ... 173.
30. På min tredje sons födelsedag d. 15 Juli 1787 ... 174.
31. Vaggvisa för min son *Carl* d. 18 Aug. 1787... ... 175.
32. På *Maria-dagen* 1788 ... ... 177.
33. På inspektoren *Grönlunds* födelsedag d. 5 Febr. 1792 ... ... 178.
34. Under inspektoren *Grönlunds* sista sjukdom ... ... 178.
35. Vid inspektoren *Grönlunds* begrafning d. 28 Mars 1792 ... ... 179.
36. Divertissement på professor *Sergells* födelsedag d. 8 Sept. 1787 ... ... 180.
37. Till *Sergell* på hans namnsdag d. 2 Nov. 1789 ... 184.
38. Divertissement på hofgulddragaren *Widmans* födelsedag d. 7 Dec. 1787 ... ... 188.
39. På statssekreteraren *Schröderheims* födelsedag... ... 195.
40. Nyårsspel för *Schröderheimska* husen d. 1 Jan. 1786 197.
41. Födelsedagen firad i fiskarstugan. Pastoral på fru *Palmstedts* födelsedag d. 18 Jan. 1792... ... ... 200.
42. Midsommardagen 1772 ... ... 208.
43. Midsommardagen 1790 med en bukett... ... ... 209.
44. På *Anna-dagen* d. 9 Dec. 1787... ... ... 210.
45. På *Anna-dagen* d. 9 Dec. 1788... ... ... 211.
46. På *Maria-dagen* ... ... 213.
47. Till mamsell *J. M. G.* på Maria-dagen d. 25 Mars 1788 ... ... 215.
48. På *Johanna-dagen* 1788 ... ... 218.
49. På mamsell *Bergmans* namnsdag d. 24 April 1789 219.
50. Till *Völschow* på Matthias' dag d. 24 Febr. 1789 222.
51. Till *Völschow* på Matthias' dag d. 24 Febr. 1790 223.
52. På *Mårtens* dag ... . 224.
53. Vid assessorn *Heykenskölds* och mamsell *Victorins* bröllop d. 6 Juni 1776 ... ... 226.
54. Vid stadschirurgen *Opphoffs* och mamsell *Liljenwalldhs* bröllopp 1784 ... ... 229.

sid.

55. En gammal visa afsjungen vid bergmästaren *Hallencreutz'* och mamsell *Risells* bröllopsfest d. 28 Maj 1786 ... ... 231.
56. Vid *Calles* bröllop med en döpt judinna d. 12 April 1789 ... ... 234.
57. Vid kammarrådet *Medlings* och mamsell *Noërs* bröllop d. 20 Juni 1793... ... ... 235.
58. Grafskrift öfver sekreteraren *Wargentin* 1783... ... 236.
59. Vid professor *Säfvenboms* graf d. 31 Dec. 1784 ... 237.
60. Vid fru *Risells,* född *Törning,* graf d. 4 Maj 1788 238.
61. Vid hofgulddragaren *Widmans* begrafning d. 20 Jan. 1790... ... ... 240.
62. Vid expeditionssekreteraren *Schröderheims* och fröken *v. Stapelmohrs* bröllop d. 26 Nov. 1776 ... ... 241.
63. Elegi vid fru *Schröderheims* död d. 1 Jan. 1792 ... 243.
64. Vid fru *Georgiis* graf ... ... 244.
65. Elegi vid ett barns död ... ... 245.
66. Till konungen, då skalden sökte att blifva sekreterare vid nummerlotteriet i December 1775 ... 245.
67. Till statsrådet grefve *Scheffer,* förord för skaldens broder, som önskade komma i Ostindiska kompaniets tjenst, 1774 ... ... 247.
68. Till kammarherren baron *Ehrensvärd* af samma anledning som det föregående d. 13 April 1774 ... 249.
69. Till kongl. sekreteraren *Schröderheim* 1774, ett förord för kongl. hofpred. *Ennes,* som sökte Herrestads pastorat ... ... 251.
70. Till öfverhofstallmästaren m. m. grefve *Leijonhufvud* af samma anledning som föregående ... ... 254.
71. Till herr *von Vegesack* för en fattig skrifvare vid nummerlotteriet ... ... 256.
72. Till *H. A. Ph.* supplik om husrum ... ... 258.
73. Till kammarrådet *Bottin* angående ett lån ... ... 259.
74. Till hofmarskalken N. N. ansökning om rum i Carlbergs slott ... ... 259.
75. Till statssekreteraren *Schröderheim*... ... ... 260.
76. Till statssekreteraren *Schröderheim,* förord för en enka att få sälja hembrygdt dricka ... ... 261.
77. Till öfverdirektören *Kellman,* förord för en fattig tullskrifvare 1784 ... ... 262.
78. Öfver en subskriptionslista för det brandskadade Ulricehamn d. 27 Febr. 1788 ... ... 263.

		sid.
79.	Anhållan om begrafningshjelp åt *Lidner*	264.
80.	Till abbé *Michelessi*	265.
81.	Bref till baron **** d. 28 Okt. 1788	268.
82.	Till biskopen *Troil*, då förf. förärade honom 2:ne böcker	270.
83.	Till general *Toll*, då han dubbades till kommendör af svärdsorden 1787	271.
84.	Skål för öfverstelöjtnanten *Stedingk*	272.
85.	Pastoral till kyrkoh. *Asplund* d. 25 April 1790 ...	273.
86.	Till kongl. hofpred. och kyrkoh. *Lehnberg* på invigningsdagen i Kungsholmen d. 24 Maj 1790 ...	274.
87.	Till grefvinnan *Ribbing*	275.
88.	Till abbé *Vogler*, då han spelte orgor d. 18 Sept. 1786	276.
89.	*Sergells* dröm. Den 29 April 1789	277.
90.	Till fröken *von Stapelmohr*	278.
91.	Till fröken *von Stapelmohr* 1773	280.
92.	Fredmans grafskrift öfver fru *O****	280.
93.	Till mamsell *Säfström*, då hon i operan Kolonien spelte Bellindas rol d. 23 Maj 1789	281.
94.	Skål d. 8 Juni 1770	281.
95.	Till en vän öfver ett trippolitanskt dryckeskäril	282.
96.	Till mamsell *J. G.* efter maskeraden d. 24 Jan. 1777	283.
97.	Vid förbifarten af Ulriksdal d. 25 Juni 1777 ...	284.
98.	Herr kapten *Kempensköld*	285.
99.	Till kapten *Kempensköld* d. 26 Juli 1787	287.
100.	Till kapten *Kempensköld*	288.
101.	Till kapten *Kempensköld* (i början af Juli 1792)	290.
102.	Till fru *Kempensköld*	292.
103.	Till major *Schytte*	293.
104.	Till deras nåder på Tjelfvestad	294.
105.	Till herrskapet *Kempensköld* d. 23 Juli 1792 ...	295.
106.	Till herrskapet *Kempensköld* d. 30 Juli 1792 ...	297.
107.	Till fru *Kempensköld* d. 5 Aug. 1792	300.
108.	Till kapten *Kempensköld.* Kägelspelet d. 16 Aug. 1792	302.
109.	Till fru *Kempensköld* d. 20 Aug. 1792	304.
110.	Till major *Schytte* på Tjelfvestad d. 29 Aug. 1792	306.
111.	Till herrskapet på Tjelfvestad	308.
112.	Till fru *Stjernflycht* d. 23 Okt. 1792	311.
113.	Bjudning till assessor *Pfeiffer.* Muskö d. 20 Jan. 1787	312.

sid.

114. På Elfvik d. 26 Dec. 1787 ... ... 313.
115. På Elfvik d. 6 Juli 1788 ... ... 314.
116 Bjudning till häradshöfd. *Blix* d. 25 Juni 1789 315.
117. På Elfvik d. 26 Aug. 1789 ... ... 316.
118. Afsked från Elfvik d. 27 Aug. 1789... ... ... 317.
119. Till hofgulddragaren *Widman* med en ritning öfver skaldens afskedstagande på Elfvik d. 16 Sept. 1789 318.
120. Till fru *Widman* med en ritning öfver skaldens öfverfart från Lidingön d. 16 Sept. 1789 ... ... 319.
121. Öfverfarten från Elfvik... ... ... 320.
122. Till hofkamreraren *Sandvalls* fru d. 19 Jan. 1788 efter en försummad middagsmåltid ... ... 321.
123. På spinnhuset d. 4 Juni 1788 ... ... 322.
124. Till assessorn D:r *v. Schultzenheim* d. 7 Maj 1789 324.
125. Till *Louise.* Ariette d. 15 Jan. 1777 ... ... 326.
126. *Camilla.* Den 15 Okt. 1791 ... ... 327.
127. Den 14 Aug. 1794 ... ... 328.
128. Mozarts död. Dedicerad till prof. *Palmstedt* ... 329.
129. Stanser till herr *Elias Martin*... ... ... 330.
130. Till baron *Lilje* d. 12 Jan. 1791. Med ett exemplar af Fredmans Epistlar ... ... 331.
131. Tjenstemannalifvet. Till hofkamreraren *Elfman* 331.
132. Bref till sekreteraren *Lostbom*... ... ... 332.
133. Bref till registratorn *Juslén* ... ... 334.
134. Skål till en krigsman d. 20 Febr. 1790... ... ... 338.
135. Till assessor *Lundström* d. 14 Okt. 1790 ... ... 339.
136. Till sekreteraren *Lundström* vid inbetalningen af ett diskontlån ... ... 340.
137. Då ett fruntimmer föll af hästen och bröt af sig benet... ... ... 341.
138. En bondes tacksägelse till kongl. kommerskollegium 342.
139. Sabbatsberg d. 12 Juli 1792 ... ... 344.
140. Den 30 Juni 17— ... ... 347.
141. Mjölk-kammaren på Hagen. Pastoral, dedicerad till fru *Palmstedt* och *Kraus* d. 4. Febr. 1792 ... 348.
142. Häckningen. Dedicerad till fru *Palmstedt* och herr intendenten *Fischerström* d. 31 Mars 1792... 350.
143. Tal till en frökens kammare om aftonen d. 24 Jan. 1773 ... ... 352.
144. Till mamsell *Chapman* vid Djurgårdsbrunn 1787. I pigan Catharinas namn... ... ... 353.
145. Den 27 Jan. 1789 ... ... 358.

sid.

146. Vid ett tillfälle, då skalden tappat sin galosch... 359.
147. Vid kongl. sekreteraren *Petterssons* och mamsell *Sundlings* bröllopsfest d. 31 Okt. 1794 ... ... 360.
148. Väfrim ... ... 362.
149. Till hofkamreraren *Elfman* 1792 ... ... 365.
150. Varning till min son 1794... ... ... 365.
151. Är mödan värdt att vara till? 1794... ... ... 366.
152. Till madam *Norman*, på skämt kallad "svärmor" 367.
153. Bref till mamsell *Wilh. Norman* .. .. 369.
154. Projekt till emottagning af herr löjtnanten och bryggaren *Abrah. Westman* vid dess efterlängtade återkomst 1794 ... ... 371.
155. Den 5 Maj 1794 ... ... 373.
156. Till fru *Elisab. Westman* ... ... 374.
157. Till fru *Elisab. Westman* 1794 . ... 375.
158. Månan (fragment) ... ... 377.
159. Till en riksdagsman af preseståndet som trugade skalden att improvisera ... ... 379.
160. Till fänrik *Morian*, som förolämpat skalden på en källare ... ... 380.
161. Öfver en peruk, förärad till julklapp... ... ... 381.
162. Till öfverdirektören *v. Stapelmohr*, förord för Norström, Ulla Winblads man, att blifva sjötullsbesökare 382.
163. Grafskrift ... ... 382.
164. Vid kanslirådet *Skutenhjelms* död ... ... 383.
165. Färden från krogen till grafven ... ... 383.
166. Stockholm, kongl. slottet d. 20 Maj 1794 ... ... 386.
167. Till hertigen regenten... ... ... 387.
168. Min lefvernesbeskrifning ... ... 389.

Zions högtid. ... ... 397.

Öfversättningar ur Gellerts fabler.

1. Det lyckliga äktenskapet ... ... 449.
2. Målaren ... ... 450.
3. Hästen och åsnan ... ... 451.
4. Flugans och myggans död .. .. 452.

DIKTER

VID

ÅTSKILLIGA TILLFÄLLEN.

1.

DET LYCKLIGA SKEPPSBROTTET.

Divertissement

i fyra akter

på Andreas-dagen den 30 November 1766.

PERSONERNA:

Cleon }
Tirsis } herdar.

Raton, fiskare.

Akteon, slaf.

Camilla, herdinna.

En gammal gubbe.

Herdar.

FÖRSTA AKTEN.

Första scenen.

(Skog med ängar och åkerfält. Mellan mörka moln och skyar uppsväller ett brusande haf. Der synas skepp med afbrutna master och refvade segel.)

CAMILLA

(sitter vid hafsstranden, spelar sin luta och sjunger.)

Du flyktiga lycka, jag vågar
Att sjunga om dig med förakt!
Du liknar den böljan, som tågar
Mot skeppet, att krossa dess prakt. :||:

Som skeppet i vågen sig sänker
Och stolt sig upplyfter igen,
Bland blixtrande skyar uppblänker,
Så gör ock en menniskovän. :||:

De redligas heder och ära
Förgöms i föraktliga bås:
De likna de skeppen, som bära
Juveler och guld och förgås. :||:

Att samla förtjenster och rysa
För pilar, som afund plär strö,
Är stjernor på hafvet, som lysa,
Men gömmas i molnen och dö. :||:

Andra scenen.

CLEON. CAMILLA.

CAMILLA.

Men, Cleon, är det sant, i solen finnas fläckar,
I skogen drakar gå och uti hafvet näckar?
I går vid denna strand — min herde, vet du hvad —
Ett troll ur hafvet steg. Jag darra som ett blad.
Det hade fyra ben och ringde med en klocka:
Skenbarligt såg jag det vid stranden rosor plocka,
Och bäst af samma troll kom ännu flera fram . . .

CLEON.

Camilla, lilla barn, det var af våra lam.

CAMILLA.

Hvad — ha vi troll till lam?

CLEON.

Jag kan dig ej begripa . . .
Mitt fartyg tar jag opp och tänder på min pipa
Och bryr mig lite nog om näcken och hans mor,
Blott att du älskar mig och på min kärlek tror.
Jag är en lustig man och gör min börda ljuflig,
Men kunde jag bli ond, så blef min vrede gruflig;
Och vill du, lilla vän, så skall jag näcken slå . . .
Kom hit och tag din staf, Camilla, kom och gå?

CAMILLA.

Kom, Cleon, låt oss gå! Vi vilja vandra båda
Det höga berget upp att våra dalar skåda,
De gröna fält bese, der hjorden frisk och fet
På blomman lagt sig ner och flämtar varm och het.

Kom hit, min Cleon, du! Månn någon ser vår låga?
Månn Tirsis står på lur? Min Cleon, månn vi våga?
Du är så frisk och röd och manligt väsen bär:
Din menlöshet bedrar ... men inte är jag kär.
Jag ser naturens spel: med kärlek gör hon möte —
Si huru lammet dir i modrens varma sköte,
Si hur hon jemkar det och på så mildt maner
Ett lif utaf sitt lif till blodigt offer ger!

CLEON.

Hvad sku vi våga, du?

CAMILLA.

Att sitta i det gröna.

CLEON.

Ja, det och mycket mer ... Välan, min lilla sköna,
Sitt ner uppå mitt knä och hvila på min arm,
Och låt mig leka få med blomman i din barm.

CAMILLA.

Mitt hjerta mera värdt än ett förgängligt prål:
En blomma är ju blott ett flyktigt ögnamål.

CLEON.

Förlåt mig, nej, jag ber, en blomma att betrakta
Kan ge den största eld och hela blodet sakta:
Naturligt tänker man på skönhet och behag,
Som blandas för vår syn i vackra penseldrag.

CAMILLA.

Men, Cleon, vill du ej ...

CLEON.

Hvad skulle jag ej villa?
Jag vågar lif och lem och allting för Camilla —
Men Tirsis kommer der . . .

CAMILLA.

O — himmel, hvad jag ser!

Tredje scenen.

De förre. TIRSIS.

TIRSIS *(sjunger.)*

Frukta ej, Camilla lilla!
Kärlek är bara flärd:
Den saken är intet värd —
Ja, kärlek är bara flärd:
Låt slafven pusta,
Jag vill mig förlusta, - - - Flauto.
Ej fängslad själ!
Jag vill må väl.

Frukta ej, Camilla lilla!
Kom, min herdinna, fram,
Kom, kom, till dina lam,
Kom, kom, min herdinna, fram!
Blif stilla, Camilla,
Camilla, blif stilla,
Blif stilla, min lilla!
Ja, Cleon ser jag dig tillhör. :||:

CAMILLA *(sjunger.)*

Men han olycklig dör. :||:

TIRSIS.

Camilla hjertat har . . . Herdinna, sätt dig ner!

CAMILLA.

En Tirsis, som är rik, kan hundra flickor vinna!
Hans brud står alltid klädd... Försök, så skall du finna!

(Hon gråter.)

CLEON.

En herde kan ha lam och många hundra får,
Men om hans hjerta — märk — blott *en* herdinna rår.

TIRSIS.

Se huru täcka qval ur vackra ögon hasta
Att i ett älskadt bröst sin matta styrka kasta!
Du ömma kön, jag svär, om man din trohet får,
Är den beständig mer än Cleon, der han går...

CLEON.

Än Tirsis, der han står...

TIRSIS.

Än Cleon, der han gråter.

CLEON.

Din sång, när du är kär, som turturdufvans låter —
Beställsam är du visst: du suckar i hvar vrå.
Ditt buller är så stort och dina ögon små...
Du löper med en krans, och den är hundra värdig.
En skönhet föds i dag en ann i morgon färdig:
Ditt hjerta är ett glas, som eld af solen tar,
Men i sig sjelft är kallt och ingen värma har.

TIRSIS.

Hvad — talar du mig till, så bör jag mig försvara!
Det ljudet allra bäst, som själen kan förklara.
Den handen kysser man, som klappar, när hon slår...
Men huru är det fatt? Jag sjelf mig ej förstår...
Åh, Cleon, akta dig...

CAMILLA.

Små herdar äro kära!

CLEON.

Ja, som de också ä'.

TIRSIS.

Han pockar på sin ära!

CLEON.

Herdinna, gråt ej mer! Snart döden kunde rå
Och sluta till det rum, der dina tårar gå:
Du kunde somna in och jag med ängslan finna
Ett armod i din prakt, en slagen kall herdinna.

Trio.

TIRSIS. Cleon han vågar ditt hjerta begära?
CAMILLA. Sakta, sakta! Mig ej så förfära!
TIRSIS. Tirsis älskar dig.
Cleon han vågar din trohet berömma?
CAMILLA. Sakta, sakta! Mitt hjerta vill ömma.
TIRSIS. Tirsis älskar dig!
CLEON. Tirsis, jag vågar mitt lif för Camilla!
CAMILLA. Sakta, sakta! Mig ej så förvilla!
CLEON. Cleon älskar dig.
Tirsis han lofvar sin trohet i döden?
CAMILLA. Sakta, sakta! Jag vet mina öden.
CLEON. Cleon älskar dig!

(CLEON *går.*)

CAMILLA *(sjunger.)*

Fast Cleon han går,
Jag sjelf mig ej rår:
En ann mitt hjerta lockar.
Hans ömhet jag ser:
Hvar dag han tillber —
Der går han :||: och blommor plockar.

Fjerde scenen.

CLEON *med en blomsterkorg på armen.* TIRSIS *med sin flaska.* CAMILLA.

CLEON.

Ack, tag en blomma, du herdinna, af min hand!

TIRSIS.

Drick ur min flaska, du, drick lite, lite grand!

CLEON.

Den saft, din flaska får, då du din drufva plockar,
Den må fritt trösta dig!

TIRSIS.

Herdinna, si, jag lockar...

CAMILLA.

Din hjerna blir så yr: du tumlar i din dans —
Du faller rättnu kull.

TIRSIS.

Det var af pomerans...
Det smaka liksom smör. Jag sjunga vill min visa
Och med min söta saft mitt bittra öde prisa.

(Sjunger.)

Jag dör af kärlek! :|:
Lustigt min flaska tömmer jag.
Jag dör af kärlek — :|:
Kors, hvad jag blifver svag!
Jag dör af kärlek...
Hej, fallerall,
Jag dör af kärlek!
Flaskan är all.
Jag dör af kärlek —

Hej fallerall,
Flaskan är all!

Den visan sjelf jag gjort: jag rimmar som en karl.
Ej konst att göra rim, när man i flaskan har —
Men eljest är det konst.

CLEON.

Ditt sjuka hjerta ömmar.

Femte scenen.

TIRSIS *allena, tumlar i gräset.*

Skål, backar, berg och skog! Skål, qvarnar, torn och strömmar!
Skål, hästar, getter, får och hela Cleons hjord!
Det sker mig oförrätt: jag trott Camillas ord.
Hur ofta har hon lagt sin hand i mina händer,
Sin mun emot min mun! Nu är jag mer ej känder.
Hur har hon i min famn om Cleons hjerta drömt,
Och huru har hon nu min rena låga glömt!
Få se hur spelet går. Jag spådde häromdagen
Att Cleon, liksom jag, han blir så sött bedragen:
I skogen mins man än Camillas gamle vän,
Den käre Akteon — men månn han lefver än?
Hur var han icke väl! Jag minnes nog det fjäset:
Han skulle alltid ha det bästa rum i gräset,
Och alltid skull' han först den gröna kedjan få
Och alltid sitta främst och leka med de små...
Små lammen, menar jag.
Nej, vinet blodet dämpar:
Hvar droppa i mitt blod mot min Camilla kämpar.

(Gråter och sjunger.)

Om min kärlek gör ett fel
I mitt bistra sorgespel,
Så förlåt mig, min herdinna!

(Lyfter upp flaskan.)
Denna saft skall mig påminna
Att du mig otrogen var.
Jag vet mitt fel, bekänner min plåga.
Sötaste saft, kom, dämpa min låga...
Men jag vill dö — ack, tordes jag våga
Döda mig sjelf och spänna min båga!
Men... Camilla mig bedrar. :||:
(Somnar och blifver liggande.)

ANDRA AKTEN.

Första scenen.

RATON. CAMILLA.

RATON.

Nej, tack, jag rår mig sjelf och styrka har jag nog:
Jag lyftar med rak arm en liten herrgårdskrog.
Slå vad, sätt upp och håll, jag tar i ena knuten:
Om krögarn inne är, så tör jag lyfta ut'en.
Hvar dag är full med knorr och larm kring min person,
Och aldrig blir i fred mitt lilla fiskedon —
Här ligger båten lös... der ha de kastat åren...
Och styret fan i våld!

CAMILLA *(kommer)*.

Se Raton, lilla dåren!
God afton, Raton du!

RATON.

God afton, sockervän!
Hur mår ditt unga lif?

CAMILLA.

Så der, min Raton, men...

RATON.

Men du mår inte väl, ditt öga vill mig svara,
Och dina tårår små min fråga lätt förklara.
Hur mår du? Ge mig svar och tag min ömhet an!
Fins någon i vår bygd, som hjertat fängsla kan —
Ell' huru är det fatt? Min flicka var ej trumpen!
Låt mig få känna blott... men fan är uti sumpen...
Låt mig få känna blott hur lilla pulsen slår!

CAMILLA.

Nej, Raton, käre, nej... Mig något förestår:
Jag drömde i en dröm jag såg ett skepp på hafvet,
Som mellan eld och storm neddignade i qvafvet.
En, som jag håller af, på detta skeppet var:
Han kämpa och han dog, och vågen honom bar.

(Sjunger.)

Ack, hur han kämpa
Vågen att dämpa!
Ack, hur han kämpa —
Ack, om jag kunnat frälsa dig...
Himmel, trösta mig!

RATON.

Men, himmel... lilla vän...

CAMILLA.

Nej, låt mitt öga gråta!

RATON.

Hvad skall jag, arma man? Ack, en bedröflig gåta!
Hör på, Camilla du, det var ju blott en dröm.
Dock du har verklig rätt: en dygd att vara öm...
Men hvem var det du såg?

CAMILLA.

Pass på, mig mera fråga!
I vattnet är han gömd — ack, kunde nu min låga
Hans stelna blod ge lif och värma upp hans bröst!

RATON.

Kanhända än en gång du hör hans kära röst.

CAMILLA.

Men ett nu gör mig ondt: jag egde all hans vilja,
Och jag var sträng ibland.

RATON.

Gud signe dej, min lilja!
Du skulle vara ond, så liten och så söt?
Din ondska liknar just ett litet skedblad gröt,
Som tungan bränna kan.

CAMILLA.

Tag dina ord tillbaka!

RATON.

Men, apropos om gröt, den skulle herrlig smaka
Uti min gamla båt.

CAMILLA.

Nej, Raton, nej! Farväl!

RATON (*sjunger*).

Ack, bia, bia, herdinna,
Så skall du finna
Och vinna
Tröst!

(*Camilla går.*)

RATON.

Farväl då, lilla nymf... Ack, kärlek, hvad för gräl!

Andra scenen.

RATON (*ensam*).

I dag båd' luft och haf i ständig oro flämtat,
Men inte har det skatt af våra kölar hemtat.
Det gör mig alltför ondt Camillas tårar se!
Men hin i båten är — nu ligger han på sne...
Det är väl mycket svårt en vän i hjertat dölja,
Att inte se hans bild och få hans skugga följa:
Det är Camilla ömt... Se kärlek, hvad han gör!
Hon lefver, der han går: hon stupar, der han dör.
Hon ler, men huru ler? I löjet sorgen hvilar:
I ögat har hon eld, i hjertat har hon pilar.
Jag märker, hon som förr vill ge ett mildt behag,
Men all dess täckhet blir ett enkelt sammandrag.
Nej, kärlek bör ha tröst, förnuftet sakta ledes —
Ej eld på blodet rår: det tänds och mer ofredas.
Med öm och varsam hand man tårar torka bör,
Att det ej dubbelt ondt i sjelfva ögat gör.

(*Han skjuter ut båten.*)

TREDJE AKTEN.

Första scenen.

AKTEON. RATON.

AKTEON *(sjunger.)*

I, berg och dalar, mig beskydda!
Jag är en främling på er ö.
Hvar skall jag resa upp min hydda —
Säg, bistra himmel, skall jag dö?
    Jag ryser i mitt blod:
    Min styrka mig förlåter...
I, berg och dalar, gif mig lif och mod,
    Mig lif och mod!

I, vågor, böljor här vid stranden,
Månn i er famn Camilla bor?
Månn döden räcker kärlek handen,
Månn min Camilla på mig tror?
    Nej, ängslan i min själ,
    Jag tror sjelf böljan gråter...
I, vågor, böljor, göm min vän — farväl,
    Min vän, farväl!

RATON.

Hvad är det som jag ser... Min herre, mig förlåt,
Hvad, har han ärn'de hit? Vill han uti min båt?

AKTEON *(sjunger)*.

Som böljan krusar,
Frusar,
Brusar,
Mot den branta klippan slår,
Som stjernan prålar,
Målar
Strålar
Mellan molnen, der hon går,
Så förtjenst och dygd
Prålar i vår bygd
Och rår,
Mellan moln och vågor dubbel klarhet får.

RATON.

Hvad är det för en man? Jag tror han kan ej tala...
Hör på, han skall få svar, när våra tuppar gala!

AKTEON *(sjunger)*.

Samma den ek, som står här i lunden,
Samma den skog och samma åkerfält
Känner jag nu — här blef jag först bunden:
Här just vid stranden hade jag mitt tält.
Himmel, jag ängslas, jag darrar, jag ryser:
Samma sol på himlen lyser,
Samma källa rinner snällt!

Mina små lam, min fordna herdinna...
Hjertat det slår... jag suckar och jag mins.
Månn dessa blad din aska påminna?
Kanske ditt stoft i dessa blommor fins!
Himmel, jag ryser, jag darrar, jag ängslas:
Född min anda är att fängslas —
Aldrig ro i kärlek vins.

RATON.

Hvad är som qväljer er? Min herre, mig förlåt,
Ert bröst det suckar så, ert öga går i gråt,
Jag era armar ser till himlen sig upplyfta,
Er kropp han digna vill, och era läppar snyfta ...
Hvad är som qväljer er?

AKTEON *(sjunger)*.

Låt, herde, mig vara!
Jag orkar ej svara,
Men trösta mig! :||:
Camil ... la ... la ... Camilla,
Ack, hur jag älskar dig! :||:

RATON.

Camilla — hvad? Jag svär,
Herdinnan i vår bygd, som Cleon har så kär?

AKTEON.

Som Cleon har så kär?

RATON.

Som Tirsis' hjerta fängslar ...

AKTEON.

Camilla, lefver du? Ditt lif mig dubbelt ängslar ...
Så får jag dig igen!

RATON.

Hur skall jag det förstå?
Min herre, ge mig lof att till herdinnan gå,
Berätta hvad jag sett och helsa från ert hjerta!
Men får jag också lof att tala om er smärta
Och säga hvem han är?

AKTEON.

Farväl, mitt barbari!
Jag ser min lyckas sol förutan fläckar bli.
I mina bojor nöjd och trogen i min våda,
Har jag så mycket lärt att låta ödet råda.
Nu qvicknar allt mitt blod ... min känsla domnar af...
Fast böljan döden bar, hon sjelfva lifvet gaf.
Fast kedjor kring min kropp förvarat mitt elände,
Mitt hjerta dock en ro uti sin oro kände.
Låt mig omfamna dig, min herde och min vän...
Ack, himmel vare lof... Omfamna mig igen!

RATON.

Min herre, sätt er ner! En fattig herde talar:
Välkommen till vår bygd! Kom, bo i våra dalar!
Glöm bort de högas prakt, som verldens undran få —
De likna stolta skepp, som uppå klippor stå.
Kom, smaka af vår mjölk och ät af våra rätter!

AKTEON.

Din ringhet ger jag pris.

RATON.

Som värd jag mig då sätter.

(Raton och Akteon sätta sig vid foten af ett berg. Valdthornen höras i skogen).

RATON *(sjunger)*.

Smaka på vår ringa spis!
Frihet är vårt paradis.

Duetto.

KORNO. - - - Smaka, smaka på vår ringa spis!

AKTEON *(sjunger)*.

Liten hydda ger jag pris —
Smaka på vår ringa spis!

Duetto.

Korno. - - - Liten, liten hydda ge vi pris.

RATON *(sjunger)*.

Smaka på den lilla gris —
Lefvom uppå vänners vis!

Duetto.

Korno. - - - Smaka, smaka på den lilla gris!

RATON *(tar sin lyra, dansar och sjunger)*.

En, två, tre, fyra!
Kling, klang, min lyra —
Hör hur Raton spelar!
Herrlig var spisen,
Feter var grisen.
Hör hur Raton spelar!
Nu ä' vi lätta,
Glada och mätta.
Hör hur Raton spelar . . .
En, två, tre, fyra!
Kling, klang, min lyra —
Hör, hur Raton spelar!
Kom, låt oss båda gå . . .

AKTEON.

Jag orkar inte mer.

(Raton går. Akteon somnar i gräset).

Andra scenen.

TIRSIS. CLEON.

TIRSIS.

Farväl, vår herrlighet! Jag svettas och jag ler...
I gräset sof jag sött och trodde ingen fara,
Och, Cleon, du, som jag...

CLEON.

Låt vår herdinna vara!
I motgång är en tröst att se och inte se.
Låt Akteon då fritt i hennes armar le!
Få se att det blir sant... de spådde nu i skogen,
Min kärlek är en frukt, som aldrig kan bli mogen:
Till jorden skakas den.

TIRSIS.

Och min med vädret blås,
En planta lik, mot soln, som blomstrar och förgås.

CLEON.

Är lyckan inte min, så flyr hon till en annan.

TIRSIS.

En torr vältalighet! Hör, Cleon, hvar är kannan?

CLEON.

Skall då ditt varma blod en sådan kyla få?
Men... min Camilla... ack...

TIRSIS.

Kom, Cleon, låt oss gå!

FJERDE AKTEN.

Första scenen.

RATON. CAMILLA. AKTEON.

CAMILLA.

Hvar är han, hvar är han?

RATON.

Herdinna, tyst ... jag svär ...

CAMILLA.

Hvar är han, hvar? Säj!

RATON.

Han i gräset ligger der.

CAMILLA (*sjunger*).

Hvad kan jag sakna?
Min herde, vakna,
Vakna, vakna, räck mig din hand!
Ack, hur du sårar —
Hur många tårar
Har jag fällt vid denna strand!
Vakna upp, jag beder,
Jag faller för dig neder.
Vakna upp, jag dig beder!
Gör mig nöjd,
Du, min fröjd! :||:

AKTEON *(ännu halfsofvande, sjunger.)*

Ack, så låt mig, låt mig vara,
Låt mig sofva få i ro!
Pass man på att dig förklara —
Dina tårar vill jag tro.

CAMILLA.

Camilla älskar dig ... Min Akteon, besinna ...

AKTEON.

Och ingen högre lust din Akteon vill vinna.

(De omfamna hvarandra).

AKTEON *(sjunger).*

God dag, god dag — är du min vän, Camilla?

CAMILLA *(sjunger).*

God dag, min lilla, lilla, lilla Akteon! :||:

Duetto.

Ack, jag ryser,
Darrar, fryser ...
Lefve du och lefve jag!

CAMILLA.

Men, himmel, är det sant hvad som mitt öga ser?
Kanske min längtan blott en vacker skugga ger!
Är det Akteon som så mitt hjerta ömmar,
Så får man allt igen, så sannas våra drömmar.
Välkommen på vår ö, välkommen i min famn!

AKTEON.

Mitt skepp har kastat mig uti en lycklig hamn.

CAMILLA.

Förlåt mig, söta du, får jag dig en ting fråga:
Hur, såg ditt skepp väl ut?

AKTEON.

Säg hellre om din låga
Och svara om du glömt en så olycklig vän
Ell' om du också vill i döden älska den?
Då du mig icke sett, har jag på hafvet flutit,
Då du mig icke hört, har jag i bojor sutit,
Då du mig icke trott, har jag din trohet känt
Och uppå längtans haf mitt rifna segel spänt...
Nu är jag ändtlig här.

RATON.

Nu kan jag allt begripa:
Det är ju Akteon?

AKTEON.

Se, Raton med sin pipa —
Låt mig omfamna dig!

RATON.

Ack, ett så lyckligt par!
Ack, om jag kund' bli gift, få barn och heta far,
Så skulle allihop hos turken slafvar blifva:
Hästsvansar och bregal jag sjelf dem skulle gifva.
Med hugnad skull' jag se hur stormen gret och tjöt,
Blott att min lilla båt i lugnet sakta flöt.
Med kedjor och alarm skull' de i bergen ramla
Och skrämma odjur bort och för en bisvärm skramla.
Jag skulle fråga dem, och de skull' ge bevis,
Om gamla grind' står qvar i Adams paradis,

Om Noachs gamla ark var lik min stora skuta,
På vimpeln hvad för färg, om Babels torn det luta,
Och mycket mera till . . .

AKTEON.

Du är dig alltid lik.

RATON.

Och se'n hur ser det ut i sjelfva himmelrik.

AKTEON.

Men kom, Camilla, kom, och låt mig dig få klappa . . .
Se Raton, hur han ler . . .

RATON.

Ack, om jag hette pappa!

CAMILLA.

Jo, kära Raton, hör: när du vid stranden går
Och vittjar dina nät och lilla hjertat slår,
Så vinka, locka, be — straxt kommer en ur skogen.

RATON.

Men flicka måst' det bli.

AKTEON.

Och den bör du bli trogen.
Men krogen?

RATON.

Kära vän, dit skall hon också gå,
Och der, min kära vän, skall ock vårt bröllop stå.
Och hör på hur jag gör . . .

(Valdthorn höras. Raton sjunger.)

Jag vill mig
Listelig
Gömma undan uti skogen.
Du skall mig ej finna,
Men till din herdinna
Skall jag ofta gå.
Der skall jag - - - Korno.
Natt och dag - - - Korno.
Klappa
Den lilla,
Lilla,
Kär och trogen:
Du skall få - - - Korno.
Många små, - - - Korno.
Som då sku ropa pappa
På oss båda två.

Duo.

CAMILLA.	RATON.
Det skulle vara roligt Raton se	Ödmjuka tjenare!
En liten Raton klappa	Ödmjuka tjenare!
Och heta pappa, pappa!	Ödmjuka tjenare!
Jag skulle lilla barnet Raton ge,	Ödmjuka tjenare!
Och gubben skulle stampa,	Ödmjuka tjenare!
Vid vaggan stå och trampa.	Ödmjuka tjenare!
Jag skulle alltför mycket Raton be	Ödmjuka tjenare!
Den lilla ungen böja,	Ödmjuka tjenare!
Sjelf torka med sin blöja.	Nej, men, er tjenare!

AKTEON.

Af Ratons komplimenter
Till bröllops slår man ej plakater och patenter.

Och inte vill jag hög bland andra herdar gå,
Ej trampa i min dörr så alltför många små,
Som stå i skjortan der . . .

RATON.

och uti särken leka . . .
Men hör du någon röst?

CAMILLA.

Jag kan just inte neka:
På berget sjunga de.

Andra scenen.

De förre. En gammal gubbe. Herdar.

GUBBEN

(med en herdestaf och en vattenkruka sitter på berget ooh sjunger.)

Gammal gubbe, helt allena
Uppå berget sitter jag,
Prisar Anders' vackra dag —
Mina suckar rena!
Ur min kruka, gammal, svag,
Jag min tunga svalkar . . .
Anders, i dag :||:
Jag mig till dig nalkar!

Jag ser herdar i det gröna
Vattna sina späda lam.
Himlen lede Anders fram
Att sin svalka röna!
Tiden bränner en och hvar
Alla dygden trycka:
Skeppet står qvar, :||:
Fastän stormar rycka.

Kor.

Vänner vilja dig ej mista,
Ovän håller ingen af.
Sjelf förtjensten på din graf
Skall din runa rista.
Vi dig önska lefnadsron,
Åldrar utan smärta
    Till din person, :||:
Till ditt hela hjerta!

CAMILLA (*sjunger.*)

Kloka gubbe, lär mig tala,
Lär mig sjunga liksom du!
Låt din kruka mig hugsvala,
Låt mig dricka, kära du!
Anders, som du sjunger om,
Njute ålderns rikedom!

AKTEON.

Nu har jag lif och tröst:
Camilla är min brud. Med hjerta och med röst
Jag prisar denna dag.

RATON.

Kom, sjung liksom de andra
Om Anders och hans dag, och låt oss sedan vandra!
Den mörka nattens prål oss manar och oss för
Att snart till hvila gå.

AKTEON.

Jag med Camilla dör.

CAMILLA.

Hör, Raton, sjung och kom och gör din egen visa
Att Anders lyfta upp, hans lif och ära prisa!

Raton *(sjunger.)*

Truderunt, trunt, trunt, trunt, trunt!
Anders, uti sitt tystaste bo
(Truderunt, trunt, trunt, trunt, trunt!)
Må lefva uti ro!
Lustiga dagar må Anders fritt välja hvar dag,
Tiden och lyckan uppfylla hans behag!

Akteon.

Mitt skeppsbrott är förbi: jag har min vällust fått —
Jag önskar dygdens barn af himlen mycket godt.
Och, Anders, på din dag jag hör de visor qväda...
Ditt lif dig heder gör — jag vill ock för dig träda.

Kor.

Anders prisas denna dagen —
Njute han de lifsbehagen,
Som förtjensten delar ut!
Nöjd han må sin afund trossa
Och sitt skepp från klippan lossa:
Lycklig början, lyckligt slut!
Lefve dygd, förtjenst och ära,
Hvad vår bygd vill helst begära!
Lefve Anders! :||:
Frid och helsa njut!

2.

KERSÖ VÄRDSHUS.

Divertissement,

uppfördt den 19 Augusti 1787.

PERSONERNA:

Jeronimus, sjökapten.
Ali, mor.
Sebastian, jägare.
Susanna, värdinna, enka efter förre traktören.
Petronella, värdinnans dotter.
Terese, husjungfru.
En kockspojke.
En hyrkusk.
Lakejer.

(Teatern föreställer en holme och en grön park, tillstängd med en grind, inom hvilken synes ett öppet värdshus med sin skylt och kök, nu utsiradt med vimplar och flaggor. I de öfversta uppslagna fönstren synes en hop gäster församlade. Vid stranden nedanföre grinden är Jeronimi slup fästad, i hvilken Ali uppreser sig för att med årorna hala densamma närmare landet.)

Första scenen.

ALI.

Nej, ännu närmre strand . . . än närmare . . . så der —
Nå, ödet vare lof, nu är jag ändlig här!
Det var visst längese'n jag denna strand besökte.
Här samma värdshus stod, här samma skorsten rökte,
Densamma grind är qvar, och vägen lika grön,
Med lika röda bär den rönnen lika skön.
Hon, som till köket sprang, värdinnan, var Susanna . . .
Kors, öfver femton år se'n här min julle stanna!
Jag undrar, om Terese mig mins och tar emot?
Nog mins jag när vi två i vassen drogo not . . .
Jag fördes, litet barn, i skeppet Näktergalen
Med kapten Feddes hit längst bort ifrån Bengalen.
Hur mången stund jag här i gräset hvilat trött,
Än spelt på min gitarr, än somnat in så sött —
Ack, hvad den korta tid, de stunder voro ljufva!
Se'n bar det ut till sjös att storm och böljor kufva.

Men månne der i dörrn ej Petronella står?
Jo . . . jag måst hala fram mer slupen med min år —
Det här det kostar på, så brosk och senor spänna!

(Ali upptager åtskilliga inpackade saker, såsom lådor, skrin, kittlar, m. m., under det han sjunger:)

Jag är nöjd i allt besvär!
Kärlek aldrig detta hjerta sårar.
Trött och glad, i gräset här
Kastar jag nu ner mina årar. Fin.
Vädren må storma, böljorna slå.
Skyarne ljunga — det ska de få! D. K.

Hå, rättnu jag mer ej rår
Plöja Medelhafvets varma bölja,
Som hans slaf hvartenda år
Mera med Jeronimus följa. Fin.
Nog är han ädel till hjerta och hand,
Men den här tröjan den klappas ibland. D. K.

Hvad har jag för allt besvär?
Intet mer än denna vattenkittel.
Aldrig blir jag mer'n jag är:
Ali är nu hela min titel . . . Fin.
Inte en klocka, en käpp eller ring —
(Pekar på kitteln.)
Nej, bara denna, när allt går omkring. D. K.

Den lådan var ej lätt . . . och ännu mindre denna . . .
Nå, som kapten befallt, så har jag också här
Hans punsch, hans chokolad tillreds, när han begär.
Hans pipa stoppas skall . . . Hvad vidare att göra?
Hans elddon, tobakspung . . . nej, den må ingen röra . . .
Och denna korg med frukt, den ställs i gräset der.

Nu vet jag ingenting, som ej i ordning är!
Han bör väl vara snart på vägen hit tillbaka...

(Sätter sig på en packlåda.)

Emellertid så trött jag sitta vill och vaka.
Men, lika godt, kapten nog går han ändå an!
Till sjös är han en gast, till lands en foglig man.
Rätt roligt honom se i stormen, när det gäller,
Hur han på däcket står och med en tågstump smäller,
Än i en brun syrtut, hvars skörten fladdra opp
Vid vädrens pip och hvin och blixtens ljusa lopp,
Än i sin röda väst med en pistol i bältet —
Ett öga glor åt skyn, det andra utåt fältet.
I sådan mordgestalt han mest sig visa plär
I motvind, men i storm då käns det hvem han är.
En snöhvit rund peruk hans röda kinder fyller,
Dem åskans ljusa sken bestrålar och förgyller,
Då, under skeppets knark i bjelkar, mast och vand,
Han daggen tar i en, pistoln i andra hand.
Jag tror han lifvet fått bland tumlare och hvalar,
Ty han blir liksom vild, när molnet tänds och sqvalar,
Aj, aj, min rygg, min arm... jag har i tanken fatt
Den sista kollation han gaf vid Kattegat.

(Stiger opp).

Dock jag begriper ej hans genstig i det gröna:
Se'n han ur slupen steg, omöjligt att utröna
Hvart han sin kosa sträckt... Ja, Ali, stackars du,
Du är medömkansvärd... Men, det tillstår jag nu,
Jag ledsnar längre här kringsqvalpa denna trappa:
Sjelf vill jag vid ett glas en vacker flicka klappa...
Der, tycks mig, hans gestalt syns sväfva inom grind
Och brösta sig mot soln, rödblommig, varm och trind.
Visst är han nu på gång till mamsell Petronella,
Hvars namn han nämner jemt: hon har'n uti sin fälla.

Ryt, dundra, brassa, slå, svär bort nu, om du kan,
Båd' rederi och köl . . . Men se, der kommer han!
Nu springer jag i julln.

Andra scenen.

JERONIMUS. ALI.

JERONIMUS

(lutande sig mot grinden, som öppnas småningom.)

Vid hvart ett steg jag träder,
Mig borde glädje ge ett så förträffligt väder,
Se'n nyss ifrån en rymd af töcken, mist och qvaf
Jag hunnit denna ön och plöjt ett stormfullt haf.
Besättningen i land må nu förfriskning njuta
Och sig ett ögonblick i sömnens armar sluta.
På dessa glada fält, tätt utmed denna stig,
Hvad skogen svalka ger, hvad hvilan smakar mig!
Men hvad här nöjet rår och roligt är att rasta —
Här fladdrar vimplars fläkt och flaggorna sig kasta,
Och folket, gladt och sällt, i oskuld och behag
Måst fira här på ön visst någon fest i dag.
Hvad blommor strö sin lukt af den nu mogna säden!
(Sebastian synes vandra i skogen med bössa och hundar.)
Der tycks mig Ali gå i skuggan mellan träden . . .
Dock nej, det var ej han . . . Min längtan öks än mer
Att Petronella se — skall hon ej komma ner?
Slikt har jag aldrig trott, det kan jag tryggt bedyra . . .
Hör, Ali, är du här? Hvad är nu klockan?

ALI.

Fyra.

JERONIMUS.

Godt! Gör nu slupen fast . . . Hör, Ali, än ett ord:
Är allt iordningsatt och sakerna från bord?

Den lådan, märkt med P *** och n:o 6 på rullen,
Hvar har du henne ställt?

ALI.

Vid trädet der på kullen.

JERONIMUS.

Godt! Ge mig ett glas punsch — tag pipan och fyll i...
Men har hon lofvat mig att vara här, Ali?
Har Petronella synts?

ALI.

Jag ingen varse blifvit.
Helt ensam nu en stund jag här i vassen klifvit.
Törhända att hon gått ditåt uti allén...

JERONIMUS.

Hvart, Ali?

ALI.

Dit!

JERONIMUS.

Ditåt?

ALI.

Åt värdshuset, kapten...
Hör, hvad de hurra, hör!

(Lemnar pipan och glaset.)

Tredje scenen.

JERONIMUS. ALI. TERESE. EN KOCKSPOJKE, M. FL.

(Under det Ali går ned i slupen och bullrar med årorna, kommer Terese i sin kökshabit utspringande från värdshuset.)

JERONIMUS *(tankfull.)*

Jag kan ej henne finna...

TERESE.

Hvad — herr Jeronimus? Hvad ser jag... Tjenarinna...
Men herr Jeronimus han närmre skall beses...
Hvad, känner jag ej rätt?

JERONIMUS.

Minsann, mamsell Terese —
Tillåt mig då, jag ber, att henne få omfamna!

TERESE.

Det var beskedligt det hos oss att en gång hamna,
Min herr Jeronimus! Jag dröjde en minut
Och tänkte: Ser jag rätt? Den mannen ser mig ut
Som herr Jeronimus... Nu är väl sant, med åren
Försvinner känslan lätt... Jag tror, det var om våren,
Vid denna tiden mest, för tvänne år ell' fler,
Som resan, om jag mins, till Indien gick...

JERONIMUS.

Jag ber...

TERESE *(sakta.)*

Nå, hvad hon lär bli glad!

(Högt.)

Hvad skull' jag säga mer —
När var ankomsten hit?

JERONIMUS.

För några timmar se'n.

TERESE.

Har resan varit god? Kapten mått väl?

JERONIMUS.

Jo men!

TERESE.

Han är sig alldel's lik, ej åldrats just så mycke:
Än samma muntra min och lika hurtigt tycke!
Men får jag fråga ... Hvad ... hvad skull' jag säga ...
Ja ...
Hvar'från sker resan, herr kapten?

JERONIMUS.

Från Malaga.

TERESE.

Ett ord ... Hvad var det ... Tyst, håll lite ... vänta,
vänta ...
Nej, aldrig någon frid för dem i dörren glänta!
Kantänka, här är jemt så mycket släp och drag
Till tre à fyra bord, som dukas natt och dag,
Och gäster utan tal, som ropa jemt på supen.

ALI.

Kapten, ska årorna nu dragas opp ur slupen?

JERONIMUS.

Hör, Ali, göm dem der i buskarna och gå
Och bär hit chokolad.

TERESE *(till Ali.)*

Hvad ser jag? Ali? Nå!
Så gör du oss besök? Välkommen hit tillbaka!
Du känner denna strand, du fått dess nöjen smaka:
Här har du mången gång vid morgonrodnans rand
Kringvandrat skog och mark.

(Till Jeronimus.)

Tror herr kapten ibland
Att ögonen gå hop af nattvak och bekymmer?

EN KOCKSPOJKE.

Terese, mamsell Terese, frun frågar om hon rymmer!

TERESE.

Jag kommer — gå din väg!

JERONIMUS.

Så hastigt allare'n?

TERESE.

Här är så fullt ibland...

ALI.

Här är choklad, kapten!

TERESE.

Så fullt att knappt jag vet hvar jag ett glas skall ställa.

Köksklockan ringer...

JERONIMUS.

Hör, ett ord! Tänk, Petronella
Jag fåfängt väntat har — hur kan det vara fatt?

TERESE.

Åh, nu är hon som mest i köket sysselsatt:
I dag isynnerhet hon all sin tid behöfver.

KOCKSPOJKEN.

Terese, mamsell Terese, tekitteln kokar öfver!

TERESE.

Kan ej din fina hand i kitteln ta ett tag?
Gack bara ... gå din väg!

(Jägaren kommer hem med vildt.)

EN LAKEJ.

Mamsell Terese, god dag!
Mitt herrskap vill ha rum.

EN ANNAN.

En kammare för grefven!

KOCKSPOJKEN.

Tekitteln föll ikull!

TERESE.

Jag ger dig utaf slefven!

EN HYRKUSK.

Får vagnen köra in ... Mamsell Terese, nå hör!

TERESE.

Här fins ej något rum ... kör bara, tig och kör ...
Nej, knappt en andedrägt i frid för stoj och gräla!

Nu, herr Jeronimus, se sjelf hur jag måst träla,
Då hvar en högtidsklädd sig skickar i behag,
I alla åldrar gladt...

JERONIMUS.

Man firar denna dag?

TERESE.

Ja visst, på denna dag sig folket gladt församla
Att dricka kungens skål, båd' unga män och gamla:
En frihets glädjefest! Jag mins, liksom i går,
Den dagen vigdes in i dag för femton år...
Hör, herr Jeronimus, till höger och till venster
Hur alla öfverljudt i vidt uppslagna fenster
De sjunga GUSTAFS skål...

(I fönstren på värdshuset sjunges Gustafs skål och besvaras af folket nedanföre.)

JERONIMUS *(viftar med handen.)*

Hurra, hurra, hurra!

TERESE.

Hvad folket menar väl!

JERONIMUS.

Af allt sitt hjerta, ja!

TERESE.

Han allas hjertan har — hvad kan man mer begära?

ALI.

De hålla af sin kung... Nå, vivat, till hans ära!
(Terese går in.)

Fjerde scenen.

JERONIMUS. ALI.

JERONIMUS.

Hit blef jag visst i qväll af ödets vårdnad förd:
Jag tillstår att min själ är eldad och upprörd.
Så är det denna dag som folket för tillhopa!
Den dagen öfverallt är känd uti Europa:
I Indien hissas flagg, i Barbari likså...
Väl! Är det denna fest? Jag den ock fira må.
Af ryktet har jag hört, och öfverallt jag funnit,
Hvar helst hans flagga blås, han namn en dyrkan vunnit,
Som den ett stridigt folk, af aggets brand upprördt,
Utur ett träldomsdjup i fridens tempel fört,
Beskyddar snillets barn, belönar dygd och heder,
Sjelf på ett ädelt sätt förmildrar folkets seder.
Också dess gråt en gång hans dygd förklarar mer,
När i sin marmorhäll hans krona sänkes ner...
Men, Ali, är du här? Hvar är du... Jag förvillas...
Hvad folkets fröjd mig rört... Nu sorlet ändtlig stillas.
Hör, Ali, städa dig... turbanen fäst... se så!
Nu tar du denna korg och dessa blommor små
Och helsar från kapten till mamsell Petronella...
Men... himmel — hvad jag ser!

Femte scenen.

JERONIMUS. PETRONELLA. ALI.

PETRONELLA.

Jag bort mig förr inställa...
Er ankomst mig bekant... ber om förlåtelse
Att jag så länge dröjt.

JERONIMUS.

Ödmjuka tjenare!

PETRONELLA.

Just denna högtidsdag, som denna holme pryder,
Har vållat mitt förfall.

JERONIMUS.

Den saken sjelf sig tyder.
Min fägnad dubbelt dyr, då mig så lyckligt sker
Att midt i glädjens famn jag får omfamna er!
Det är snart femton år, se'n jag såg denna stranden,
Den byggningen vid sjön och dessa sädeslanden.
Jag mins hur med Terese och med er sjelf ibland
Vi bundo kransar hop och lekte här vid strand.
Så många års förlopp ej ändrat har mitt sinne:
Tvärtom, på ed och tro, jag haft ert namn i minne!
Ja, bland de äfventyr, en sjöman har till lott,
Har ingen än försökt hvad jag försöka fått:
Än skeppsbrott, än förtryck... förtal, den svåra lotten,
Slikt ej en sjöman tål: förr sjunker han i botten.
I nöd, i fångenskap jag dragit jern och band —
Ändå jag aktat ömt den ringen af er hand:
Den bilden... denna här... förmått min boja bryta.

PETRONELLA.

Men, herr Jeronimus, sig tiderna förbyta...
Mig fägnar mellertid er ankomst och att få
Den äran se er här.

JERONIMUS.

Tillåt mig fråga då:
Hur mår er gamla mor? Det mig att veta lyster.

PETRONELLA.

Som gammalt folk plär må.

JERONIMUS.

Än eder vackra syster?

PETRONELLA.

Åh, hon är längse'n död.

JERONIMUS.

En fråga nu till slut:
Er far, mig tycks, jag mins, när sist jag reste ut,
Han följde mig till strand och var då gammal redan —
Hvad, lefver han ännu?

PETRONELLA *(rörd.)*

I grafven längesedan!

JERONIMUS.

Så ser jag här på ön ej många vänner qvar!
Nå, blott jag denna hand och detta hjerta har...

(Vinkar åt Ali.)

Tillåt mig er en skänk af dessa frukter lemna!
Det är en utländsk frukt: man plägar honom nämna
I Indien ananas.

PETRONELLA.

Den smakar mycket godt.

ALI *(med fruktkorgen.)*

Och der en aprikos... och der en bergamott!

JERONIMUS.

Hör, Ali, till vår ro, der vi vår sällhet prisa,
Gack, hemta din gitarr, sjung oss en vacker visa!

(Ali går bort.)

Men, Petronella... ack, er ömhet finna lär
På denna frihetsfest jag ensam bojor bär.
Hur skall mitt hjerta nog, nog värdigt sig förklara?
Uppriktigt är mitt tal — okonstladt mig besvara:
Är jag ditt hjerta värd?

(Under detta höres ett sakta ljud af Alis gitarr.)

PETRONELLA.

Den frågan mig ej bryr:
Min oskuld och min dygd i dina armar flyr.

JERONIMUS.

Ali... hvad, Ali, hvad... skall jag dig längre ropa!
Hvar är besättningen? Gack, kalla dem tillhopa,
Befall med vimplars prål mitt fartyg lysa opp,
Att straxt besättningen församlar sig i tropp
För att på denna fest min bröllopsdag inviga!
Gack, Ali!

(I detsamma illumineras värdshuset, och flera flaggor uppsättas af åtskilliga färger.)

ALI.

Godt, kapten!

JERONIMUS.

Jag kan ej mer förtiga
Att inom mig mitt blod en gudars sällhet bär.

PETRONELLA.

Vårt tjäll är redan bygdt: det nöjets boning är.
Inom ett ögonblick, på hårda klippan banad,
Syns der dess nya väg, af konst och snille danad . .
Men, gudar, hvad alarm! Hör, folket sorlar än.

(Båtsmännen höras.)

Sjette scenen.

JERONIMUS. ALI. PETRONELLA. SUSANNA. SEBASTIAN. TERESE. KOCKSPOJKEN. *De öfriga inkomma efter hand.*

TERESE.

Hvad är på färde? ack!

KOCKSPOJKEN.

Der kommer jägaren:
Han vet ej af vår fest.

SEBASTIAN.

Terese, hvad är på färde?
Bäst några åkerhöns jag der i nätet snärde
Och tänkte vandra hem, så blef ett larm igen.

SUSANNA.

Hvad kan det vara, barn?

JERONIMUS.

Det är besättningen,
Som har mitt tillstånd fått sin lossning tidigt sluta

Och på min bröllopsdag en rolig afton njuta.
Der synas de vid bron... Hur de förvillas der!

PETRONELLA.

Den nya vägen dit till nöjets boning bär,
Inom hvars gyllne hvalf ert öga skall förtjusas!
Dess blomsterrika strand af Mälarns böljor krusas.
Dess gårdar bredas ut bland rånlars spel och lopp,
Der idogheten ler åt konst och slöjders hopp:
Sig glädjen öfverallt i frihet der utgjuter.
Hvad majestätlig prakt dess murar innesluter!
Ert öga snart skall se, i glädjetårar snart,
Monarkens slott på ön, hans nya öfverfart,
När till så snabba värf hans omsorg honom kallar.
Men ingen driste sig till detta slottets vallar,
Som ej uppå sin arm sitt frihetstecken bär —
Omlinda eder arm och GUSTAFS frid begär!

(Knyter kring hans arm ett hvitt kläde.)

JERONIMUS.

O, kung, o landets far, njut en odödlig ära!
Till minne af din dygd, o kung, vi detta bära.

PETRONELLA.

Välan — vid all den glans, som dagens prakt tillhör,
Kom, låt oss vandra hän! Hvar en sig färdig gör
Att under lätta steg till Drottningholm nu tåga,
Bese dess dyra fest och underdånigt våga
Lyckönska Sveriges kung.

JERONIMUS.

Besättning, alle man,
I ordning ställen er som kungens folk, välan!

PETRONELLA.

Som allt i ordning är och alla muntra, glada,
Så skull' en glädjesång vid denna fest ej skada:

Om, just när vi hann fram till bryggan eller så,
Sig sluparne i rodd framträngde, två och två,
Och alla GUSTAFS lof med en röst hördes sjunga?

JERONIMUS.

Nå, vore jag om bord, hvad jorden skulle gunga!
Ja, sjön skull' blifva röd och månen svart som sot:
Mitt hurra höras skull' till Cetta inemot.

PETRONELLA.

Hör, jag ska säga er, vet ni hur vi ska göra?
Jo, dessa verserna som ni på stund får höra,
Dem ska vi lära oss på vägen utantill,
Och när vi komma fram — om alla som jag vill —
Så buga vi oss djupt och med ett upprördt sinne
Betyga huru ömt vi ha vår kung i minne.
Men jag, som på hans fest min myrtenkrona bär,
Jag sjunger allra först... Nå, börja... Se, så här.

(Under det hon talar detta, delar hon ut några blad. De ögna på dem, men hålla dem sedan i handen och sjunga utantill.)

PETRONELLA.

Dyre kung, våra hjertan inviga
Odödlighetens tempel åt dig!
Ej bland hjeltar, som verlden bekriga,
Ditt banér det blodigt höjer sig.
Nej, under fridens blomstrande skygd
Dina lagrar herdinnorna höja.
Denna dagen i sekler skall röja
Din seger utan blod och blygd.

JERONIMUS.

GUSTAFS namn väcker blodet till ära,
Till hjeltebragd på vatten och land.

Se hans sjömän, hvad tecken de bära:
Uppå bröstet tvänne stjernors brand.
Mig detta namnet muntrar och rör:
GUSTAFS namn GUSTAFS godhet påminner.
Sådan kung hvad han vill allt han vinner —
Hvart hjerta honom gladt tillhör.

ALI.

Milde kung, sig en främling nu bugar
I stoftet djupt — mitt namn är Ali.
När barbaren i bojor mig trugar,
Då i dina länder är jag fri.
Om mina suckar gudarna rör,
Om min röst kan mitt hjerta förklara,
Gode gudar, kung GUSTAF bevara!
Han lilla Ali lycklig gör.

KOR.

Dyre kung, våra hjertan inviga...
(Etc.)

8.

DRAMATISKA SAMMANKOMSTEN.

Divertissement,

uppfördt på Haga nyårsnatten 1790.

PERSONERNA.

Hr *de Broen*	spelas	af	hr *Charles Uttini.*
Hr *Björn*	»	»	fru *Remis.*
Mamsell *Löf.*	»	»	hr *L. Hjortsberg.*
Hr *Hjortsberg*	»	»	hr *Schylander.*
Mamsell *Holmberg*	»	»	hr *De Broen.*
Mamsell *Frank*	»	»	hr *Grönström.*
Mamsell *Wibergsson*	»	»	hr *Fredriksson.*
Ordningsmannen.	»	»	hr *M. Hjortsberg.*
Ståhl	»	»	*Ståhl.*
En gammal soldat	»	»	hr *C. M. Bellman.*
Soldatens dotter	»	»	mamsell *Löf.*

(Skådeplatsen är på Haga. Teatern föreställer en schouckh, der sessionsbordet till öfverläggning är framställdt. I ett hörn står ett mindre bord med platåer. Många ljus upplysa konfektyrer, glas och buteljer.)

Första scenen.

MAMSELL LÖF. HJORTSBERG.

MAMSELL LÖF.

Att någon kunnat gilla
Ett sådant reglement', der man just — ta mej fan —
I fyrti raders tvång skall utantill om dan
Sin hjerna så förvilla
Och vid sin toilett så mycken tid förspilla
Att i sin skalle få inpräglad hvarje rad,
Och ändå vara glad
Att inte spela illa...
Se, Hjortsberg, är det du... Nå nå, var bara stilla!

HJORTSBERG.

Hur mår väl din amur för mig, mitt hjerta lilla,
Olympens hyacint och Pafos' myrtenblad?
I dina ögons eld ser jag Cyteren brinna...

MAMSELL LÖF.

Förtviflade beslut! Jag kan ej annat finna
Än vederbörande visst någon fint uppspinna.
Fan ger jag sådant gräl!

HJORTSBERG.

En kyss med eau d'lavende, min nådiga gudinna!

MAMSELL LÖF.

Jag säger än en gång: hur kan aktrisen hinna
Med fyrti raders längd, och ändå spela väl?
Hvar rad har åtta ord, och det bör man besinna.

HJORTSBERG.

Att njuta snillets lön och värd att afund vinna
Tillhör en stilla själ.

MAMSELL LÖF.

Men hvem, hvem fan är född att läsa sig ihjäl
Och en kapelldräng jemt i trappan höra tralla
Och se ordonatörn på basfiolen falla
Och dricka som en häst och skina som en sol
Och höra oboe och natt och dag fiol!
Nej, afsked skall jag ha — man bör det billigt kalla:
Och förr skall stå på språng min sista koft och kjol...

HJORTSBERG.

Sitt ner — se här en stol!
Min nådiga, sitt ner... Vi samlas rättnu alla.

MAMSELL LÖF.

Jag känner mitt kontrakt...

HJORTSBERG.

Och jag dem, som befalla.
Men, i förtro'nde hör: vårt reglemente lär,
Min nåd, detsamma oss som uti andra riken —
Vet hon väl hvad det är?
Jo, med en ädel vink att gillas af publiken

Hon snillets domar bär.
Men à propos, ma chère,
En liten à la glace, en lingon-saladier,
Och en obruten kork af skönaste madera?

MAMSELL LÖF.

Jag känner mitt kontrakt. Jag spelar inte mera...
Gå bara... ta mej fan... om jag blir mer er vän!

HJORTSBERG.

(fattar med häftighet desertknifven och nedfaller på knä.)

Je veux de ce couteau ensanglanter mon sein!

Andra scenen.

De förre. ORDNINGSMANNEN.

ORDNINGSMANNEN.

Hå hå, en tragedi! Hvad den var gruflig den —
Mig tycks Brynhilda se och hennes Sigurd Sven.
Men hvad är klockan nu?

(Ser på uret.)

En sak, rätt svår att finna,
Att ingen syns... Men ack, hvad ser jag?

MAMSELL LÖF.

Tjenarinna!

ORDNINGSMANNEN.

Hur mår mamsell?

MAMSELL LÖF.

Så der i denna sorgepress.

ORDNINGSMANNEN.

Har inte herr De Broen än kommit bullrandes?

HJORTSBERG *(tittar genom fönstret).*

Nyss rullade en chäs, men ögat kund' ej hinna
Att skönja hvem det var.

ORDNINGSMANNEN.

Om jag får lof påminna,
Är reglementet klart; och kungens tjenst besinna,
Som aldrig uppskof tål!

MAMSELL LÖF.

Rätt artigt nog, minsann!
Det är just en lektyr, som snillet muntra kan
Med paragrafers gräl, afhandlingar och lagar...

HJORTSBERG *(med en presentertallrik).*

Ett glas bourgogne, ifall det smakar och behagar?

ORDNINGSMANNEN *(tar glaset och ser på klockan.)*

Hvad tiden skrider fort!

HJORTSBERG.

Liksom den alltid gått.

ORDNINGSMANNEN.

Ja, gudskelof, vår kung vi lyckligt återfått!

HJORTSBERG.

Ja, Sverige följer än den gamla rena läran
Att ömma för sin kung...

ORDNINGSMANNEN.

Mamsell, jag har den äran...
Oss felar blott herr Björn, att upprop göras kan
Och sakerna tas för... Men si, der kommer han.

Tredje scenen.

De förre. BJÖRN.

ORDNINGSMANNEN.

Välkommen, min herr Björn! Hörs ryktet ej förmäla
Om någon kommer mer? Det gör just hufvudbry...

BJÖRN.

Om de ej vid en bål på Clas på·Hörnet gräla
Och blunda mot hvarann uti en inpromty,
De säkert varit här.

ORDNINGSMANNEN *(slår med klubban i bordet).*

Nå, lika godt! Må göra!
Herrskapet sätter sig... Hvad är det? Låt oss höra...
Hvad är det för ett larm, en röst som en basun?

Fjerde scenen.

(Samtlige aktörer och aktriser komma in och dejeunera. Under det De Broen höres utanföre, aflägga de sina muffar och peliser och sätta sig.)

DE BROEN *(utanföre).*

Det är min hustrus pjes...

HJORTSBERG *(med hög röst).*

Och det är din, De Broen.

De Broen (*utanföre*).

Tig, gräla inte, tig, ni, edra dumma själar!

Mamsell Löf.

Hvad fan, hvad säger han?

Ordningsmannen.

Bevar' oss, hvad han grälar!
Mitt herrskap, framför allt betrakta blott en sak:
Vårt rum ju invigdt är åt vitterhet och smak,
Der vid en vördad blick ridån dras upp och neder
Med en förädlingskraft att verka goda seder.
Och hvarför sådant larm i trappor, skrubb och skrank...
Men ropa upp, herr Björn!

Björn.

Ödmjukast... Mamsell Frank?
Hon efterfrågas här... Hon svarar ej tyvärre...
Hon torde komma straxt...

De Broen.

Läs reglementet, herre!
Hon pliktar bara prompt...

Björn.

Gör inte er besvär!

En annan röst.

Än mamsell Holmberg då? Hon inte heller här!

Ordningsmannen.

Hon plär ej dröja just!

De Broen.

Godt, hon skall kassan rikta!

Björn.

Ack, herre, lagom het!

De Broen.

Hvad — skall hon inte plikta?

De Broen.	Björn.
Bägge på en gång.	
Hon plikta skall, vet ni, Det är det vi få si — Jag är så god som ni!	Nej, denna gången fri! Allt lägger ni er i.

Ordningsmannen.

Go' herrar, låt nu bli!
Ty slika äfventyr visst inte älska vi.

Mamsell Löf och Hjortsberg *(på en gång).*

En sådan vår session kan direktionen klandra!

(Mamsell Löf går ut förargad.)

Ordningsmannen.

Ad protocollum tags det ena med det andra...
Emellertid ge ljud! Se'n jag nu klubban sträckt
Så vill jag lägga fram till granskning ett projekt
Till en repertoir för omtrent fjorton dagar —
Tre gånger spelas skall i veckan.

De Broen.

Hvad behagar!
Hur fan skall det gå till!

HJORTSBERG.

Åh, det går ganska väl!

DE BROEN.

Ja, mellan jul och påsk det kan ha sina skäl . . .

ORDNINGSMANNEN.

Kom, sätt sig, herr De Broen!

(Han sätter sig.)

BJÖRN.

Om jag får lof få ordet . . .

DE BROEN.

Nej, det skall inte ske: förr skall jag gå från bordet.

ORDNINGSMANNEN.

En samfäld enighet, så är oss anbefaldt!

BJÖRN.

För oljud plikt på stund!

DE BROEN.

Ej detta blodet kallt,

Ej känslolöser själ . . .

BJÖRN.

. . . som bor i denna maga?

ORDNINGSMANNEN.

Go' herrar, fruntimmer, låt oss till minnes draga
Vi hafva inte sett spektakel-listan än.
Var god och läs, herr Björn . . . Och varen tysta se'n!

Björn *(läser)*.

Pro primo, tisdagen: *Rångdalariddaren* . . .

De Broen.

. . . som red till Blåkulla med hela riddarslägten.

Björn *(fortfar)*.

Torsdagen är bestämd *Oväntade Upptäckten*,
Pro tertio, lördagen, *Behagsjukan* igen,
Pro quarto ges åt staten
Krediten, *Advokaten*
Och derpå *Sune Jarl* han följer i sin tur.

De Broen *(sjunger)*.

»Står jag brudgum, eller hur?
»Pirum!»

Hjortsberg.

(härmar honom. I detsamma höres buller).

Björn.

För oljud pliktas bör, och det bör bli en regel.

Femte scenen.

De förre. MAMSELL FRANK. MAMSELL HOLMBERG.

Mamsell Holmberg.

Jag såg ut som ett troll, när jag stod för min spegel.

Mamsell Frank.

Hvad kan jag rå derför? Lägg in till direktion!

MAMSELL HOLMBERG.

Men vet ni hvad, mamsell, den sol skall ej upprinna
Att ni skall ta mitt lif, om jag är ärlig qvinna.
Ni vill mitt snörlif ha. Hvem ger er lof dertill?

MAMSELL FRANK.

Med er att byta ord, mamsell, jag inte vill.

MAMSELL HOLMBERG.

Och ni är alltid van ha nycklarna till skrinet...

MAMSELL FRANK.

Bokhållaren och ni förliks om magasinet.

MAMSELL HOLMBERG.

Mitt snörlif — vet ni hvad — med öfvertyg och ben
Kan en grefvinna ha...

(Får konvulsioner.)

ORDNINGSMANNEN.

Vet, hon är ej allen!

HJORTSBERG.

Der somnar hon, god natt... Luktvatten hit åt henne!

DE BROEN.

Slå ådern opp på stund!

ORDNINGSMANNEN.

Hvad trassel! Man bekänne,
Att föra klubban här, dertill höfs tålamod...
Sitt, mamsell Wibergsson! Sitt vackert, var så god!

De Broen.

Men à propos, en sak — hur sku vi den afgöra?

Alla.

Hvad är det för en sak?

De Broen.

Jag skull', om man täcks höra,
Ödmjukast bara be få tala ut till punkt —
Men ack, hvad detta gräl mig alltid faller tungt!
Som, till exempel nu, flitpengarne, go' vänner...

Sjette scenen.

De förre. STÅHL.

Ståhl.

De långa pjeserna, tyvärr, jag arme känner:
Om två skall på en dag uppföras nu som förr,
Så, sannerlig för Gud, får Jonsson bli sufflör!
(Han går till det framställda likörbordet).
Hvad kosteliga glas! Och porter uti krusen,
Den skönsta helsodryck uti vår kalla nord!

Ordningsmannen.

Vill herrskapet till slut afhöra några ord...
Hvem är som tar af ljusen?
(Någon af sällskapet tar af ljusen.)
Ett divertissement, inlemnadt på vårt bord,
Af löjtnanten Holthusen,
Uti heroisk vers, med blixt och blod och skott,
Batalj vid Ingo kalladt...

BJÖRN.

I så förfärlig eld, der bomb på bomber knallat,
Hur mången svår blessyr har löjtnanten då fått?

DE BROEN.

Var inte malitiös! Ni skall mig ej förgäta —
Hör ni, som är så qvick, min kära vän, just ni,
Som med så bleka drag uti er poesi
Vill utaf idel rim en krans Apollo fläta,
Hvi har ni ej i dag er penna skurit än?

ORDNINGSMANNEN.

Jag ber er, herr De Broen, jag ber er som en vän,
Hvarför hans vackra vers ofreda och förklena!
Hans stil ju ädel är, hans tankar äro rena,
Men alltid grälar ni... Och huru står det till,
Hvarför hans vers ej god?

DE BROEN.

Jo, för det jag så vill.

BJÖRN.

Fler' divertissements i akter sammandraga
Det blir ej mer min lott... Mins hvad i pjesen står,
Som speltes af de små och, om jag mins, i år!
Jag vill just denna strof till ett exempel taga:
Att kungen knappt får lof att resa ut till Haga
Förr'n divertissements förfölja spår i spår.

DE BROEN.

Nå, vill ni inte, topp, jag nog utvägar får;
Jag känner Bellman grant...

BJÖRN.

Jag gör också detsamma . . .

DE BROEN.

Han skrifver — vet ni hvad, mig den och den anamma —
Förtjusad i sin kung, som hvarje svensk och jag,
Ett nytt poem på stund . . .

ORDNINGSMANNEN.

Med klubban än ett slag!

DE BROEN.

Vi må vår kung en sång på denna timma lemna
Vid årets sista qväll — så är mitt tycke, mitt —
Och underdånigst der med tacksamt hjerta nämna
Hur för vår fosterbygd hans ädla hjerta stridt.

ALLA.

Bravissimo, De Broen! Och ja vi alla svara.

(De taga fram bläck och pennor, sätta sig i ordning och skrifva.)

DE BROEN.

Och det skall tryckas det, och vinsten — tig nu bara —
Skall delas oförryckt, intill sin sista rest,
Till de soldaters lön, som fäktat kungen näst.

MAMSELL HOLMBERG.

Den vinsten blir ej stor . . .

MAMSELL FRANK.

Par plåtar eller fyra . . .

MAMSELL WIBERGSSON.

I Guds och kungens namn bli slika skänker dyra.

MAMSELL HOLMBERG.

Hvem skall den gåfvan få?

STÅHL.

Det skall soldaten Lind,
Han, den soldaten der, som står der nervid grind
Med sönderskjutet ben och sjunger vid sin lyra
Sin dyre konungs lof...

Sjunde scenen.

De förre. MAMSELL LÖF.

MAMSELL LÖF.

Vet herrskapet hvad hände?
Just som ni trätte mest, jag mig från laget vände
Att lyssna på ett spel, en cittra, hvad det är...
Nu, om det roar er, så har jag spelman här.

ALLA.

Låt honom komma in, och ej hans spel förvilla!

Åttonde scenen.

De förre. SOLDATEN och HANS DOTTER.

ORDNINGSMANNEN.

Stig fram, du hedersman!

ALLA.

God afton, gubbe lilla

(Soldaten spelar på cittra. De öfriga lyssna på spelet och skrifva på sina kupletter).

SOLDATENS DOTTER *(ledande sin far).*

Ännu ett steg ... se så ... tag nu min hand, min far!
Ännu ett enda steg ... det ingen fara har.
Men hvad det grämer mig att mig naturen nekar
En stridsmans ärolön i krigets bardalekar;
Dock utaf hjertat nöjd — min far, tag mig i hand —
Att du har väpnat dig för kung och fosterland
På dina fäders vis med trohet och med ära ...
Ack, om jag kunde dig på mina händer bära!

(Soldaten sjunger en impromptu, ackompanjerad af sin cittra.)

HJORTSBERG.

Min lilla vers är gjord, som herrskapet befallt.

ORDNINGSMANNEN.

Nå, så var god och sjung ... Men, tysta öfverallt!
(Under alla de följande sångerna ackompanjerar soldaten med cittran.)

HJORTSBERG *(sjunger.)*

Nervid Haga, vid grind,
Står en soldat, båd krympling och blind,
Som trumman hört i fält, - - - Tamb.*)
Som har stått; när det smällt,
Och kysst hvart fjät till konungens tält.
Alltid rask, när det gällt, - - - Tamb.*)
Han som jag är honett
Och inte någon krigsmarionett. —
Klang, gustavernas ätt! - - - Tamb.*)

---

*) Här trumma alla på bordet. **Anm. af Bellman.**

Mamsell Löf *(sjunger)*.

Så tindrar fram ett nyårsbloss
Ur molnens kulna dimma.
Om himlen bönhör hvar af oss,
Skall det lycksaligt glimma.
Njut, dyre kung, njut Nestors år,
Bind lagern vid din krycka!
Emellertid i hjeltars spår
Vi önske dig nu lycka.

De Broen *(sjunger.)*

Det nya året börjar sig
Med mån' i morgon bitti.
Då skrifva vi — hör, tig ni, tig —
År sjuttonhundra, nitti.
Håll truten på er, låt mig få
Ett rim ur hjernan bråka!
Kring Haga stränder sku vi gå
Ell' ock med bjellror åka.

Men Gud bevare vår monark
I detta årets skiften,
Så att hans arm, i striden stark,
Vår ovän slår till griften!
Må se'n på denna park igen,
Der blomsterfält sig kröka,
För fosterlandets förste vän
Minervas altar röka!

Mamsell Wibergsson *(sjunger)*.

Ännu varar julen än,
Ännu smäller ryttarns klack mot klacken,
Och rusthållarns unga sven
Lossar sin pistol på backen.
Marjo hon niger och bugar sig se'n —
Pelle och Olle de buga igen. :||:

Den, som för sitt fosterland
Delat med monarken hjeltars fara,
Kan, trots bindlar, sår och band,
Alltid lika lustig vara.
Han kan befalla den skönaste hand —
Kanske befalla än mera ibland. :||:

Kommer kungen, lofvar Per,
Per, som bor uti vår sockenstuga,
Att han skall i fullt gevär
Med sin nyårsönskan sig buga.
Kungen ju hedrar och alltid har kär
Den, som upptäcker sin själ som hon är. :||:

MAMSELL HOLMBERG *(sjunger)*.

Jag uppstämt min lyra vid min sång
Att med poeterna draga
I hvar och en backe, kort eller lång,
Som slingrar sig ned till Haga,
Att med en röst, förgudad och stark,
Lofsjunga GUSTAF, seklers monark,
Som med sin hand
Ur krigets brand
Omfattar sitt folk och sitt land.

MAMSELL FRANK *(sjunger)*.

Dyre kung, du är vår,
Och hvar svensk dig nya lagrar spår!
Gamla året rymmer,
Och ett förestår.
Må ock ditt bekymmer
Mera lättas i år!
Nog din kungliga själ
Vakat för vår ära, vår frihet, vårt väl.
Molnet än vår himmel skymmer,
Men din vishet stillar stormen: solen uppgår.

Björn *(sjunger).*

Sig molnena nu sammandraga,
Tungt, tungt, tungt bortskymma Haga.
Re'n stjernorna glimma så svaga,
Och skogen mörknar och flyr,
I luften stormar och yr.
O, kung, din hvila så dyr,
Gack gladt din hvila att taga:
Lugnt, lugnt, lugnt hvila på Haga!
Se'n, när sig skyarne daga,
Ditt folk med mildhet du styr.

Kor.

Sig molnena nu sammandraga,
(etc.)

Ordningsmannen *(slår med klubban i bordet).*

Som ej för denna gång nu mer är att andraga,
Så få vi från hvarann ett vänligt afsked taga.
Emellertid vår suck till kungars konung går
För Gustafs dyra väl i det ingångna år.

Mamsell Frank. Mamsell Holmberg.
Hjortsberg.

Tersett.

Kom, dyre landets far,
Kom, att vårt offer taga!
I parken utaf Haga
Vi buga oss en hvar.
När rikets värf betunga
Vid kronans glans och prål,
Blir snillets ändamål
Att gladt din ära sjunga.

4.

MANTALSSKRIFNINGEN.

Divertissement

i en akt,

uppfördt på konungens födelsedag den 1 November 1794.

PERSONERNA:

Gästgifvarn.
Madam *Märta*, gästgifvarns hustru.
En kronobefallningsman.
En mantalskommissarie.
En marktschreier.
En hållkarl, *Erik Larsson*.
En officer.
En kaplan.
En klockare.
En länsman.
En nämndeman.
En bonddräng, *Lasse*, som bär längderna.
En frälsebonde.
En kronobonde, *Håkan*, som bär faddertecknet.
En handelsman.
Bondflickor.

(Teatern föreställer en gästgifvarestuga med ett lågt bord och väggfasta bänkar. Gästgifverskan, madam Märta, sitter och väfver i sin väfstol. Gästgifvaren sysselsätter sig med några kärls kimning och bandande. I taket hänga allehanda festoner af gullpapper, äggkransar och på gardinen madam Märtas mössa, m. m. En hylla med tallrikar och kökssaker synes i fonden och ett gök-ur, under hvilket hållkarlen ligger och sofver. Vid uret hänger gästgifvarns hatt och peruk, och på väggen en liten spegel.)

Första scenen.

MADAM MÄRTA. GÄSTGIFVARN. HÅLLKARLEN.

MADAM MÄRTA *(väfver)*.

Fåfängt att en ända spinna —
Aldrig når den väfven slut!

GÄSTGIFVARN *(i sin filtmössa, bandar)*.

Gräla inte, kära qvinna,
I hvar endaste minut!

BÅDA.

Folk och åkdon oss utmatta —
Men likmycke och stor sak,
Låt oss sjunga {mor / far} och skratta
Under våra låga tak!

MADAM MÄRTA *(väfver).*

Ja, jag längtar verkligt hädan,
Kära gubbe, utan skämt!

GÄSTGIFVARN *(bandar).*

Se'n i jåns jag steg ur slädan,
Har du grälat, Märta, jemt.

BÅDA.

Folk och åkdon oss utmatta —
Men likmycke och stor sak,
Låt oss sjunga {mor / far} och skratta,
Under våra låga tak!

GÄSTGIFVARN.

Jag må skratta!

MADAM MÄRTA.

Ja — arma Märta, du må visst vrida dina händer vid ett sådant förtvifladt stoj och väsen natt och dag, år ut och år in, på denna fördömda gästgifvargården ... Julafton i fjol ramlade vedtrafven ner i kolboden, dufvorna flögo i halsen på räfven, skatorna skrattade på gärdsgårdsstörarna, kalkonerna skållade sig i bryggkaret, hönsen kacklade på hövinden, ufven tjöt i vagnslidret, vargarna lunkade af med porthunden hos klockarns, kakelugnen rasade kull i hållstugan, degen surnade i tråget, och jag, arma själ, trampade lårbenet af grisen i mangelbodörrn, så jag må bekänna, min enda gris ... *(Gråter).*

GÄSTGIFVARN.

Hvad är det allt ni säger, mor Märta? Hvarföre gråter ni?

MADAM MÄRTA.

Jo, jag säger bara det, att alltsedan jag flyttade hit, kyndelsmässan ett år sedan, så ve den, som haft ro hvarken natt eller dag! Så hände det åtminstone i fjol, när kommissarien Lunkentus och mantalsskrifningen var här nere i byggningen — som ni mins, far, hur jag då fäktade, att allting skulle bli gjordt. Här är ju inte annat, och aldrig ser man andra än hela svärmar af hållkarlar, skjutsbönder, skoldjeknar, fågelfängare, ostronfarare, smörhelsingar, rekryter, taskspelare, lindansare, musikanter och en evig tross af resande, så att jag inte är menniska att få spänna en väf ner ur väfstolen eller strö ett granrisdoft på det fatala kammargolfvet... Och brygden nere i brygghuset står der och jäser öfver alla bräddar — och du sitter der du sitter: lite hör du, och ingenting kommer ur händerna på dig, och Erik Larsson ligger der och sofver — ja, det är för dant.

GÄSTGIFVARN.

Det här sista ölet var kostligt, mor Märta!

MADAM MÄRTA.

Ja, godt dricka ska vi ha till mantalsskrifningen: man vet inte ordet af förrän kommissarien Lunkentus står i dörrn med näsduken kring peruken — en sådan sate har alltid urväder med sig... Det här utförskummade inslaget, som aldrig håller... jag kan bli så sprittande befängd, så jag...

GÄSTGIFVARN.

Kommer mantalsskrifningen hit i afton menar ni, mor Märta? Och det i en sådan snöblåst och djupa vägar!

MADAM MÄRTA.

Det har du nu visst hört tusen gånger att mantalsskrifningen lystes på i söndags i Soltuna... Hin ger jag hela väfven — jag kan inte bättre säga! *(Stiger ur väfstoln.)*

GÄSTGIFVARN.

Så godt var det, mor, att ni slutade med det förbaskade dunkandet i väfstolen och att vi få skuradt och städadt och lite granris på golfvet, mor — och så ska vi hjelpas åt att lyfta fram den der stora länstolen, som kommissarien Lunkentus alltid plär sitta i.

(Göken gal i uret hvad klockan lider.)

MADAM MÄRTA.

Opp, Erik Larsson, och hjelp mig med länstolen här och tingsbordet och de andra stolarna!

GÄSTGIFVARN *(uppreser sig från sätet).*

Kära mor Märta, låt honom sofva, så skall jag hjelpa till så mycket jag förmår!

MADAM MÄRTA.

Erik Larsson... Erik Larsson, ut och hacka granris — kommissarien kommer!

Erik Larsson *(med gäspande stämma).*

Aria.

Jag är så sömnig, matt och trött
Att knappt jag orkar tala,
Af regnets skurar genomblött
På berg och backar hala.
I går kring hela byn jag lopp
Att till i dag få hästar opp,
Och derför är min hela kropp
Så dufven som en svala.

Gästgifvarn.

Hör hur han sjunger i sömnen, mor — låt honom sofva! Han har ju sprungit i halkan hela gårdagen och natten kring byarne efter hästar och vadat i snödrifvorna och inte fått några drickspengar.

Madam Märta.

Tocka förordningar ha vi... Men rättnu skall det bli snyggt härinne... Hvad, gick han ut Erik Larsson?

Gästgifvarn.

Erik Larsson gick efter granriset, mor!

Madam Märta.

När jag talar, så tiger du!

Gästgifvarn.

Ja ja, dig har jag visst för syndens skull, mor lilla!

Madam Märta.

Så måtte du då blifvit qvar vid poliskammarn och vi haft näringsstället qvar i Göran Helsinges gränd — men dina många angifningar komma efter!

Gästgifvarn.

Det vålde det här utförskummade venstra örat — det var början till alltihopa — och så slog det sig i det andra... och så gjorde jag tokigt, som gifte mig.

Madam Märta.

Det var bra — just som jag inte kunnat få en likare än du till man. Der gick till oss sekreterarè och stora herrar med stjernor på bröstet och kamrerare och en fiskal, och det va många dä! Fiskaln var så kär i mig, vet du, så han lånte mig på de der silfvertumlarne, som jag aldrig fick igen... Hvad hette han nu då — på us var det.

Gästgifvarn.

Lunkentus!

Madam Märta.

Åh inte! Han bor bortras vid obsalvatorium eller hvad det heter.

Gästgifvarn.

Jaså, den der spetsbofven — jag vet — han bor någonstans vid Norrtull, hvar det är...

Madam Märta.

I en vindskammare.

GÄSTGIFVARN.

Ja ja, i en vindskammare, två trappor upp och dörrn midt emot trappan — och en liten trädgård inne på gården, om jag mins rätt.

MADAM MÄRTA.

Och hvitt hus.

GÄSTGIFVARN.

Och gula luckor.

MADAM MÄRTA.

Ja, ve den, som inte tror att det är gula luckor! *(Skriker honom i örat tvänne gånger.)*

GÄSTGIFVARN.

Och det är en stor skurk, mor, det säga alla menniskor, en judas, en procentare — förlåt mig mina synder! Jag skall säga mor en sak, ett streck af den gunstige herrn, som han gjorde nu i våras... Men hvem är det som kommer?

Andra scenen.

ERIK LARSSON. *De förre.*

ERIK LARSSON *(med granrisknippan.)*

Det är så obarmhertigt halt af det här tövädret, vet mor Märta, isynnerhet nere vid brygghuset.

MADAM MÄRTA.

Halt, sa' du — ja, man kan visst bryta armar och ben af sig... Se till att du får ta dig en tår

ur flaskan på tallrikshyllan, och laga dig till att hacka granriset. Jag känner på mig att gubben Lunkentus är i farvattnet... Ack, den stollen, man min, som inte kunde blifva qvar i poliskammarn och mått som perla i gull! Derför har det också händt nu, som jag tegat med så länge...

(Erik Larsson hackar emellertid granriset.)

GÄSTGIFVARN.

Ja, de dröja länge, mor Märta!

MADAM MÄRTA.

Ja, det är visst och sant att bara för dina mutors skull och ditt krångel och ditt eviga krångel med angifningar i bagateller om sopor och lyktor — om det var sant eller inte — så har det händt dig som det händt... ja, det är för dant!

GÄSTGIFVARN.

Åh, jag hörde illa förrän jag kom till poliskammarn, mor!

MADAM MÄRTA.

Nå, så såg du så mycket argare! Emellertid begriper du nu sjelf hvad som händt här i gården med dotter din.

GÄSTGIFVARN.

Som händt här i gården med dotter min?

MADAM MÄRTA.

Ja, nu går dotter din här och lunsar mellan dörrarna på upphällningen, så att, innan vi veta ordet af, så ha vi barsöl, hvad det lider.

(Göken gal.)

GÄSTGIFVARN.

I vagnslidret — eller hur sa' du, mor?

MADAM MÄRTA.

Du hade kunnat lyda mina råd och gifvit dig till länsman — nu ser du sjelf hur den ena olyckan följer den andra.

GÄSTGIFVARN.

Här må väl näcken längre stå
Och kärlets kimmar foga!

MADAM MÄRTA.

För dina mutors skull — hå hå —
Dig hämden följer noga.

GÄSTGIFVARN.

Hvem rår på qvinnans öfverdåd?
Man borde kär'ngar mala!

MADAM MÄRTA.

Du borde åtlydt mina råd
Och med landsherren tala!

Erik Larsson, skaffa ljus i lyktorna öfver porten och skynda dig som en blixt igen — rättnu är rummet fullt med folk... Hvad det yrar och blåser... Erik Larsson, titta med detsamma efter elden neri brygghuset och tag hit granrissållet!

(Erik Larsson går.)

Aria.

(under det hon strör granriset.)

Då nästa gång jag granris strör
Och detta rummet städar,
Helt visst på granna slädar
Jag dotter min i brudstol för.

GÄSTGIFVARN

(uttittande och stampande snön af fötterna).

Uff, tåcke väder ... Stig in ... Hvem är det?

Tredje scenen.

ERIK LARSSON. EN RESANDE OFFICER. *De öfriga.*

OFFICEREN *(utanföre).*

Kurir!

MADAM MÄRTA.

Stig in!

GÄSTGIFVARN.

Erik Larsson — du har ju lykta — se' efter hvem som kommer!

MADAM MÄRTA.

Hvem är det?

ERIK LARSSON.

De ha slagit jäst i vörten, mor Märta!

OFFICEREN *(utanföre).*

Hästar!

MADAM MÄRTA.

Stig in!

OFFICEREN *(utanföre.)*

Är gästgifvarn hemma?

MADAM MÄRTA.

Erik Larsson, bjud den resande herrn stiga in — stackars officerare, de slita nog ondt ändå — bjud löjtnanten stiga in! Här är så vackert och städadt allhelgonadags-afton, och jag har sjelf strött granriset på golfvet.

OFFICEREN

(i dörren på glänt med hufvudet framstickande.)

God afton! Är hållet inne?

MADAM MÄRTA.

Var god och sitt fram, herr löjtnant... Ut, Erik Larsson, och laga till kurirhästar!

ERIK LARSSON.

På minuten! *(Går.)*

Fjerde scenen.

OFFICEREN *och de förre.*

OFFICEREN.

Promt... i regentens ärender... le diable m'emporte!

GÄSTGIFVARN.

Åh, det är fuller mera slaskigt ute än det är torrt, välborne herre!

OFFICEREN.

Här är inte fråga om annat än att det bara går fort!

GÄSTGIFVARN.

I fullt flygande, Erik Larsson! Tag den sadlade hästen i stallet och rid till Asmund efter den bläsa, som bäst . . .

MADAM MÄRTA.

I galopp, Erik Larsson!

Femte scenen.

OFFICEREN. *De förre.*

OFFICEREN.

Men hvarföre i ett sådant vargaväder — maken har jag aldrig varit ute för: se bara huru hatt och stöflar se ut — hvarföre, säger jag än en gång, hvarföre, fader gästgifvare, i afton så bulla opp och städa?

GÄSTGIFVARN.

Ska välborne herrn ha släda?

MADAM MÄRTA.

Min gubbe hör inte just så väl, nådig herre! Vi vänta mantalsskrifningen hit i afton och ha lite brådtom — emellertid skall jag bestyra om alltsammans.

OFFICEREN *(ser på uret)*.

Åh, klockan 12 är jag öfver Ålands haf.

GÄSTGIFVARN.

Ja, visst får man lof att köra i traf, välborne herre, i det här föret alltid. Emellertid skall jag gå ut efter dagboken och bläckhornet.

MADAM MÄRTA.

Vänta, gubbe — jag följer med. *(Uppspänner en paraply och betäcker sig och gubben vid utgåendet.)*

(Göken gal.)

Sjette scenen.

OFFICEREN *(ensam.)*

Hvad det är ledsamt att vänta på de här gästgifvaregårdarna! Emellertid är folket villiga, och när de höra regentens bud och befallningar, går allting af sig sjelf... Svenska folk — tårarna stå mig i ögonen — hvilken kärlek för sin öfverhet, hvad hjelpsamma händer räckas, när det gäller rikets sjelfständighet och kronans ära... Men, har jag inte visan hos mig, som de sjöngo i staden, på spisqvarteret i middags... Jag måste ha henne i bröstfickan... nog skref jag af henne.. Men hur var tonen... jo:

Tolken Gustaf Adolfs ära,
Så du riddersman som prest.
Borgare och bonde näst,
Låten edra bröst frambära
Tacksamhetens andedrägt!
Prisen ömt regentens möda...
Inga stormar oss föröda:
Carl har krigets fackla släckt.

Men hvad är klockan?

Sjunde scenen.

OFFICEREN. GÄSTGIFVARN. MADAM MÄRTA. ERIK LARSSON.

GÄSTGIFVARN.

Se der är bläckhornet, välborne herre!

OFFICEREN.

Godt!

GÄSTGIFVARN.

Och der är dagboken.

ERIK LARSSON.

Och allting i ordning, nådig herre!

OFFICEREN.

Bravo!

GÄSTGIFVARN.

Skall nådig herrn till kungen!

OFFICEREN (*skrifvande i dagboken.*)

Icke väntat.

GÄSTGIFVARN (*mottager dagboken och ser i den.*)

Med förlof, hvart skall nådig herrn resa?

OFFICEREN.

Till Europa.

GÄSTGIFVARN.

Ja, nog syns att mor kan sopa och granrisa — gumman vill så väl ... Fick du Bläsa, Erik Larsson? Den är god ... men akta er, välborne herre!

MADAM MÄRTA.

Ja, bara nådig herrn hinner utom grinden, så går hon som ett lam ... Erik Larsson, lys nådig herrn ut med lyktan!

Gästgifvarn och Madam Märta.

Lyckklig resa!

Officeren.

Farväl... och roa er, mina vänner, på denna högtidsdagen. Farväl!

(*Han och Erik Larsson gå.*)

Åttonde scenen.

GÄSTGIFVARN. MADAM MÅRTA.

Gästgifvarn.

Men se derute på förstuguqvisten, nervid brygghuset, sådan klasa af barn och bönder och musikanter! (*De höras intonera på långt håll.*) Hur ha de kunnat våga sig ut i afton, mörkt som i en säck, och aldrig en enda bjellra hörs på isen! Ingen mantalsskrifning blir det af i qväll.

Nionde scenen.

ERIK LARSSON. *De förre.*

Erik Larsson (*inspringande.*)

Aj, aj, mor Märta!

Madam Märta.

Hva är det? Hva är det?

Gästgifvarn.

Hva är det, mor Märta?

Madam Märta.

Har hästen skenat?

GÄSTGIFVARN.

Såg ni om nådig herrn ridit ikull?

ERIK LARSSON (*med häpnad*).

Hela gården full med musikanter, mor Märta, som ska ha skjuts till herrgården — och en utböling med ett skåp på ryggen, som ingen förstår hvad han säger ... Se der ... sicken amfojö, mor Märta!

Tionde scenen.

EN MARKTSCHREIER. *De förre. Musikanterna blanda sig i högen.*

MARKTSCHREIERN (*charmerad*).

Excusiren mich, mein namen är zo Benjamin Schwalbe von Nyrenperg.

ERIK LARSSON (*till de andra*).

Hva satan, inte hör den der till taxeringen?

GÄSTGIFVARN.

Om inte skåpet.

MARKTSCHREIERN.

Ich wolte mit plaisir then schenen kunstich laterna magika zo presentiren — the kunne schtige in zo alle menscher zusamen, um die galanterieschtich zu bekiken. Allein es ist ein sehr schlimmes wetter heraussen. (*Nedsätter sitt skåp för att med armarnes sammanslående fördrifva kölden.*) ... Sehen sie vor thet schneger (*Visar sin hatt och skåpet.*) ... Hokus pokus filias-kakalorum, hi ha, hej da, schene rariteten

undt schpielverk *(Rangerar skåpet)* ... Da werden sie sehen 1:o der stadt Rostock, dass grosse kollegium filosofikum mit seinen pertinentien, zum 2:o der juristen kollegium auf alten markt.

ALLA.

Ah, ah, ah, ah!

MARKTSCHREIERN.

Pro 3:o, then schturen synteflut undt then berg Arrarat.

GÄSTGIFVARN.

Ja, ja, landsman, sätt ni på er er hatt!

MARKTSCHREIERN.

Si, hvor then regner then hela mercke natten!

GÄSTGIFVARN.

Ja ja, landsman, sätt ni på er hatten!

MARKTSCHREIERN.

Regardiren sie weiter then kleine pappa Noach in seinige putsarongen, hvi er schtet på then däck undt fånger fluger *(härmar Noach)* undt ervartet then siste dufve mit sin olifelef!

GÄSTGIFVARN.

Ja, visst är han dufven af det här ruskvädret, kantänka — också skall han väl ha till bästa i dag framför allt *(går till kökshyllan)* ... Se der, landsman!

MADAM MÄRTA *(räcker honom glaset)*.

Se der, landsman!

MARKTSCHREIERN.

Pien opligirt, dero gnaden! Nun wollen wie wass spekuliren — dass war ein schenes krambambuli. Jack sjunger nu ... zo sjunge the mit und ackompagnirer ... Hi ha, hej da!

Da werden sie sehen schene sacken —
Der Noach er schtet mit rothe klacken,
Er schtet und hält sin glas so i...
Ah, charmantes krambambuli!

Kor.

Ah, charmantes krambambuli! :||:
Er ticht de safter smake zo ljufve ...
Gleich in momento komt nun then dufve —
Then dufves skål ... Klang, mon amie!

Kor.

Ah, charmantes krambambuli! :||:

(*Anmärkes att somliga utsjunga krambambuli orätt och olika.*)

Alla.

Nej, låt oss se Noach — det var så vackert!

MARKTSCHREIERN.

Bey leib undt ehr, freylich altzo gern, allein ich muss alles gleich in momento transportiren, undt ess kost geldt. (*Ändrar representation.*)

MADAM MÄRTA.

Erik Larsson, lyss efter om någon hörs till! Och hör efter hos dem, som ska skjutsa, om hållet är inne — och be flickorna komma upp ner i brygghuset!

(*Erik Larsson går.*)

Elfte scenen.

De förre.

GÄSTGIFVARN.

Ack, mor Märta, kom hit!

ALLA (*till marktschreiern*).

Få vi se mera, nådig herre!

MARKTSCHREIERN.

Hej, vivat! Regardieren sie, meine freunden, der alte Jerusalems schumacker — da geth er undt meditirt mitt seinen kleinen Moppe (*ropar i skåpet*)... Moppe, Moppe, Moppe! Dieser kuriosen Moppe, weissen sie wohl, er schon dietusend jahr gammel medio April efter nie schtil.

ALLA.

Åh, släpp ut'n ur skåpet, nådig herre!

MARKTSCHREIERN.

Nein, nun schpringt er emellen Jerusalem undt Jeriko... se, hwo der djefvel wie er schpringt — du kleine kanaille... (*ser på klockan*) bravo: nun är klock 5 undt tre qvarten på 6 är han in Jeriko.

ALLA.

Är det möjligt, nådig herre?

MARKTSCHREIERN.

Åh, han schpringer som fan!

GÄSTGIFVARN.

Åh, ge rum, låt qvinfolken få stiga fram — kom närmare, flickor! Hvarifrån är han, landsman?

MARKTSCHREIERN.

Wer, ich?

MADAM MÄRTA.

Nej, gubben min menar Moppe i skåpet.

MARKTSCHREIERN.

Wenn er war so liten — *(markerar med handen)* — so var er ein grosse favorit bey kayser Herodes Chetrarcka.

GÄSTGIFVARN *(för sig sjelf)*.

Tvi dej, tysker, så du talar!

MADAM MÄRTA.

Ve den som vill ha tocka ord i min mun!

MARKTSCHREIERN.

Her komt der grosse dromedarius, der hatt sine begge egen på fitterne undt öhrenen mit permission in then finis. Undt sein chabraque, sehen sie, von lautern rubinen, karniolen undt diamanten!

Tolfte scenen.

De förra. ERIK LARSSON.

ERIK LARSSON *(inspringande)*.

Mor Märta, bjellrorna höras på isen!

GÄSTGIFVARN *(lyss vid fönstret).*

Bjellrorna höras på isen!

MADAM MÄRTA.

Stå inte der och titta, Erik Larsson, gör det du ska göra och tag emot slädarna — unnan för den och den! Kommissarien kommer: bjellrorna höras på isen.

(Erik Larsson går och flickorna skingra sig.)

Trettonde scenen.

De förre.

MARKTSCHREIERN.

Hi ha, hej da, da werden sie sehen schene rariteten!

MADAM MÄRTA.

Nu ha vi mantalsskrifningen här. Sätt på dig peruken, gubbe! Ut för den och den, hals öfver hufvud, musikanter och bagage! Kommissarien Lunkentus hostar i farstun *(höres hosta, göken gal)* ... Ut, ut, ut!

MARKTSCHREIERN.

Gott behüte uns, jach har so inge penger gekriegt for then representation af then kollegium filosopikum in Rostock mit seinen pertinentien undt der kleine Moppe und der grosse dromedarius, undt ...

MADAM MÄRTA *(tar sin guldbroderade mössa af gardinen).*

Nå, i alla tider, hvar gjorde jag af spegeln — ja, det är för dant ... Unnan från spegeln, gubbe!

GÄSTGIFVARN (*med peruk*).

Ge rum, ge rum — kommissarien och mantalsskrifningen kommer!

MARKTSCHREIERN (*som uppreser sig med skåpet*).

Nun kommt der grosse dromedarius!

MADAM MÄRTA.

Ut, birfilare, ut din pratmakare!
(Marktschreiern springer ikull kommissarien i dörren.)

Fjortonde scenen.

De förre. MANTALSKOMMISSARIEN *med sin svit.*

KOMMISSARIEN.

(klädd efter forntidens bruk, med näsduken kring karpusen och peruken, muddar på händerna, blå och hvita stöfvelmanchetter, m. m. Alla skakande snön af sina vintermössor).

Så så, hvad var det för krumsprång?

MADAM MÄRTA.

Jag må aldrig tro att gunsti herr kommissarien tötte sig.

KOMMISSARIEN.

Ett faseligt tillbud! Till all min lycka fick jag tag i väfstoln, madam Märta! Uff, tåcke väder tror jag aldrig hvarken kaplan eller jag varit ute i... Hvad var det för en luftspringaro?

MADAM MÄRTA.

Åh, han har rest, vet herr kommissarien, öfver hela verlden och varit i Jeriko och Jerusalem och i Tyskland. -

KOMMISSARIEN.

Så så — si god afton, fader gästgifvare!

GÄSTGIFVARN.

Fägnar mig öfver välmågan och beklagar detta hära ruskvädret... Må jag skaka snön af gunstig kommissariens karpus.

KOMMISSARIEN (*linkande*).

Åh, här är mycken allmoge församlad, ser jag... God qväll, madam Märta!

MADAM MÄRTA.

På den der kullerbyttan behöfs en liten afsättare, gunstig herr kommissarie!

KOMMISSARIEN.

Så så — hör på, Lasse, hvar har du kappsäcken?

GÄSTGIFVARN.

Stig fram, Lasse — du står här i trängseln. Få mig hit välvise herr kommissariens kappsäck, så skall jag förvara honom här inne hos mor på väfstolen.

MADAM MÄRTA.

Hvad har du der, Lasse, i kappsäcken?

LASSE.

Plakater och förordningar!

KOMMISSARIEN (*vid tumlaren mumsar och talar vid madam Märta*).

Det är — skall jag säga — mantalslängderna med böckerna och annotationerna... Allsköns lycka och välsignelse, min herr gevaldiger och gästgifvare... sammaledes madam Märta... och förnäma anhöriga och samtliga... Jag befarar att jag stött mig mot väfstolen... Med detsamma skall jag berätta något nytt, som jag hörde för visso berättas i går hos hans nåd högvälborne herr landshöfdingens kammartjenares systerson, välädle herr inspektoren på Bistinge, i anseende till detta hära kosteliga fluidum — att nemligen en brännspegel vore i konungariket England beställd för kronans räkning att afverka bränvin till skogarnes besparing, med mera; och så till vida...

GÄSTGIFVARN.

Då bör han föras hit vintertiden.

KOMMISSARIEN (*till madam Märta*).

För allmänna brandassuransens skull, ser ni, madam Märta... Men hvart tog kaplan vägen?

LASSE.

Åh, han är väl någonstans!

KOMMISSARIEN.

Än klockarn då?

LASSE.

Han slungade förbi det der nya näringsstället på landsvägen — kanske han gått in och tagit sig en dans: det brann ljus i alla fönstren.

KOMMISSARIEN.

Så så . . .

MADAM MÄRTA.

Inte annat jag kunde se i fönstret utåt isen, så satt han bakpå länsmannens rödmålade kappsläda — eljest var han här i går aftons och tog sig en styrkedryck här vid disken.

KOMMISSARIEN.

Så så — nu kommer kronobefallningsman, det hörs på hans klart bjellrande trafvare, eller huru, madam Märta?

MADAM MÄRTA.

Så kan hända . . . Nå så, sannerligen är icke herr assessorn och kronobefallningsman här — och icke har jag fått tid att kasta på mig en kjortel en gång . . . och nämndeman . . . och klockarn . . . och länsman äro i farstuqvisten . . . Nej, nu får jag lof att kläda på mig lite grand, innan mantalsskrifningen börjas.

(*Hon går, göken gal.*)

Femtonde scenen.

KRONOBEFALLNINGSMAN. *De öfrige.*

KRONOBEFALLNINGSMAN (*litet pirum*).

Ber om ursäkt att jag kommer så sent, men man har denna tiden så många förrättningar, så att

hvarken förstånd eller glasögon hjelpa att utfundera allt som man inte hinner med att fundera på.

GÄSTGIFVARN.

Stig fram, gunstig herr kronobefallningsman!

KRONOBEFALLNINGSMAN (*till kommissarien, under det han sätter sig*).

Tjenare! (*Till gästgifvaren.*) Eljest har jag rang med assessor!

KOMMISSARIEN.

Så så — välkommen, högädle herr assessor, stig fram och sitt, så få vi sätta oss allihop... Sitt, sitt ner, go' vänner!

(*Kronobefallningsman snarkar.*)

GÄSTGIFVARN (*i dörren*).

Sorla inte der i förstugan — kronobefallningsman sofver.

Sextonde scenen.

De förre. KAPLAN. KLOCKARN. LÅNSMAN. NÄMNDEMAN. EN KRONOBONDE *och flere till mantalsskrifningen kallade.*

KAPLAN (*instampande*).

Det slungade bra af på isen.

GÄSTGIFVARN.

Sakta... tyst, tyst, herr magister — kronobefallningsman sitter och lurar.

KLOCKARN.

Vi ha knappt varit öfver en timma på vägen, och jag tror mest att vi ska få stjernklart till natten.

KOMMISSARIEN.

Välkommen, min herr magister ... åh, si der ha vi fader nämndeman ... och fader länsman och samteliga — varen välkomne, mine vänner! (*sätter sig och bläddrar i papper.*) De härа ä inte mina glasögon, eller hur?

NÄMNDEMAN.

Litet gröpigt kan det väl vara på sina ställen, min herr kommissarie, men så ha vi jemn vinter på denna stora märkelsedagen den första November.

GÄSTGIFVARN.

Stigen fram, fader länsman och fader nämndeman.

KOMMISSARIEN.

Stigen fram närmare, mina vänner!

LÄNSMAN.

Men för raggen i våld, jag la' ju papperen under släddynan, och gumman sa' ändå åt mig, när jag tände på pipan i backen: »Knyt in doklamenterna,» sa mor, »så ä de inte borta,» sa' mor — och nu står jag här med knytet upplöst och tomt.

NÄMNDEMAN.

Det vore bäst, fader länsman, att leta efter dem borta ner i backen vid brygghusét, der det bar omkull i halkan, som ni vet.

LÄNSMAN.

Om jag tordes be madam Märta om en lykta, ty ve bort mej, ä icke papperen förkomna.

GÄSTGIFVARN.

Mor kommer straxt, fader länsman! Hon gick bara ner i byggningen och skulle klä sig grann, kan tänka, till mantalsskrifningen — de ha en liten rolighet för sig grannflickorna, och så har mor också något att fundera på.

LÄNSMAN.

Ja, ja — hör på, fader nämndeman, kom sku vi följas åt ned till madam Märta, så få vi alltid låna en lykta.

(*De gå.*)

Sjuttonde scenen.

KOMMISSARIEN. *De förre.*

KOMMISSARIEN

(*slår klubban i bordet, sätter glasögonen i ordning. Ledamöterna sätta sig, utom kronobefallningsman, som sutit förut och ännu sofver.*)

Älskeliga, vid denna högtärade mantalsskrifningen församlade vänner, salutem!

ALLA UTOM RÄTTEN.

Tyst, tyst, få vi höra!

KOMMISSARIEN (*läser innantill*).

»För syndens skull blef Adam och Eva drifne »ur paradiset och således med dem all lycksalighet »på jorden försvunnen. Deraf hände att menniskors »barn gingo utföre» ...

(*Sorlas.*)

ALLA.

Tyst, tyst, få vi höra!

KOMMISSARIEN.

»... gingo oppföre vill jag säga till ett gemen-
»samt ändamål, att träda i samhälle, stifta lagar,
»slöjder och näringar och att till inbördes säkerhet
»befästa sina varelser emot utvärtes våld eller för-
»fördelande» ...

GÄSTGIFVARN (*som lägger örat till*).

Jo, selarne och slädarna ä' allt inkörda, välvise herre!

ALLA.

Tyst, tyst, få vi höra!

KOMMISSARIEN.

»... emot utvärtes våld eller förfördelande. Då
»för tiden, älskeliga vänner, här församlade, hördes
»ingalunda talas om några kronorestantier ... (*Bjuder
»hvarandra snus. Kommissarien, se'n han tagit sin
»pris, kontinuerar*) ... åtminstone här i häradet, så
»mycket mindre som den tiden inga jordeböcker be-
»funnos till kongl. kammarkollegium, behörigen veri-
»ficerade, inlemnade och qvitterade.»

(*Sorlas.*)

ALLA.

»Tyst, tyst, få vi höra!

KOMMISSARIEN.

»Nu har jag således här i länet med högväl-
»borne landsherren och kommendörens och min ge-
»mensamma prospektus» ... (*Han nyser.*)

EN RÖST I HOPEN (*på afstånd*).

Prosit!

KOMMMISSARIEN.

».... och min gemensamma prospektus satt upp-»börds- och taxeringsverket»...

(*Länsman och nämndeman inkomma i detsamma.*)

Adertonde scenen.

KOMMISSARIEN. *De förre.* LÅNSMAN *och* NÄMNDEMAN.

LÄNSMAN.

Jo, riktigt, bakom vedtrafven ner vid grind...

NÄMNDEMAN.

... så lågo dokumenterna, välvise herre, så det var just en...

KOMMISSARIEN (*kontinuerar.*)

»... satt uppbörds- och taxeringsverket på den »till höga vederbörandes och det allmännas förmån »mest speciella transumt. Rotebro den 1 November »1794. (*Göken gal.*) ENOK LUNKENTUS (mantals-»kommissarie i Upsala län).» ...... Stigen fram den ena efter den andra, mina vänner!

KAPLAN.

Det är verkeligen en fägnad att se herr kommissarien vid den höga åldern ännu utrustad med sådant dråpeligt förstånd och ett sådant liksom passande tal till den allmänna glädjen här i huset på denna dag — så ex tempore, som man plägar säga, kunna uppläsa så godt som utan glasögon!

KOMMISSARIEN.

Ödmjuka tjenare!

KRONOBEFALLNINGSMAN.

Ett storståtligt tal.

KAPLAN (*till kronobefallningsman*).

Vi ha bara ruskväder ute, och derföre är herr assessorn så tung.

KRONOBEFALLNINGSMAN (*jemte några af bönderna*).

Det var så i fjol med, herr magister!

KAPLAN.

Ja, välvise herr kommissarie, vi få väl lof att börja med taxeringen med så många som kunnat komma hit i detta svåra vädret.

KOMMISSARIEN (*utbredande sina papper*).

Alldeles.

KAPLAN.

Fader klockare, hvar har ni böckerna och förhörslängderna?

KLOCKARN.

Här är alltsammans, herr magister!

KAPLAN (*utbredande handlingarne*).

Allt är i ordning, herr kommissarie!

KOMMISSARIEN.

Må i konungens och vår älskade herre regentens namn, dem himlen välsigne med år och dagar, vi företaga denna förrättningen ... Hvad är klockan, Lasse?

LASSE.

Jo, göka hörde ju kommissarien gol nyss bakom väfstola tio, som jag kunde tycka.

KOMMISSARIEN.

Hör, Lasse, hvar har du uppbördslängderna?

LASSE.

De ska väl vara här i kappsäcken (*öppnar den*).

KOMMISSARIEN.

Så så, lägg alltsammans i detta konvolut och tag hit domboken — nå hvar är ni alla nu ... nå, så jemka er fram ... (*slår med klubban*) Tyst ... Jan på Snåltäppan, hvad säger du för godt ... Men der ser jag den redelige fader Håkan från Valstanäs ... stig fram, välkommen, fader riksdagsman, mycket välkommen! Ni lär vara nu den ende här i länet, som bär detta fadderteckner af vår dyre konung Gustaf Adolf.

HÅKAN.

Ja, sedan Grandin dog vid Ekolsund, så är jag den ende här i länet.

KOMMISSARIEN.

Svensk adelsman kan väl ej högre äras än att bära den gustavianska wasen på sitt bröst ... Ja, nu ä vi så vida komna med taxeringen.

HÅKAN.

Jag håller för, välädle herr kommissarie, efter mitt ringa förstånd, att kronoutskylderna böra för

det närvarande utan tredsko utgå. Riket har haft ett oundvikligt krig, fred är slutad, lugnet återställdt. Jag erinrar mig hvad salig far min tusen gånger berättade om glörvördigst i åminnelse konung Carl den Tolfte, hur riket då var i våda, men tillika om Salig Stenbocken hvad han uträttade hos allmogen och allestädes, der hjelp behöfdes, hur han gick upp en vacker dag på Stockholms rådhus, utan pung och pengar, men när han gick ner igen, var han rik eller, rättare sagdt, riket. Är allmogen inte nu som då och i alla tider sin öfverhet tillgifven. Således och som hvarken missväxt eller vattenflod hemsökt våra hyddor, ej heller man skäligen haft att klaga på varuafsättning, och rekryteringen dessutom varit ringa, så håller jag före att man bör göra hvad man kan.

KAPLAN.

Det är svåra tider.

HÅKAN.

Det är så — men hur var det i fjol? Om jag mins rätt, så lystes taxeringen på något sednare. Men lika mycke: kronan behöfver, och prisad vare försynen att vi råkas här och få inom trogna bröst utgjuta våra suckar för en nådig konung och en outtröttelig regent, som vakar för det meniga bästa.

KOMMISSARIEN *(och samtlige)*.

Ja, det är visserligen sant det. Emellertid låt oss se fol. 9 . . . Håkan på Valstanäs upptagen till 8 r:dr 16 sk.

KAPLAN.

Dubbelt mot förra året.

HÅKAN.

Får väl det.

KOMMISSARIEN.

Jan i Snåltäppan, frälsebonde, fol. 190.

HÅKAN.

Jag skulle be välädle herr kommissarien få andraga, att efter som jag ser här för ögonen, så är det inte ondt uti att väggfasta möbler enligt 18 § i taxeringsförordningen upptagas ... till och med mor Märtas mössa der ... och göken ... till och med allt det här bregal och onödigheter af kransar och kronor och bråte.

EN DEL AF ALLMOGEN.

Nej, fader Håkan, det ä vi inte nöjda med — eller huru, välvise herr kommissarie?

KOMMISSARIEN.

Hvad äggkransarne angår, så instämmer jag med fader Håkan på Valstanäs, såvida de äro pro primo tagna från majstängerna; och som dessa majstänger äro åverkan på kronoskog, och skogen således ...

EN DEL AF ALLMOGEN.

Ja, det är sant.

KOMMISSARIEN.

... och skogen således är ett regale, så är en sådan äggkrans föga mindre att anse än ett crimen læsæ majestatis, som lagen säger.

EN DEL AF ALLMOGEN.

Alldeles.

KOMMISSARIEN.

Pro secundo. En sådan majstångs fällande borttager visst öfver hela riket räknadt, sina minst femtio dagsverken, som i det stället borde användas till oländig jords upptagande, afdämningar, husförhör och reparation å kaplansbyggningen.

KAPLAN.

Dråpeligen taladt.

KOMMISSARIEN.

Således, meo voto, upptagas kransarne i taket till 4 daler silfvermynt, eller något mera i anseende till onödig tidspillan med deras uppsättande, m. m. Hvad tertio madam Märtas mössa och göken angår, så nämnas de inte i bevillningen. *(Göken höres. Kommissaren slår med klubban.)* Jan på Snåltäppan, hvad säger du för godt?

FRÄLSEBONDEN JAN.

Vi ha långt hjem vi, och usliga krettur ha vi och inte jen tapp hö i skrindan, och herrskapet ä som krettra usligt — vet, välvise herr kommissarien, tacka vet ja att sitta med förlof på kronohemman! Ve bort mej, som inte tror, om nådig patron kunde äta opp hästen, så skonte han inte tomma skrindan, det sa' jag och Jan Olsson mä... men det vet väl hin hvad ni står och glor på alla menniskor och lyftar på peruken, fader gästgifvare, och annoterar i plånboka! Dessutom har ni inte så god renomeija om er, alltse'n ni var gevaldier i Stockholm, vet ni det, ni?

KOMMISSARIEN.

Och alltid grälar ni, fader Jan Olsson, och dessutom hör han inte hvad ni säger.

FRÄLSEBONDEN JAN.

En gevaldier, som är döf, herr kommissarie, är så mycket argare skälm.

KAPLAN.

Jag skall säga dig, min redlige fader Jan Olsson, du har det felet att på alla ställen grälar du — så var det sist på auktion.

KOMMISSARIEN *(med klubban)*.

Tyst, tyst!

KAPLAN.

Men de hära ä inte mina glasögon — de hära ä klockarns.

KLOCKARN.

Nej, mina har kommissarien, och de hära ä rättarns på Säfstaholm.

KOMMISSARIEN.

Tyst, tyst — vidare, go vänner!

GÄSTGIFVARN

(gläntar i förstugudörren, der musikanterna intonera utanföre).

Sorla inte, mina vänner — det är snart slut med taxeringen, så få ni spela, så länge ni vilja.

KOMMISSARIEN.

Nå, fader Jan på Snåltäppan, hvad har du för godt att andraga? Jag finner af taxeringen att du är upptagen till 5 daler 17$\frac{3}{4}$ öre silfvermynt — jag vill säga 25 daler 13$\frac{3}{4}$ öre silfvermynt... de hära glasögonen göra alltid siffrorna mindre.

FRÄLSEBONDEN JAN.

Hans nåd baron har för oskäligt fört oss in i taxeringen!

KOMMISSARIEN *(stöter på kronobefallningsman)*.

Herr assessor!

FRÄLSEBONDEN JAN.

Vi få väl se våra debetslistor.

KAPLAN *(räcker sig öfver bordet)*.

Här ha vi konvolutet, välvise herr kommissarie, med förhörslängderna.

KOMMISSARIEN *(med kaplan sysselsatt)*.

Förhörslängderna — så så — ja, stick man in dem i konvolutet... så många som herr magistern kan ha i kommission, kan jag tänka, efter vanligheten?

FRÄLSEBONDEN JAN.

Om jag får lof att vara näsvis, så skall jag berätta.

En annan bonde i högen.

Ja, det ska jag ock berätta att den dära förhöjningen på kontributionerna vid riksdagen är så till vida förhöjd att sista utsädet blef inte sådt michelsmässan.

Kaplan *(bläddrande i kyrkboken).*

Fol. 190 ... Herr kommissarie!

Kommissarien.

Fol. 190. Jan i Snåltäppan, stig fram! Huru många barn har du?

Frälsebonden Jan.

Etthundranittio.

(Alla mumla och skratta.)

Kaplan *(till kommissarien):*

Det var fol. 190 han förvillade sig på i boken ... *(Kaplan öfver stolkarmen till frälsebonden.)* Hör, Jan i Snåltäppan, har du glömt den der gula kon, som du lofvade mig i likstol efter hustru din, som gick på Långängen?

Kommissarien.

Tyst, tyst ... stig hit, herr magister, med förhörslängderna! *(Kaplan ställer sig bakom kommissariens stol.)* ... Soldaten Lind vid Haga grind ... fol. 72.

Alla.

Åh, han är så fattig, så inte kan han betala.

EN BONDE I HÖGEN.

Och dessutom så begrofs han tre dagar för adventet — det vet fader klockare.

EN ANNAN BONDE.

Dessutom står han under förmyndare.

KLOCKARN *(till kaplan).*

Jo, det har sin riktighet, om herr magistern slår upp fol. 74.

KAPLAN *(bläddrande).*

Fol. 74 ... Afskedade ryttaren vid Fälsbro kompani, Lind, afsomnad allhelgonadag i förråret och jordfästad med skott.

KLOCKARN.

Det var i sin ordning.

KAPLAN *(bläddrande).*

Fol. 1 ... Erik Mattsson i Lilla Vreten — annoterad för bränvinsförbud.

KLOCKARN.

Har sin riktighet.

KOMMISSARIEN.

Nå, Jan Olsson i Snåltäppan, fol. 190, huru många barn har du till anteckning?

FRÄLSBONDEN JAN.

En dotter.

KAPLAN.

Hon tjenar för kurfardi hos en sjökapten i Stockholm på stora varfvet.

KOMMISSARIEN.

Så så — har du ännu flera barn?

FRÅLSEBONDEN JAN.

Ja, välvise herre, en dotter.

KOMMISSARIEN.

Nå, hvar är hon?

FRÅLSEBONDEN JAN.

I grafven.

KAPLAN *(tankspridd)*.

Och ingen likstol för kon?

KOMMISSARIEN.

Nå, vidare — här är ingen tid att söla bort.

KAPLAN.

Jag får i ödmjukhet andraga att här äro ganska få af vederbörande som ingifvit sina förteckningar, och nästan alla befinnas absentes oaktadt afkunnade pålysningar enligt konungens befallningshafvandes höga order; men det lär vara för detta elaka yrvädrets skull -- förmodeligen . . .

KOMMISSARIEN.

Förmodeligen.

LÅNSMAN.

Hvad den saken anbelangar, så få vi väl lof innan vi skiljas åt, att tänka lite på kronan, gunstig herr assessor . . .

KRONOBEFALLNINGSMAN.

Hvad är klockan?

LÅNSMAN.

. . . ty kronan, ser herr assessorn, skall ha sitt; och derför skulle jag anmäla angående restantierna och huru vi sku bete oss, se'n ingen fråga blifvit väckt om de riktigt influtit eller ej och hvem som betalt eller icke betalt.

KRONOBEFALLNINGSMAN *(gäspande)*.

Ja, ja . . . Fryser det till på natten, så slita vi ondt på hemvägen.

LÅNSMAN.

Ja, hur ska det bli nu då?

KRONOBEFALLNINGSMAN.

Panta dem öfver hufvud, ta bort grytor, bord och bänkar, sälj kon och vräk kojan på auktion!

KAPLAN.

Det säger lagen.

LÅNSMAN.

Men anbelangande den här kutryggige krymplingen med skåpet på ryggen, borde den inte tas opp taxeringen?

KOMMISSARIEN.

Låt honom stiga in, fader gästgifvare!

(Dörren öppnas.)

LÅNSMAN.

En så'n sate bör visst taxeras, som går och trampar kronans väg och lunkar hela häradet igenom.

Nittonde scenen.

MARKTSCHREIERN. *De förre.*

KOMMISSARIEN *(till kaplan).*

Hvad skall man kalla honom, herr magister?

KAPLAN.

Signor.

KOMMISSAREN.

Signor — hvad kan ni förtjena med det der skåpet eller lådan?

MARKTSCHREIERN.

Förtjene, dero gnaden — ein paketell! Wenn ich zo in Nyrnperg oder in Leipsich oder am Frankfurt am Oder wäre, ess wäre wass anders.

LÅNSMAN.

Ve den, han heter Anders som jag!

KOMMISSARIEN.

Signor!

MARKTSCHREIERN.

Dero gnaden!

KOMMISSARIEN.

Hvar bor signor?

MARKTSCHREIERN.

'Ich wont zo in Europa, Asia, Afrika undt Amerika undt Polonesia.

KOMMISSARIEN *(till samtlige)*.

Kan således inte taxeras.

ALLA *(vid bordet)*.

Får gå, får gå!

MARKTSCHREIERN.

Atiés . . . atiés!

(Går.)

Tjugonde scenen.

MADAM MÅRTA *(högtidsklädd med uppsatt mössa och paraply.)* *De förre.*

MADAM MÅRTA.

Husch, tåcke vargaväder — snön går hela qvarteret öfver brygghuset . . . Nej, herr kommissarie, nu är det visst aftonvardsdags!

KOMMISSARIEN.

Ja, go vänner, som det är så dags, så få vi uppskjuta till en annan gång med mantalsskrifningen.

Nu lär ni väl roa er i afton, kan jag tänka, efter vanligheten som i fjol.

MADAM MÄRTA.

Ja, vi ha tänkt, om inte mantalsskrifningen varit här utlyst till i dag, att ställa till en liten rolighet i afton, gubben min och jag; och våra grannqvinnor, som ä der nere i byggningen, ha ärnat dansa hela natten. Det är så godt som en gång om året vi göra oss lediga och glada, och det är på vår nådige unge konungs födelsedag och min bröllopsdag för öfver tretti år sedan.

KOMMISSARIEN.

Så rätt, madam Märta, så rätt!

MADAM MÄRTA.

Fort, skaffa undan bänkar och bord och väfstol och spinnråckar, lådor och skräp, så ska vi ta oss en dans, och musikanter ha vi nog.

NÄMNDEMAN.

Med förlof, välvise herr kommissarie och samtelige här vid taxeringen, hör på, jag skall berätta er något nytt, som ni kanske inte hört talas om!

MADAM MÄRTA *(afsides till kommissarien)*.

Tycker herr kommissarien mera om smörsås på aborre?

KOMMISSARIEN.

Bia, bia, madam Märta — hör, go vänner, låt oss sätta oss . . . Lasse, tag hit glasögonen . . . Stig fram, fader nämndeman!

NÄMNDEMAN.

Jo, jag har fått befallning af välvise arshöfdingen att säga till om extrating, och det till torsdagen i nästa vecka.

MADAM MÄRTA *(afsides till kommissarien)*.

Eller ska det vara persiljesås?

KOMMISSARIEN.

Och det i tåcke väglag!

LÄNSMAN *(framstigande)*.

Ja, der kommer en sak före, som skall vara mycke vidlyftig, om rätten skall ha sin gång.

KOMMISSARIEN.

Huru — hur kan det hänga ihop?

NÄMNDEMAN.

Den saken lägger jag mig inte i *(fäster ögonen på madam Märta)*, men så mycket vet jag — ni kan säga resten sjelf, mor Märta, ty hela den kumtionen angår er sjelf mest, mor Märta!

LÄNSMAN.

Synda hon är liksom grinda: hon slår efter hälarne, välvise herr kommissarie!

MADAM MÄRTA *(till gästgifvarn)*.

Är det inte som jag sagt dig tusen gånger: allt är för dina utförskummade mutors skull!

GÄSTGIFVARN.

Hur sa ni, tycktes mej, mor Märta?

KOMMISSARIEN.

Huru — hvad hör jag, skall det bli extrating öfver det att man tar mutor? Tåcke har jag aldrig hört, fast jag följt med så många domhafvande som lagläsare här i länet några fyratio år. Extrating sker ju alltid för öppna dörrar, mina vänner, och om några accidentier vankas, så bör sådant ske emellan fyra ögon.

MADAM MÄRTA.

Åh nej, ser herr kommissarien, det är inte så, utan det är så att nu står det så till, ser herr kommissarien Lunkentus, så att dotter min brås på far sin och låtit muta sig så att hon fått...

(Göken gal).

KOMMISSARIEN.

Så så — jag förstår.

MADAM MÄRTA.

Ja, det vet jag visst att jag gråtit bägge mina händer fulla, och ingen dans skall det bli i qväll!

KOMMISSARIEN.

Gråt inte, mor Märta! Kronan behöfver folk, och flickorna behöfva gossar.

GÄSTGIFVARN.

Gråt inte, kära mor Märta, nu hålla de som bäst på att stämma fiolerna.

MADAM MÄRTA.

Gunstig herr kommissarien, som är en lagfaren och förståndig herre, var så gunstig och tag den saken om händer för dotter min — jag har redan lagt fyra tjog ägg i slädan.

GÄSTGIFVARN.

Välvise herr kommissarien — så mycket jag förstår — förstår inte mors mening rätt: det är bara att agera fullmäktig emot den der dufhöken! *(Utpekar Erik Larsson.)*

ERIK LARSSON.

Åh, kära mor Märta, gå och lägg er! Hvad är det värdt att göra mera spektakel i afton — vi ha en god dag i morgon, då få vi tala vidare derom.

KOMMISSARIEN.

Ja, nu ha vi setat så länge, så det är dags att spänna för slädarna... Men der kommer åter en resande.

Tjugondeförsta scenen.

De förre. EN RESANDE.

DEN RESANDE.

Se, god afton!

MADAM MÄRTA.

Hvad ser jag — skall jag tro mina ögon rätt... stig fram, herr handelsman!

KOMMISSARIEN.

Samma tjenare, min herr handelsman!

DEN RESANDE.

Madam Märta och fader gevaldiger, jag ser ingen annan utväg i detta svåra vädret än att ligga qvar öfver natten... Men hvad hon ser gråtögd ut madam Märta!

MADAM MÅRTA *(med en snyftande stämma)*.

Åh, det yrar så nere vid brygghuset, så att man har vädret bus i ögonen... Emellertid skall jag bestyra om att lådor och packkistor ska bli inburna... Ut, Erik Larsson, din olycksfågel, och tag emot herr handelsmans saker och be flickorna komma in... *(Dörren öppnas)*... Undan för dansen... ur vägen... Silfverkannan fram... tappen ur tunnan... bara dansa och kalasa! *(Bondflickorna, som beskådat marktschreiern, inkomma nu högtidsklädda och taga den ena efter den andra i ringen. Då det ena paret dansar i ringen, sjunga de öfriga kupletter.)*

N:o 1.

MADAM MÅRTA.

Fast våra skullar, tjäll och tak
Med frusna väggar nedluta,
Och fast vid brustna isars brak
De snåla vargarna tjuta,

Likfullt vi alla i vårt lugna bo
Vårt varma hjerta kungen anförtro —
Och gudskelof att med frid och ro
Vi detta året snart sluta!

N:o 2.

GÄSTGIFVARN.

Mor Märta, upp till lek och dans,
Vipp lustigt sväng dig, min gumma!
Nu rörs ej mera en blodig lans
Och ingen larmande trumma.
Emellertid hvart minsta andedrag
Välsignar Gustafs milda hjertelag,
Och hvarsmans niding båd' du och jag,
Om vi den bönen försumma!

N:o 3.

KOMMISSARIEN.

Som trött och gammal embetsman
Jag ingen röst har att sjunga,
Men denna qväll, så godt jag kan,
Jag öppnar hjerta och lunga.
Må himlens englar, der nu lugnet rår,
Kringhvärfva Gustaf i hans ädla spår —
Vi önska kungen ett godt nytt år...
I ring så golfvet skall gunga!

N:o 4.

BONDDRÄNGEN *(som bär längderna, m. m.)*

Så, gudskelof nu ha vi frid
Och inga värfningsplakater!
Vår kung är räddad ur eld och strid,
Och hemma våra soldater.

Nu skola våra röster gladelig
Från oss till barnabarnens sena stig,
Vår store konung, upphöja dig
    Och prisa dina mandater!

N:is 5 och 6.

KAPLAN och KLOCKAREN *(med silfverkannan, drickande.)*

Duo.

Trött af kalaser på kalas,
    Juloset sitter i pannan,
Och vi, vi två, så troget dras
    Om första taget i kannan.
Dock lika mycket, fast vår tid är svår,
Lyckönskom af hvad hjertat ömt förmår
Vår gode konung ett godt nytt år —
    Drick ur, och ge ingen annan!

N:o 7.

LÄNSMAN.

Fastän i blåsten med snögad hatt
    Jag kört båd' sjöar och vikar,
Så är mitt hjerta varmt och gladt
    Och ingen ånger predikar.
Hvad skall jag sjunga, skröplig man och tung?
Sjung, klockarfar, som sjunger bättre — sjung!
Vår nådig konung han är en kung, } *Klockarn*
    Den främste bland sina likar. } *sjunger med.*

N:o 8.

NÄMNDEMAN *(som bär uppbördslängderna i en läderkappsäck, litet beskänkt).*

På kronans vägnar dansar jag
Se'n uppbördsstämman är sluten.
Och gudskelof att denna dag
För kungen ej är försuten!
Se'n fridens frukter Svea lyckligt ser,
Kan ni och jag väl gifva lite mer —
Den Svea konung ej hjertat ger,
Den har jag lust slå på truten!

N:o 9.

KRONOBEFALLNINGSMAN.

Se'n man att skrifva ej kan se,
Är roligt vännerna råka.
Din skål nu, bror gästgifvare,
Och derpå ut se'n och åka!
Men som det gamla året snart förgår,
Så önskom kung och fosterland godt år...
Hörsamma tjenare — jag nu går
Att med landshöfdingen språka.

N:o 10.

FRÄLSEBONDEN.

Hvad herr assessorn talar väl,
Det må jag hjertelig röna,
Som svälter snart, gudnås, ihjäl
Och eger knappast en höna!

Om alla varor fölle lägre i pris,
Så blefve Svea land ett paradis —
Nog är vår kung båd' god och vis,
(Korus af de fleste, och Erik Larsson skriker på bänken:)
Men illa de honom löna.

N:o 11.

KRONOBONDEN *(med fadderteckndet.)*

Nog kan ni tänka denna dag
Min glädje öfver all måtta:
Prins Gustaf Adolfs fadder jag
På herrda'n sjuttiåtta!
Jag stod hans majestät ej långt ifrån,
Välsignande försynens dyra lån!
Välsigne Gud både far och son —
Mitt hjerta älskar sig blotta.

5.

På konung Gustaf Adolfs dödsdag

den 6 November.

Kung Gustaf Adolfs dag vi fira,
Så länge Sverige Sverige är.
Hvart öga ömt sitt offer bär
Och gråter vid hans brutna spira.
Med den all verlden hjelten såg
Så hög, så mild, så ödmjuk tåga,
Att för sin Gud den styrka våga,
Som i ett menlöst hjerta låg.

Din krona brann af glans och ära,
Och dina vapen blänkte harm.
Med Gustaf Adolfs tappra arm
Blef Sverige vant att lagrar skära
Och jemt sin ovän göra mjuk.
Ditt namn i ärans tempel strålar . . .
Men, ack, bäst jag min hjelte målar,
Med tårar vecklar jag min duk.

6.

På konung Carl XII:s dödsdag.

Vi gråta kung Carl på ett kärligt maner
Och vörda hans blodiga aska:
Vi tycka för tidigt han dignade ner,
Den raskaste hjelten bland raska.

Men döden till tapperhet döljer ett hat —
Pultroner han älskar och smeker.
Ur kula i kula han löpte så flat,
Se'n hjelten låg kaller och bleker.

Kung Carol — du lejon på turkarnes plan
(I ryssar, hör på nu med gamman,
Jag svär vid sankt Niklas, vid påfven och fan) —
Han dängde er sönder och samman.

Skål, gossar, kurage, fast hjelten är död!
Vi skola dig lagrarne skära —
Och nordiska räfven, så smilig och röd,
Ej mäktar att trampa din ära.

7.

Skål för konung Gustaf III

vid hans anträde till regeringen.

Käre bröder,
Drickom Gustafs skål!
Hjertat blöder
Vid det föremål —
Se, regeringsroret
Vefvas nu i floret,
Och på kungens hjerta sorgen rår.
Adolf bör väl sörjas,
Men vår sällhet börjas.
Skål . . . gutår!
Gustaf Wasa
Såg tyrannen rasa,
Slet en blodig spira ur dess klor . . .
Och till Sveriges ära
Samt vår himlalära
Gustaf Adolfs lager ännu gror.
Himmel, vi dig bedje,
Gör du ock den tredje
Lika stor!

8.

Till Konung Gustaf III

den 19 Augusti 1772.

Så lyser din krona nu, kung Gustaf, dubbelt dyr,
Och ditt folk nu med tårar till ditt hjerta det flyr...
»Gud och kung!» :||: :||: är folkets röst,
Är svenska folkets röst.
Sjung en hvar:
Kung Gustaf är vår far!
Europa, beundra en så ädel monark,
Så kunglig, så vitter och i dygder så stark!
Hvem vill icke kyssa din spira, din hand!
Hvem vill icke lefva och dö i ditt land!
Vi följe dig,
Vi hylle dig,
Och in i döden blir vår kärlek dyrbar och sann...
Vår milde kung, lefve han! :||:

9.

Marsch

vid artilleriets mönstring på kongl. slottsborggården år 1773.

Knekt, vörda din konung och för hans person
Blodfärga din värja och tänd din kanon!
Gör öppning och sluta,
Låt bomberna skjuta
Och trummorna dundra förskräckelsens ton!
Mot gapande döden, mot blodiga svärd,
Mot brinnande kulor i snabbaste färd
Var tapper — besinna,
Att fridens gudinna
Står prydd med din lager vid konungens tron!
Gif akt, bataljon,
Bryt upp, division,
Med luntan i brand
Och värjan i hand!
Du Gustafs soldat,
Gå på desperat,
Marschera och slå
Och skjut och gå på!
I döden du segrar ändå...
Gå på!

10.

Konungens skål

af kongl. lifgardets officerare på Ladugårdsgärdet den 2 Juni 1773.

Sverges kung,
Din lifvakt syns på fältet tåga!
Gammal, ung
Vill lifvet för dig våga.
Med gladt mod
Vi våra vapen bära,
Blott begära
Gustafs ära,
Kräfva oväns blod.

Oväns röst,
Om han till storms oss dristar bjuda,
Skall vårt bröst
Af rena lågor sjuda.
För din tron
Och svenska folkets heder
Rotar, leder
Falla neder,
Segra i pluton.

Bataljon,
Sjung vivat för vår hjelte käcker!
Hans person
Europas undran väcker.

Kronan klar
Och spirans gyllne strålar
Lyckligt prålar,
Värdigt målar
Hjelte, kung och far.

I hvart tält
Soldatens rop för Gustaf höres.
Pipan gällt
Och trumman lustigt röres.
Officer
Och knekten blifva lika,
Aldrig svika,
Aldrig vika
Ifrån ditt baner.

11.

Vid prinsessan Hedvig Elisabet Charlottas

intåg i Stockholm den 7 Juli 1774.

Med all den prakt, som kärlek tågar,
Då han kring Cyperns stränder far,
Han sig på svenska böljan vågar
Och der i dag sitt intåg har.
Hans åsyn lust och klarhet sprider:
Ju mera han sitt öga vrider,

Mer gnistrar facklan i hans hand.
En skatt hans slutna famn förvarar,
Som mot en furstes hjerta svarar,
En älskad furstes i vårt land.

Naturen all sin fägring delar
Vid blommors prål kring fält och bygd,
Den friska vågen sakta spelar
Och glittrar under molnens skygd.
Ett lugn, en stillhet sig förklarar,
Som gör att eko knappt besvarar
De glädjerop, som fylla skyn.
Med fröjd och längtan folket skådar
Hvad kärleksgudens bloss bebådar
Och rörs till andakt vid hans syn.

Neptuni barn med vällust sjunga —
Den ene viftar glad sin hatt,
Den andre ses på tågen gunga,
En ann sig högst i toppen satt:
Med muntra bröst och fria seder
De prisa dagens glans och heder
Och liksom le åt vind och våg.
Allt andas vällust, frid och lycka:
Allt vackert vill sig mer besmycka,
Och kärlek eldar allas håg.

Med stilla fart mot böljans välde
Så gungar Astrilds flotta fram.
Ett dön med blixt i bergen smällde,
Som skingras under rök och dam.
Straxt ljusnar upp, då soln sig tänder,
Monarkens slott i Svea länder,

Ett ärans tempel i sin dag:
Der öppnas kärleksgudens sköte,
Der går en prins sin brud till möte
Att dyrka kärleks ljufva lag.

Njut, dyre prins, hvad sällt vi tycka,
Som kärlek nånsin skänka kan,
En furstlig fröjd, en herdes lycka,
Med prakt och oskuld om hvarann!
Hvart bröst vill ömt din frid begära,
Och skalder sjunga till din ära
En lofsång om ditt äkta val.
Bär med en huld och dyr prinsessa
En jordisk krona på din hjessa
I ett välsignadt åratal!

12.

Vid konungens resa i Finland,

den 22 Maj 1775.

Neptuns svalg sig fördelar,
Och vågen spelar
Så tyst och sakta uti vår kungs ocean.
Iris sprider sin stråla
Till djupaste håla,
Och nattens stjernor pryda dess mörkblåa plan.
Lycklig resa, mildaste kung, till den bygd,
Der din vasa blommat och delat sitt skygd!

13.

Under konungens vistande i Petersburg.

Knappt had' krigets blixt och pilar
Slocknat kring Katrinas tron,
Knappt så hög och dyr person,
Som nu sina lagrar hvilar,
Rönt den sötma freden ger,
Förr'n dess stolta stad och rike,
Som ett Rom, Trajani like
Inom sina borgar ser.

Knappt en Romanzow sin klinga
Segerkrönt i bältet gömt,
Förr'n de glada nymfer ömt
Sig ur sina fängslen svinga
I en lätt och ledig skrud:
Sånggudinnorna sig para
Med en härdad kämpeskara —
Och Apollo äskar ljud.

Gustaf, förd på ryktets vingar,
Re'n sin ankomst bådad fann:
Ceres sjöng och drufvan rann —
Muskoviten ännu svingar
Glad sin hatt och hurrar tätt.
På två hjessor, dem vi vörda,
Kronans tyngd och gyllne börda
Blef nu några timmar lätt.

Dyre kung! Du lagrar vinner,
Fast ej med en blodig famn:
Sjelf kossacken vid ditt namn
Något lent i blodet finner,
Vill bli känd som Sveriges vän.
Hvad skall då ditt folk väl mena?
Vi med klagan oss förena,
Tills vi få vår kung igen.

14.

Till konungen

i anledning af dess diktamen i öfverste Gyllensvans sak.

Hafvet sqvalpar, jorden gungar,
Solens glans blir mörk och svag,
När med åskans dunderslag
Jofur vred på fästet ljungar
Mot ett folk, som flyr hans nåd,
Som mot all den nåd, han röjer,
Likafullt hans spira böjer
Med ett dristigt öfverdåd.

Milde kung, ditt hjerta talar
Med all kunglig kraft och ton:
Förd af himlen på din tron,
Du omfamnar och hugsvalar

Sveriges trogna menighet.
Låt då fritt din vrede blottas!
Aldrig den mot oskuld måttas —
Ty ditt hjerta ondt ej vet.

15.

Vid Kronprinsens födelse 1778.

Kom låtom oss sjunga!
Kanonerna ljunga . . .
Slå nektar i glasena —
    Om det fins!
Till Sverges ära
Vill kärlek förära
Af vasarnas stämma
    Oss en prins.
Välkommen då i vår bygd!
    En gång din dygd
Ger oss det försvar
    Som din far.

16.

Till Drottningen

den 22 Juli 1779, om morgonen afsjunget under hennes fönster.

Drottningholm, din prakt förtjusar —
Allt en glädtig känsla har.
Skyn är mörkblå, hög och klar!
Böljan glittrar, vestan susar,
Blomman rodnar, frisk och sval.
Trädet skuggrikt sig utsträcker
Och med glesa löf betäcker
Göken, som i toppen gal.

Morgonsolen präktigt strimmar,
Skogen dagas långt ifrån
Och på vattnet Amfion
Gungar af och an och glimmar
Under trumslag, sång och skott.
Folkets röster sig förena:
För Sofia Magdalena
Andas hjertat ömt och godt.

I sitt skjul med trumf i näfven
Sitter vaktsoldaten stolt,
Och uti sin gula kolt
Står sluproddarn framvid stäfven,

Prisar dagen som han kan.
Gummorna i måltidstälten
Med kastruller, kärl och bälten
Dansa partals mot hvarann.

Arbetskarlen vid sitt timmer
Med ett dammigt öfvertåg
Står så svettig vid sin såg,
Tills af skotten han förnimmer
Att det är hans drottnings fest:
Sista skillingen i pungen
För hans drottning och för kungen
Klingar i hans slitna väst.

Loföns gubbar, intill barnen,
Qvickna vid trompetens klang.
Ända neder från Deland
Intill mjölarn uppåt qvarnen
Hörs fioln vid vingens fläkt...
För vår drottning Magdalena
Blifva våra suckar rena
Till vår sista andedrägt.

17.

Till enkedrottningen

i herr Badins namn den 4 Januari 1780.

Matt och dufven som en fluga,
Nyss jag vakna, då jag fant
Hela hofvet så charmant:
Alla kysstes, alla buga
Mellan vagnars ström och dön.
Fröknar négo, hela raden,
Och hvar knekt i vaktparaden
Hoppa på en fot i snön.

Jag såg fröken Frederika
Bar ett rosigt garnityr.
Med rödt släp och koëffyr
Fröken Stina sågs tillika
Som en blomma i sin vår.
Alla fromt ett ord uttrycka:
»Lycka till! Ma chère, god lycka!
»Lycka till ett godt nytt år!»

Kors, hvad jag har sofvit länge!
Bäst jag gäspar — gudskelof —
Dansar hela Fredrikshof
I det gladaste umgänge,
Och hvart hjerta syns så rent
Med ny underdånig låga:
Till sin drottning de sig våga . . .
Men — jag kom tre dygn för sent.

18.

Till prinsessan Sophia Albertina

den 8 Oktober 1781 på Svartsjö slott, i jagthundarnes namn.

Vid Dianas röst i skogen
Högst på bergens` branta fall
Under valdthorns återskall
Eldas Ponto, yr och trogen,
Att kring Svartsjö slå ett slag!
Och om ej jag blir bedragen,
Underdånigst denna dagen
Första haren skänker jag.

Ponto.

På så hög och präktig dag,
Trots all Eols stormar hvina,
Trots båd' regn och åskans slag,
Som i blanka hvirflar skina,
Trots allting, ändå Pontina
Första haren skänker jag.

Pontina.

Valtman, gubben min, är nöjd,
När jag öfver gärdsgåln klifver —
Ögat fullt med eld och ifver
Tecknar denna dagens fröjd.

Tro, ers höghet, att de mina,
Mina fyra, en qvadrilj
Ifrån Svartsjö gå till China,
Om ers höghet ropar: »Pilj!»

Waltina.

Ännu späda nog till åren,
Knappt vi känna Svartsjö fält,
Men törhända framåt våren
Pryda vi gudinnans tält . . .
Och jag, Hektor, jag skall skälla
Under hundra bugter gällt,
Men, ers höghet, tänk, Fidella
Tror sig löpa mera snällt!

Hektor.

Käre Hektor, hvad du prunkar!
Allt ditt lof är tungt och kallt.
Gamle Tobak han gör allt,
Der han hvit om föttern lunkar
I sin gamla svarta rock.
Mången nådig blick han vinner,
Som från dig och mig försvinner,
Fast vi vörda trug och lock.

Fidella.

Sträck din bössa, tappre skytt —
Morgonsolen börjar skrida!
Utåt skogen, ut på nytt
Hylée trängtar vid din sida
Med en mörk och sorglig min.
Mordgevären må du hvässa,
Men i dag för min prinsessa
Bär jag fram en beckasin.

Hylée.

Farväl, helsa hem, Hylée!
Bortåt trädgården vid dammen
Kring den krönta ekestammen
Kilar jag, och så kanske
Att en and der tyst framskjuter
Ell' i gräset går bredve' —
Bums jag den om två minuter
Vill åt hennes höghet ge.

Harpa.

Svartsjö hof i glans och lycka
Sig utmärker denna dag.
Pan, tillåt mig ock framrycka
Vid Apollos harposlag,
Ty, o skogens gud, besinna
Att jag, Sinka, röd och skön,
Än i dag är tjenarinna
Hos prinsessan här på ön!

Sinka,
Mulles enka.

Hvita flickan, from och spak,
Gossens unga raska enka,
Nu för tiden gift kantänka
Med hans vördighet Tobak,
Vågar underdånigst nöta
Slottets trappor med sitt slink —
Får hon sin prinsessa möta,
Blir hon glad i dag och flink.

Hvita flickan,
Gossens enka.

Se'n min trogne Hurrså flydde
I den svarta floden ned,
Jag de glada länder flydde,
Fält och vatten, mark och hed.

Men i dag, jag må besinna,
Fritt nu andas allt mitt blod —
Blif en nådig egarinna
Af min trohet och mitt mod!

Röda flickan,
Hurrsås enka.

Allting glädes denna dagen —
Flora hoppar trind och stinn
Med sin lilla Arlekin
Än i fyrsprång öfver hagen,
Än kring bergen nedåt sjön.
Veke spetsar nos och öra,
Blott han får en tätting höra
I den minsta asp och lönn.

Flora.

Puff — om bössan laddad vore,
Piff-paff-puff, om skottet small
Och den tunga tjädern fore
Hufvudstupa ur sin tall,
Ingen blick blef att förlora:
Till prinsessan, der hon satt,
Bure vi vår funna skatt,
Veke främst och se'n min Flora.

Veke.

Underdånigst jag framträder,
Gamle Tobak, svart och hvit,
Med tre enkor på visit
Uti hvita, röda kläder
På en fest så stolt i dag.
Hennes höghet kan väl tänka:
Gumman Sinka, Mulles enka,
Hvar hon vistas, der är jag.

Tobak.

19.

Drottningholm

vid karusellen 1780.

Hvad för prakt på hjeltars bana!
Martis söner rusta stolt.
Än vid fläkten af en fana
Hästen dansar och gör volt.
Än vid pukarns slag på skinne'
Syns Achilles, grann och varm,
Med sin stolta kask. Derinne
Vexla stötar arm i arm.

Folket sorlar rundt kring planen,
Brodern Kuhlau, bred i mund,
Så rödbrusig från altanen
Blåser stillestånd en stund.
Hästen gnäggar, ryttarn glimmar,
Värjan blixtrar blank mot soln,
Fridens marskalk mäklar timmar
Med ett skott vid kaprioln.

Sjelfva molnen sig fördela
Af det skottets knall och dam.
Kantons klockor slå och spela,
Och kinesen tittar fram.
Bullret ramlar in i skogen
Och med vädret förs åt sjön,
Så att Loföbon på logen
Fruktar domedagens dön.

Hvad det täcka könets miner
Eldar hvarje Martis sven
Att med sträckta javeliner
Brottas i fullt sträck och ränn!
Hvar en för sin sköna strider
Med en fäld och lyftad lans.
Men när Mars sin lager vrider,
Kramar jag min pomerans.

20.

Tal

hållet i orangeriet på Carlbergs slott den 19 Augusti 1785.

Aria

(med ackompagnement af cittra).

Vår frihets fest i dag vi fira
Uti vår sälla fosterbygd.
J, Svea folk, kring GUSTAFS spira
Lofsjungom ömt hans hjeltedygd!

Mine bröder!

Vid dessa strängars ljud käns hjertats fria låga
Sig yppa mer och mer inom vårt brödratal,
När under vinets lust med en högtidlig råga
Kung GUSTAFS ära sjungs i denna blomstersal.
Från trädens mörka skjul, som slingrar sig i grenar,
Hvar fågel på sitt löf sig med vår röst förenar.

Bese hvad präktigt skydd de stolta stammar dela,
Hur med ett åldrigt rusk de grumla vattubryn,
Hur i en glittrig våg de gröna skuggor spela
Vid vattnets glans mot soln och molnens fläkt i skyn,
Hur dessa rundlars vidd ett öppet fält utbreder
Upp till den blomsterport, som till vårt tempel leder!

Beögna än en gång hvad snilleval sig röja
I spridda planers prål och labyrinters lopp,
Hur ned mot dammens brädd sig rosenkrukor höja
Och lagerträdets stam sin krona skjuter opp,
Hur mildt Pomona ler åt höstens kulna dimma
Inom de glesa skrank, som för vårt öga strimma.

Der hörs Neptuni spel de skönsta floder spruta
I ljusa hvirflars språng, försilfrade och blå,
Och än Diana hörs i jägarhornet tuta
Och stundom Pan med lur'n ur skogens kamrar gå.
Längst från aflägsna fält förnöjda röster höras,
Hvars fröjdeljud till oss på vädrets vingars föras.

Allt rörs med lätta fjät till denna högtidstimma:
Af glada åldrars språng man fältet hvimla ser.
Med korgar, kärl och bloss de mellan träden glimma
Och kasta bördan tungt vid våra trösklar ner.
Med muntra anletsdrag ses alla pligter skötas,
Tills portarne slås upp och våra bröder mötas.

Der samlas detta folk af trohets äkta stämpel,
Som tretton resor re'n invigt sin högtidsdag
Och som med enigt bröst i detta Floras tempel
Frambär kung Gustafs lof i hvart ett andedrag.
Flyg, eko, bergen kring att våra sorl besvara,
Och må kanonens dån vårt mannamod förklara!

Uppoffra menskolif var fordom kungars ära:
I undersåtens blod blef ärestoden rest.
Från deras trumpna borg var ryktet vant frambära
Med bäfvan furstens nåd, förvilladt, stumt och hest.
Allt blekna vid hans vink: ej andra medel välja
Än stupa för hans glaf ell' ock sin frihet sälja.

När kring de hvälfda torn de dubbla bommar rördes,
Förskräckelse och ångst till jorden fällde allt.
Vid majestätets blick ett sinneslugn förstördes,
Och vid en kronas glans blef blodet stelt och kallt.
Ej fursten sitt palats och sina trälar lemnat,
Om ej med mord och brand han sig till härnad ämnat.

Den elden re'n är släckt och trälens kedjor brutna:
Förnuftets milda ljus har kringspridt sina sken,
Och till regenters pris de sekler syns förflutna,
Då ärelystnans flärd kullstötte sten på sten.
Nu väpnas furstars arm att allmänt lugn bereda
Och krigets åskeslag från landets hyddor leda.

Väl slika tidehvarf vår minnesbok intaga,
Men allt af tidens hand utplånas mer och mer.
Och derför denna dag er, bröder, tör behaga
Till minne af vår fest jag sista taflan ger,
Med all den dager prydd och all den teckning färdig,
Som gör regenten stor, välsignad och märkvärdig.

I dag vårt träldomsok för tretton år tillbaka
Bröts af kung GUSTAFS arm, men utan eld och blod,
Just då när aggets storm så nordens grundval skaka
Att spiran digna ned vid Sveriges fallna mod.
Bland mist och röda moln rikskeppet dref för ankar,
Der hvar och en had' vind, allt som han köpte tankar.

Förbistring hos en flock och hämden hos den andra
Af snikna styresmän inblåstes vild och stark.
Till rikets möten opp sågs rikets bödlar vandra
Att plundra få hvarann och fängsla sin monark,
Att åt en utländsk arm (hvem helst) sitt hjerta skänka
Och mot sin fosterbror i blodigt harnesk blänka.

Ett snöpligt äfventyr, som barn och barnbarn klandra,
Var väktarns stumma vakt, som fredar Zions mur:
Med bibeln i en hand och pungen i den andra
Satt religionen hemsk vid politikens ur.
Ett gyllne ja och nej på helga läppar ströddes,
Då vid hvart tärningskast en rikets ovän föddes.

Ibland de djerfva svar på väktarns lumpna fråga
En dödlig hviskning lopp att fängsla wasars son:
Att på så dyrbar stam det sista hugget våga
Var vigtigt öfverlagdt och mumla till och från.
Men Gustaf, full med frid, sig till försynen vände
Och för sitt folk och land blott ömhetssuckar sände.

Der rikets vinst och makt på handelsvågen hvilar,
Sig sjelfsvåld satte ned och vinsten undansmög,
Då straxt vid hennes vink för alla vädrens ilar
En mäktig vinglartropp ur börsens portar flög,
Båd ära, lag och rätt och mynt och kurs man vrängde
Vid idoghetens gråt, som lättjan slog och trängde.

Vid en så vådlig lott, som afgrund endast giller,
Som syntes fordomtid med handeln skifta arf,
Vår minnesbok uppställt de vördnadsvärda griller
I all sin äkta glans vid detta tidehvarf.
Ej deras rika värf den minsta afund leder:
I deras hyddor lugn, och deras namn i heder.

Man vände ögat se'n till landtmans glada byar:
Här fordom bonden bjöd båd kung och purpurn trots.
I aldrig något land sol, måne, blixt och skyar
Så lycklig bondeby bestrålar som hos oss:
Hans jord, hans egendom, hans frihet i hans vilja,
Och träldom vågar ej på tröskeln af hans tilja.

Der åkern osådd låg, han fordom i sin stuga
Med armarna i kors satt med en uppblåst själ,
Kringhvärfd af helig flärd, insvept i sömn och ljuga,
Att vid trompetens klang bereda rikets väl.
Ej annat föremål hans nit nu ville njuta
Än vid ett riksdagsval sjelf mutad bli och muta.

Ett ömsom söndradt råd af menighetens galla
Sin purpur fläckad såg och hädda sina värf.
Förvirring sågs i allt, i lyda och befalla,
Och oskuld att få rätt måst' ge sin sista skärf.
All rustning till sitt värn, när landet så omträngde,
I rost och spindelväf på nakna murar hängde.

Det hör vårt samfund till att minnas och beundra
Båd' fosterlandets nöd och GUSTAFS dygd så stor.
Man mins den fordna tid, då riksdagsklubban dundra,
Hur vän bortsålde vän, en son sin far besvor,
Hur vid ett tidehvarf en usling sig förmådde
Att han till bilans egg sin egen bror förrådde.

Vid patriotens disk man dyra safter sköljde:
Förrädarn skänkte i, och trolösheten drack.
Men egennyttan främst sitt fala hjerta döljde
Och stolta ja-ord njöt ur en förförisk rack:
I ränker, sus och dus man gaf och tog till bästa,
Och den blef patriot, som tog för sig det mesta.

O, hvad olycklig tid! Hvad sammansvurna händer
Till detta lands förtryck i fordna tidehvarf!
Om man ett ögonkast bort till historien vänder,
Aristokraten jemt med tronen gått i arf,
Än qväft regentens lust att folket sälla göra,
Än eggat upp hans arm att sjelf sitt lugn förstöra.

Beröm då denna dag, då, utan svärd att blotta,
En kung, en infödd kung, sitt segerintåg höll!
Förut sågs en och hvar om landets spira lotta,
Då snart ur hand i hand hon vackla, skalf och föll.
Men säg, du svenske man, om du bör lycklig kallas
Att af så kunglig dygd få helsas och befallas!

Så märk, när olycksmoln naturen snart föröda,
När fästen ramla kull och städer slukas opp,
När tornen kölar dra och bergen hvalar föda
Vid afgrundshvin och tjut från Etnas strida lopp,
Då syns en hvar af oss sitt fikonträd omfamna
Längst från de brända fält, der idel döda hamna.

Ja, vid den ångst och gråt, som krigets åska följer,
Der vattnet sprutar eld och marken svettas blod,
Der hungern vandrar främst och sig i tårar sköljer,
Af dödens skugga ledd bland kulor, eld och lod,
Då fredas Svea folk uti den gamla norden
Och dertill har en kung, den bäste kung på jorden.

Vår frihets fest i dag vi fira
Uti vår sälla fosterbygd.
J, Svea folk, kring GUSTAFS spira
Lofsjungom ömt hans hjeltedygd!

21.

På drottning Sophia Magdalenas namnsdag

den 15 Maj 1788.

På denna fest i dag med bägarn af agat
Syns Bacchus blomsterkrönt i skuggan af sitt fat.
Ur templets helga hvalf han kärlen sakta vindat
Och minsta block och tross med friska rankor lindat.
Men rankan kring hans länd, af liljor och af grönt,
Som gör hans bild så skön, har ögats undran rönt.
En blomma här och der hon väl sin fägring röjer,
Dock intet mot den krans, som mellan rosor höjer
En myrten, oförmärkt i gyllne nålar snärd,
Af Venus sammanfäst, af gracerna förärd.
Den kulna källarsvaln inunder templets stoder
Med stolar för i dag tillreds hvar Bacchi broder,
Der ifrån största åm till minsta svagölsstop
Man dagens vivat hör vid nattens hesa rop.
Ett rökverk och ett os gör hjernan yr och galen
På dem, som utan glas stå qvar i yttre salen.
Förargelse och ångst bland detta ridderskap,
Som tränges om hvarann med etterfulla gap,
I gerning och i ord sig uppenbart förklarar.
De ropa: »Skranket opp!» Men dagens marskalk svarar:
»J, gode Bacchi män, besinnen templets prål
»Och veten, hvar och en är herre till sin bål!»
Straxt inom skrankets plan en mängd af lampor glimma,
Som hvälfva sina sken inom en rosig dimma,

Der man en bugning ser bland templets tjenstemän
Från digraste grossör till minsta källarsven.
De äldste kypare utaf hans vinbetjening,
Som hafva hvar sin åm, i år haft sin förläning
Af syrakusa-vin och ingen droppa gömt:
Vid kungs och drottnings skål dem har han inte
glömt.
Sitt bref i dag de fått, neddoppadt i likörer,
På källarn mästerskap och rang med direktörer.
Ja, han har samlat dem och deras nit berömt,
Med dem ur sin pokal han Westmans porter tömt
Och jollrat hit och dit om lifvets många öden,
Hur detta porter bär en läkedom mot döden,
Tills gyllne bägarn sågs upplyftas med förord
Att inte tömma den, förrn dagens fest blir spord.
Ej någon dödlig mun må af dess nektar smaka,
Förrän en viss bacchant sig skyndat ned tillbaka
Ifrån olympens drott med gudarnes beslut,
Till hvilkens ära den i dag skall tömmas ut.
En nattens tystnad rår i väntan uppå svaret...
Den helga duken breds kring stora punschekaret,
Hvars fransar, fuktade med moslervin med mer,
Vestaler hålla upp och stundom släppa ner.
Då, vid en sorglig sång af undangömda körer,
Man slefvarna bär fram till templets providörer.
Förlåten fläktande bortskymmer gudens rum,
Hvars vålnad simmar re'n i karets fluidum.
De hvita eldars sprak med purpurtäcken släckas,
Och må ej minsta glas i minsta vinkel bräckas!
Sig driste ingen fram, om ock en Jensen fans,
Att snegla på sin bål och hicka vid dess glans!
Re'n kyparsvennerna med blomsterknutna länder,
Med krönta hufvuden och sammanknäppta händer
I dubbla leder längs åt koret dragit sig
Så fort att ögat ej hint ögna deras stig.

Hvad lust i Bacchi hvalf! Ej verldsbekymren trycka:
Här saknas allt begrepp om öde, tid och lycka.
Ej någon modfälld tår ur ögat rinner ner,
Om inte till en hämd i någon ann's qvarter,
Som skuffat fram sitt glas och dricka vill allena.
Emellertid hvar själ vill sig i frid förena:
En girig nyckeln glömt till låset för sitt skrin,
Den höge sänkt sin röst med en blommerad min
Och en afdankad vän med röda ögon nickar.
Och med en blödig själ en from förlikning hickar
Men — dråpligast af allt — en usling sofver här
I famnen, trygg och fri, uppå sin gäldenär,
Och ingen stämning mer påtänkes eller gissas,
Tills mörkret skingrar sig och templets förlåt hissas.

Bacchanten redan syns vid lutans ömma ton,
Som prisar dagens helgd, då Bacchus i person
Med bägarn äskar ljud att Jofurs ära höja,
Befaller bröderna att sina knän nedböja,
Betänka dagens glans, som snart gudomlig tycks.
Den helga duken straxt af punschekärlet rycks:
Sig alla templets män i denna tjenst förena,
Och Bacchus ropar ut: Sophia Magdalena!
»En drottning», ropar han, »i norden har sin tron,
»Hvars majestät är kändt, fast ej af min person.
»Men gudarne befallt — och gudar måste lydas —
»Att ända till mitt hvalf skall hennes ära tydas.
»Ett folk, ett tappert folk, så ädelsint som stort,
»Upphöjer hennes lof, det hon sig värdig gjort,
»En drottning, from och mild, beprydd med stilla seder,
»Välgörande och god och värd olympens heder.
»Också ha gudarne försäkrat i min hand
»Att hennes lif, så dyrt, till hugnad för sitt land
»Skall i en mängd af år i lugn och frihet skrida
»Med sin gemål i famn och prinsen vid sin sida.

»Re'n Karon är befaldt, fastän han åran krökt,
»Den färjan sänka ned, som hennes skugga sökt...
»Intagen, Bacchi män, med glädje era säten
»Vid bägarns sista klunk och instrumenters läten!
»Ert fluidum tillreds uti ett rågadt mått:
»Er munterhet min fröjd, ert hjertelag är godt...
»Bacchant, gå, Jofur säg vid klang af lyrans sena
»Hur norden vörda vet SOPHIA MAGDALENA!»

22.

Kämpevisa

öfver segern vid Hogland den 17 Juli 1788.

Så har nu vid Hogland, go vänner, så skett
Att Neptun — hvem kan det fördölja —
Med lagrar på gaffeln, som gudar ej sett,
Han helsar prins Carl på sin bölja.
Se'n prinsen tillbakas sin helsning beredt,
Så lät han sin eld med vågen alltid fienden följa.

Och viljen I höra, så märken nu blott
Hur prinsen vet vindarna styra!
Knappt solen ur molnen vid morgonen gått
Förr'n kölen bröt vågornas yra.
Re'n fästet det mulnar af skott uppå skott,
Och då högt i sky Apollo tog och stämde sin lyra.

Nu veten I alla prins Carl hvem han är,
Utrustad med mandom och ära:
På höjden af Hogland han segern besvär
Den lagrade gaffeln frambära.
Neptun uppå däcket han ställde sig der,
Och prinsen framför, och segern båda hjeltarna nära.

Så började stormarna tjuta och gny
Och fartygen gunga på vågen.
Med blixtrande dunder och röken i sky
Sågs masterna glimma i lågen,
Och flaggorna blåste och elden blef ny
Och Neptun han log, och kulorna de hvinte i tågen.

Nu talte de två till hvarann uppå däck:
»En stridsman vi oss nog påminna —
»Den Greigh, som all verlden än aktar så käck,
»Ej nionde gången må vinna.
»Nej, fienden tukta till rysning och skräck!
»Hans blodiga köl skall skjutas ner och sjunka och brinna.»

Ur hvirflar af röken vid blixtret ibland
Så syntes, men nu intet mera,
I blodiger skjorta med värjan i hand
Wachtmeistrar och Hornar och flera.
Prins Carl, fäll nu tårar och gråt kung och land,
Blif, Sverge, bestört, men glöm ej dessa män ingendera!

Ur brinnande mörkret af Neptun i lur
En julle i linien framkallas:
Anföraren trotsade död och natur,
Af äran att endast befallas.
Nå, Ekholm, ditt namn under kulornas skur
I stäfven på julln der skall ditt namn inristas af Pallas.

Apollo, höj lyran och lofsången sjung!
Tänk, ryktet i dag näns ej ljuga:
Prins Carl har som hjelte och bror af sin kung
Den äran med segern sig buga.
Lofsjungen dess kämpar, båd' gammal och ung
Från rik och förnäm till tiggarn, der han ler i sin stuga!

23.

På kronprinsens namnsdag

den 6 November 1789, då en katt, gul och blå målad, öfverlemnades.

O, hvad fröjd som denna dag
Inom dessa murar skänker!
Hofvet i sin fägring blänker,
Liksom i min gala jag.
Också är bland mina fäder
Ingen än så präktig sedd,
Som med högsta rang i bredd
Burit sådan färg till kläder.

Men med all min granna stat
Tusen ögon mig förfära.
Prinsens kockar mot mig svära
Vid min blick på minsta fat.
Stånddrabanternas mustascher
Mig ofreda mången gång

Mer än salig Hedmans språng
Mellan marskalkar och pager.

Bäst jag med en kärlig min
Mig i slottets farstu krummar,
Grufligt vaktparaden trummar
Vid en sträf trumpet-marin.
Men att några råttor kramma
Der i gångarna som förr
Är ej värdt, ty vid hvar dörr
Flera kattor med mig jamma.

Ändtlig nu i tysta fjät
Jag ers höghets tröskel mäter,
Der min ringhet ej förgäter
Trohet för ers majstät.
Sjelf af lejons ätt med ära
Jag en ättling nämner mig,
Och hur kan den tvinga sig
Afvog sköld mot staten bära?

24.

På Clas på hörnet

den 21 November 1789.

Ack, om vår sol en lugnad morgon återsände,
Ej blodröd mer i gyllne skyar flöt

Och örnen se'n, vårt lejons fordna ädla frände,
I' gudars namn en helig sämja slöt!
Hvad åkern skulle bära,
Hvad hammarn skull' ge slag
Och snillet ära
En så högtidlig dag!
Tag, tag
Ditt glas och önska se'n
Vår konung snart tillbaka!
Sjung se'n för de borgersmän,
Som vaka
Än
Dess dyra borg att freda
I' vakters sammandrag
Och sig bereda
Europas välbehag!
Tag, tag
Ditt glas och önska se'n
Vår konung snart tillbaka!
Sjung se'n för de borgersmän,
Som vaka
Än!

25.

Vid Gustaf III:s återkomst från kriget.

Dyre kung, var välkommen nu åter
Från krigets larm i blodiga stig!

Se ditt folk, hur i glädje det gråter
Och i stoftet bugar djupt för dig!
Har du dig mödat, ädel och stor,
Med din broder gått döden till möte,
Så öppnar ock Svea sitt sköte,
Omfamnar Gustaf med sin bror.

Hoglands seger och Gustaf tillbaka
Med lagrar krönt — hvad felas oss mer
Än den vällust i norden att smaka,
Då, enighet, man dig tillber!
Du har ett skingradt folk gjort till ett,
Och du lärt de upproriska känna.
Med din klinga, ditt snille och penna
På nytt du Sverges väl beredt.

Prester, öppnen nu templen och buga
I alla rikets vinklar och vrår
Och förkunnen i ringaste stuga
Hur försynen helgat Gustafs spår,
När han för folket tog sitt beslut
Att dess ovän i bojorna binda.
Du, så älskad af oss från din linda,
I döden våra suckar njut!

26.

Till hertig Carl

på hans namnsdag den 28 Januari 1789.

Ur en präktig sky och låga,
Hvirflad öfver nordens fjäll,
Vid en glans af Iris båga
På tritoners våta häll
Och vid klangen af najader
Ifrån Hoglands röda strand
Sträcker Neptun ut sin hand,
Höljd af hvirflar och kaskader.

Dyre Carl, ditt namn bebådar
All olympens välbehag:
Mars ur molnet djerft dig skådar
Med en bugning på din dag.
Vattunymfren kring dig ljunga
Mellan fröjdeeldars sken,
Och längst in i elysén
Skalderna din ära sjunga.

Din gemål från detta höga
Helsas båd' som mild och skön:
Minsta blick från hennes öga
Utgör alla dygders lön.
Skalderna på nytt upprinna
Under friska lagrars blad:
Voltaire med en carliad,
Rousseau för din hertiginna.

27.

Till hertig Carl

vid dess hemkomst från kriget i September 1790.

Segrande furste, dagen svalkas:
Karon din köl med bäfvan nalkas,
Stormarna tystna,
Tritonerna lyssna,
När du med oliven helsar Neptun.
Thetis helt djupt, den mäktiga frun,
Niger i vassen vid Eols basun.
Najaderna brottas vid kanoners smäll
Mot bergen skaka sina glittrande fjäll.

Märk, dyre prins, i minsta stuga
Blottade hjessor djupt sig buga:
Barnena tiga,
Men mödrarna niga
Och glömma i glädjen fälla en tår.
Dyraste prins, prins Carl, du är vår!
Hvar fins väl den, som till altaret går
Och icke med tårar bekänner nu med mig
Att Sverge räddadt är af Gud, kung och dig!

28.

Tankar vid min hulda moder fru Catharina Bellmans graf

den 17 Mars 1765.

Så vill du, Gud, ett lifsträd rycka
Med sina svaga rötter opp,
Att uti bästa blom och knopp
Det må din helga vingård smycka.
Du slår dess fägring platt omkull
Och i ett fall så många sårar:
Mitt öga somnar uti tårar
Och vaknar åter vid dess mull.

Jag kan min menskligbet ej glömma:
Min sorg är värdig, sann och stor.
Jag ser en huld och älskad mor,
Hur hon tar in sin kalla gömma,
Se'n hon sitt varma hjerta gaf.
Det kostar mig min lifsförmåga
Att kyssa på den pil och båga,
Som död och kärlek skjutit af.

Så talar nu mitt ömma sinne,
Men alla känslor tystna af:
Mitt hjerta säkert är den graf,
Deri en mor hon hvilar inne

Och stundom väcker mina qval
Att se hur döden den vill döda,
Som flera offer hunnit föda
För hans begär och till hans val.

Men, hålt, jag faller den till fota,
Som öfver våra öden rår,
Och mig med suck för bröstet slår.
Hvad skall ett stoft mot allmakt knota?
Nej, himmel, ack, du har beredt
Af evighet hvart lif sin timma.
Min syn förblindas i en dimma,
Se'n hon din höga styrsel sett.

Min syn och tanka bli mig trånga —
Dock ser jag evighetens rymd,
En sol af inga fläckar skymd,
Ett land uti en herrlig ånga,
Ett fält, der lif och helsa bo.
Och midt ibland en glädtig skara
Syns Gud sitt kära verk förklara,
Och allting andas frid och ro.

En munter själ i bräcklig hydda,
Hon utaf mästarns stränga hand
Båd' tog och kysste sina band,
Hvarmed besvären voro flydda.
I strid mot lif och död hon stått,
Men ville dem till slut försona,
Och hur hon kämpat för sin krona,
Så har hon den nu ändtlig fått.

Kom, verld, bese i denna striden
En qväst hjeltinna, hur hon ler!
Med trones sköld och sitt baner
Hon trotsat alla qval i tiden

Och varsamt på sin bana stått,
Förnöjd, som i den högsta lycka,
Att kunna ge och hjertat stycka
Åt dem, som från dess hjerta gått.

En tankekraft här bodde inne,
Som stoftet såg och Gud som Gud,
Att ringhet är en herrlig skrud,
Förträfflig i den Högstes sinne,
Och dygden bästa föresats,
Att ondskan väl sitt välde öfvar,
Men att En fins, som allting pröfvar
Uppå vår stora sammelplats.

Så sku de vackra lifsträn sättas
I evighetens rymd till slut,
Se'n de på jorden blomstrat ut
Och fått från sina tyngder lättas,
En annan sol då tändas an,
En annan dag och afton glimma
Och allt i heligt nöje stimma
Ikring sin Gud och upphofsman.

Hon sofver nu då sött och stilla,
Se'n hon ur tidens bojor gått
Och druckit ut sitt sorgemått
Uti vårt buller, sorg och villa.
Nu nalkas hennes frihetsdag:
Förlossningsklockan slår och klämtar,
Och Gud sitt verk så sakta hemtar
I några tysta andedrag.

En älskad maka står i nöden
Och saknar sitt i en minut.
Hur ser det paradiset ut,
Der kärlek går i strid mot döden

Och minsta telning bleknar af?
Jag orkar intet mera tala:
Kom, höga makt, kom, du, hugsvala
Och styrk min anda vid dess graf!

Säll den, som flyktar ur vår snara
Med snabba steg och friad själ,
Som tar sitt afsked och farväl
Liksom att till en högtid fara!
Min mor hon flyr — det må så ske...
Vid hennes graf skall man få höra
Att afund ej haft mer att göra
Än blott på mina tårar se.

29.

Vid en ålderstigen och trogen tjenarinnas död

den 2 Oktober 1773.

Så myllas nu det stoft bland gruset,
Som samlats här i många år,
Hvars lifsförvandling är så svår
I flykten till det himlaljuset,
Der dygdens lön utmärkas skall
Utaf dens hand, som hjertat gifvit
Och i sin bok hvar tanke skrifvit
Till evig räddning eller fall.

Den andedrägt, som nyss sig sluta,
Det hjertat, som nyss brast itu,
Bör väcka våra tankar nu
Och nödga ögat tårar gjuta
Med helig ömhet i vår själ.
Låt oss vårt korta lopp besinna:
Att fast vi sjutti år än hinna,
Är tiden knapp till evigt väl!

Säll den, som tar vår sälla döda
Till eftersyn i lif och död!
I anletssvett hon åt sitt bröd,
Då själen njöt en andlig föda
Och brann af trogen kärleks bloss.
Som tjenstehjon hon troget tjente —
Och då hon dog, dess testamente
Var Guds välsignelse till oss.

30.

På min tredje sons födelsedag,

till kapten Kempensköld, den 15 Juli 1787.

Min tredje son i dag det helga dopet njuter...
På Holmen är helt tyst: från skansen ingen skjuter,
Men flaggan, blå och gul, sin tunga fladdrar ut
Och vimplarne i fläkt nedsänka sig till slut.

Så lugnt, så still, så tyst jag denna fest inviger,
Ja, till och med jag sjelf jag bara står och tiger
Tills pilten skall få namn — då ropar jag, min vän:
»Vet, han skall heta Carl som jag och hertigen!»

31.

Vaggvisa för min son Carl

den 18 Augusti 1787.

Lilla Carl, sof sött, i frid!
Ty du får tids nog vaka,
Tids nog se vår onda tid
Och hennes galla smaka.
Verlden är en sorge-ö:
Bäst man andas skall man dö
Och bli mull tillbaka.

En gång, der en källa flöt
Förbi en skyl i rågen,
Stod en liten gosse söt
Och spegla sig i vågen:
Bäst sin bild han såg så skön
Uti böljan, klar och grön,
Straxt han inte såg'en.

Så är med vår lefnad fatt,
Och så försvinna åren:
Bäst man andas godt och gladt,
Så lägges man på båren.
Lilla Carl skall tänka så,
När han ser de blommor små,
Som bepryda våren.

Sofve lulla, lilla vän!
Din välgång alla gläda.
När du vaknar, sku vi se'n
Dig klippa häst och släda;
Se'n små hus af kort — lull lull —
Sku vi bygga, blåsa kull
Och små visor qväda.

Mamma har åt barnet här
Små gullskor och gullkappa;
Och om Carl beskedlig är,
Så kommer rättnu pappa,
Lilla barnet namnam ger . . .
Sofve lulla! Ligg nu ner
Och din kudde klappa!

32.

På Mariadagen 1788.

Lilla Carl uti sin kolt
Och Gustaf i sin jacka
Uppå mormors namnsdag stolt
För god traktering tacka.
Mamma barnen sagt i går
Mormors namnsdag tecknad står
I vår almanacka.

Derför lilla Carl, som minst,
Han börjar först att nicka:
Gustaf anser för en vinst
Sin mormors skål att dricka.
Barnen klinga om igen
Mormors skål i botten, se'n
För hvar vacker flicka.

Gabriel i sin rock och väst
Och Martin i sin tröja
Uppå mormors glada fest
Med skålar sig förnöja,
Önska vid ett rågadt mått
Mormor och sin morfar godt
Och små glasen höja.

33.

På inspektoren Gabriel Grönlunds födelsedag

den 5 Februari 1792.

Glada morfar, barnen dig
Med böjda knän välsigna.
Ljusets engel visar sig,
Då dina knän neddigna,
Du har varit glad och from:
Njut Guds rikes egendom!
Vi dig än välsigna.

34.

Under inspektoren Grönlunds sista sjukdom.

Klockorna röras med sorgliga slag,
Ringerskan snyftar och gråter,
Clara-dödgräfvaren tycks i hvart tag
Rycka spaden åter.
Skalden, som vid griften blundar och ler
Och din ljusa himmel strålande ser,
Dignande fäller sin lyra.
Gack, hedersman ... hvarje engel dig ber ...
Dina steg så dyra.

Munter din morgon och ljuflig din qväll,
Leende seende alla,
Som på din tröskel behedrat ditt tjell
Att ditt goda befalla.
Jemt ditt hufvud i oskyldiga gräl
Röjde i hvar knyck din eldade själ,
Så för din kung som hans rike.
Drick ut döds-kalken, bjud Gustaf farväl,
I din död hans gelike!

35.

Vid inspektoren Grönlunds begrafning

den 28 Mars 1792.

Din grafskrift är enkel men ädel och sann,
Att tårar bevittna din heder ...
Farväl, du beskedlige, redlige man,
Af gammaldags trofasta seder!

Den skalden, du hyllat som svärfar och vän,
Med lyran till griften han ilar,
Begråter din saknad — fast lycklig är den,
Som saligt insomnar och hvilar.

Hvad båtar oss arma ur flammor och grus
Att tidernas oskick beskåda?
Säll du, som, upptagen till klarhet och ljus,
Dig skilt från vår villa och våda!

Din skapares vilja du tålig tillbad
Vid ögonens slocknande låga.
Så länge du lefde, så lefde du glad,
Tills döden afvände din plåga.

36.

Divertissement

på professorn och riddaren Sergells 48:de födelsedag, som firades på Ulriksdal hos medaljören Fehrman den 8 September 1787.

SERGELL *togs emot i en vacker skogspark bakom* FEHRMANS *våningsrum af Bacchus med sitt sällskap. En liten Bacchus, åkande på en tunna. Bacchus sjelf, ridande, med en buteljkorg på armen, och en silén, åkande, med buteljer i vagnen, alla omgifna med bacchanter, med stafvar och kransar, virade af vinrankor. Lille Bacchus föreställdes af Fehrmans lille son, Bacchus sjelf af* BELLMAN, *och den åkande silénen af professorn och riddaren* PILO.

När Sergell kom, togs han emot med följande tal af

LILLE BACCHUS.

I följen mig med fröjd till Bacchi tempel fram
Uppå den gröna stig, som höstens mognad sprider!
Nu snart, I Bacchi män, till middagsstimman lider,
Till vinets rolighet och brödralagets glam.

Mitt hjerta ungt och ömt, kan sig ej der utgjuta:
Jag är ej Bacchus sjelf, jag endast lånt hans namn.
Uppriktigt säger jag, min morbror, i din famn
Uppå din födslodag låt mig din ömhet njuta.

BACCHUS (*sjunger*).

Min butelj är Bacchi kök —
Jag tömmer,
Och glömmer
Mitt fattiga ök.
Intet foder för min häst!
Och dagen
För magen
Är gjorder till en herrlig fest.
Nå, hvad skall jag göra,
Så full, så plakat?
Hvars fest — låt oss höra —
Och hvarför denna stat?

När Bacchus slutat sången, skedde processionen till Fehrmans rum i följande ordning:

1) musik,

2) lille Bacchus,

3) Bacchus sjelf,

4) en åkande silén, omgifven af de öfriga bacchanterna. Sergell med fruntimren följde efter. När de kommo i matsalen, hölls följande tal af

SILÉN.

Så tags min tid i akt till magens tröst och gagn
Att jag knappt, klockan tolf, ser hjulen på min vagn.
Från solens första blick i dag på denna dagen
Jag på min tunna hvälft med bägaren islagen.
Af gudarnes beslut uti olympens sal
Så rullar här min vagn på detta Ulriksdal,

Bebådar snillets frid och vinets ångor kastar,
Försötmar hjertats qval, ju mer det sig belastar,
Utsprider sömnens tyngd och ögats vällust gör
Vid blomsterprydda kärl bland stekar, ost och smör.
En krans är mig befaldt på denna fest utleta
Att lemnas en artist från Paros eller Kreta,
Som nu sin verkstad spridt i nordens kulna famn.
Jag tusen gånger visst på Pafos hört hans namn,
Men hjernans yra språng så min förvirring våller
Att handen känner knappt om hon pokalen håller —
O, gudar, den pokal, som Jofur sjelf befallt
Uttömma i hans skål . . . Hvad jag förgäter allt!
Var det ej Praxitel? Nej, det kan ej uppfinnas . . .
Att gracerna en gång, så mycket vill jag minnas,
I skuggan af den lund, der marmorpelarn står,
Lofsjöngo gladt hans namn, och det var just i går.
På ryktets vingar fördt, så länge tiden räcker,
Kringsväfvar hans beröm och en förtjusning väcker.
Nej, än en klunk . . . noch en . . . Jag nu försöka vill
Om jag det namnet mins . . . Nej, jag måst' ha en till . . .
Var det ej Fidias, som, Jupiter till ära,
Upprest hans stolta stod vid en Minerva nära?
Månn' inte Polyklet? En Myron? Agelad . . .
Nej, jag måst' ta en klunk utaf mitt oskobad.
O, gudar, stärk mitt blod, låt tankens eld upplifvas!
Så mycket af mitt värf jag hörde mig beskrifvas,
I store Gustafs hof, i någon viss planet,
Hans snille lagradt fins, fast namnet jag ej vet,
Och att hans födslofest i Floras famn och sköte
Skall firas denna dag bland vänners glada möte . . .
Victoria — jag mins . . . hurra, nu gick det an . . .
Hans namn var Sergell . . . klang, och vivat lefve han!
O, kosteliga bord med blomsterkrönta rätter,
Buteljer, glas och frukt! Jag aldrig mådde bätter:

Här klingas skall hans skål, hans visa sjungas ömt.
Jag skall den förste bli som först sin stånka tömt.
Min Sergell, lefve du! Din skål till punkt och pricka,
Och mina fränders skål . . . Men nu, nu skall du dricka!

Vid bordet sjöngs följande

Kor.

Sjung förtjensten en sång till dess ära —
Vår värde Sergell, vet, du är vår!
Dina landsmän på händren dig bära,
Men af oss du sjelfva hjertat får.
Sent må i dödens vissnande spår
Sig din urna för ögat upphöja!
Gamla Karon med båten skall dröja
Och vänta dig än hundra år.

Men den saften som porlar och spelar
I glasets rundel och kring dess brädd,
Sömnens qvalm uti blodet fördelar
Till en vällust uppå Floras bädd.
Höj, granne, upp ditt kärl, blif ej rädd
Att ett rus denna dagen begära,
När du sjunger din Sergell till ära,
I höstens gyllne blommor klädd!

Löfven gulna och bäckarne rinna
Vid trädens rusk och sorgliga fall —
Låt så vara, vår sällhet vi finna
Uti Bacchi hvalf vid drufvans svall.
Lustigt! Hej, falleralla, lall, lall!
Värde Sergell, din fest att besmycka
Skönhet virkar ett band till din krycka,
Som dig i döden binda skall.

37.

Till Sergell på hans namnsdag

den 2 November 1789 Tobiæ-dagen.

Bord- och måltidstidning n:o 1.

Ingo den 1 Oktober 1789.

Med extra rådhuskuriren Wetz hafva inlupit följande måltidstidningar, som nödvändigt måste locka en surmulen bourgognekork ur sin glaserade långhalsighet.

Re'n bland kämparna van,
Fäkta i elden och omringa plan
Baron Armfelt mot en ljungande volkan,
Vann nationens ära:
På sin blodiga ban
Käckt med fälld bajonett
Rusar han mot fienden, ätt ifrån ätt.
Hvar blodsdroppa runnen,
Då hans bussar slåss,
Gör nu segern vunnen
Båd' för kung och oss.

Norrbacka den 2 November 1789.

Vid backen till venster mellan de glesa granarna, som nedslutta ifrån Solna-parken till Haga grind, har i dag på morgonstunden en blind yngling, vanligen derstädes om morgnarna sedd i sitt randiga

förkläde och skjortärmar, nu, denna dagen till prydnad, infunnit sig med en ny fullsträngad fiol, klädd i tornväktarns syrtut i Adolf Fredriks församling och någon af kyrkorådets peruker. Musikanten, i en bugande ställning, under en gulnad rönn, sitter ännu med örat mot qvinten och foten i gyttjan att förkunna Tobiæ dag. Fångarnes rothuggning vid landsvägen och stockarnes timring under yxornas spjelkning i skogen hindra ej hans krumelurer med stråken.



Norrbacka: värdshuset, beläget straxt utom Norrtull.

Bönderna, knarkande från Solbaddet, med svintrynet utom matsäcken och kalfhufvudet i tjärbyttan, stryka hjulen emot diket för att lyssna på denna Solnaskogens Orfeus. Dalkarlarne stöta skyfflarna i gräsvallen, och skoflarne ligga på de oviiltrade sandkärrorna. Något sjöng och spelade han, med hufvudet vändt åt Belle-Vue, mycket rörande och den vördnadsvärde rådsherren till ära, tilldess slutligen en helig tystnad utbredde sig bland alla kommande och farande ända fram till tullporten, der tullnären med specialen under armen fördömde öfverdirektörens barmhertighet och bugade sig för ett ekipage från

Jerfva. Då sjöng åter den blinde vid vagnens stannande, och han spelade samma gudomliga melodi af abbé Vogler:

Klang! Vid grind spelar jag
Psalmer och polskor utan undantag.
Litet mer konfonium på Tobiæ dag
Så för mig som för fiolen!
Så tycker jag.
Efter gammal lag
Ser jag aldrig solen,
Dess gyllne välbehag...
Litet mer konfonium på Tobiæ dag
Så för mig som för fiolen!
Så tycker jag.

Solna den 2 November 1789.

Anmärkning, funnen i organistens koralbok.

Tobias till sitt namn fins än i flera riken,
Men detta namnets drott var klädd i templets drägt,
En ganska värdig man utaf Naftali slägt,
Som upprest sina tjäll vid Galileiska viken,
Der han en fånge blef i Salmanassars tid.
Han egde ock en son, och af dess blod med heder
Allt hvad Tobias nämns en älskad ana leder,
Trots bibelkommission ej finner sig dervid.

Sergells atelier den 2 November 1789.

S. D. Grefve Munck, tillstädes, befallde en viss lyrisk skald sjunga denna dagen till heder, och han sjöng:

Kring Psyches byst, uppå dess alabasterruta,
De täcka gracerna sig buga nu:
De hennes flyende fot i blomsterkedjor sluta
Och kröna dig, Tobias, kära du!
Att Psyche ej må njuta

Ett annat altare
I Florens, Rom och fly din atelier,
Gracerna derföre stå,
Lyckönska dig och vänta
Att du vill på dörren glänta
Ur din vrå.
De trotsa Ehr'nsvärds öga,
När de berömma dig,
Och de frukta föga
Artisternas intrig.
Gracerna derföre stå,
Lyckönska dig och vänta
Att du vill på dörren glänta
Ur din vrå.

38.

Divertissement

på hofgulddragaren Widmans 52:dra födelsedag den 7 December 1787.

PERSONERNA.

Markus Wimmerberg poet .... hofsekreteraren *Bellman*.
Fiken, hushållerska. .... Widmans lilla dotter.
Det vandrande kapellet, bestående af tornväktare, dödgräfvare och andra sluskar, af hvilka en har en liten lykta .... Widmans tre söner med deras informator.

MARKUS WIMMERBERG, *i nattrocken, vid sitt skrifbord med en flaska på. Hans hushållerska sitter bredvid honom och spinner.*

MARKUS (*sjunger*).

Gubben är gammal, orkar ej valla
(Falle-ralla, lalla!) :||:
Flickorna små, som gerna befalla
Och som alltid rå.

Sjung, Fiken, hvälf din ten och låt nu rocken gå ...
Hå hå, den klunken, barn, den muntrar gubbens sinne.
Hvad — uti denna mugg ännu en klunk derinne?

Hå hå, min flicka du! Jo jo, jag nog förstår,
Du är om gubben mån... må ske... Din skål,
gutår...
Men smakens sträfva lust och åldrens hvita hår
Gör att jag ej förmår...
Hör hur spinnrocken går!
Jag tror, min Fiken, att du spinner dig till linne...
Gud ge dig glada år!
Jag arma man, som här vid grafvens tröskel står,
Förvissnad är min hand, förloradt är mitt minne...
Gutår!

(*Sjunger.*)

Tiderna ändras: vännerna kalla
(Falle-ralla, lalla!) :||:
Ligga i grafven — dit sku vi alla.
Men... en klunk ändå!

Hå hå, så går det till! I dag står blomman skön
Och sprider sina blad i tusen färgers skiften,
I morgon bryts hon af, och stjelken, varm och grön,
Bortkallnar i sin mull — likså vår sista lön
Är griften.

(*Sjunger.*)

Vänskap till ära drick om och tralla:
(Falle-ralla, lalla!) :||:
Fluidum skön skall fradga och svalla —
Hå hå hå! Hå hå!

(*Musikanterna stämma sina instrumenter i förstugan.*)

Hvad nu — hvad är för sorl? Nej, aldrig uti frid
Man får en enda stund i enslighet förnöta!
Du spinner, du min söta...
Hvad du lär tycka om fiolens gnäll och gnid!
Befall dem gå sin väg och andra sysslor sköta:

Nu har jag inte tid.
Tag hit avisorna... ren tiden börjar lida...
Hå hå, det blir dervid.

(Fiken bär fram avisorna.)

Hvad godt och ljufligt nytt i dag med posten bida?
... Från London hörs ej något nytt —
Från Petersburg att turken flytt,
Att i Sju-tornens hvalf har Bulgakoff sin sida,
Att Ali Bey sitt svärd har stuckit uti slida.
Men, vändom bladet om: Hvad nytt? Jo, så tillvida...
Hör lilla vän...
Att holl... holl... holl... det kan jag inte läsa...
Må ske — holländaren...
Nej, ändtlig får jag lof att läsa om igen...
Glasögonen
Ej passa denna näsa
Till denna tidningen...
Holl... holl... holl... ändren... hvad för änder?
De der, som sqvalpa i vår sjö
Bland ankorna på Lidingö,
Som flocktals lägra sig bort vid de varma stränder
Mot nordans hvin och tö...
Aha — nu vet jag ... hör, hör, Fiken, slå i glaset...
Holländarn, kära barn, som nyss betalt kalaset,
H...a...r... har nu få... få... fått en släng.
Orangeblomman rår, och gubbarne med spjuten
Med randiga bandtler och målade gehäng,
Som kring prinsessans säng
Mustaschen ströko upp och med en buss i truten
Såg ut hvar en så sträng...
Men, Fiken, hvad tumult, hvad klingklang här vid knuten —
Se efter om de slåss, och slagsmål undanvik!

(Fiken går och tittar i dörren, men kommer genast åter.)

FIKEN.

I förstu'n full musik!

(*En af musikanterna tittar i dörren och begär att få spela för patron*)

MARKUS.

Hvad är det nu för skrik?
Får jag ej bli i fred att mina verser skrifva
Och af en ädel man hans vänskap gladt upplifva,
En vän, sig alltid lik,
Välgörande och öm, af ädelt hjerta rik...
Släpp hela svärmen in... Hvad du ser ut komik!
Gå med din basfiol och sätt dig i en drifva
Och såga din tenor för brudgum och för brud,
Gack bort till Altona och andra gästabud,



Altona: värdshus, n:o 23 Norrtullsgatan.

Men ifrån denna dörr du skall utskuffad blifva...
Nå, gubbar, hvarföre, för hvems skull spelen I?
Och hvarföre just opp på dessa trappor klifva

Med eder symfoni?
I öfverfallen mig, ert röfvareparti,
Med Haydns Roxelane och Glucks krambamboli.
Vet ni...
Dock, håll, jag kan ej veta...
Låt se i almanackan — månn' någon skulle heta
Katrina, Pehr ell' Pål, Sofia, Margareta...
Nej, mig omöjligt är ett enda namn utleta
För eder harmoni...
Du der, med basfioln ur tornets gluggar krupen,
Som står med lyktan tänd och skubbar dig för supen,
Hvad är ditt ärende? Du ser mig ut förlupen
Från brandvaktskompani't.
Kanske en roddare från stora Holm-bomslupen,
Från kronobränneri't
Ell' också, torde hända,
Från andra ställen, kända,
I denna grändens trakt... Än en gång frågar jag:
Hvem hedras af ert spel?

KOR.

Vår Widmans födslodag.

MARKUS.

Jaså, I gode män med lyktor och syrtuter,
Och litet fulla med, ja det var annat slag!
Är det vår gode väns, vår Widmans födslodag?

(*Sjunger.*)

Slå i ett glas åt mig...
Din skål, lilla Fiken!
Elfviken,
Dit sku vi fara, vi båda.
Men resbränvin skall din hand

Fylla i min låda
Af våda
Vid strand...
Häng hatten på spiken...
Men, Fiken, hör du,
Jag dänger dig, Fiken,
Hör, klockan slår sju.

Vasserra — flaskan full! Ja, jag med er besluter
Att hedra denna man, med redligt hjerta prydd.
Fast kanske någon gång af tadlets tunga brydd,
Han sträfvar fram sin verld med mindre glada dagar,
Dock med ett allmänt ja inunder ärans skydd
Vår ömma vänskapssång hans hjerta visst behagar...
Vasserra — än en sup..... Du, i bårtäcken sydd,
Min herr dödgräfvare med dina dubbla magar,
Hvad, tycker du ej om den festen denna qväll?
Du står och sneglar blott... af ost du fått ett stycke,
Och flaskan, tyckes mig, är mycket i ditt tycke...
Och du, orgtrampare, du skräddaregesäll,
Som gungar på pedaln, i foten rask och snäll,
Säg, om vår Widmans fest och välgång gör dig säll —
Du älskar honom ju?

DÖDGRÄFVARN *(sätter ner lyktan.)*

Af allt mitt hjerta mycke.

MARKUS.

Välan, så stämmen upp en rossliger kantat...
Och du, tornväktare, som plär i tornet lura
En aria bravura,
Stryk an så delikat,
Kamrat!
Din näsa glittrar öl, och dina ben så sura
I dräggen bada sig ur Bacchi största fat...

Men hören än ett ord... Af Bacchi safter yr,
Jag mycket brådtom har att skrifva och arbeta,
Ty tiden är mig knapp och timman är mig dyr:
Jag allt mitt hushåll styr
Med skrifva vers och meta...
Ja, fast jag brådtom har... I gode hedersmän,
Kom, stigen närmre fram ifrån panelningen...
Ja, fast jag brådtom har, ändock en älskad vän
De verserna jag valt, att säga sanningen,
För hvar och en bland oss, som samlas nu här inne
Af kärlek för hans väl, med upprördt blod och sinne,
I ömnoghetens mått
Till vänskaps äreminne
Att önska honom godt,
Hans maka all den lust, en mor och maka känner —
Och se'n den sälla lön tillönskas bör hans ätt,
Som delas ibland vänner
Af ädelt tänkesätt...
Men hör, min jungfru lilla,
Hon upptar inte illa
Min mening rätt och slätt:
Hon lagar till en bål kanhända?

(Fiken ärnar gå efter en punschbål).

Bestyr att ljusena bli tända,
Och ställ citronerna på ända...
Men än ett ord, min vän! Sig bredevid mig sätt,
Sjung blott en ariett,
Den lilla visan glada...
Men är det icke skada
Att herrn ej hemma är?
Nu på Elfviken der
Hans skrinda böljan skär:
På Kakenäs han spisar
Och ostronen förtär —

Vi önska honom godt och hvad han sjelf begär.
Jag mitt bekymmer lisar
Uppå hans födslodag . . . Sjung honom denna air,
Som hjertats ömma qval med dygdig känsla visar.

FIKEN *(sjunger)*.

Märkvärdig är visst födslodagen,
Då hjertat först pickar och pulsarne slå:
Vår vålnad ur mörkret blir dragen
Att skönja naturen och känslor att få,
Se'n sträfva bland motgång och lycka,
Tills ändtlig den dagen uppgår
Att handen nedfäller sin krycka
Och stelnad omarmar sin kista och bår.

Men glädjoms i dag med stor gamman
Med stek och med tårtor och vin, som förslår!
I dag sku vi klinga tillsamman
Och önska med helsan mångfaldiga år.
Min älskade fader berömma
I tysthet mitt hjerta nog gör —
Hans godhet att nånsin förglömma
Omöjligt, förr'n lifvet det slocknar och dör!

39.

På statssekreteraren Schröderheims födelsedag.

Alle man i bålen!
Gissa, hvars är skålen?

Skrålen, gode vänner, skrålen!
Han med stora magen
Blef på denna dagen
Fram till denna verlden dragen.
Älskad af kamrater,
Vördad af magnater,
Rikshärold och statssekter i alla nöjets stater,
Tar han smak och toner
Efter ord, personer,
Ämnen, ordning, tid och skick . . .
Drick!

Oro och bekymmer
Vid hans åsyn rymmer:
Moln hans ögon aldrig skymmer.
Under lek och joller
Bref och protokoller
Han i bästa ordning håller.
Spanmålskommissioner,
Barnsängsdirektioner,
Ordenstal och tråk och bråk i inrikes expeditioner,
Allt han väl bestrider,
Och hans nöje lider
Ej dervid ett ögonblick . . .
Drick!

Men en ting ej glömmes:
Att, när glaset tömmes,
ELIS allra mest berömmes!
Önskom honom, bröder,
Allt hvad kroppen göder,
Allt hvad muntert snille föder!
Måtte kreditorer
Och exsekutorer
I ditt förmak lemna rum för välbemedlade pastorer!

Måtte dina dagar
Efter ödets lagar
Långsamt skrida till sitt mål...
Skål!

40.

Nyårsspel för Schröderheimska husen

den 1 Januari 1786.

Från tornens gluggar
Hörs klockorna klämta nytt år i dag —
Ur krus och muggar,
Min granne, din helsa tag!
I templen skrålar
Den glädtiga ungdom bas och diskant,
Och lampan strålar
Kring altarets gyllne kant.
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet!
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår —
Gutår!

Sig folket gläder
(Bland vännerna sköna stekar i dag)
Med högtidskläder
Och armbågen högst i lag.

Sitt bröd man delar,
Se'n flaskan utdelat den sista tår . . .
Hör, pip'arn spelar,
Och hör hur trumslagarn slår!
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet!
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår —
Gutår!

Trumslagarn trumlar,
Mustachen i kölden glittrar om mund —
Valdthornet mumlar,
Trianglarne slå sekund.
Stolt på trompeten
Så pirögder Mollberg blåser gevalt,
Så att staketen
De darra med plank och allt.
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet!
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår —
Gutår!

I gränd vid Ruter
Sitt oboe Bergström vändt uppå tvärn:
Han glor och tjuter:
»*Så skön lys den morgonstjern*».
Ner i portgången,
Med vantarna och skinnpelsen — hva ba —
En med bassongen
Han pruttar branikula.
Lycka till att njuta

All sjelfbegärlig sällhet!
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår —
Gutår!

Apollos söner
Med gullpapper och nedsnöade hår
En vällust röner
Med mig, som framföre går.
Jag, äldst i läran,
Välborne herr lagman, klang och gutår,
Jag har den äran
Att önska ett godt nytt år!
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet!
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår —
Gutår!

I mörka våder
Med kappan kringaxlad, skalden har lärt
Åt deras nåder
Att önska nu allt hvad kärt...
Allt sig upplifvat
Till glädje, och kantorn, stolt i maner'n,
Han ropar vivat
För nådig herr statssektern.
Lycka till att njuta
All sjelfbegärlig sällhet!
Lycka till att sluta
Med helsan det år,
Som nu för oss återstår —
Gutår!

41.

Födelsedagen firad i fiskarstugan.

Pastoral på fru Palmstedts födelsedag den 18 Januari 1792.

1.

Fiskarstugan.

DAMON.

I vår lilla fiskarstuga
Vi för dig, Camilla, buga,
Glädjoms alla — så gör jag —
På Camillas födslodag.

CAMILLA.

Mig naturens prakt förblindar,
Böljan svallar mörk och grön,
Morgonrodnan sval och skön
Glittrar mellan skog och grindar.

TIRSIS.

Åskan svalkar med sitt dön
Middagstimmans varma vindar.
Märk hur jag den refven lindar —
Märk hvad herrlig fångst på ön!

DAMON.

Lyft snabba åretag
Att strandens branter hinna!
God middag, min herdinna,
Med bägarn helsar jag.
På min hatt en hvit jasmin
Till Camillas ära prålar.
Njut ur dessa kärl och skålar
Brax och mört och kersbärs-vin!

TIRSIS och DAMON.

Hjertat dig sin dyrkan ger,
Ögat vill din fägring gilla,
Ty ju mera man dig ser,
Mera älskar man Camilla.

TIRSIS.

Prydom bordet vid vår källa
Med vårt bästa husgeråd
Och låt duken ned sig fälla
I dess hvita sida våd!
Vin och frukter vi framställa
För vårt hjertas lilla nåd. :||:

DAMON.

Nyss ur vattnets små försåt
Blef jag bergad och uppdragen.
Hvad, Camilla, jag blef våt,
Ända öfver stöfvelkragen!
Stor sak i båd' sump och båt,
Men jag gläds åt födslodagen.

Kor.

Klingom och sjungom i glädtiga lag!
Fromsinta hjertan de tänka ej illa.
Lefve vår Tirsis och lefve Camilla!
Firom med kyssar dess födelsedag! :||:

2.

Måltiden i fiskarstugan.

Dediceradt till fru Palmstedt och kongl. sekreteraren Leopold.

Hvilken kyla, hvilken svalka
För vår varma andedrägt!
Fönstren ristas vid hvar fläkt,
Dit sig vågorna nu nalka.

Luften i vår öppna sal
Angar väppling och jasminer.
Biet svärmar, flugan hviner,
Göken uti toppen gal.

Bordet uppå herdars vis
Gladt af måttligheten dukas...
Men i fiskarstugan brukas
En aptitsup portugis!

Höjom våra fromma händer
Med en mild och blödig syn
Till den gudamakt i skyn,
Som välsignar våra stränder
Och vår rika vattubryn!

Sätt dig ned vid Tirsis' sida,
Sitt, Camilla — du är vår . . .
Der en sill och der ärtskida
Och hvad mer vårt tjäll förmår.

Vinet det fröjdar ju menniskans hjerta . . .
Damon, hvar är du? Bekymret förgät!
Låtsa som kärlek ej gjorde dig smärta,
Sjung och var rolig och glöm dina nät!

På en röd kinesisk bricka
Jag i glasets öfvermål
Har den äran till att dricka
Tirsis' och Camillas skål.

Koral.

Gud välsigne och bevara
Dig, o Sverges dyre kung!
Men, att hjertats språk förklara,
Samma skål med tårar sjung!

3.

Återfarten från fiskarstugan.

Tirsis.

Stugans dörr nu förebomma!
Men, Camilla, qvick och lätt
Ögna blomma ifrån blomma —
Ögat ser sig aldrig mätt.

Damon.

Tag nu denna bröstbukett!

Tirsis.

Och dig i din julle sätt!

Louis.

Oförmodad nalkas jag
Till er glada fiskarstuga —
Mitt besök ej illa tag!

Kor.

Nej, vi niga och vi buga. :||:

Louis.

Damon . . . vänta, hjerta lilla!
Säg, hvart ärnar du dig nu?

Damon.

Min Lovisa, till Camilla,
Se'n till stranden, lilla du!

Månen inom molnet skrider ...
Känn, Lovisa, kom och känn.
Känn hvad lukt narcissen sprider
Ibland liljors fläkt, min vän!

Djupt med åran i min hand
Dristar jag för eder buga.
Allt är klart der nervid strand ...
Hastom från vår fiskarstuga!

CAMILLA.

Aftonsolens röda strålar
Bådar oss en stormig dag ...
Damon, dessa knyten tag,
Dessa kärl och dessa bålar!

DAMON.

Min Camilla, här är jag ...
Aftonsolens röda strålar
Bådar oss en stormig dag.

Kor.

Fästet nu mulnar och skogen blir grå,
Djuren med häpnad i klyftorna springa.
Svalorna qvittra och vingarna svinga,
Herdarna hemåt i skymningen gå.
Lammen de bräka och skällorna ringa ...
Blixt uppå blixt ... hör nu åskan — hör på!

Förfriskande skurar med thordön och ljus,
Nedpruten er kyla till trängtande munnar!
Upplifven hvar ros i sitt brännande grus
Och gjuten er råga i källor och brunnar!

TIRSIS.

Molnen småningom försvinna - -
Hören lärkans sång i skyn!
Skyndom oss att stranden hinna...
Ack, hvad en gudomlig syn!

Glada vänner, vi oss buga
Med en mild och ädel blick
Till vår fordna fiskarstuga...
Sjung kung Gustafs skål och drick! :|:

Fiskare och fiskarinnor,
Tagen ömt hvarann i famn!
I, Neptuni tjenarinnor,
Nigen djupt vid Gustafs namn!

CAMILLA.

Morgonrodnans purpur randas
Längst mot himlens östra bryn.
All naturen glädtigt andas —
Hören lärkans sång i skyn!

Herden, skrämd af blixt och låga,
Öppnar mild sitt våta skjul
Att med blanka lian tåga
Mellan dragare och hjul.

DAMON.

Dagens drottning höjer sig
I en rosenfärgad dimma.
Gladt i hennes varma stig
Gyllne bloss och eldar glimma.
Ändtlig nalkas då den timma
Att jag andas hem' hos mig...

TIRSIS.

Hvad mitt hjerta älskar dig!

DAMON.

Se hur den fiskarn dansar i tröjan —
Hör hur på harpan han filar och ler
Åt er!
Marjo hon niger, vecklar upp slöjan,
Skrattar i polskan, högbröstad och tvär
Och kär.

LOUIS.

Se hur skön Camilla stiger
Fram i dansen med sin fot!
Skön hon i sin oskuld niger —
Gören oskuld ej emot!

Kor.

Solens ljus vår pligt påminner —
Glädjoms hvaren åt sin lott!
Hvar och en af oss försvinner ... :||:

DAMON.

Och jag önskar, allt jag hinner,
Tirsis och Camilla godt!

42.

Midsommardagen 1772.

Tag ditt glas...
Vet hut och skäms, tag ej din grannes!
Friskt kalas...
Hej, vivat vår Johannes!
Vivat du,
Vår glada värd och broder,
Frisk och goder!
Bacchi floder
Ljufligt rinna nu.

Skål, min vän!
Vi åt Johannes kransen knyta.
Djefvulen
Vi ge dem, det förtryta.
Ärans man
Bör ärans kransar smycka:
Som vi tycka,
Guld och lycka
Är han värdig han!

Vakna nu!
Hvad gör du? Sitter du och fuskar?
Drömmer du
Om löf och granrisbuskar?
Rågadt mål!
Åt vår Johannes kära
Vi hembära
Tack och ära...
Drick värdinnans skål!

43.

Midsommardagen 1790

med en bukett.

Mulen morgon ofta bädar
Middagssolen hög och klar.
Ögat ock det hoppet har
Att i dag Johannes skådar
Floras prakt, af blommor rik,
Der vår ungdom, klädd i kransar,
Kring midsommarstången dansar,
Följd af röster och musik.

I en så förnöjlig dvala,
Söfd på gräsets gyllne bädd,
Hördes Flora, högtidsklädd,
Till mitt fria hjerta tala:
»Tag min gåfva och besvär
»Med den makt, jag dig förkunnar,
»Att den, du din vänskap unnar,
»Dessa blommor du förär!»

44.

På Anna-dagen

den 9 December 1787.

Stanna här vid bränneri,
I gubbar, stannen här en stund och stoja,
Stämmen upp er hela symfoni
Med klarinetter, flöjter, hoboja, Fin.
Trumlen dubbla hvirflar om,
Vänd upp och ner, gör trumman till en puka
Och till denna högtidstimman kom
Att edra valdthorn kröka och huka!
Gå i rad
Och neri farstun stanna!
Kom, slå vad,
Värdinnan heter Anna —
Tömmen ur vår kanna
Att vårt nit besanna
För vår goda Anna . . .
Att vårt nit besanna,
Stanna här vid bränneri!
I gubbar med fiolerna på armen,
Stämmen upp er hela symfoni
Med hatt på sned och krås i barmen!
Må Anna nöjd
Till åldrens höjd
Få vörda ödets dolda lagar.

Och, der hon bor,
Som maka, mor,
Hvad sjelf dess eget bröst behagar,
Ibland vid skrål
Från bränneri
Stå vid vår bål
Och hälla i,
Ibland med prål
På slädparti,
Ibland i huset hemma hos mor Anna! D. K.

45.

På Anna-dagen

den 9 December 1788.

Hit från Finland i fläng,
Trumslagare, pipare, allt med gehäng!
Hastigt — vintern är sträng —
Till venster, gossar,
Venster om sväng!
Stryk mustaschen och tig —
Om kungen gräla inte med mig!
Här står flaskan för dig,
Blott att du låssar
Inte om krig.

Rymd nyss från bataljon,
Ställ flaskan der med trumman på bron!
Anna, din person
Befaller ärans helgade ton.

På din namnsdag en sång
Vid brödernas skutt och kockarnas språng!
Anna, tack för hvar gång
Vi lefvat glada
Här utan tvång
Och bland nöjen och frid,
Bortgömde undan ränker och strid,
Räknat timmarnas tid
I Bacchi lada!
Det blir dervid . . .
Hurra! Klang för vår fru!
»Hva ba? Hur sa' du?» Jo, kära du:
Klang, vi klinga sku,
Tills tuppen gal och klockan slår tu.

Nej, till klockan slår tre,
Tills inga damer mer kunna se.
Annas skål, må då ske!
Vår fru värdinna,
Drick! Tjenare!
»Klang se'n, om det går an,
»Så klinga vi, klang, klang, för dess man
»Vi fruntimmer, minsann . . .
»Er tjenarinna,
»Anna, så grann!»
Tack, tack för roligt lag . . .
Till trumman glad trumslagare tag
Och på Annas dag
Vid glaset buga likasom jag!

46.

På Mariadagen.

Nu blir på denna dagen
Lagen
Att lustigt skria.
Bia, bia!
Fru Maria
Är nu i dag vår värdinna.
Gör dig till festen sedig,
Ledig
Från gräl och fara!
Vill du bara
Glädtig vara,
Så sku safterna rinna,
Gladt ett namn besinna!
Du skall nöje finna.
Bröderna,
Med glasenä
Marias skål! Hurra!

Penningen upp ur skrinet!
Vinet
I dag skall rinna.
Vår värdinna
Må hon hinna
Åldrens krona att bära
Och med sin hulde maka
Smaka

På denna dagen
Båln islagen,
Då behagen
Sväfva henne nära!
Vi Maria ära,
Hennes frid begära.
Bröderna,
Med glasena
Marias skål! Hurra!

Fins mer i magasinet?
Vinet,
Bäst som det rinner,
Det försvinner,
Och man finner
Allt är förgängligt på jorden.
Men ändå kan det hända
Ända
Till aftonstunden
Sprundas sprunden
Kring bordrunden
Och vi fröjdas i norden.
Sjungom här vid borden,
Sjungom dessa orden:
Vännerna
Med glasena
Marias skål! Hurra!

47.

Till mamsell J. M. G.

på Mariadagen den 25 Mars 1788.

Spel opp en dans, stig, spelman, opp
För Jeanne Marie, och buga dig,
På hennes namnsdag vid ett hopp
    Inom dess tröskel stig!
Vid valdthorns klang och flöjters skrål
Förkunna nu för Jeanne Marie
Att hennes namnsdag tål en skål,
    Och skålen skall nu bli:
Lycka till, vår gunstiga mamsell!
Hennes skål sku vi till morgon qväll
    Hälla ur, hälla i:
        Jeanne Marie!
        Raljeri —
    I botten drick som vi!

Den på sin namnsdag ej har rus,
Förtjenar inte namnet, nej!
En nymf bör smutta sina krus —
    Rent ut: det hjelper ej!
Och syster dricke syster till
Och broder klinge systerskål,
Fast hvar en smuttar som han vill
    Och som hans krafter tål.
Lycka till, vår gunstiga mamsell!

Hennes skål sku vi till morgon qväll
Hälla ur, hälla i:
Jeanne Marie!
Raljeri —
I botten drick som vi!

Namnsdagens första glada blick
Bebådar dig fyrabend, du!
Så ideliga sjung och drick,
Tills klockan pinglar sju!
Då tar man sig en, dito en —
Stor sak, om tumlarn har sitt sken
Af Perus guld ell' engelskt ten:
Vår sak är lika ren.
Lycka till, vår gunstiga mamsell!
Hennes skål sku vi till morgon qväll
Hälla ur, hälla i:
Jeanne Marie!
Raljeri —
I botten drick som vi!

Njut än en längd af sälla år
I muntert hopp och glädtig min
Vid dukadt bord och vid en tår
Godt, ljufligt måltids-vin!
För porten se'n, vid dagens slut,
En vagn till hemtning der beställs,
Som rullar af på en minut
Till Stenborgs och Ristells.
Lycka till, vår gunstiga mamsell!
Hennes skål sku vi till morgon qväll
Hälla ur, hälla i:
Jeanne Marie!
Raljeri —
I botten drick som vi!

Hvarföre i en verld så tung
Att inte taga dagen lätt?
Man är, minsann, ej länge ung,
Ty åren nalkas tätt.
Se'n för allt hvad man tråkat har
I villervalla, ångst och gräl,
Så möter oss dödgräfvarfar,
Och dermed så farväl!
Lycka till, vår gunstiga mamsell!
Hennes skål sku vi till morgon qväll
Hälla ur, hälla i:
Jeanne Marie!
Raljeri —
I botten drick som vi!

Och dermed när allt är beståldt,
Ho tackar dig i grafven? Nej,
Man grafdörrn knappt i lås har smällt,
Förrän man mins dig ej.
Derför var nöjd — och kom, slå vad,
Att när man ingen gör för när,
Kan man i tiden andas glad,
Hvarthän vårt öde bär!
Lycka till, vår gunstiga mamsell!
Hennes skål sku vi till morgon qväll
Hälla ur, hälla i:
Jeanne Marie!
Raljeri —
I botten drick som vi!

48.

På Johanna-dagen 1788.

Natur, dina fagraste stunder
Vid sommarens värma ge glädje och frid:
I blomstrande ängar och lunder
Hörs fåglarnes qvitter och kärliga strid.
Vid källorna herdarne stanna:
Herdinnorna, fria från kärlekens tvång,
En täck och behaglig Johanna
De binda med kransar och höja sin sång.

En sjunger i lunden helt sakta,
Johanna, din välgång — du vet, den är min.
En annan syns lunden betrakta,
Lyckönskar Johanna och stiger så in.
Jag vill ock min önskan besanna:
Om dig och din vänskap jag alltid är mån!
Allt godt jag dig unnar, Johanna —
Och lycklig som moder omfamna din son!

49.

På mamsell Albertina Bergmans namnsdag

den 24 April 1789, på Skeppsholmen.

En officer.

Skynden er, gossar,
Arbetsklockan slår!
Snart isen lossar,
Och galern utgår.
Hemten fort från varfvets kamrar
Flaggor, vimplar, klubbor, hamrar —
Allt i ordning vid vår strand
För vår kung och för vårt land!
Skynden er, gossar,
Varen färdiga!
Tåg och trossar,
Gladt i rad! Hurra!

Ett fruntimmer.

Täcka nejd!
Krig och fejd
Rundt omkring dig rår,
Och dina parker störas.
Ryktet spår,
Snart en år,
Väpnad i sin får,
Skall i ditt vatten röras.
Mellertid
Blir dervid,

Jag nu sitter här
Mellan tross,
Rök och bloss,
Vagnar och gevär.
Må vår sång till Albertinas förstu höras!

KOR AF TIMMERMÄN OCH BÅTSMÄN.

Låtom oss i rom och rack
Den timrade kölen uppfeja i dag!
Knick knick, knickeli knack, knick knack —
Med bultande hamrar, i slag uppå slag,
På en dag så dyr och skön,
Vimplade master, och mörsarn i dön,
Sku vi dansa och sjunga på ön
Och helga dig visan, gudomliga kön!

ETT FRUNTIMMER.

Snart alla stränders vimplar lysa,
Snart båtsman, klädd, omger sitt tåg
På denna våg,
Som än syns frysa
Och nyss i kulna dimmor låg.

Men, ack, mig denna nejd påminner
En Albertinas fest i dag:
Dess boning jag
Så lycklig finner
I helsans stillhet och behag.

EN TIMMERMAN.

Kling, klang, vid Albertinas dag!
På kajuttaket ligger jag
Och masar mig i solen,
När spelman rör fiolen . . .

Nej, inte längre ligga här —
Hör klockans ljud från varfvet der!
Men förr'n jag ser de mina,
Klang, mamsell Albertina!
Jag henne glada dagar spår,
Så i sin friska ungdoms vår
Som vid en ålder mörk och svär
Af skrynklor och af år.
Klang, gutår!

Kor.

Nu sku vi alla, man från man,
Än om några stånkor slumpa
Och, att vårt rus ej skönjas kan,
Cajsa Rulta se'n utpumpa.

Se'n sku vi nervid stranden här
Våra pipor stoppa och röka
Och denna dagens små besvär
Med vårt glada raglande öka.

Se'n sku vi samla oss och stå,
Om oss ingen ofärd motar,
Och buga oss allt två och två,
Uti rätt afdelta rotar.

Så sku vi uti marsch på bron
Nyckelharpan surrande höja
Och spela upp en lustig ton,
Som kan hela nejden förnöja.

Sist sku vi utan all komplott
Gå tillbaks till tross och lina,
Vår justitiarie önska godt
Och hans lilla Albertina.

50.

Till Völschow på Mathias' dag

den 24 Februari 1789.

Hurtigt, Maja-lisor,
Jeannor och Lovisor,
Hurtigt och lustigt med flöjter och sång!
Hemta ifrån Mummen
Grädda i spilkummen,
Kittlar och kanna i flygande språng!
Med gula tofflor
Och sockrade vofflor
Nigen för Mathias än en gång!

Älskeliga flickor,
Öppnen sprund och svickor,
Tvätten de diskar, som Bacchus tillhör!
Klang — ur källarsvalen
Hemta upp pokalen,
Och i alkoven ställ simlor och smör!
Varen nu raska
Att öppna min flaska —
Nigen för Mathias som sig bör!

Ja, i dessa tider,
Fastän hjertat svider
Och vid hvart klockslag afbidas tumult,
Ändå hvar en fägnar
Att på Bacchi vägnar

Oss nu tillbjudes vårt päronglas fullt.
Hvad skall man göra?
Sig hurtigt uppföra,
Denn wir müssen haben nur geduld.

Blott vi sällt befrias,
Sku vi med Mathias
Dansa en polska och trilla som klot.
Upp skall han ur stolen
Och med basfiolen
Taga vår nigning till polskan emot.
Se'n utan krycka
Skall välgång och lycka
Röjas uti hjerta, hand och fot!

51.

Till Völschow på Mathias' dag

den 24 Februari 1790, i författarens äldste sons namn.

Om jag vore öfverste,
Skulle jag min trupp rangera,
Allt mitt manskap paradera
Och se'n glädjesalvor ge:
För Mathias fröjdetoner
Blåsas skull' ur oboe —
Men hvad namnsdagskollationer
Gör väl en fanjunkare?

Gustaf Bellman.

52.

På Mårtens dag.

Bäst Mårten vid pulpeten
I rocken knöt serveten, :||:
Så mindes han dieten
Och ropte: »Klang! Wer da?»
Ah, ah, ah, ah!
Se'n gick han en trappa neder
Och en duktig gås bereder
Och knäckte ben och leder
Och bröt buteljerna....
Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!
Och knäckte ben och leder
Och bröt buteljerna.

I köket dessförinnan
Så har fru doktorinnan :||:
Den klara korfvehinnan
Uppfyllt med grynena
Ah, ah, ah, ah!
I den sköna kåln de slängde,
Partals om hvarandra svängde.
Sankt Mårtens ögon blängde
På kåln och korfvarna.
Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!
Sankt Mårtens ögon blängde
På kåln och korfvarna.

Nå, medan vi nu ömma
Och lifsbesvären glömma, :||:
Vi Mårtens hus berömma
Med sång och med hurra.
Ah, ah, ah, ah!
Må då Mårten som vi alla
Säll sin dag och afton kalla —
Vipp lustigt, falleralla,
Och klang med glasena!
Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!
Vipp lustigt, falleralla.
Och klang med glasena!

Sankt Mårtens klockor klinga,
Stekvändarne de svinga. :||:
Se'n gåsens krås och bringa
Strös kring tallrikarna.
Ah, ah, ah, ah!
Granne, sitt ej sur och butter,
Gul och pirögd som en utter,
Ge rum för Mårten Luther,
Och bryt serveterna!
Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!
Ge rum för Mårten Luther,
Och bryt serveterna!

Den kyrkolärarn, gossar,
Hans minne tiden trossar: :||:
Än på hans aska blossar
I flottet gässena.
Ah, ah, ah, ah!
Skönsta äppelmos till fyllning
Pryder fatets blå förgyllning.
Men, fri all slags beskyllning,
Drick Mårtens skål . . . Hva ba?

Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!
Men, fri all slags beskyllning,
Drick Mårtens skål ... Hva ba?

Två hundra år tillbaka,
Se'n Mårten med sin maka :||:
I dag båd' bryggde, baka
Och plocka gässena.
Ah, ah, ah, ah!
Också vet man denna dagen
Att koftan intill uppslagen
Blef sköljd, till och med kragen,
I öl och malaga...
Ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah, ah!
Blef sköljd, till och med kragen,
I öl och malaga.

53.

Vid assessorn Detlof Heykenskölds och mamsell Ulrika Maria Victorins bröllop i Stockholm

den 6 Juni 1776.

Nyss vid dagens bleka strimma,
Se'n hvar stjerna blifvit släckt,
Syntes i sin svala drägt
Kärleksguden le och glimma

På de ljusa molnens bädd.
Guden fördes af tritoner
Mellan tusen kupidoner,
I sitt högtidslinne klädd.

På dess hjässa, mjuk och lener,
Han en krans af myrten bar,
Och dess gördel virkad var
Af jasminer och syrener
Med ett skärp af gyllne nät.
Skymten af dess färd att måla
Är att låta glädjen stråla
I hvar vinkel och hvart fjät.

Längst bortåt Vulkani städer
Ned i smedjor, orter, schakt
All Cyterens rika prakt
Med sin furste nederträder
Under åskans knall och dön.
I en blink hvar ugn upphettas,
Hvar cyklop högmodig svettas
Vid en fest, så dyr och skön.

Floder, forsar, svall och vågor
Börja strida mot hvarann,
Elden flöt och böljan brann,
Bergen spruta dam och lågor,
Jorden gunga, bröts och skalf,
Tilldess Astrild, ung och fager,
Skönhetsflocken sammandrager
I Vulkani svarta hvalf.

För en ugn med svettig panna
Stod en bergsman, rask och käck,
Mot de yra lustar fräck,
Men för svag att sig bemanna,

Då han Astrilds välde flyr.
Bäst han jernets skärpa filar,
Smider han sig sjelf de pilar,
Som nu mer hans frihet bryr.

»Njut din lön för flit och möda»,
Ropa guden, »kom, min son!
»Här ger kärlek dig ett lån,
»Som väl döden kan föröda,
»Men i tiden gör dig nöjd.
»Och till prof utaf min mening
»Att jag vill en säll förening,
»Blir en dygdig vän din fröjd.

»I dess famn och vid dess sida
»Du som make hugnas skall
»Och som bergsman i ditt kall
»Dina smiden lyckligt smida,
»Dela många munnar bröd.
»Märk hvad vällust du får åga:
»Både vilja och förmåga
»Till de armas understöd!»

Ädla par, hvad kärlek säger
På er glada bröllopsdag,
Samma suckar bär ock jag.
Men en ting allt öfverväger:
Skänk ert fosterland ett arf,
Som gör äktenskapet heder,
Att ert blod i flera leder
Pryder Gustafs tidehvarf!

54.

Vid stadschirurgen Ad. Fr. Opphoffs och mamsell Cath. Ch. Lilljenwalldhs bröllop 1784.

"Håll», sa' Astrild, »Eskulap,
»Öfvergif Cyterens ängar,
»Ansa dina sjuka sängar
»Mota dödens öppna gap!
»Hålt att tvinga mig till tårar
»Vid förlusten af en skön,
»Fly från denna glada ön
»Bort till dina skrank och bårar!

»Hvi har du en främling sändt
»I min bygd att mig bedröfva?
»Hvi vill du min prydnad röfva,
»Nyss då jag dess altar tändt?
»Väl är han bland dina söner
»Värd min facklas rena brand,
»Men med kronan i min hand
»Modfälld jag den sköna kröner.»

Eskulap, helt allvarsam,
Tycktes ingen olust röna,
Der han satt uti det gröna
Under fläderträdets stam.
Då och då en ört han plocka:
Stundom på jasminens bädd

Ned till helsokällans brädd
Han sin hvita hjessa bocka.

Ändtlig blef nu gudens svar:
»Yra Astrild, göm din båga!
»Vet att re'n din vackra låga
»Vördas af ett lyckligt par,
»Och den nymf, som ur ditt rike
»Sökt en fristad i mitt skygd,
»Vann i ära, tro och dygd
»Med min vittra son sin like.»

Dermed flög den lille gud
Öfver alla berg och dalar,
Och i Eskulapii salar
Klinga tusen fröjdeljud.
Hymen, äktenskapets frände,
Sågs med friska lagrar krönt,
Och två hjertan ömt och skönt
En gudomlig sällhet kände.

Denna sällhet till er död,
Ädla par, den hugne eder!
Men den hand som hjertan leder,
Blifve ert beskärm och stöd!
Äkta trohet — blott de orden
Pryde edert lifs beslut,
Tills ert timglas runnit ut
Och ert stoft är satt i jorden!

55.

En gammal visa

afsjungen vid bergmästaren Joh. Engelbert Hallencreutz' och mamsell Beata Maria Risells bröllopsfest den 28 Maj 1786.

Beate Marie satt uti högan lofts bur
— Den älskog vele vi berömma —
Med fladdrande lockar, pomponger och ur.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Ty det var en morgon till vårdagens fest,
— Den älskog vele vi berömma —
Den tid, då naturen är mildast som mest.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Knappt soln ur sin rundel sig speglat i mån'
— Den älskog vele vi berömma —
Förrän att te-brädet stod dukadt i vrån.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Ja, säjarn i Clara på åtta stod vänd,
— Den älskog vele vi berömma —
Då bågen var dubbelt i spänning spänd.
Allakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Beate Marie krökte på bågen sin hand
— Den älskog vele vi berömma —
Hon krita en ruta och knäppte en rand.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Så menlös, så sedig som oskulden är,
— Den älskog vele vi berömma —
Så tänkte hon alltid få knäppa så der.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Och hören, I fruar och jungfrur och mör!
— Den älskog vele vi berömma —
Er omger en engel, som allt ser och hör.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Mot fönstret stod bågen och fönstret på glänt:
— Den älskog vele vi berömma —
Der inflög en engel med gyllne patent.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Af myrten en krona han virka och flög,
— Den älskog vele vi berömma —
Små kedjor af blommor på bågen han smög.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

I flygten han ropa, så smilögd och smärt:
— Den älskog vele vi berömma —
»Beata Maria, glöm ej Engelbert!»
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Herr Engelbert var en riddare båld:
— Den älskog vele vi berömma —
Han egde cykloper och fauner i sold.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Hans namn sjungs i dag i cyklopernas psalm
— Den älskog vele vi berömma —
Vid klingande genljud ur schakter och malm.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

»Herr Engelbert, hör du, träd upp ur ditt schakt!»
— Den älskog vele vi berömma —
»Hvad ser du?» sa' engeln. 'Min brud och din makt.'
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

Med hand under hufvud hon söng i sin skrud:
— Den älskog vele vi berömma —
»Nå, aldrig jag tänkte den afton stå brud!»
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

»Farväl nu, min kammar... slå fönstret igen!»
— Den älskog vele vi berömma —
»Jag famntar min make, i döden min vän.»
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

I blinken så frambars nu templets klenod,
— Den älskog vele vi berömma —
Den boken, som helgar två hjertan ett blod.
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

»Jag önskar er båda», söng kärlek i skyn,
— Den älskog vele vi berömma —
»I sällhet beundra min präktiga syn!
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

»Jag önskar er båda i ömniga mått
— Den älskog vele vi berömma —
»De kärligas möda, de dygdigas lott!»
Allrakärasten min, jag kan eder aldrig förglömma!

56.

Vid Calles bröllop med en döpt judinna

den 12 April 1789.

Brudgummen utaf dagen,
Långt öfver alla fästmäns rang
Af gubbarna mottagen,
Tillhör nu glasens klang. Fin.
Vi klinga med vår brudgums glas
I rågadt mål hans skål
Och tycka att ett slikt kalas
Han alltför gerna tål! D. K.

Se'n för den goda bruden
Det täcka könet skåln begär,
Som i den äkta skruden
Sitt dolda öde bär! Fin.
De säkert önska henne godt
Som främling i vårt land,
Helst då hon sig förena fått
I samma kyrkas band. D. K

I dag är fästa maka,
I morgon städa kök och disk,
I öfvermorgon baka,
Om onsdag rensa fisk, Fin.
Om torsdag skura disk och golf,
Om fredags natt lull, lull,
Om lördag tulla klockan tolf
Hos tullnärn vid Skanstull. D. K.

Till all sköns tomtbolycka
Vi önska detta äkta par
I denna qväll uttrycka,
Kringhvärfdt af vårt försvar, Fin.
Med fromma böner utaf oss
Ledsagande helt visst
Vid klara aftonstjernans bloss
Inom sin förstuqvist! D. K.

57.

Vid kammarrådet Johan Medlings och Carolina Christina Noërs bröllop

den 20 Juni 1793.

Våra löften äro dyra:
»Lif och död!» vårt valspråk är...
Min herdinna, jag besvär
Om ditt hushåll att bestyra!
Höj, Apollo, höj din lyra
För den krona, bruden bär!

58.

Grafskrift öfver sekreteraren och riddaren Wargentin 1783.

Du hedersman af rena seder,
Som vid vår klagan skils från oss,
Som nu vid nattens bleka bloss
I jordens sköte sänkes neder.
Hur ädelt var ditt lif och godt!
Den lärde, gråtögd vid din kista,
Knappt vågar att din runa rista:
Så sällsynt var ditt snilles lott.

Så hvälf då fritt ditt trötta öga
Från jordens klot och mörka pol,
Att vid en oförgänglig sol
Med evig lust bese det höga,
Som dig så saligt undangömt!
Emellertid ditt namn helt stilla
Skall sväfva kring vårt låga lilla,
Välsignadt, äradt och berömdt.

59.

Vid professor Säfvenboms graf

den 31 December 1784.

Nyss sågs ett sken vid nattens dimma
Ur grafvens mörka vinklar glimma
Och dödens täcken hänga ner.
En klagosång kring templet hördes
Vid ögats gråt, som ömt upprördes
Att röra hjertat ännu mer.

Vid detta sken, som tungt sig tände,
Fann menskligheten sitt elände
Och högmodet sin ärestod:
Den armas stoft låg vid den rika,
En krymplings ben och knotor lika
Med fordom skönsta kött och blod.

Förborgadt här för bästa snille,
De fria konsters sorgsna gille
Satt inom denna griftevall,
Der på sin duk, med fåll och knuten,
Apollo fann sin pensel bruten
Och mästarn vid sin tafla kall.

Kom, vandringsman, lyft upp ditt öga
Med helig rysning till det höga

Och vid en stilla sinnets drift
Besinna tidens bråk och möda,
Och vill du minnas denna döda,
Så läs ock denna minnesskrift:

Här hvilar sig från svåra tider
En man, hvars rykte sig utsprider,
Så länge snillen äro till.
Han dog, en värdig far och maka . . .
Nu, vandringsman, vänd om tillbaka,
Beröm och lasta hur du vill!

60.

Vid fru Elisabet Beata Risells, född Törnings graf

den 4 Maj 1778.

Försynens visa lagar skipas
I en orubbad ordning jemt:
Dess dolda råd kan ej begripas
Uti det lopp, oss är bestämdt.
Den blandning uti våra öden
Af sant och falskt, af lust och qval
Som följer våra åratal,
Utvecklar sig till slut i döden.

Liksom när böljorna de skaka
En ringa spån på hafvets rymd,
Än drifs den fram och än tillbaka,
Af vågens svall mot klippan skymd,
Så med vårt lif i denna striden:
En ständig motgång för en hvar.
Ej något öga blundat har,
Som icke tårar fällt i tiden.

Ifrån en verld, som tyckes luta
Till sin förvandling år från år,
Der vreda händer blodet gjuta
Ur sina likars bröst och sår,
Der list och svek hvarannan hylla,
Är godt att vara långt ifrån:
Säll den, som får i griftevrån
Sitt stoft till sina fäder fylla!

På trogna axlar nu nedsänkes
En vördad fru uti sin graf.
När hennes lefnadslopp betänkes
Och hur hon fört sin vandringsstaf,
Man genast dygdens värde känner,
Och derför hon den äran vann:
Begråtas af en älskad man,
Af sina barn och sina vänner.

61.

Vid hofgulddragaren Widmans begrafning

den 20 Januari 1790.

Mot Elfviks mulna strand
Inom dess frusna skär vid all naturens dvala
Syns Karon i sin båt sig närmre stranden hala,
Uppdagas i sin rodd af middnattsstjernans brand.
Han för sitt gamla språk, med åran krökt i sand:
»Naturens skuld betala
»Och återbär ditt lån uti den Högstes hand!»

Bestört af denna lag,
All nejden bugar sig och ömma suckar gjuter:
Ett lyckligt äkta band på några få minuter
Upplöses och förstörs vid hjertats tunga slag.
Men sänkt i tårars flod på en så sorglig dag,
Ett tåligt bröst besluter
Att trösta sig i Gud och vörda hans behag.

Vår vän är lagd på bår:
Hans anlet mer ej ses oss muntra och förnöja,
Hans bröst ej mera hörs sin svaga lunga höja,
Hans hand att göra godt i tiden mer ej rår.
Den arma må nu sjelf aftorka ögats tår
Och Widmans saknad röja
Med den välsignelse, han af sin skugga får.

62.

Vid expeditionssekreteraren Elis Schröderheims och fröken Anna Charlotta von Stapelmohrs bröllop

den 26 November 1776.

Med den prakt, som kärlek tågar,
När han Cyperns stränder rör,
När sin fackla guden för
Utsträckt mellan bloss och bågar
Under nattens mörka skygd,
Såg man hjeltens flygt sig leda
Att ett präktigt tjäll tillreda
För två äkta vänners dygd.

Guden, prydd med bloss och båga,
Insvept uti tunna taft,
Djerft mot vinterns våld och kraft
Sig på nordens bölja våga,
Som nyss med sitt spel upphört.
Eol grym sin lust förnyar
Med en storm, hvars kulna skyar
Floras fägring re'n förstört.

Blott ett ögonblick det gällde,
Blott en suck — så var det gjordt!
Som en ljungeld qvickt och fort
Astrild ned sin fackla fällde

Fromt, försigtigt, mildt och lätt.
Med olympens goda minne
Blef han helt allena inne
I en frökens kabinett.

Tankfull inkom hans herdinna
Från sin knytning, bok och spel.
Men bland alla nöjens del
Fåfängt var den frihet finna,
Som ett ledigt hjerta bär.
Några tårar ögat lemna,
När hon hörde Astrild nämna
Ämnet till dess små besvär.

»Bästa fröken, hjertats börda»,
Ropte guden, »hör mig till.
»Och den, jag er unna vill
»Att ert värde närmast vörda,
»Har jag utvalt vid min tron.
»Tro hans löften, ord och eder,
»Under det att äran leder
»Båd' hans hjerta och person!

»Himlen skall er ömt beskydda
»Med all sällhet, ro och frid.
»Lyckans sol skall varm och blid
»Stråla kring er glada hydda
»Mellan vänners skämt och glam.
»Lyckligt intill sensta tider
»Edert blod sig glädtigt sprider
»I hvar telning af sin stam!»

63.

Elegi vid fru Anna Charlotta Schröderheims död,

den 1 Januari 1792, dedicerad till grefvinnan Ridderstolpe och fru Möller.

Karon, din färja den kom ej för sent!
Jag vid din rodd — ja — jag gråter.
Huru du menar och huru du ment,
Så kom snart ej åter.
Sorgligt vid en mulnad himmel du
Ropte Schröderheim och såg på hans fru ...
Vänner af Schröderheim, gråten!
»Kom, Anne Charlotte!» ropte Karon nu
Och hon steg i båten.

Böljan den svallade skummig och grön:
Karon af vågen förföljes.
Straxt hennes skugga, förädlad och skön,
Undan afunden döljes .....
Täcka kön, min ömma klagan förlåt!
I, som stån på strand och vänten båt,
Gråten fru Schröderheim ... gråten ..
Följen vid ögats högtidliga gråt
Anna Charlotta i båten!

64.

Vid fru Georgiis graf.

En blomma, hög och skön, när det mot natten lider,
Hon med en lutad kropp sin stjelk till marken vrider
Och bleknar på det fält, der nyss hon runnit opp.
När dagen tändes åter,
Hon sina blad upplåter
Till ett förnyadt hopp.

Så syns vid lifvets qväll en from och täck herdinna
I blomman af sin vår ur tidens gräns försvinna
Och all dess fägrings prakt i jordens gömmor fly —
Men dagens morgon randas:
Hon englars sällhet andas
I evighetens sky.

Till minne af din dygd, dig och din ätt till heder
Sjelf oskuld dig i dag en ärestod bereder,
Då hon, af sorg förtärd, utbrister vid din färd:
Ditt namn ej afund röner
Vid den cypress, dig kröner,
Ty du var älskansvärd.

65.

Elegi

vid ett barns död.

Farväl, mitt kära barn, tilldess vi åter råkas!
Din sorgsna hulda far än gråter vid ditt namn.
Min lilla ögnalust, i serafimers famn
Hur ljufligt blir för oss att med hvarandra språkas
Och du i ljusets sken att återse din mor
Och dina syskons namn förklarad kunna nämna!
Men jag åt tidens grus vill mina tårar lemna —
Vi råkas, kära barn, och glädjen skall bli stor.

66.

Till konungen,

då skalden sökte att blifva sekreterare vid nummer-lotteriet i December 1775.

Om ers majestät tillåter
Att dess ringaste poet
Dödens välde till förtret
Ur sin säng skall uppstå åter

Till ett glas champagne-vin,
Och om skaldens matta tunga
Än en gång får lof att sjunga
Med en Gyll'nborg och Dalin,

Si, så vill jag med min lyra,
Vid dess sakta klang och dön,
I en underdånig bön
Lyckans våld mot mig bedyra
Från min vagga till mitt slut.
Väl dess altar för mig röker,
Men den mängd, gudinnan söker,
Stänger mig ur templet ut.

Der dess höga vinster dragas,
Söker jag en tjenst och lön,
Men gudinnan, rik och skön,
Låter ej en skymt uppdagas
I mitt låga, mörka skjul...
Om ers majestät behagar
Gilla lyckans hårda lagar,
Dör poeten innan jul.

67.

Till h. exc. riksrådet m. m. grefve Carl Fredrik Scheffer,

förord för skaldens broder, som önskade komma i Ostindiska kompaniets tjenst, 1774.

I en mörk och sorglig hydda
Ser jag helsans gud så vred
Med ett pulver i en sked,
Stundom med en saft och krydda
Kring mig hasta, yr och rädd,
Mot en hamn med glas och pilar,
Som uppå min tröskel hvilar
Och ser bister på min bädd.

Täcks ers excellens beskåda
En betryckt Apollos son
Längst i stugan ini vrån
Sjuk och bäddad i en låda
Med ett bläckhorn på en pall!
Sorgligt för dess ögon prålar
Morgonrodnans glada strålar,
Dagens ljus och stjernans fall.

Dock Apollo hos mig blifver:
I dess öppna famn jag flyr —
Sjelf han denna handen styr,
Som ers excellens tillskrifver.

Jag är darrande och svag:
Guden räcker mig sin lyra,
Ber mig sjunga i min yra
För ers excellens i dag.

Straxt ett ögnablick sig tänder
Oförmodadt, sällt och kärt,
Då det qval, som mig förtärt,
Sig till idel helsa vänder:
Bröstet flämtar ej så tätt,
Blodet i hvar ådra skalkas,
Andedrägten liksom svalkas,
Hjertat suckar mera lätt.

Eders excellens till ära
Sjunger jag nu frisk och sund
Med musik vid Bacchi sprund:
Ingenting kan mig förfära,
Hvarken afund eller tid.
Hvad som kostat ögat floder
Var en omsorg för min broder,
För dess välfärd och dess frid.

Mitt bekymmer lyckligt ändas
Genom eders excellens!
Längst vid Moguls rika gräns
Skall ett tacksamt offer tändas
Under lofsång, pris och tack.
Lyckans fröjd mig öfverhopar,
Och Apollo till mig ropar:
»Yngling, stig nu upp och gack!»

68.

Till kammarherren baron Ehrensvärd

af samma anledning som det föregående den 13 April 1774.

Tillåt mig en målning göra
Af en halfdöd sjuk poet,
Som med handen under öra
Sitter tyst vid sin pulpet!
Kloto papper mig bereder
Med en uppsyn vild och fräck,
Atropos min penna leder
Och Lachesis skaffar bläck.

Bästa råd i den förtreten
Är från verlden skilja sig.
Karon stampar vid pulpeten
Och med åran hotar mig:
I min nattrock till sin skuta
Leder han mig yr och tung,
Se'n jag först fått lof utgjuta
Sista sucken för min kung.

Karon mig en pels ikläder,
Ullperuk och näfverskor,
Med en mantel utaf läder
Och en hatt med sorgeflor.

Lyran i min hand han sätter,
Sköljer flaskan åt mig ren —
Himlen vet hvad vin och rätter
Vankas uti elysén!

Troll och gastar kring mig rasa,
Och jag häpnar för en syn,
Der jag ser, hvar blink med fasa,
Böljor vältra sig mot skyn.
Grymt i deras fall tillbaka
Eld och gnistor ge ett qvalm:
Svarta skuggor sig hopmaka,
Sjunga hvar sin sorgepsalm.

Stadd i sådan ångst och våda,
Beder jag en redlig vän
Samma ömhet mig bebåda
Likasom jag lefde än.
För min bror och för hans lycka
Gif en underdånig bön!
Himmel, hjelp — hvad skall jag tycka?
Nu är jag långt ut på sjön.

69.

Till kongl. sekreteraren Elis Schröderheim

under hans vistande vid kampanjen i Skåne 1774, ett förord för kongl. hofpredikanten Ennes, som sökte Herrestads pastorat.

Välborne herr sekter, högtärade herr broder!

Tillåt ett muntert lag med rus ur Bacchi floder
Att vid ett dukadt bord med skinka och kalkon
Få sjunga Elis' namn och vörda sin patron!
Då verklig denna fest af qvinnor, barn och männer
Skall firas till er ro af Fredmans gamla vänner,
Så tyd ej illa ut att man i dansen ser
En Ulla bjuda upp en konglig sekreter!
Tag ej med köld emot ett sällskap, som tör hända
Snart under vin och sömn slår bordet öfver ända,
Låt dem som strödda bin få svärma kring hvarann,
Och fäst ert öga först på lagets ålderman!
Det är just fader Berg, som der på tröskeln sitter,
Som sörplar ur ett kärl och gapar, snål och bitter,
Just han, som nu sin sked till munnen ensam för
Och bugar sig så djupt, när Elis' namn han hör.
Märk hur hans röda läpp den blanka skeden slickar
Och hur mot fatets brädd han med sin tallrik vickar!
Hans mun, med soppa fylld, utbrister i ett skratt —
Han skrattar än en gång och viftar med sin hatt.
Ur fickan drar han upp sin flöjt, så svart och surer
Och gör, när steken skärs, en drill med krumelurer,

Men gästerna, i prat, förakta spel och sång:
De titta på hvarann och mumsa på en gång.
»Go' vänner», skriker en, »låt bli och skär kalkonen!»
Den andre ropar: »Skål för Elis, den patronen!»
Den tredje lyfter sig, med knifven i fullt hugg,
Kör'n bums i skinkan in och mumsar uti mjugg.
En annan gäspar tungt med armarna på duken,
Och hur han nicka till, i stopet föll peruken.
En raglar åter fram, som stapplar på sitt mål
Och sjunger vid en klunk det täcka könets skål.
Två ta hvarann i hand och kyssas och bli bröder:
Den ene mist sin hatt, den andres näsa blöder.
Uppå en bakvänd stol så skrattar en så flatt
Med glaset i sin hand och pipan i sin hatt.
Än syns en utsträckt arm, som stundom darrar, skälfver
Och i en svartblå sky en söndrig karmstol hvälfver.
Än synes blixt af glas, som splittras i sin flykt
Med allt det sköna öl, man nyss till festen bryggt.
Men vid den stora båln, som uppå bordet röker,
En flunsig glad madam den tjocka armen kröker:
Med slefven tätt till mun hon stindt på laget ser,
Slår remmarn öfver brädd och niger djupt och ler.
Hon dricker Elis' skål och på sin bröstlapp plockar,
Berömmer drufvans saft och ruskar sina lockar,
Kringvecklar sin salopp, blir surögd, yr och kär
Och djerft på Elis fest ett spetsglas blott begär.
I dörrn, som står på glänt, en nymf man varse blifver,
Som med en kullrig buk in öfver tröskeln klifver:
Hon raglar vid hvart hörn, af vin och lustar sjuk,
Och hennes panna bär en rutig silkesduk.
Med glaset uti hand hon menlös står och tiger:
Man dricker Elis' skål. Hon rodnar och hon niger,
Straxt klingar hvar och en och skrapar med sin fot —
Men flickan sprang nu in i dörren midt emot.

Allt laget reser sig: man stöter i trompeten...
Sjelf fader Berg steg opp och snöt sig i serveten,
Drack Ulla Winblad till med syster Anne Cathrine,
Bror Movitz' syskonbarn och fader Bergs kusin.
Men se på den madam, som lägger fisken före,
Som bär sin väns porträtt på halsen i ett snöre —
Det är bror Movitz' bild — tänk, hvad han prålar stort
Med himmelsblå peruk som klöfver knekt i kort!
Tänk, i sin blåa rock, intill och med uppslagen
Och oboe i mun, så väl är han aftagen!
Buteljen skymtar fram, och Movitz, som nu ler,
I Fröjas öppna barm sin ädla skugga ser.

Min värde Schröderheim, ditt öga sällan felar —
Hvem är den glada man, som på min lyra spelar,
Som sjunger Bacchi lof och Fröjas dyrkan vet,
Som andas i min famn och älskas som poet?
Han är en skald, hvars sång af konst och reglor kännes,
Min gamle lärofar, hans namn: Clas Ludvig Ennes.
Der suckar han så tungt vid bordet i en vrå,
Då verklig hans förtjenst bort lugn och lycka nå.
Han är så qvick som lärd och vet sitt sällskap leta —
Men hur han kommit hit, det lär han sjelf ej veta.
Nu drack han kungens skål och böjde sina knän...
Hjelp denna hedersprest inom sitt stift och län!
Än bland Apollos barn han klang ger åt sin lyra,
Än röjes i hans sång en ungdoms eld och yra,
Fast trött, vid grafvens brädd, af armod och besvär,
Han krossat re'n sitt spel och nu till slut begär,
Ber att en nådig kung hugsvala må hans dagar
Och styrka ömt ett bröst, som ödets våld beklagar,
Att, frälst utur ett tvång af skolpedanteri,
Han må på annan ort en lycklig främling bli,
Att ned till Herrestad han må sitt tjäll få flytta.
Han är en sällsynt prest, helt fri från egennytta:

Han eger knappast mer än kappan och sin bok —
Dermed hans flyttning gjord, och lättadt är hans ok...
Fly till en nådig kung med ädelmodig ifver,
Berätta, Schröderheim, hvad jag om Ennes skrifver!
Hans barn, hans många barn, de gråta kring sin far,
De ropa Gustafs namn och sakna sitt försvar.

Nu börjar laget slåss... Glöm inte min begäran!
Farväl! Valdhornet hörs, och jag har städs den äran
att förblifva

min herr broders

ödmjukaste tjenare

C. M. Bellman.

Stockholm den 24 Augusti 1774.

70.

Till öfverhofstallmästaren och öfverceremonimästaren grefve Leijonhufvud

af samma anledning som föregående.

Hos herr grefven och öfverhofstallmästaren utbeder sig allra ödmjukast en ringa poet att få göra sin trogna uppvaktning och att som sändebud ifrån Parnassen på den gnäggande Pegasus undfå audiens inom hvad spilta herr grefven täckes utse för en så beskaffad ryttare. Gudarnes befallning i olympen med alla gudinnors helsning är mig, efter tvänne

handslag på sadelknappen, anbefaldt herr grefven att förständiga, utom gudinnan Venus, som vid åhörandet af Leijonhufvuds namn sträckte sina armar, knäppte sina händer, höljde sitt bröst, fällde tårar och försvann.

Mig Apollo sändt till eder
Att befrämja ömt ett verk.
Ädle Leijonhufvud, märk
Hvad min vänskap af er beder!
Hjelp en qvick och åldrig man,
Som en mängd af snillen vårdar
Och som, trött i Zions gårdar,
Ingen lycka vinna kan!

Han är den, som lärt mig tala
Gudaspråket rent och lätt
På Anakreontiskt sätt
Vid champagnevinets dvala.
Nu den mannen i sin nöd
Ber en nådig kung så dela
Att, fast honom allt må fela,
Ej hans barn må sakna bröd.

Som man tror, vid detta laget
Är utlegadt hans förslag.
Der har han, försäkrar jag,
Första rummet på förslaget.
Herrestad är gällets namn,
Ennes heter nu personen.
Hjelp den presten fram till tronen —
Tag förtjensten i er hand!

71.

Till herr von Vegesack

för en fattig skrifvare vid nummerlotteriet.

Smidd som fången i sitt jern
Vid en tung och stundlig börda,
Ser jag lyckans vänner skörda
Utdrag, amb, tern och qvatern.
Men, ack, himmel, hvad får jag,
Som i hennes tempel trälar,
Som vid kasteletten grälar
Och strör siffror natt och dag!

Ofta man min skugga ser
Vid pulpeten hela natten,
Der mig knappt en kruka vatten
Lyckan i belöning ger.
Utan middag mången gång
Jag att söka lisa hastar,
När i sömnens famn jag kastar
All min oro, gråt och tvång.

I en gammal sliten rock,
Inom hvilkens tunna delar
Dagen syns och vädret spelar,
Skyr jag kreditorers flock.
Knappt jag tror att ännu ullen
Blifvit valkad till min hatt,
Ty i brist på ull i kullen
Går jag barhuf'd dag och natt.

Ja, jag nödgas i min nöd
För all verlden fritt bekänna
Att jag gerna bytt min penna
Mot soldatens knappa bröd.
Men jag har ej orkat ut
Öfver tröskeln till att stiga,
Förr'n min kropp har måst ge sviga
För mitt modiga beslut.

Stolt vid pukors klang och dön
Barnets arm i hjulet krökes,
Straxt min arbetstimma ökes
Utan minsta vinst och lön.
Se man på min bistra min
Hur i den förtviflan lyser,
Hur min kropp i vedbon fryser
Och hur Blomberg tar mitt skrin!

Knappt barbarens tjenstehjon
Vilja sängen med mig byta...
Men när får mitt bröd jag bryta?
Svara mig, min herr patron!
Hungern griper mig så an
Och vill snart mig lifvet neka.
Låt er förbön den beveka,
Som min klagan stilla kan!

Thunius.

72.

Till H. A. Ph.

Supplik om husrum.

Att se sig född väl växt och stolt,
Bli kysst och klappad af de gamla,
Se'n kring en bonad tröskel famla
Med gula skor och svanskinns-kolt,
Så af en trumpen skugga tyglas
Till bok och griffel hvar minut,
På nageln af en rak-rem pryglas
Och baktill blottas för en stut!

Och se'n det stojet är förbi
(Snart lifvets yra lekar slutas),
Då börja våra qval utgjutas
I tårar och melankoli,
Då sjungs om Damon i det gröna,
Då kittlar öga, mun och läpp,
Tilldess så pirrögd vid sin sköna
Man fullväxt står med hatt och käpp.

Här står jag nu, jag Pindi vrak,
Som Herkules på skiljovägen,
Om husrum nödig och förlägen
Blott under nattens kulna tak.
Hvart skall jag flytta, se'n ur skutan
Mig ödet lyckligt bragt i land?
Vid Bacchi tempel ligger lutan,
Och fästmön vinkar mig vid strand.

73.

Till kammarrådet Botin

angående ett lån.

En kommissarius — ack, jag ryser —
En uppbördskommissarius
Uti min farstu står och fryser
Med bruner rock och grön karpus.
Soldaten har han vid sin sida,
Och sme'n med dyrken står parad . . .
Herr kammarråd, den godhet visa,
Gif mig — och kungen — en dukat!

74.

Till hofmarskalken N. N.,

ansökning om rum i Carlbergs slott.

Floras högtid är nu nära
I kung Fredriks gamla park —
Bed min nådiga monark
Att han täckes mig förära
Till dess fest en kontramark!

När man mig två rum tillstäder,
Har min önskan nått sin hamn:
Jag skall med min son i famn
På en stol af gyllenläder
Tolka ömt kung Gustafs namn.

Och så skall jag med min maka
Dela jemnt, om inte mer,
Hvad vår lilla taffel ger —
Blott ej slottets flyglar braka
Och att taket faller ner.

75.

Till statssekreteraren Schröderheim.

Modfälld, nedom kungens trappa,
På det sista stegets brant,
Bugar en hofpredikant
I en gles, utsliten kappa.
Tryckt af motgångs hårda tvång,
Han sig bugar — man förlåter —
Än en gång... han bugar åter,
Ja, han bugar än en gång.

Åren sänka snart hans hjessa
Ned i grafvens sälla vrår.
Han har löften, fler än år,
Att i eget tempel mässa
Och inom dess murar bo.
Riddersman af ädelt sinne,
Väck kung Gustafs ömma minne...
Riddarholmen, posito!

76.

Till statssekreteraren Schröderheim,

förord för en enka att få sälja hembrygdt dricka.

Om hon vore minsta vacker,
Om hon egde små manér —
Men hon skrämma kan kossacker,
När hon ur sin hufva ler.
Och om gumman, som är enka,
Mindre skrynklig vor' och brun,
Kunde man med skäl misstänka
Att jag sucka för den frun.

Men jag ryser, då jag märker
Fattigdomens usla nöd:
Modershjertat slår och värker,
Barnen be sin mor om bröd.
Modern gråter, barnen buga,
Ömt på lutan klingar jag.
Låt nu gumman i sin stuga
Sjunga Gustafs skål i dag!

77.

Till öfverdirektören Kollman,

förord för en fattig tullskrifvare 1784.

En bror vid tulln i vånda står
Med specialn till jorden hukad.
Han några rim af mig undfår —
Med dem han vandrar förödmjukad.
För slika verser och bevis
Åt Mörtberg, Berg och gamla Barken
Betalas efter gångbart pris
Från tre à fem till sex mark marken.

Af Halling — så är mannens namn —
Platt ingen skilling skall jag taga,
Blott jag förmår ur armods famn
Hans långa magra skugga draga.
Hans barn, hans många barn mig rör:
De äro åtta visst inalles.
Välan, herr öfverdirektör,
Skrif på suppliken, skrif: *Bifalles!*

78.

Öfver en subskriptionslista

för det brandskadade Ulricehamn den 27 Februari 1788.

Du, som vid din nästas nöd
Känner hvad dess hjerta sårar,
Som vid ögats heta tårar
Delar ditt förvärfda bröd,
Du är värdig — det är nog —
För en dag din penning mista
Och i denna suck utbrista:
»Herren gaf och Herren tog!»

Ingen ann än du sitt namn
Må på detta bladet skrifva.
Hvad du eger råd att gifva
Gif ett brändt Ulricehamn!
Elden lagt dess murar kull,
Hungern härjar och föröder —
Dina systrar, dina bröder
Bedja dig för Christi skull!

Lindebarnet ser sin mor
Sina nakna armar sträcka,
Moderns gråt hörs fadern väcka,
Som på moderns hjerta tror.
Vid ett brak af bjelkars grus
Fadern i förtviflan gråter —
Eldens flammor ljusna åter
Utur askan af dess hus.

I en så förfärlig natt
Köldens raseri sig öker . . .
Tomt vid tomt i lågan röker:
Folk och allt i bäfvan satt!
Menskovän, vid himlens hot
Låt ditt hjerta dig beveka!
Kan du här ditt namn oss neka,
Kan du göra Gud emot?

79.

Anhållan om begrafningshjelp åt Lidner.

Skalderna ha aldrig råd
Att en bror i grafven sänka,
Knappt till täckets skymt en våd,
Mindre facklorna, som blänka . . .
Visen ömhet, visen nåd
Mot poeten Lidners enka!

80.

Till abbé Michelessi.

På konungens befallning.

Abbé Michelessi, bästa vän mitt hjerta känner,
Bland Apollos glada vänner
Din belöning tag!
Landets sånggudinnor möta dig med larm och yra,
Le och tystna vid din lyra,
Prisa dina slag.
Eko vill dig troget följa,
Ej din sång fördölja —
Sjelf sirenen på vår bölja
Stannar i sitt språng.
Vår monark, så rik af ära,
Får du nalkas nära:
Ädelmod och dygdelära
Ämnen för din sång.

Men, min frände, bäst jag nu din höga sällhet målar,
Kring min låga hydda strålar
En förfärlig tropp:
Ifrån Träsket en augur och troll från Skinnarviken,
Längst från Plutos mörka diken
Stiga drakar opp.
Vid min säng de sig församla
Och i mörkret famla:
Jern och bojor ramla, skramla,
Och jag hör ditt namn.
Snart mitt rädda blod förskräckes,
Grymt min hand utsträckes,
Grymt jag utur sömnen väckes
I min skönhets famn.

Nattens facklor börjar sprida sina bleka lågor,
Molnens svall och ljusblå vågor
Susa uti skyn.
Fågeln sjöng och solen brann, augurn i sanden rita,
Fönstren börja blifva hvita,
Glittra för min syn.
Tusen cirklar han utmätte,
Mot oraklet trätte,
Stundom modig som en jätte,
Stundom som en dvärg.
Men vid flygten af en svala
Stod han upp och tala,
Slog sitt bröst och i en dvala
Sjöng om guldets färg:

»I en skrubb vid Bacchi thron bland krukor och pokaler
»Ligga fyratusen daler
»Kring ett tärningsspel.
»Vid Kupidos altar i ett hörn så ser jag mycke:
»Med ett kungligt sken och tycke
»Strålar en juvel.
»Der en gyllne dosa glimmar
»Märk, rubinen strimmar . . .
Men nu nalkas dagens timmar,
Och jag sjunga kan.
»Lärde Michelessi, vänta!
»Guld bör dig ej ränta.»
Dermed han på dörren glänta,
Och allting försvann.

Ax och blommor i vår bygd nog Bacchi vänner sira:
Vill du glad hans högtid fira
Njut hans olja varm!
Ja, vill du din skönhet se bland Cyperns söta lustar,

Straxt vestalen för dig pustar,
Öppnar dig sin barm.
Till en vällust för ditt öra
Våra spel vi röra.
Hör la Hay, så får du höra
All olympens fröjd.
Ljuft med oss ditt öga ömmar
Uti sömn och drömmar!
Ej Vesuvi svafvelströmmar
Sluka här din höjd.

Sist sannfärdigt till ditt lof sjelf din Apollo talar:
Granna möbler, bord och salar
Saknas på min jord.
Michelessi, mins, Corneille till verldens smak och tycke
Skref sitt största mästerstycke
Vid ett krassligt bord.
Guldet ofta hos personen
Skämmer skaldetonen,
Men en stråle ifrån thronen
Gör poeten qvick.
Låt en karg din kista bära,
Juden sig försvära:
Sjung du glad monarkens ära —
Gör som jag och drick!

81.

Bref till baron ***

den 28 Oktober 1788.

Den djerfve guden Mars, med pipskägg och mustasch,
Med brandenburgisk hatt och svafvelgul plymage,
Sitt mulna anlete i vreda skrynklor vrider
Och snyftande mot mig med blanka sporrar skrider
Fram på mitt kammargolf.

Nyss i en ljuflig blund, så pass mot klockan tolf,
Med knäppta händer hop, bekymren tycktes ila,
För kung och fosterland vid all naturens hvila
Mitt blod dock rördes än.

»Upp slyngel», ropte han, »och ryk för den och den!
»Ser du ej vapnens blixt kring nordens hällar ljunga,
»Hur landets tappra slägt, så gamla män som unga,
»Behjerta landets nöd?»

Mitt öga stirrade, och hela kroppen död
Sin andelösa tyngd ned uti bolstren sänkte.
Hvad var att göra här? På brandvakten jag tänkte,
Men fick ej ordet fram.

Den vreda gudens röst sängklädrens dun och dam
Blott vid det ordet »marsch!» kring sängen tycktes skaka.
»Ligg inte der», skrek han, »och kuttra med din maka
»Och dröm om vaggors knark!

»Hur älskar du», skrek Mars, »din herre, din monark,
»Som eldas natt och dag för Sveriges väl och ära,
»Som främst i spetsen går att oljoqvisten skära
»Åt krona, land och folk!

»En kung, hvars tidehvarf knappt eger någon tolk,
»Med alla konstens drag och hela hjertats låga,
»Som med Homeri sång upplöser denna fråga
»Om han sin like har!»

Liksom när blixt på blixt ur molnet nederfar
Vid fästets ljusa skymt och tordöns brak och splitter
Nu hundra solars eld och tusen stjernors glitter
Kringhvärfde min person.

En väldig cinkadus på truten, herr baron,
Af gudens venstra hand nedlade all min styrka —
Min kammare blef ljus liksom S:t Peters kyrka
Julnatten uti Rom.

Mitt käftamente flög, sig vattnade min gom
Och foten som en hind för jägarns hund i kärre'
I flykten tog ett skutt, och flux — välborne herre —
Står jag i Helsingfors.

I lif och död min tro vid altarbordets kors
Jag för min dyre kung med manligt bröst bekänner,
I stoftet bugar mig för fosterlandets vänner,
Som nyss hans lagrar skärt.

Och skönt ej krigets gud mig klingan har förärt,
Så tar jag den nog sjelf och vet i kafveln fatta
För Gustaf och för Carl . . . Stå du nu, Mars, och skratta —
Din nåd jag ej begärt.

82.

Till biskopen doktor Uno von Troil,

då författaren förärade honom tvänne böcker.

Helsas af Johannes Petri Gothus Norcopensis, item af Lars Olofsson Wallin.

Verlden saknar oss två gubbar
Dubbelt snart ett sekulum.
Om jag ej din boning rubbar,
Gif *Johannes Gothus* rum!
Låt mig bland de fordna fäder
Njuta vördnad och försvar,
Skönt i mina multna kläder
Jag ej tidens prydnad har!

Se'n jag sist på vagn och kälke
Ned till Åkers kyrka drog
Och mitt öga med allt fog
Fordom ädle herr Clas Bjelke
Och hans dygder ömt begret,
Ack, hvad det är längesedan!
Af båd' mig och vagn och medan
Hvarken du ell' någon vet.

Men, min son, nu går jag åter —
Värdc Uno von Troil,
Om du fritt mig unna vill
Och din godhet så tillåter,
Svep mig i din bokgardin
Samt bland dina tysta vänner!
Du min ädla skugga känner,
Mig *Lars Olofsson Wallin.*

83.

Till general Toll,

då han dubbades till kommendör af svärdsorden 1787.

Ryktet i min lilla stuga
Sagt mig att min general
Skall i nordens riddarsal
Under svärdets glans sig buga
Till det stora gula band
Och förtjensten så belönas
Att de ädla snillen krönas —
Allt ett verk af Gustafs hand.

Lutad detta bref att skrifva,
Hvarje rad min vördnad bär —
Lacket flammar, elden tär,
Ljuset dunklar bordets skifva
Och min bild i samma sken.
Mellertid jag detta skrifver,
Jag ur fönstret varseblifver
Vagnen rulla till levén.

Njut i sällhet der den heder
Med ett muntert anletsdrag
Att den första gång i dag
Helsas af de mörkblå leder
Vid trumslagen och signaln . . .
Men jag hann ej sluta raden
Förrän hela vaktparaden
Gör honnör för generaln.

84.

Skål för öfverstelöjtnanten Stedingk.

I rikets värf du krönt din riddersmanna-klinga,
Du ädle bland den svenska flottans män!
Kring Porkala än dina vänner dig omringa
Och hedra dig med sina pukor än.
Men vi, som hjelten möta
I vår invigda sal,
Med drufvans söta
Invigom hans pokal!
Vårt tal,
Vår sång som svenske män
Höjs till vår Stedingks ära.
Klang! Hans flagg skall fienden
Förfära
Än.
Hur mången vacker flicka
Med blomstrad barm så smal
Tror du vill dricka
Din skål vid blodets qval?
Vårt tal,
Vår sång som svenske män
Höjs till vår Stedingks ära.
Klang! Hans flagg skall fienden
Förfära
Än.

85.

Pastoral

till kyrkoherden magister Arnold Asplund, den älskansvärde mannen, den 25 April 1790.

En herde skiljs i tårars qval från sin herdinna,
Se'n i dess tjäll han lagt sitt timglas ner,
Att ur naturens bok båd' natt och dag påminna
Om skaparns lof i allt hvad ögat ser,
Att från det dagen randas
Till solens nedergång
Hon fromt må andas,
Befriad lustars tvång.
Hör herdens sång!
Med uppräckt hand till himlahvalfvets skyar,
Herdinna, jag ännu en gång
Förnyar
Den.

Men, sorgsne vän, bortskölj min bild i dina tårar,
Slå upp ditt tjäll, sträck dina armar ut!
En herde syns med blommor plöja mina fårar —
I samma famn desamma suckar gjut!
Lyd hvad hans röst dig bjuder
På tidens mörka stråt!
När klockan ljuder,
Böj dina knän och gråt,
Upplåt, upplåt
Ditt rädda bröst, om ovän dig förfärar!
Din Asplund under ögats gråt
Dig ärar
Än.

86.

Till kongl. hofpredikanten och kyrkoherden Lehnberg

på invigningsdagen i Kungsholmen den 24 Maj 1790.

Bugen er
Till jorden ner,
Skåden, I starka och raska,
Grafvens brädd
Med knotor klädd
Och er hvita aska!
Märk vid trenne skoflars kast
Hur er glans försvann i hast!
Gömda och glömda bli benen.
Bugen er
Till jorden ner,
Neder till griftestenen!

Men ändå
Akten på
Klockan i templet, som ljuder
Vid den röst,
Som ert bröst
Er en himmel bjuder!
Sjung i muntra snillens lag,
Bägarn gladt vid bordet tag,
När lifsbesvären besvära!
Men ändå
Akten på
Att er lärare ära!

87.

Till grefvinnan Ribbing.

Snart min dag sin afton nalkas:
Kloto tittar fram ur skyn,
Ljuft sirenen leker, skalkas,
Simmar tyst i vattubryn.
Atropos sväfvar,
Arbetar och sträfvar,
Sin slända kringvefvar:
Jag suckar och bäfvar...
Lachesis förblindar min syn.

Bland spinnrockar, garn och trissor
Dödens herrskap jag nu ser
Blomsterkrönta med narcissor
Kasta sina kronor ner.
Skyarna ljunga
Och parcerna sjunga,
Så gamla och tunga,
På molnena gunga
Med glasögon, timglas och mer.

Atropos, min lifsgudinna,
Hvälf ej än min hydda kull!
Vid mitt glas låt mig besinna
Skönhet i sin glans och mull!
»Nej, ingalunda,
»Tag glaset och blunda,

»Fort drick och begrunda,
»Fort marsch från det runda,
»Från skönhet och skatter och gull!

»Tag farväl af allt det sköna,
»Som naturen rikt utbredt!
»Ögat har fröjd fått röna:
»Du grefvinnan Ribbing sett.
»Packa dig neder
»I grafven med heder!
»Sträck ut dina leder
»I kistan af ceder» ...
Aj, amen ... nu dog jag med ett!

88.

Till abbé Vogler,

då han spelte orgor den 18 September 1786.

Abbé Vogler, när du rör
Orgelverkets gudadunder,
Örat med förvirring hör
Skrålet ur tartarens grunder:
Svalgets stormar, sprak och brand,
Hisnad, jemmer, ångst och fasa,
I de vreda toner rasa,
Som framrusa ur din hand.

Men vid dina milda slag,
När du saligheten målar,
Evighetens klara dag
Förs på morgonrodnans strålar:
Under himlarösters ljud
Ögat tåras, känslan lider,
Bröstet suckar, blodet strider —
Hjertat fröjdar sig i Gud.

89.

Sergells dröm.

Den 29 April 1789.

Ur olympens små alkover,
Sälla andar, skynden er
Till den gröna länstol ner,
Der vår glade Sergell sofver
Och om Psyche drömmer än!
Du, som ömt han gått tillhanda,
Kom och återför hans anda
Till olympen upp igen!

90.

Till fröken Anna Charlotta von Stapelmohr.

Nej, hvarför somnar jag, hvi skall mitt öga blunda
Vid middagssolens qvalm och all naturens prål?
De ljusblå skyar sprids ikring det hvälfda runda,
De qvicka fåglar hörs med tusen tungomål,
Och i de djupa svalg, der Neptun har sitt säte,
Vällustig i sitt skum tritonen naken står:
Med vass och löf beprydd, han härmar Orfei läte,
Som vid den lugna strand uppå sin luta slår,
Förvillar minsta kräk, hvars lif i vattnet andas,
Förtjusar näck och hval och gör hvar löja yr...
Ack, himmel, nej, min sömn af nöjen här bortblandas,
Men af de nöjen blott, som hjertats lugn ej bryr.
Nej, ack... Välan, hvarthän... Knappt orkar jag att vakna,
Förr'n nattens skuggor syns och ögat börjar sakna
Hvad Morfei skygd så präktigt förlåt var
Af all den hurtighet, den jag ej mera har...
Jag somna åter in. Två fröknar såg jag vandra —
Med ljufva ögnakast de stridde mot hvarandra
Hvem med sin mesta eld mig skulle tända mest:
Jag blef ock lätt upptänd — af hvilken jag vet bäst,
Än sågs en fjädrad hatt sin place med stolthet vinna,
Som på de mörka hår afbildar en hjeltinna,
Och än ett modigt bröst uti sitt harnesk sam,
Som sucka Martis lof med Fröjas mildhet fram.

Två vackra ögons eld kringspridde lust och låga
Och samla all sin glans poeten till en plåga.
En späd och tapper arm jag tillbad — fast Gud vet
Om kärlek ämnat den till famntag, till förtret...
Men, himmel, ack, en nymf mig sömnens Gud afbilda
Uti sin polonäs så vacker som Brynhilda!
Hon sjöng, hon neg, hon log, så qvick i tal och svar —
Så ädel och så from, hon hjertat lätt intar.
Jag ville hennes hand med myrtenkedjor binda,
Men hon sig tyst och fort utför en trappa vinda
Och locka i sin flykt min andra fröken bort.
Då vakna jag bestört, och all min fröjd blef kort:
Vår fröken gaf ett bud man skulle dörrn tillsmälla —
Två skulle hemma bli: först Bonna och så Bella.
I samma ögnablick vid detta bittra tal
Mitt hjerta och mitt blod uppfylls med köld och qval:
Kring näsan på mig flög båd' flugor och ohyra.
Jag ser på mina ben, så räknar jag dem — fyra!
En jungfru slår på dörrn ... jag hoppar bus på kjoln ...
Hon ber mig veta hut ... jag kryper under stoln.
»Ack, gudar, hjelpen mig emot min herrskarinna,
»Låt mig, ur kedjan frälst, min frihet återvinna!»
Just under denna bön förbyttes jag med harm
Ifrån poet till hund uppå min frökens arm.

91.

Till fröken Anna Charlotta von Stapelmohr 1773.

Jag, en Pindi verkgesäll,
Som bland gudens barn arbetar,
Efter denna vers nu letar:
Mamsell Ulla, märk, mamsell . . .
Alla Pindi tjenarinnor
Hvar och en nyfiket tror
Att min vers ibland gudinnor
Fins hos fröken Stapelmohr.

92.

Fredmans grafskrift öfver fru O***.

Englarna i himlarunden
Bäfvande och häpna stå,
Lucifer, med kedjor bunden,
Uti afgrund går på tå,
Alla helgon fälla händer,
Skämmas hvar en på sitt vis,
När från denna verlden länder
Fru Olin till paradis.

93.

Till mamsell Säfström,

då hon i operan Kolonien *spelte Belindas rol den 23 Maj 1789.*

Vid hafvets svall, bestört och rädd,
I en bedröflig drägt och prydnad
Stod du vid strandens nakna brädd,
Begrät din frihet med den lydnad,
Som grymhet alltid väntar sig.
Ack, hvad min röst din stolthet delte!
Jag ber dig: spela som du spelte,
Att än en gång bedröfva mig!

94.

Skål den 8 Juni 1770.

Jag ser naturens under,
Millioner blommors prål,
Jag hör kring berg och lunder
Hvar fågels tungomål,
Men vid så glada stunder
Vi dricke värdens skål!

Jag ser hur böljan flyter
I ljusblå vågors prål,
Hur hon sin stillhet byter
Och tar med våld sitt mål,
Men nöje oss ej tryter —
Drick då värdinnans skål!

95.

Till en vän

öfver ett tripolitanskt dryckeskäril.

Detta kärl, nyss fyldt uti,
Fyldt af Bacchi söta safter,
Har en turk med stolta krafter
Burit hit från Tripoli.
Gubben, klädd i tunna tafter
Och med tofflor från Turki',
Ler och nickar och vill bli
Okänd vän i Barbari'.

96.

Till mamsell J. G. efter maskraden

den 24 Januari 1777.

De ljufva valdthorn blanda sitt ljud,
Sjelf Pan uppbådar kärlekens gud
Till lekar, dans; på bölja och strand
 Neptun tar Venus i hand.
Tritoner, silfer kring Fredrikshof,
 Upp, sjungom Gustafs lof! - - -Korno.

Hvad trängsel, sorl, hvad löjen och skrik,
Hvad dyrbar fest, briljant, magnifik!
Båd' skog och vatten glittra så täckt
 Af eld och lampornas fläkt.
Tritoner, silfer kring Fredrikshof,
 Upp, sjungom Gustafs lof! - - - Korno.

Vid mareschallers fladdrande sken
Framrulla vagnar inom allén,
Der masker titta ut och ge pris
 Minervas små paradis.
Tritoner, silfer kring Fredrikshof,
 Upp, sjungom Gustafs lof! - - - Korno.

Jeannette, rödblommig, steg ur sin vagn,
Satt foten fram vid pukornas klang
Och i sin svarta dominodrägt
 Utsträckte armen så täckt.

Tritoner, silfer kring Fredrikshof,
Upp, sjungom Gustafs lof! - - - Korno.

Klang, valdthorn, flöjter, oboe, klang!
Vår oskuld jäfvar titlar och rang.
Hvar en må dansa lustig och glad
Och sluta så sin maskrad . . .
Jeannette, välkommen från Fredrikshof,
Lef nöjd, sjung Gustafs lof! - - - Korno.

97.

Vid förbifarten af Ulriksdal

den 25 Juni 1777.

Nyss då morgonsolens strimma
Nattens täcke genombröt
Och det hvita molnet flöt,
Färgadt af en strålig dimma,
Uti Thetis' sköte ner
Satt Anakreon och blunda
Och i Morfei famn begrunda
Hvad han såg och hvad han ser.

Hjulen på en hyrvagn trillar
Efter tvänne hästars traf,
Under det att dammets qvaf
Ögats ljufva blick förvillar

Åt det vackra Ulriksdal.
Men hvad ögats lystnad sakna,
Fylldes upp, då hjertat vakna
Med ett ömt och ljufligt qval.

Undersåtlig tro och lydnad
Stärkte själens rena fröjd:
Sverges drottning, mild och nöjd,
Gaf den bygden glans och prydnad,
Och sefirn, mig tycktes han
Hennes namn så mildt upphöjde,
Åskan gick, och soln sig röjde
Stolt i skyn — och jag försvann.

98.

Herr kapten Kempensköld

salutem med sin fru!
Som posten ur sitt horn han hörs mot klockan sju
Sin sträfva afskedssång i hesa toner drilla
Och hjulen af hans vagn på smorda axlar trilla,
Så hafva vi befallt vår gode koncepist
Att lura på hans fart, behändigt, utan list
Åt tygeln på hans häst en dristig arm utsträcka,
Dock utan att sitt värf med röfveri befläcka,
Fast af hans drägt och min en landsgevaldi'r lätt
Skull' tro kommissionärn vor' af en röfvarätt.
Han går så i syrtut och ströfvar obevakad
Kring Solna och Carlberg, okammad och orakad,

Med en nedslagen hatt och en afbruten käpp
Som en Apollo-son med rimslut på sin läpp.
Den ena skon har klack, den andra får med tiden,
Och strumpan alltid snedt på vaden sitter vriden.
Hvad anbelangar mer hans hjerta och person,
Så är han allmänt känd, dock icke för spion.
Vår önskan han fullgör att postens gång må dröja
På det hvar redlig vän bland oss må sig förnöja
Att teckna här sitt namn och delta i den lott
Att hedra Kempensköld och önska honom godt.
Må han på Floras fest omfamna gladt sin maka...
Men blott ett famntag till — se'n skall han hit tillbaka,
Ty vänskap har den sed att längta och att be.....
Emellertid

vår väns

ödmjuke tjenare.

Stockholm den 12 Juli på sju 1787.

Carl Estenberg. Jean Fr. Eric Pagander. Isr. Lannér. P. Hammarlund. Abr. Siölin. Grundel. P. H. F. Scharff. I. H. Wallöf. Carl Sasse. H. V. Möller. O. Personne. Nils Fries. I. R. Angerstein. Fr. Sheldon. D. Gellerstedt. M. Lindström. Ax. Finke. Berghman.

Carl Mich. Bellman,

nobis.

99.

Till kapten Kempensköld

den 26 Juli 1787.

Välborne herr kapten salutem med allt godt!
En af oss älskad vän tillhör den sälla lott
Att se sitt ädla namn af hundra vänner prisas
Att slikt en sanning är, vet Gud, bör ej bevisas,
Fastän af deras mängd, som tecknat sig i dag,
Man skulle tro en flock från Harlem eller Haag,
En sammanskockad ring uti den akt och mening
Att stifta allmänt gräl i enskilt from förening.
Man skulle tro sig se en holländsk corps de garde,
En rödbrun Veel, min Heer, med kordons-hattkokard,
Och att i slikt tumult skull' blåsa postiljoner,
Kurirer rida fläng med ljungeld från kanoner
Bland svärmar i gevär från Utrecht, Rotterdam.
Nej, med en stilla blick vår vänskap träder fram:
Oss fägnar något nytt ifrån den vännen höra,
Hur jordens gröda höjs, hvad landtman har att göra,
Om strandens rika fångst, om kronokittelns glans,
Om Jerker stämt fioln, om Marjo står med krans,
Om än ers vördighet ur templet hunnit jaga
Den svarta farisén och sjelf behålt sin kraga,
Om hvad som allmänt sägs, om hvad som allmänt sker,
Om sockenstämmors larm, om klockarval och mer.
Slikt är vårt ändamål, slikt goda vänner egnar.....
Men hvad oss angår mest och hvad oss kärast fägnar

Är att i Floras hof bland blommor, bär och blad
Vår vän må med sin fru ej glömma bort vår stad!
Vi hafva nyss försport — det gäller att försöka —
Herr kapten Kempensköld vill permissionen öka.
Alltväl, njut skyttens lugn, der han sig lägrat tryggt
Vid solens glada blick och stjernans ljusa flygt,
Men glöm ej dessa namn och ej vår bön försaka
Att snart din hydda se . . . välkommen med din maka!
Vår vänskap, utan vinst, vill det så gerna se:
Vi äre svenske män och ej holländare.

100.

Till kapten Kempensköld.

Välborne herr kapten, högt älskade herr broder!

Vi underskrifne män, väl pelsade med foder,
Som jollra kring vår disk vid ljusets dunkla sken,
Vår synnerliga tjenst, oss älsklig herr kapten!
Som hos oss anmäldt är, för några dagar sedan,
Som skall från Hudiksvall vår broder hunnit redan
Och såleds med sin tross, sitt manskap och befäl
Snart möta Gefle gräns — gutår, må alltid väl —
Så hafva vi i dag enhälligt nu beslutat,
Se'n hvar och en sitt stop till öfverläggning lutat,
Att denna dagens post aflemna några ord
Med helsning till vår vän ifrån vårt stora bord.
Oss fägnar framför allt vår broders lif och helsa,
Och är vårt trogna råd han må sig väl bepelsa

Emot så bister köld, som trotsar stark natur,
Så att vi snart hans stop *Hå, böfveln, drick då ur* *),
Att vi må snart hans stop få räkna i vår nummer
Bredvid en tallrik ål, en inlagd gås och hummer,
Se'n språka få ihop på hedersmanna tro
Om gammalt och om nytt, om tobak, posito!
Hos oss en präktig rök i ljusblå hvirflar skiner,
Hvars pustning strör ett moln kring luckor och gar-
diner,
Inom hvars dunkla krets af någon nöjd och rik
Ett sjöskumshufvud höjs och hatten på sin spik.
De ludna kappors mängd på sina stolar paras,
Och käpparne i vrån af ögonen bevaras.
I detta lugna qvalm vid aftonrodnans sken
Vi öppna våra lock och fläta våra ben.
En helsar på sin stol: »Gehorsamester diener!»
Men i hans trumpna tal och allvarsamma miner
Hans önskan lika glad, uppriktig är och ren
Med oss att råkas snart, välborne herr kapten!
Och kunna vi med fog den vännen ej förglömma,
Som plär vid kryckans stöd om sina fötter ömma.
Hans helsning framför allt bör hedra detta rum
Så väl som från vår vän med ideliga »um»,
Noch från en hedersman, vår vän till punkt och pricka,
Som bär hans majestät kung Erik i sin ficka,
Och slutligt från en bror, den siste i vårt lag —
Utaf min tolfte sup kan gissas det är jag
på lagets vägnar
C. M. B.

---

*) Kapten Scharffs ordspråk. *Not af Bellman.*

101.

Till kapten Kempensköld.

(I början af Juli månad 1792.)

Min ärade broder!

Som nu murarn med sin slef
Till den röda stugan hunnit,
Der min skugga sig infunnit
Och ditin i dag jag klef,
Så vill jag till templet hasta
På Kungsholmens vackra trakt
Och inunder bön och fasta
Önska allt i ordning bragt.

I hvar vinkel och hvar vrå
Syns kullstjelpta bord och stolar;
Jungfrun sig i köket solar,
Och dess katta likaså.
Tobakslådan är försvunnen.
Flaskan inlåst på qvartal,
Elden slocknad och utbrunnen
Under grytan, tom och sval.

Kakelugnen skall i dag,
Vill Gud, klockan nio rifvas.
Och alltsammans, allt bedrifvas,
Allt till herrskapets behag.

Fåglarne i buren matas:
Uti kammarn, obebodd,
Ej på minsta vis de hatas
Af dens hand, dem är betrodd.

Mellertid poeten går
Under templets skygd och grönska
Att dig, Kempensköld, tillönska
Helsans lugn och lifvets vår...
Re'n är jag i koret inne,
Fast omöjligt mig att se —
Dock du lefver i mitt minne
Som en stolt kungsholmare.

Min varma helsning till din fru och till herrskapet på Tjelfvestad, som i sinom tid skola uppvaktas med något nytt.

Dig, bror Kempensköld, helsar på stället herr kam. Arnqvist, brodern Lindström, min hustru; och jag lefver på Mäster Anders

din ödmj. tjenare och vän

C. M. B.

102.

Till fru Kempensköld.

Min nådiga syster!

Der sitter jag på trädgårdsbänken med min cittra, saknande herrskapet. Det syns så mycket lifligare som ingen istoppad pipa mig räckes. Min klagosång måtte vara högst illa ljudande, efter vargen tjuter så ganska förfärligt.

Må bland rosor, gräs och blad
Lif och helsa sig infinna!
Åkrar gulna, källor rinna,
Noten fiskarne intvinna,
Och vid måltidstimman glad
Lifsbesvären lätt försvinna
Med en skål, som dricks i rad
För den värd och den värdinna,
Som bepryder Tjelfvestad.

Kan jag roa min nådiga syster med nyheter, hvilkas sannfärdighet lemnas till eget eftersinnande?

En trädgårdsmästare vid Dantobommen vid namn Löfberg har förlidne måndags afton blifvit förlöst med en välskapad dotter. Mannen hade en tid befunnit sig opasslig och nyttjat flere doktorer. Konsultation har blifvit hållen i kollegio, der pluraliteten trott det vara vattusot, men ändtligen på detta sätt förklaras gåtan. Den lilla kärlekspanten är redan

så för3igkommen att hon med sin faderliga mamma kan gå och promenera i trädgården och nyttjas som en fågelskrämma för tättingar och på ärtåkern....

Jag vet ej mera nyheter, som jag dristar med sannfärdighet berätta........

Jag har den äran, näst min vördsamma helsning till herrskapet på Tjellvestad och min broder Kempensköld, att framhärda

min nådiga systers
ödmjukaste tjenare
C. M. Bellman.

Stockholm den 5 Juli 1792.

103.

Till major Schytte.

Välborne herr major, riddare af kongl. svärdsorden, min älskade vän och broder!

Si, så der ser korrespondenten ut, när han röker sin pipa!
Han ser något gammalmodig ut, som alla kan begripa.
Så der såg han ut i morgons vid Juli månads köld,
Då han satt och såg på kakelugnen hos bror Kempensköld,
Som gunås — hvad jag nästan kan bedyra —
Icke blir uppsatt förrän sjuttonhundra nittifyra.
Så der ser han ut, så ängslig och mager
Som fordom i Malmö brodern Haqvin Bager ...

Också är han icke mera slug än den gubben
Med läderkarpusen och fälenubben ....
Mellertid önskar gubben Movitz af hjerta och själ
Sin korrespondent brodern Schytte allt väl!
Dito och item, utan allt plumt öfverdåd,
Lycka och helsa åt hennes nåd!

Movitz lefver Tjelfvestads herrskaps
oföränderlige broder och
ödmjukaste tjenare.

Stockholm den 16 Juli 1792.

104.

Till deras nåder på Tjelfvestad.

Jag funderar hit och dit
I hvad mån jag skulle kunna
Skiljas ifrån Bacchi tunna
På en Tjelfvestads-visit —
Men som denna dag i Juli,
Tecknad för den nittonde,
Bara medför slask och muli,
Orkar jag ej flaskan se.

Mellertid med pipan tänd
På min bänk i trädens skugga
Sitter jag som Ehrensugga,
Utkörd från Kolmätargränd.
Nu som ej rossolis rinner
Och i buskarna på skämt

Ingen skönhets öga brinner,
Har jag detta bref bestämt.

Hennes nåd på Tjelfvestad,
Fröken Löfling, nåden Lotta,
På min bänk till klockan åtta
Låt mig sitta flink och glad!
Dristen i ett puts försöka
Och min pipa mig beta,
Skall jag aldrig mera röka
Och uppvakta damerna!

Movitz.
Den 17 Juli 1792, i fullt regn.

105.

Till herrskapet Kempensköld

den 23 Juli 1792.

Kors, hvad nådig frun hon dröjer,
Och hvad det är ledsamt nu!
Mellertid, se'n klockan sju,
Jag här idlig undanröjer
Bord och stolar, grus och skräp
Kaklugnsmakaren han murar,
Och jag fattig flicka skurar
I ett ängsligt tråk och släp.

Hukad med en dålig viska,
Sköljes tiljor, golf och pall.
På en gång i alla fall,
När jag lyss åt Rotens piska
Och jag vagnen stanna hör,
Allt i ordning måste vara,
Golfvet bonadt, fönstren klara
Och strödt granris utanför.

Foglarna så har jag matat,
Diskarna i ordning ställt,
På den lata murarn skällt
Och med timmermannen gnatat,
Ja, Gud vet hvad allt jag gjort!
Katten jag ur köket sjasat,
Öfverdrag och dynor basat
Som en ljungeld allt så fort.

Tre par strumpor har jag stoppat
Se'n i morse tuppen gol,
Fästat häktan i min kjol
Och mitt gårdagslinne loppat —
Se'n min stubb jag lappat bak.
Också kan man lätt begripa
Hur jag gett med eld och pipa
Hofsekteraren tobak.

Gud, låt herrskapet snart åter
Se sin hydda prydd och glad!
Då, liksom på Tjelfvestad
Nöjets altar man upplåter,
De ock ögna deras bo . . .
Men hvarthän syns solen hvälfva?

Ve mig, slog hon inte elfva —
Slog ej klockan elfva..... jo!

Catharina.

106.

Till herrskapet Kempensköld

den 30 Juli 1792.

Knappt förr'n morgonrodnan skymtat
I sin rosenröda våd,
Har borgmästare och råd
Re'n högtideligen grymtat
Inom Telge stolta stad.
Också enligt tur på staten
Ser man här hur magistraten
Åtföljs två och två i rad.

Öfverläggningen kanhända
Visas hafva varit den,
Väckt af herr borgmästaren,
Att, ifall så skulle hända
Herrskapet på Tjelfvestad
Ärnade till Stockholm tåga,
Magistraten skulle våga
Sin lyckönskan, dum och glad.

För de främmande på orten
Skulle hållas oration,

Hvarför, hoppad nyss ur hon,
Stadsnotarien står i porten
För att glutta utåt tulln
Att, i händelse så hände
Kempenskölska vagnen vände,
Sticka trynet straxt i mulln.

Vid notariens »nöff!» afpassar
Hvarje rådman sin funktion.
Så i prydlig procession
Långsamt rådhusrätten tassar
Med herr preses tass i tass.
Djupt enhvar sitt tryne sträcker
Och med grymtande upptäcker
Stadens litterata klass.

Preses högtidsklädd han helsar,
Utmärkt här med n:o 1,
Sjelf herr Movitz, som framledt
Uti sina sommarpelsar
Nedannämde magistrat,
Ber hörsammast få uppvakta
Under vagnens färd så sakta
Med en grymtande kantat.

Den till höger gå'nde sugga,
Utmärkt under n:o 3,
Kan ju hela verlden se
Är bror Petter Bredströms skugga,
Äldsta rådman i vår stad.
Rödt i trynet som cinober,
Intilldess han i Oktober
Sveps i smör och lagerblad.

N:o 2, med borst å ända,
Allvarsam och hvit och grann,

Christian Wingmark heter han,
Som re'n lukten torde hända
Känner af tjärbyttorna.
Näplig hinner han orera,
Förr'n herr rådman balsamera
Olja, lök och ättika.

N:o 5, med strödda fläckar
På sin nattrocks ljusa färg,
Han sig kallar fader Berg
Och på rådstubordet träckar
Förr'n han har sitt votum gett,
Nu så knubbig och så vulen
Att man gissar framåt julen
Det han grinar på ett spett.

N:o 4 jemt man kallar
För grälmakar Löfberg här.
Han sig mest upphålla plär
Mellan ollon, ljung och tallar,
Se'n med afund och försåt
Man på stian locket fällde,
Som på trynet rådman smällde,
Just då han sitt sörpe åt.

N:o 6 och 7, rådmänner,
Gå som suspenderade.
Men att deras brott inse
Ingen just så noga känner —
Kanske för ett lapprisgräl....
Mellertid, märk, rådstun beder:
»Nådig herrskap, skynden eder
»Och bjud Tjelfvestad farväl!»

In fidem protokolli
Wetz,
rådhusnotarie.

107.

Till fru Kempensköld

den 5 Augusti 1792.

Min nådiga syster fru Kempensköld!

Telge stads kavalleri
I sin högtidsparadering
Med standar och lifmundering
Hastar under grymt och skri
Att sin helsning få frambära,
Att aflägga sitt besök.
Dock i fruktan att för nära
Nalkas nådig systers kök.

Stadens tullport, skral och löfvad,
Knarkar vid ett slikt galopp,
Tills ryttmästar Wingmark öfvad
Ropar: »Halt och bommen opp!»
Porten är ju ganska vacker,
Prydd med blommors rika val,
Men för dessa tryn-kossacker
En förundran och ett qval.

Kempensköldska chiffern klar
Inom löf och kransar lyser,
Hvarför ock sqvadronen fnyser
Under flygande standar.

Alla största vördnad röja
Då de vagnens framhjul se,
Och utsträckta trynen höja
Med »ödmjuka tjenare!»

Petter Bredström syns förfärad
För den ystra, honom bär,
Och herr rådman Berg, högtärad,
Snart ur sadeln dimpa lär.
Mellertid märk, nådig syster,
Hur sqvadronen gör honnör!
Och, om nådigast hon lyster,
Afskedskomplimenten hör!

Öff-öff, öff-öff! Jag som råd
Ibland stadens äkta juckar,
Och derför jag äfven struttar
Att mottaga hennes nåd.
Rödt schabraket likt cinober,
Blankt mitt svärd som engelskt tenn;
Men bland rådmän i Oktober,
Som ta afsked, är jag en.

Var välkommen nu tillbaka,
Väntad ifrån Tjelfvestad,
Att i Telje hvilan smaka
Kanske några dar i rad!
Grymten djupt, af alla stater,
Stadens borgerskap och råd!
»Öff-öff, öff öff!» Halt, kamrater,
Vivat, vivat, hennes nåd!

Efter paraderingens slut. får jag anmäla mig som dervid ej på minsta sätt mig befattande, utan

näst min vördnad till samtliga systrarna lefver min vördade systers

ödmjukaste riddare
C. M. Bellman.

108.

Till kapten Kempensköld,

Kägelspelet den 16 Augusti 1792.

Peka i helvete, Movitz! Menar du att Mollberg inte har slagit nie käglor förr'n i dag... Håll, Cathrina, du der i gungan — och du, Christian Wingmark invid, som står och röker din pipa, håll träft! Maka åt er kättringar, tjärkullrare, göktytare, storskrytare, fribytare, lagbrytare — nu står jag med klotet i näfven....

»Äfven
»Slår jag dej i akterstäfven,
»Mollberg!»
Gutår, Cathrina!
Fem och sex, det håller jag —
Alla käglorna sku dimpa...
Säg, hvad håller du? »En limpa
»Och tre supar i hvart slag.»
Alla nie sku bli mina...
Nå, hvad håller du? »Jo, träft,

»Håll du din fördömda käft!»
Men hvad håller du, Cathrina?

»Jag — jag håller inte mer
»I den gungan, der jag gungar,
»Ty en sak mig ömt betungar:
»Att mitt herrskap jag ej ser.
»Må de snart till Stockholm hinna
»Med sitt pass från Tjelfvestad!
»Förr blir ej Cathrina glad,
»Husets trogna tjenarinna.»

Grälar ni i spelet, så skall jag, ta mig tunnor tusan, visa er annat! Och, min kära Cathrina i gungan, låt ditt herrskap förlusta sig än några veckor hos den vördnadsvärde Jan Jakob Schytte på Tjelfvestad!

Jag instämmer med Cathrina, helst kapten Kempenskölds rum börja bli vackra och färdiga, och önskar snart se mina Stockholms-vänner.

Jag lefver och dör
min herr broders
ödmjukaste tjenare och vän.

P. S. Nu på stunden ha grefve Horn, Ribbing, Hartmansdorff och Ehrensvärd fått nåd till lifvet att bli i landsflykt.

109.

Till fru Kempensköld

den 20 Augusti 1792.

MOVITZ OCH CATHRINA.

In i hönshus't, små pullorna små,
Pull, pull-pull-pull, pull!
Se den der tuppen, han bröstar sig så
Som vore han full,
Arg som Leviatan...
In med dig, din satan!
Sjas, sjas, in från gatan,
Nå, hör du inte... säj —
Sjasa på... in med dej.....
Nej, han aktar mig ej.

Kära Cathrina, lyft förklä't nu opp
Och skynda dig nu!
Hör hur den satan i modiga hopp
Gal: »Kukeliku!»
Nånå, du må hoppa
Och fjädrarna loppa —
I morgon i soppa
Sqvalpar du så stinn
Båd' med hull och skinn...
Vill du inte gå in?

«Hör, herr sekter, tag sin kappa och hatt
»Och sjasa nu då!»
Jag tror, Cathrina, att du är besatt —
Jag sjasar ju på!

Hvad hin skall jag göra,
När hönsen ej höra?
Ta du dem i öra!
Det går inte bra —
Nu bortflyga de... ja!

Jag mig nu ärnar att fara på kur'n —
Den tanken är min,
Och du mig hindrar med hönsen i bur'n
Att sjasa dem in!
Det må nu så vara:
På kur'n skall jag fara
Bland hofmännens skara;
Och sjasa du, min vän,
Den der tuppen i än'
Och den der kycklingen se'n!

Gud, låt vårt herrskap snart komma igen,
Båd' herre och fru,
Så skall den tuppen vid stekvändaren
Förgås i ragu!
I spisen skall brasa
Och vi oss kalasa —
Då slippa vi sjasa
Och tråna i besvär...
In, små kycklingar här,
In i hönshuset der!

Min vördnad till min nådiga syster fru Anna Lovisa Stiernflycht med herr majoren och riddaren min ärade herr broder Hans Jacob Schytte och nådig syster Anna Margareta och välborne brodern Johan Ludvig och välborne brodern Daniel.

Herrskapets rum i Stockholm blifva vackra, och med nästa post, om jag lefver, skall jag ge besked om när de äro färdiga.

Jag är alltid med vördnad
herrskapets
ödmjukaste tjenare
Movitz.

110.

Till major Schytte på Tjelfvestad

i Wetz' namn den 29 Augusti 1792.

Välborne herr major och riddare af kongl. Svärdsorden!

Längst från krogen Rosendal,
Der vi samlas, vi jurister,
Mest om stöld och egotvister
Och intecknade qvartal,
Ärnar jag, förr'n bordet dukas,
Buga mig på Tjelfvestad,
Se'n tre supar rad i rad
Jag uti min korpus slukat.

Skumpande hvarenda dag,
Har jag lärt för parter prata
Och med karta sigillata
Skrämma dem så de få slag.
Utaf torparn minsta killing
Tar jag intill minsta ko,
Och jag lofvar — posito —
En falsk ed för fyra skilling.

Täckes nådig herr majorn
I processer sig begrafva,
Vill bror Wetz den äran hafva
Sjunga utur höga kor'n
Så för hela magistraten
Som för sjelfva krögarmor,
Ty jag heter Wetz, major,
Och jag skumpar dicht för maten.

Om majoren ville börda
Till exempel Askersund,
Fan i mig justitiehund,
Sedan vittnen blifvit hörda,
Skull' majoren blifva glad:
Åkrar, täppor, fält och ängar,
Folk och fä och bord och sängar
Promt tillfölle Tjelfvestad!

Min vördnadsvärde vän och broder Schytte! Jag skrifver till en åldrig hedersman så fritt, men förlåt om jag felar! Mitt ämne är och var ett så respektabelt hus. Helsa systrarna från

deras ödmjuke tjenare och vän
C. M. Bellman.

III.

Till herrskapet på Tjelfvestad.

Kapten Kempenskölds kammare den 2 Oktober 1792.

Mitt nådiga herrskap på Tjelfvestad!

Magistraten rad i rad
Med en allmän grymtning alla
Täcks i dag mig anbefalla
Som kurir till Tjelfvestad.
Blott en postdag har förflutit
Se'n jag skickad blef och lärd
Hur den Kempensköldska färd
Sig vid Stockholms portar slutit.

Ifrån Tjelfvestad man for
Och till Blackstad sent anlände,
Der tyvärr oss alla hände
Att vi miste våra skor,
Måste således skorna låna
Af de arma hästarna
Och — misericordia —
Stulta fram med bara tåna.

I Mosås först varseblef
Rådman Wingmark, Telje-kulten,
Hur från vagnen skiljt sig bulten,
Hvarför Roten nederklef

Att den straxt i ordning laga
Under vårt inkognito.
Kusken se'n till Örebro
Syntes tröga hästar aga.

Till Glanshammar just gerad
Vi vår sorgsna resa ställde,
Der vi ömhetstårar fällde
För vår slägt på Tjelfvestad.
Derpå Fellingsbro besöktes,
Som ej har det bästa håll —
Vide dagens protokoll
Huru sjöskumspipan röktes.

Prydligen till Arboga
Rullade vår vagn omsider,
Der man såg hur bagarn vrider
De små nätta kringlorna.
Åter derifrån hugfältes
Till det kungliga Kungsör.
Der på kringlor breddes smör
Som i ratafia smältes.

Uti Smedby sågs igen,
Sittande med fälenubben,
I Jerusalem den gubben,
Fordom stadsskomakaren:
Han der sågs sin toffel såla,
Gammal visst femtusen år —
Men hans nagellösa tår
Vågar ingen pensel måla.

Vägen, som tar af till Lund,
Egde flera sällsamheter,
Svin och trasiga poeter
Kringom hoar, kärl och sprund.

Tjulstads öl vi ärnat smaka,
Som på Ekstad och Malmby,
Men en kräkning — fy, fy, fy —
Gaf vårt fluidum tillbaka.

Att på Läggsta lägga oss
Troddes efter sådan humla,
Men vi reste dicht till Kumla
Under aftonstjernans bloss.
Slutligt sågs vid stranden vittja
Södertelje-borgaren,
Tills man hann mot aftonen,
Med förlof sagdt, fram till Fittja.

Såleds på befallning här
Vågar jag mitt öde prisa,
Då Hans Jakob och Lovisa
Vänners helsning jag frambär.
Med en grymtning ur tenoren
Flänger jag så jag må dö!
Tjenare, min nåd ... adjö ...
Hjertlig helsning till majoren!

Movitz,
kurir.

112.

Till fru Anna Lovisa Stjernflycht

den 23 Oktober 1792.

Solen blek på fästet skiner,
Dagen dunkel är och svår,
Blåsten uti kjorteln hviner
Och i nacken regnet slår.
Herrskapet nyss är tillbaka —
Nu ska tro det gäller på
Att buteljens kryddor smaka
Och till Mäster Anders gå.

Hvarje dag så måste drickas
Skål för frun på Tjelfvestad
Och en hjertats helsning skickas
Inom nästa brefvets rad.
Knappt jag hinner oss bespisa
Med aborrar, stek och ål
Förr'n, ers nåd fru Ann-Lovisa,
De begynna hennes skål.

Gunå' mej, hvad skall jag göra —
Inte ömsar jag i år!
Och förbanna mej, mitt öra
Falska hviskningar förstår!

Huj ... hvad kulna stormar hvina ...
Mäster Anders ... »Ja, hvad då?»
Jag, fru Kempenskölds Cathrina,
Ber buteljen ifylld få!

C. M. B.

113.

Bjudning till assessor Pfeiffer.

Muskö den 20 Januari 1787.

Underskrifne ledamöter
Uti Muskö glada sal
Stadgat dubbel plikt och böter
I ett angeläget val.
Saken är i korthet denna:
Den, som detta budet får
Och ej straxt i slädan står,
Sådan vän vill man ej känna.

Med vårt val vi träffat eder
Att deltaga i vår ro,
Vid vårt bord att sitta neder
Och i våra kamrar bo.
Edert glada lynne sökes,
Edert sällskap vänner värdt:
Nu, som det är oss så kärt,
Er förbindelse ock ökes.

Vädret lugnt, och mer på isen
Inga vargars tjut och böl.
Präktig brasa syns i spisen,
Bägarn sqvalpar full af öl.
Slädan lätt i farten hoppar
Öfver branta höjders djup —
Men för er på sjön en sup
Står tillreds med beska droppar.

114.

På Elfvik

den 26 December 1787.

I rad, i rad! Gif, manskap, akt!
Är ingen man i dag på vakt?
    Är ingen på kastellet
    Inom de svarta gluggar?
Månn' kommendanten sofver än
Med de Coldini raska män,
    Som der, uppå kastellet,
    Sist tömde sina muggar?
Nej, kommendanten Peter, han,
Han lefver, citadellets man.
Hans skål! Kom, klingom med hvarann!
Den skålen den är dyr och sann . . .
        Läggom an!

115.

På Elfvik

den 6 Juli 1788.

Glada bygd, så täckt belägen
Midt i vattnets lugna våg!
Dina åkrar pryda vägen
Med en hög och gulnad råg.
Dina vikar tyst förära
Fångst af gädda, mört och mer.
Öfverallt i dälden nära
Man de röda smultron ser.

På en hög och ljusblå bölja
Fladdra seglen bort och fram:
Stundom masterna sig dölja,
Stundom höjs en vimplad stam.
Dagens timmar lätt försvinna
Under nöjen, spel och sång,
Der en värd och en värdinna
Ha förbjudit krus och tvång.

116.

Bjudning till häradshöfdingen Blix

att komma till Elfvik den 25 Juni 1789.

Nyss på stunden anländ hit
Uti mörkret genom skogen,
Har jag skorpan mellan knogen
Med en liten aqua-vit.
Frun i huset ber mig skrifva
Till Elfvikens gamle vän
Som en blixt ett rim igen
Till den vers, som nu skall blifva:

Nemligen, att dig bland oss,
Som en munter man med snille,
Man nu gerna ega ville
Under aftonstjernans bloss.
Att med mig den sköna ålen
Smaka i värdinnans rum . . .
Men du är så dum, så dum,
Som med mig ej gissar skålen.

Skål för Elfviks mor och far!
Som en blixt din flaska slunga
Uppå Östanvik att sjunga,
Sjung som vi nu, par om par,
Glada dagar, ljufva nätter,
Uppå Nämdöns mörka strand,
Tills du hand ur hand i hand
Tummar våra små kottletter!

117.

På Elfvik

den 26 Augusti 1789.

Nu är det så på Elfvik fatt:
  Der man ser ängen ända
Och ser en resande med hatt
  Eller korsett anlända,
Vinkar värden alltid så gladt:
  Aldrig får chäsen vända.

Aldrig får chäsen vända der:
  Fålen sku alla binda,
Och om värdinnan ute är,
  Börjar hon kransar linda.
Vänskap från båda håll så kär —
  Synd deras syn förblinda!

Synd deras syn förblinda då
  Verkligt i oskulds hydda!
Nej, drick ett glas och smaka på
  Landtmannens sunda krydda!
Klingom alla! Gudarna må
  Elfviks patron beskydda!

118.

Afsked från Elfvik

den 27 Augusti 1789.

Så skiljoms åt med upprörd själ
Och nalkoms stadens larm och gräl!
    Från Elfvik :||: vi bjuda farväl.

Farväl, du lugna strand, så täck,
Du trädgård med din gröna häck...
    Från Elfvik :||: nu årorna sträck!

Du blomsterkorg, der nedanför,
Som till vår lust din vällukt strör
    På Elfvik, :||: farväl, som sig bör!

Och ändtlig så farväl, vår värd!
Tack för den del, oss är beskärd
    På Elfvik, :||: af vänskap förärd!

Klang! Vår värdinna likaså
Skall ömt ett afsked af oss få...
    På Elfvik :||: är roligt ändå!

119.

Till hofgulddragaren Widman

med en ritning, som föreställer författarens afskedstagande på Elfvik den 16 September 1789.

Nå, ödmjuka tjenare, tusen stor tack!
Nu på tröskeln jag skrapar min klackade klack,
Tar farväl af värden uppå Elfviken, ack,
Der jag slog fortuna och ur bägaren drack,
Tackandes för den vänskap, den ömhet och tro,
I din äng sofva middag, i din hydda få bo.
»Är det icke roligt på Elfviken?» Jo...
Gunstiga bagage, ni på färjan, ro, ro!
Farväl, min frände vid glasen... hå, hå...
Gode Widman, din afskedsskål kan tårar förmå!
Vänner, I, som till Elfvik båd' kommen och gå,
För far och mor på Elfvik klingen... Se så!

120.

Till fru Widman

med en ritning, som efter ett besök på Elfvik visar skaldens öfverfart på färjan ifrån Lidingön den 16 September 1789.

Glada Elfvik, fåfängt mer
Jag din strand besöker!
Misslynt jag min färja ser
Och min pipa röker.
Just den backen — just den der,
Som till Elfviks grindar bär —
Mig uti mitt hjerta skär
Och min saknad öker.

Så farväl, min glada fru,
Farväl, min värdinna!
Elfviks Michel ser du nu
Andra stranden hinna.
Men de ömma suckar, o,
Under det de färjan ro,
Aldrig nånsin kan man tro
Med min rodd försvinna.

121.

Öfverfarten från Elfvik.

Granne, se på kartan bara —
Sup, så ser du Lidingön!
Noch en klunk, så ser du sjön . . .
Än en sup . . . och svara:
Ser du Långnäs? »Ja, jag ser
»Slika kartor rara!»
Hvad ser du mer? :||:
»Tuppen på S:t Clara.»

Slika kartor äro rara —
Drick en gång din granne till!
Hela året, om du vill,
Står hon att förklara.
Syns husstegen? »Stegen syns.»
Än då Elfvik? Svara . . .
Jo, nu begyns :||:
Ögonen bli klara.

122.

Till hofkamreraren Sandvalls fru,

sedan skalden den 19 Januari 1788 hade försummat en middagsmåltid, till hvilken han lofvat komma.

Litet brott är snart förlåtit,
Men mitt brott är ganska stort:
Se'n dess följder jag begråtit,
Finner jag hvad ondt jag gjort.
Brutna löften ä' ej rara,
Men som jag ej hålla ord,
Ej en gång till dukadt bord —
Just en sådan skall det vara!

Hur kan man mot skönhet fela
Med uppsåtliga manér
Och sin tid så plötsligt dela
Mellan Dufvans halfqvarter?
Hur kan man med nej besvara
Vänners vilja och behag?
Jo, en sådan en som jag,
Just en sådan skall det vara!

Jag har trott på gamla dagar
Bli det täcka könets vän,
Dyrka deras helga lagar
Och min vördnad ge igen,

Deras namn i hjertat rista . . .
Men så täck värdinna fly
Lär jag kanske blifva — fy —
Båd' den första och den sista.

Här står jag i vinterns fårar
Nervid Mälarns kulna strand,
Dristar knappt med bön och tårar
Kyssa min värdinnas hand.
Men jag tror hon ej beslutit
Bli mig mindre huld och god —
Visa mig ditt ädelmod
Och förlåt hvad jag har brutit

123.

På spinnhuset

den 4 Juni 1788.

I Fröjas döttrar, dörrn igen
Promt i vingården samlen er
Och hjelpen till i bägaren
        Att den ifylla mer!
Du vid din långrock och din tramp
Med brandgul barm och rosig hy,
Ställ härfveln bredvid Bacchi stamp
        Och till hans ångor fly!

Nå, arbeta fortare ... så, så ...
Ännu fortare — låt trissan gå —
Arbeta ni fortare ... fortare då ...
Det der var skönt ... Hå hå!

I mörkblå gubbar med en min,
Som röjer Laudons ändalykt,
Som plä en liten rädd kusin
Anamma i sin flykt,
I mågen glo åt Bacchi kar,
Men ej till templets spets på ön!
En afsatt kummin för en hvar
Blir eder arbetslön.
Nå, arbeta fortare ... så, så ...
Ännu fortare — låt trissan gå —
Arbeta ni fortare ... fortare då ...
Det der var skönt ... Hå hå!

»Just så, så är det — så är dä'!»
Sjöng Bacchus, när han, varm och matt
Med bägarn hukad på sitt knä,
Vid Långholms-udden satt.
Kring Fröjas borg med gallerverk
Han bittert hvälfde ögats blick
Och idlig ropte: »Syster, märk,
»Drick, syskon ... Syster, drick!»
Nå, arbeta fortare ... så, så ...
Ännu fortare — låt trissan gå —
Arbeta ni fortare ... fortare då ...
Det der var skönt ... Hå hå!

Se här kläms drufvorna — jo men —
Och derför ge de tusenfalt
Sin arbetslön arbetaren
I nektar, varmt och kallt.

Men när som Bacchus någon gång
Har, som i dag, här göromål,
Så sjunges alltid denna sång:
Värdens och värdinnans skål!
Nå, arbeta fortare . . . så, så . . .
Ännu fortare — låt trissan gå —
Arbeta ni fortare . . . fortare då . . .
Det der var skönt . . . Hå hå!

124.

Till assessorn doktor von Schultzenheim

den 7 Maj 1789.

Tack, vår kära pappa,
Tack för din jalappa,
För det receptet, bacchanter du ger!
Den var skön för magen —
Än en gång intagen . . .
Kräks ej, min granne, den rinner nog ner!
Svälj! Du skall finna
Ditt blod börjar rinna
Och ditt snille eldas mer och mer.

Med det täcka könet
Blir det första rönet
Att du mår bättre — bland sötungar små.
Den, som dem förringar
Och ej glasen klingar,

Bör ha jalappa en tunnså ell' två.
    Så är det skrifvet,
    Af Bacchus utgifvet
I farmakopean ... Luta på!

    Drufvans must vid grafven,
    Skrifver sjelf Bœrhaven,
Tröstar den sörjande; läker hans sår:
    Vinet sockrar öden,
    Mildrar sjelfva döden,
När i bekymren han röjt sina spår.
    Vinet ger vänner,
    Ger styrka åt männer
Och åt skönhet känslans eld ... Gutår!

    Synd, du bordets pappa,
    Synd vår dosis knappa!
Börja dieten och sjelf drick nu ut ...
    Dock ett ord med ära:
    Slippa vi begära
Af Arenander vår hvita syrtut,
    Buga vi alla
    Och fromsint befalla
Litet cochlearia till slut.

    Det var skönt för magen!
    Intill morgondagen
Sku vi förkunna din godhet som värd.
    Ja, hvar vi oss fägna,
    Sku vi dig tillegna
Skålen i botten till sista vår färd.
    Lef sälla dagar —
    Och, om du behagar,
Tag till maka en, som är dig värd!

125.

Till Louise.

Ariett den 15 Januari 1777.

Bon jour, Louise,
Bon jour, bon jour, ma belle —
Välkommen, vackra mask, från Fredikshof!
Ske himlen lof,
Louise är på sitt ställe :||:
I sömnens famn och sin pelis!

Elle dort . . . c'est bon . . .
Mon dieu, qu'elle est charmante!
Säg, Astrild, hvi dess myrten än ej vrids?
Kring golfvet sprids
Ett flor, en mask, en vante :||:
Med blommor, pjän och en chinjong.

Ah, chère Louise,
Vous êtes née pour plaire.
Vårt öga fägna — vakna, vakna opp!
En kaffekopp,
Med grädda fylld, ma chère, :||:
Står på ditt bord fram för din spis.

126.

Camilla.

Den 15 Oktober 1791.

Camilla kom att med sin röst
Vestalens fromma klagan härma —
Ett ljufligt stygn uti mitt bröst
Och i mitt blod en helig värma!

Hon satt vid sidan af mitt skört,
Der man i templet spelet rörde:
Men i mitt qvalm, liksom bestört,
Jag knappt tangentens villor hörde . . .

Jag sjöng till prydnad för dess namn
Hvad mig Apollos blickar lärde —
Straxt från en rik och öppen famn
Camilla mig en kyss förärde.

127.

Den 14 Augusti 1794.

En vacker afton Movitz satt,
Bekymrad och allena,
Och tänkte taga käpp och hatt
Och gå ifrån Helena,
Ifrån den alltid glada ort,
Der oskuld snillet föder,
Att tumla under Bacchi port
Och kyssa sina bröder.

Men se, ett klarnadt himlahvalf
De ljusblå vågor prydde.
På fästet månen brann och skalf
Och solens afsked tydde.
Re'n hjorden vandrat hemåt matt
Att nattens hvila njuta ...
Då Movitz kastade sin hatt
Och stämde upp sin luta.

Han sjöng, fast på enfaldigt vis,
Vid klang af lutans sena:
Lef lycklig i ditt paradis,
Vår älskade Helena!
Din vänskap är en verklig skatt,
Ditt hjerta är af värde .....
Men nu har Movitz käpp och hatt
Och lunkar sina färde.

128.

Mozarts död.

Dediceradt till professor Erik Palmstedt.

Mozart, man din grift upplåter,
Värmd af tusen facklors sken.
Sångerskan ditt namn begråter
I en stämma hög och ren —
Ögats gråt nedströmmar åter
Med en blick till Elyséen.

Ädla skugga, till din ära
Bäfvar flöjten öm och svag,
Lutan hörs sin klagan bära
I de sorgligaste slag.
Pukorna din liksång nära
Mumla ömhet och behag.

Flyg från jordens däld och dimma
Till de sälla andars tal
Att i englars kor förnimma
Nya stämmor till ditt val!
Mozart, vid din sista timma
Krossas borde hvar cymbal!

129.

Stanser till herr Elias Martin,

sedan fru Gustafva Palmstedt af hans mästerliga pensel blifvit bibehållen sitt tycke, sitt behag.

I mina anletsdrag
Helt säkert hjertat röjes?
Mitt bröst erkänsamt höjes
I all sin klara dag.

Stig, Martin, närmre — stig
Att hjertats känslor måla
Och ögats mörka stråla,
Som glimmar ömt för dig!

Då dödens tunga hand
Till detta bröstet hinner —
O, Gud — just då försvinner
Vårt ömma vänskapsband.

130.

Till baron Otto Lillje

den 12 Januari 1791. Med ett exemplar af Fredmans Epistlar.

Jag vid vänners godhet van,
Jemt vid deras tafflar mättad,
Alltid vid min luta lättad,
Ger mig sjelf i rödt saffian.
Denna vän, som mig får ega
Så i band som till person,
Är en Lillje, en baron.
Hvad kan hjertat mera säga!

C. M. Bellman.

131.

Tjenstemannalifvet.

Till hofkameréraren Elfman.

Nu kläder sig kamrerarn
Till dagens kommission,
Att gå på bokauktion
Och se'n till skeppsklarerarn.

I statskontorets salar
Hans fot se'n träda skall.
Se'n idlig han betalar —
Och så är dagen all.

Hos Nebben sedan spisa
Med sink och annat pack,
Och se'n ett parti schack
Hos mamsell Maja Lisa.
Så en pris snus kanhända,
Och så ett godt glas öl —
Så har den dagen ända
Med allt sitt gräl och söl.

Så tages käppen sakta,
Och med sin läderrem
Herr hofkamrern går hem
Att rullan sist betrakta
Och låsa sin pulpet,
Se'n sig i sängen vända —
Så har den dagen ända
I allsköns rolighet.

132.

Bref till sekreteraren Lostbom.

Ädel och högaktad min gunstig herr sekter,
Tag ej illa upp att jag härmedelst nalkas er!
Denna postdag jag visst ej underlåta vill
Att med mindre ha den äran skrifva eder till.

Tack, tusen tack för sist, min söta bror,
För all vänskap och allt godt som i ditt hjerta bor,
Tack, för lustigt lag hos Pihlgren, Rudbeck och fru
Phas,
Schackspel, pipa, kaffe, säng och mycken annan grace!

Jag mig befinner, Gud vare lof, rätt väl
Här på landet, kära bror, fast med en ängslig själ,
Uti ett par röda tofflor ibland gås,
Randig nattrock med halfärmar, piskperuk och krås.

Bonden han tröskar, och löfven falla af,
Björnen bäddar sängen, svalan dyker till sin graf,
Oxen går snart ur det gröna, vill till sitt boss,
Vargen tjuter, ugglan gråter, vintern nalkas oss.

Ja, så der går det, min hjertans bror, ja men!
Den som vore väl i grafven och i himmelen
Eller också egde tusen plåtar kontant,
Kunde lefva nöjd och glad och låna ut på pant!

Vare hur det vill — med landet går väl an,
Fastän Nebbens kräftpastej ej gör bordsändan grann,
Bror, vor' du på landet, du skull hos mig i ro
Dricka få ditt dubbelt-öl och spela kambio.

A propos, min söta, jagar du, min bror?
Du må tro att här ä' harar stora liksom kor,
Och de springa rundt omkring i buskarna här —
Jag skull' säkert skjuta dem, om här blott fanns gevär.

Eljest ett koppel, vet du, har kaplan:
Ena rackan springer just som barfota fan!
Klockarn stod vid kyrkoväggen bakom ett hörn:
Han och organisten sköt i flygten en örn.

Nog är det roligt på landet då och då,
Men att ständigt vara der, det kostar ändå på.
Mjölk och smör och grädda, skinka, vofflor och kött
Vankas väl, men hela lifvet är dock hälften dödt.

Eljest så vet jag en flicka, röd och fet,
Den jag säkert göra skall en liten höflighet.
Du må tro, hon är så skön och rasker, min bror:
Svart salopp och hviter kjol och rosenröda skor!

Helsa nu alla! Farväl, min söta bror!
Helsa vackra flickor från poeten Lucidor!
Farväl! Snart jag önskar att i Stockholm dig se.
Min högtärade herr brors
ödmjuka tjenare.

C. M. B.

133.

Bref till registratorn Johan Fredrik Juslén.

Min högtärade kära bror registrator!
Bakom bergen bland ugglor, ufvar och skator
Nöter jag min usla dag
(Polemeja!)
Efter ödet och dess lag.
Pyteheja!

Det skall mig utaf hjertat fägna och fröjda,
Om min broder och mina vänner må nöjda
Uti Stockholm bland besvär —
Polemeja!
Jag på landet trifs så der.
Pyteheja!

Vi ha ruskigt och horisonten är mulen,
Solen borta och luften bister och kulen.
Ja, jag svär vid antikrist,
(Polemeja!)
Lappmudd nu behöfves visst.
Pyteheja!

Önskligt vore, om kära bror kom hit neder —
Om ej förr, så gör i jul oss den heder!
Då sku vi på dans-kalas . . .
(Polemeja!)
Ölfiol och bränvinsbas.
Pyteheja!

Lustigt sku vi då surra om uppå klacken —
Den ej dricker, skall stopet smälla i nacken
Att pundhufvu't slinker kring . . .
Polemeja!
Håll kaché, nämn ingenting!
Pyteheja!

Bror må tro att bond-Cloris här hon hofverar,
Snörper på sin lilla mun, proponerar
Kärlekslarm och sängelag . . .
Polemeja!
Håll kaché, det beder jag!
Pyteheja!

Bror må tro, niedalers-sedeln här gäller:
Jag kan brudgum få bli med femton mamseller —
Kronans mynt har här sin halt...
Polemeja!
Håll kaché, nämn ej om allt!
Pyteheja!

Bror må tro att här vankas färskt smör och grädda,
Rökta skinkor med gröna blad, brax och gädda —
Rudor spritta kring vår tomt...
Polemeja!
Håll kaché, jag ljuger somt.
Pyteheja.

Bror må tro, bränvinssupen nog man här känner:
En butelj efter tunnan ständigt man bränner —
Lukten käns tre fjerdingsväg...
Polemeja!
Håll kaché, för ingen säg!
Pyteheja!

Bror må tro, tobakspipan hänger vid läppen:
Femton pipor jag röker i segerknäppen,
Derpå dubbelt-öl ett stop...
Polemeja!
Håll kaché, lögn alltihop!
Pyteheja!

Så der lefver jag arma man uppå landet,
Men i taskboken fins ej ringaste grandet —
Bagatell, jag har godt hull.
Polemeja!
Håll kaché! Gull är ju mull.
Pyteheja!

Lika godt, min herr bror! Jag måste nu sluta.
Snart till Stockholm jag seglar hem på en skuta
Uppå två ell' fyra hjul ...
Polemeja!
Håll kaché! Den lögn var ful.
Pyteheja!

Mellertid njut, min broder, frid, lif och helsa!
Nu blir tid att ta muffen och sig bepelsa,
Stöflar på och skinnkarpus,
(Polemeja)
På Altona aftonrus.
Pyteheja!

Helsa dem, som ännu ge vänliga blickar
Och på stadshuset i allt fall sig så skickar,
Helsa se'n på kärligt sätt
(Polemeja!)
Grefve F—n och H— --dt.
Pyteheja!

Helsa vackert M—n, R— —n och statsbristen ...
Nu jag slutar och önskar som en god kristen
Kära bror att lycklig se.
Polemeja!
Ödmjuk vän och tjenare.
Pyteheja!

Visbohammar den 20 Oktober 1764.

C. M. Bellman.

134.

Skål till en krigsman

den 20 Februari 1790.

Mer krut — kanon får inte bli sval!
Rikets ära än kräfver en blodig signal. Fin.
Än må krutets qvarnar gå,
Dammet siktas i sin vrå
Och bland bataljoner luntan tändas på.
Blåser oväns vimpel, sjungom då,
Sjungom hvar och en på hafvets gröna bölja! D. K.

Mer krut — till trots för högmod och hot —
Mal och sikta, och döda och dö, patriot! Fin.
Men förr'n du på qvarnen mal,
Elda dig vid din pokal!
Rikets ära kräfver än en blodig signal...
Dock ett glas ur Bacchi arsenal
Böra vi uti hans varma åmar skölja. D. K.

Men förr'n du dör i tjäll ell' i fält,
Klang för Gustaf... Stå trogen, der kungen dig ställt! Fin.
Har du inte mera krut,
Och din granne malit ut,
Tacka som en Bacchi man värdinnan till slut,
Värden, alltid färdig hvar minut
Att med oss i döden kungens vilja följa! D. K.

135.

Till assessor Lundström

den 14 Oktober 1790.

Kolare, smeder
Ur Fahlu bottnars djup,
Lundström till heder
I Bacchi kamrar sup!
Unnan
För dem, som vinda upp sin tross
Och med bloss
Från tunnan
Helsa oss!

Tunnan sig vände —
Men hur hon vände sig,
Redliga frände,
Så damp jag ur hos dig.
Alla
Med bloss, liksom Vulkani män,
Buga än
Och kalla
Dig vår vän!

136.

Till sekreteraren Lundström

vid inbetalningen af ett diskontlån.

Klatsch! Vid Telje mörka skjul,
På blankarden gul och gisten,
I en korg med röda hjul
Rullar redan kautionisten,
Under viftning med sitt spö,
Helsar dig, min bror — må göra —
Men hans helsning att framföra
Är mig anbefaldt . . . adjö!

Hola, klatsch! Nu klef jag opp,
I den långa hvita rocken,
Vid ett skutt i fyra hopp
På den ljusblå kuskebocken
Och bland Telje rådmän kör.
Men om himlen så behagar,
Råkas vi om några dagar
Med den vänskap oss tillhör.

Telje-pastorn i en glugg
Med ett blommigt tryne nickar
Och med ögat under lugg
Dig en kärlig helsning skickar . . .
Men farväl! Nu kör jag . . . hej . . .
Hej, min bror! Vi råks på fläcken
Öfvermorgon ner hos Bäcken . . .
Hurra . . . Gud välsigne dej!

137.

Då ett fruntimmer föll af hästen och bröt af sig benet.

Hjelpen den lilla vackra foten,
Som ville dansa på Martis fält! Fin.
Alla små englar, kom och ta mot'en.
Annars så är det snart beståldt!
Nathorst, Schützer,
Stützer,
Böckman, Åman, Bergius, Schultz och Olleveldt! D. K.

Hjelpen den sköna, värm edra händer,
Gifven den sjuka båd' eld och märg! Fin.
Gubben med lian timglaset vänder,
Och vår herdinna hon skiftar färg.
Nathorst, Schützer,
Stützer,
Böckman, Åman, Bergius, Schultz och Hedenberg! D. K.

Hören, I Eskulapii dockor,
Stöten i mortlar, hvar en var snäll! Fin.
Hit med en flytande eld i klockor,
Rosor och kryddor från edra tjäll!
Nathorst, Schützer,
Stützer,
Böckman, Åman, Bergius, Schultz och sist Acrel! D. K.

138.

En bondes tacksägelse till kongl. kommerskollegium,

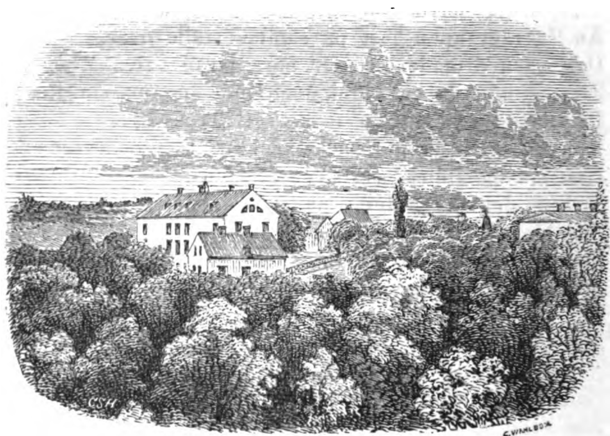
som frikallat honom för något, som konfiskerades i Trosa.

I högst upplyste män, kommersens ädle fäder,
Som med så rättvis dom en fattig bonde gläder,
Då på sin murkna vagn, som dras af några ök,
Han knappt en höna har till domarns disk och kök,
I ädla domare, jag vågar er förkunna
Att all min rikedom låg rågad i min tunna:
Hvart korn, som mig till bröd naturens mildhet gett,
Var utsådt med min gråt och fuktadt med min svett.
Min lilla åkerlapp, urminnes tid belägen
Från snikna grannars list och prestfars lukt af vägen,
Har under låga tak min lada fyllt ibland:
Också — ske himlen lof — ej kornet denna hand,
Långt mindre säcken fyllt... Nu, som hans nåd, kantänka,
Ej mäktar skatt och skuld åt bonden efterskänka,
Så tänkt' jag, med förlof, I högt upplyste män,
Till Stockholm fara in, och det i skymningen.
Emellertid, som sagdt, tog jag mitt stål och sköre,
Hof tunnan på min vagn och spände bläsen före.
Framföre låg en säck och lite trädgårdsfrö,
En kumminost på tvärn och några knippor hö.
Jag skull', som sagdt, till stan, till Stockholm, det var summan,

Mor satt på ankarn, och ... och jag satt bredvid
gumman,
Fast jag var inte med, och inte heller mor —
En skälm, som säger det, och den en skälm, som tror!
Men vägen skred så fort, och hjulen pepo illa,
Och axeln skred i sand och bläsen höll ej stilla:
Allt slängde upp och ner från knuten bort i fyr —
Ett så förbannadt klöf ej gamle Rundberg styr.
Och hur det gick på fyrn, från däld till högsta kullen,
Vips, nådig herre, uff, satt mor och jag vid tullen.
Än låg rågtunnan fast på samma ställe qvar,
Och ingen drömde om hur nära faran var.
Jag tog mig då en klunk, och mor tog opp sin dosa,
Då säjarn viste sex på tornet uti Trosa ...
Från bläsen löste jag båd' skacklor, töm och trens.
I samma ögonblick, ers höga exellens,
Så kom der ut en luns, en surögd, snåler sater,
Som klef utur en skrubb, fullspäckad med plakater —
Han tog mitt enda allt ... Men, nådig herre, ni
Ni gaf mig allt igen .... Nu är jag nöjd och fri.

139.

Sabbatsberg den 12 Juli 1792.



Systrarna skola
Ej sitta vän vid vän
Och barmen sola
Och gunga längre än!
Hvar från sin bänk
Stig fram till Bacchi skänk
Och betänk
Hvad safter fins i källaren!

Af första tåren,
Min sköna — vet hon hvad —
Blir hon som våren
Så vacker, ung och glad!
Syster, kom, kom
Och låt oss klinga om!
Och den, som
Ej klingar, hädar doktor Blad.

Hör hur det skrifves
I Bacchi sammandrag:
Sorgen bortdrifves
Uti ett muntert lag!
Ängslan och qval
Och tårar utan tal
På en bal
Med Bacchus dansas bort på en dag.

Glaset med vatten
Ger fägring snart godnatt
Och under hatten
Gör ögats eld så matt.
Och gunga här
Och promenera der,
Sådant är
Att sönderbryta Bacchi tratt.

Syskonen böra
Vid morgonrodnans rand
Glädtigt sig snöra
Med tumlaren i hand
Och tänka så:
Tänk, om vi kunde få

En eller två
Buteljer malaga ibland!

Vi skull' så tysta
I våra hushåll gå,
Hvirfla och nysta
Och sätta grytan på,
Mot klockan ett
Ha steken på sitt spett
Och beredt
En lustig måltid för oss då.

Sjungom nu alla
Till vinets pris en sång!
Låt oss befalla
Tolf bålar på en gång!
Bort med allt smek,
Mjeltsjukans knep och strek
Och aptek
Och sjelf rumorarns bjällrande stång!

140.

Den 30 Juni 17...

Vid ett glas pyrmontervatten,
Med en blek och trånig färg,
Satt jag nyss på Sabbatsberg
Och höll under armen hatten
För det täcka könets prakt.
Gungan svängde tungt i trädet
Med en Lazarus på brädet
Efter en bedröflig takt.

Ack, min Gud, mitt hjerta tänkte,
Gudskelof att min Jeanette
Munter är och glad och lätt,
Att de kärl, man nedersänkte,
Ej bli fyllda till dess väl!
Att hon må med helsan pråla,
Blommans friska färg afmåla
Önskas af uppriktig själ!

141.

Mjölk-kammaren på Hagen.

Pastoral, dedicerad till fru Palmstedt och C. Kraus på min 52:dra födelsedag den 4 Febr. 92.

C. M. Bellman.

Lyss ... lärkans sång ditt knä framkallar
Till Floras gröna altare,
Der sommarns skuggerika tallar
Må dig en helgad kyla ge.
Ditt bröst, Camilla, hvad det svallar
Att höstens gyllne mognad se!

Vid månens ljus och dagens strimma
Man röjer sina frusna spår —
Ja, förrän stjernan slutat glimma
Du till din hushållsmöda går.

Tirsis' älskansvärda gumma,
Man dig i mjölk-kammarn ser
Stundom sila, stundom skumma —
Hvar du syns, man dig tillber.

Stärkt och hvitt ditt mörka linne
I en hast förskönadt är.
Bordet i din stuga inne
Pryds af middag och besvär.

Hasta från din förstuqvist
På din gröna plan, Camilla!
Le och sjung och sitt nu stilla —

Trött och tankfull är du visst.
Tag ditt maroskin, min lilla,
Med två vackra ögons list!

Se hur kon, som står vid stranden
Råmande bland andra kor,
Då hon ser den vackra handen,
Hon sin stäfva ombetro.
Skrubb och hyllor rummet kläda —
Golfven bonade jag ser.
Märk Camilla hur hon ler,
När hon vill mjölkkammarn städa
Och sin bunke sätter ner!

Tirsis, Josef och Lovisa
Och Camilla, trösten mig!
Kommen att en hvar för sig
Med en suck mitt bröst beprisa!
Damons pligter äro dyra —
Herden åldrig blir och svag:
Unnen honom vid sin lyra
Gråta på sin födslodag!

142.

Häckningen.

Dedicerad till fru Gustafva Palmstedt och herr intendenten Fischerström den 31 Mars 1792.

Pour ce moment heureux la sensible nature.
Pétrarch.

Qu'en tête à tête on est heureux
Avec l'objet qu'on aime!
Lorsque l'on croit n'être que deux
L'Amour fait — — — le troisième.
Elit de Poésies Fugitives.

Dedikation till fru Palmstedt.

Mina ögon, jag er sagt
Tusen gånger om er våda!
Ändå vågen I beskåda
En Camillas englaprakt.
Edert val mig tillhör gilla,
Men, ack, huru bär det till?
När I fröjdens åt Camilla,
Mig mitt hjerta brista vill.

Virka din Camillas namn
Uppå bandet af din luta!
Låt ditt hjerta sig utgjuta
Inom hennes klara famn.

Pröfva hennes stilla ära
Med ett tacksamt hjertelag,
Och dess varma blickar nära
Lemna denna sång i dag!

Häckningen.

Vackra små, som åt naturen
Hvar och en sin lofsång bär,
Som vid vingens fläkt i buren
Röjen lustar och besvär,
Kommen att er häckning röna
I er egarinnas bur!
Sjung, du hane och du höna,
Sjung om oskuld och natur!

* *
*

Höna, sitt ej i din dröm
Lutad, sömnig och bedröfvad!
Märk din bur med blommor löfvad,
Sjung, blif glädtig, stolt och öm!

Örat af din sång bedras,
Hjertat ömt af dig ofredas.
Sjung och låt din vinge bredas
Kring ditt klara vattenglas!

Vårens gryning, vackra små,
Skall snart edra qval upptäcka.
Nu är tiden till att kläcka —
Skynden eder båda två!

Duetto.

Muntre hane, se din höna
Pjåkig på sin pinne stå!

Skynden eder båda två
Att naturens högtid röna!

Törnebusken knoppas snart
Att ert vigningsrum betäcka.
Flyg att dig bland rosor häcka
Med en älskarinnas fart!

Kor.

Åskan näns ej edra bon förstöra —
Njuten er häckning med qvittrande gny!
Täcks egarinnan er lyckliga göra,
Tacken dess ömhet med näbben i sky!

143.

Tal till en frökens kammare

om aftonen den 24 Januari 1773.

Välborne gråstensmur, högädle tegelstenar,
I äreborne golf, välaktade pulpet,
För er utgjutas bör hvad ömt mitt hjerta menar
Och hvad inom mitt bröst uppväcker min förtret,
I konsterfarne skåp och välbetrodde sängar,
Förrän till skaldesång min luta jag besträngar!

Kom, eko, fyll mitt ljud, fast med en sorglig stämma
I enslighetens skydd jag på min luta slår!
Mitt våta öga ser en söndrig klöfverfemma,
Som från en skönhets hand bort till en sophög går.

Men, ack, en tordönsröst en vredgad himmel bådar:
Vår bränvinsflaska tom — förödelse man skådar.

Med halft utbrunnet ljus vid en utslocknad brasa
Jag dödens tempel ser, der förr var glädjens borg,
Der förr min Iris sprang, hörs gamla tofflor hasa,
Och der hon satt så mild, står nu en mangelkorg.
Der förr dess smycke låg af perlor och juveler,
Der hoppa loppor nu, så stora som kameler.

Mitt öga gråta vill, men hjertat mig påminner
Förgänglighetens lag, ombytlighet och flärd.
Den skatt, man alltid ser, man ej så dyrbar finner
Som då den borta är och blir en ann' beskärd.
Välborne gråstensmur, nu vet du hvad jag menar:
Jag ger dig djefvulen med dina tegelstenar!

144.

Till mamsell Chapman

vid Djurgårdsbrunn 1787. I pigan Catharinas namn.

Min nådiga mamsell!

Som jag är så ytterst nödig
Om en enda plåt i qväll
Och jag vet att min mamsell,
Alltid ädelsint och blödig,

Ser den arma i sitt hörn,
Alltså ber jag fattig flicka:
Var så god med posten skicka
Denna plåten till traktörn!

Här på varfvet jag befinnes
Möjligtvis en vecka än,
Ty blir ock adressen den,
Om min nådiga den minnes,
Till Cathrina, hon, som har
Kammarn 4, med ett fenster,
Första trappan, dörrn till venster,
Rummet hitom kära far.

Ingen sömn har jag om natten,
Men hvad skall jag dricka? Ja,
Jag har druckit selzer, spaa
Och seydschützer-bittervatten...
Hvad mig våller ingen vet:
Dricker jag ell' inte dricker,
Om jag gungar så jag spricker,
Är jag ändå lika het.

Skyldig är jag för likören
På apteket se'n i går.
Likså jag ock skyldig står
För en kyckling hos traktören
Och för rodd till stan i båt,
Måste nyss i brunnsaln böta...
Söta min mamsell, min söta,
Låna mig en enda plåt!

En sak skall jag låta veta,
Oss emellan, som är rar:
Tänk att Stina skall bli qvar,
Men i höst så flyttar Greta —

Få nu se hvad tjenst hon får:
Jag spår henne hin i båten.....
Men, min nådiga, den plåten,
Deri frågan nu består!

Den skall komma mig till måtta,
Der jag sitter nu och tror
Och betraktar mina skor
Ned uti Tollstadii grotta
Under turturdufvors gråt.
Granen yfs och aspen susar...
Men jag uti hoppet snusar
Att hon lånar mig en plåt!

Nå, hvad jag i mina dagar,
Hvad jag slitit, det vet Gud,
Och se'n syster min stod brud,
Så — förbanna den, som klagar —
Har det alltid gått ditåt,
Jag måst jägta, fäkta, feja
Som en slaf på en galeja...
Men glöm inte bort min plåt!

Der jag uti höstas tjente,
Var en klädtvätt, som vår bål!
Herrn var söt, men frun var snål —
Också blef mitt testamente
Fluss och gikt och hufvudbråt:
Ögonen ur skallen trilla...
Huru blir det med min plåt?

Ty, kantänka frun kattraka
Mellan kittlar, bord och skåp:
Herrn — Gud signe'n — som ett våp
Han sig fromt ur köket maka

I sin nattrock af kasian.
»Aldrig har du haft, Cathrina,
»Maken matmor!» sade Stina —
Men så har ock Stina fan.

Vet, mamsell, att frun tog spettet,
Der som steken satt och dröp,
Henne så i örat nöp
Så hon säkert mistat vettet,
Om det hade räckt ditåt.
Derpå med en syn, som blängde,
Hon i dörr'n stekvändarn slängde . . .
Men, min nådiga, min plåt!

För hvar stund, så mången, mången,
Jag haft hjerta gråta blod:
Slank jag i Dimanders bod
Ell' med moster min i gången
Ell' i fiskarhamnen ner,
Kors, då hette jag förslöste,
Att jag penningar utöste,
Hvad jag var för en . . . och mer.

Men det kan jag mig förbanna,
Det var fru att hålla grant!
Ja — Gud hjelp mig, inte sant —
Skura icke hon sin panna
Med en visp så hvit och våt!
Hvarken var det tid att sjunga
Eller sitta här och gunga . . .
Men, min nådiga, min plåt!

Sjelf hon sockret sönderknacka,
Hon ock sjelf sitt kaffe mol.

Söndan, i sin underkjol
Hukad, hon sitt granris hacka,
Kokte kåln och skirde smör —
Ja, knappt hon sig nederhukat,
Förr'n ett präktigt bord stod dukadt
Med renetter och likör.

Oljeflaskan sken på duken,
Och herrn sjelf, på slaget tolf,
Klef så varsamt på sitt golf
I sin nattrock med peruken
Och vid tumlarn nicka: »Skål!»
Så bordlexan, så till bordet,
Der vår fru hon förde ordet,
Fet och frodig som en ål.

Än ett ord: Jag kan ej tiga —
Jag är envis, min mamsell!
För en plåt, och det i qväll,
Städ mig till sin kammarpiga,
Men lägg nu en penning till!
Jag skall hennes lockar bryta,
Märka, stärka, knyppla, knyta,
Trilla flor och hvad hon vill!

Catharina.

145.

Den 27 Januari 1789.

Dristig, ödmjuk, hög och svag
Under lefnadsloppets fara
Är mig anbefaldt att vara
Från min sorgsna födslodag.
Men för hvem? För Fröjas skara —
Och jag vördar denna lag.

På den grund, och det i går,
(Tid och stund bör jag förtiga)
Sågs min hamn ur måddet stiga,
Lastad snart af femti år,
Knappast värd en halfdöd piga
Vid en fällbänk och en bår.

Tvänne gracer vid sin söm,
Klädda uti oskuldskläder,
Mig min lilla stol tillstäder,
Ge mig titlar och beröm.
Om jag deras loford qväder,
Blir min själ för mycket öm.

Tack för en så vacker hand,
Som min goda frukost skänkte,
Och ett bröst som redligt tänkte,
Och ett ädelt ögas brand . . .
Men ju mer er skönhet blänkte,
Mera tynga — mina band.

Bellman.

146.

Vid ett tillfälle, då skalden tappat sin galosch.



Hvad söken I, vänner — I söken så väl?
»Vi söka galoschen till rimmarens häl.»

147.

Vid kongl. sekreteraren Carl Agardt Petterssons och mamsell Anna Fredrika Sundlings bröllopsfest.

Den 31 Oktober 1794.

Kantat.

Andante.

Höstens kulna stormar susa,
Vågorna mot stranden rusa,
Och kring Floras nakna fjäll
Glittra hvita tak och tjäll.

Moderato.

Sorglig är naturens dvala:
Björnen till sitt ide går,
Tungt i vassens glesa vrår
Nickar här och der en svala.
Ingen tupp i byn förmår
Mer sin morgonstämma gala,
Regnets skurar gny och sqvala,
Ufven tjuter, böljan slår.

Andante con moto.

Se, då kan med god min
En brudgum hvilan njuta,
Kan luckorna tillsluta
Och fälla rullgardin.
Ja, den högsta tromansgrad
Den qvittar honom lika,
Blott han med sin Frederika
Uppvaknar varm och glad.

Andante moderato. Bröllopsfacklan lyser klar
Uti Hymens lena händer,
När för ett så lyckligt par
Han i qväll sitt altar tänder.

Andante. Små besvär sig nog infinna
Liksom ogräs på en äng,
Men. att kärligt eftersinna,
Är ej ödets lag så sträng:
Fagra blommor sku upprinna
Kring er glada äkta säng.

Moderato. Sälla par, åtföljens nu
Att er lilla hydda städa!
Han som herre, hon som fru
Fram på skådeplatsen träda ...
»Kom, Fredrika, lilla du!»
'Kom, min Agardt, mig att gläda!'

Kor.

Allegretto. Vänskapen bugande omfamnar er,
I, som hvarandra till hjertat nu trycka,
Önskar er båda god tomtebolycka,
Silfver- och guldbröllop, vaggor och mer!

148.

Våfrim.

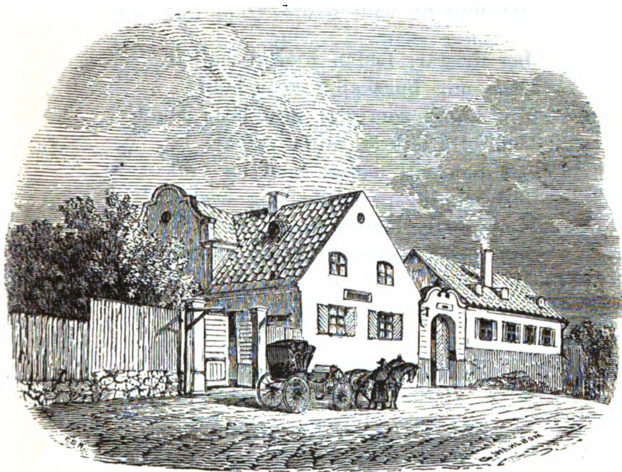
När lifsbesvären mig ej qväfva,
Så plär jag, efter gammal va'n,
Så ungefärligen om da'n
En tolf à femton alnar väfva
Af denna sort så kallad dräll,
Men när mig mjöd och vin ej brister,
Som jag plär bruka jemt till klister,
Så är min hand oändligt snäll.

Jag uppsatt sexti alnar ränning
Och väfver nu som allra bäst.
Den väfven till en bröllopsfest
Är tingad af en åboländning
Och blir vid pass tre qvarter bred;
Men som jag har så båldt att göra,
Så knappt jag hinner handen röra,
Så får den väfven bli i fred.

Ett sterbhus har jag ut på söder:
Förmöget borgarfolk, bevars!
Karl har stått lik se'n första Mars...
Mitt öga skäms, mitt hjerta blöder.
Men — gudar, ack, hvad underslef —
Allt rim, jag hade införskrifvit,
På skeppet, som blef väderdrifvit,
Af Haqvin Bager kapradt blef.

På norr, i stora Vattugränden,
Bor en så kallad förlagsman.
I Januari väntar han
Ett stycke stuf med guld i änden,
Men det nu platt ogörligt är:
Jag våndar att mig Trähand hotar,
Att slottskansli min skugga motar
Ell' Fröja rör sin militär!

Och i behof är jag om klister:
Jag skicka bort till Ingmarshof —



Värdshuset Lilla Ingemarshof vid Roslagstullsgatan.

Uppå ett halfstop fick jag lof,
Men far på tomten stod så bister

Och idlig pocka på kontant.
Jag sjöng på rim för hans matrona,
Och hon tog spännena ur sko'na
Och gaf mig klister uppå pant.

Så är rättrådighetens tempel
I dessa svåra tider stängdt.
Jag aldrig kring i landet flängt
Och lurendrejat falsker stämpel,
Men alltid sjelf min vara väft.
Nog ser jag andras snabba lycka . . .
Men rättnu börjar jag misstycka
Att min afsättning går så sträft.

Jag dristar, fastän hjertat bäfvar,
Utbe mig burskap i mitt land:
Min kung, som sett min lätta hand
Och ofta lett åt mina väfvar,
Att han vill nådigt med en vink
Tillverkningspremium mig beskära!
Kommerskollegium i all ära,
Men jag — jag väfver ej kalmink.

149.

Till hofkamreraren Pehr Elfman.

1792.

Gud styre Gustafs tappra min
Till ömhet och till fromma tårar
Att han med sabeln inte sårar
Och mindre våldför bygdens svin!
Herr hofkamrer, stig nu på sida
För sabelhugget tyst i vrån,
Att sabeln ej dras ur sin slida...
Du slagtas eljest af min son!

150.

Varning till min son.

1794.

Läs din katekes, mitt barn,
Utaf gamla vår Svebelius!
Akta dig för satans garn
Och för listen af Nobelius! :||:

Hvarje budord lär dig rent,
Var beskedlig mot din nästa!
Si, då blir dig ej förment
Uti Bacchi kamrar gästa. :||:

Sätt dig ner — men sitt ej trygg!
Se dig kring, då glasen klinga,
Ty en vän bakom din rygg
Ämnar dolken i dig stinga. :||:

151.

Är mödan värdt att vara till?

1794.

Är mödan värdt att vara till?
Nej, jag den satsen nekar,
Ty om du blott betrakta vill
Hvartut som handen pekar,
Så ligger der en hufvudskål,
Förr prydd med skönhets rika prål,
Och der med tomma ögonhål
Procentarns vridna käkar.

Är mödan värdt att vara till?
Procentare, dig buga,
Som ständigt löpa måst April
Att dubbla räntor suga!

Jemt glo åt gäldenärns qvarter,
Jemt i instantier upp och ner
Med muskig blick, när som du ler,
Och skuggrädd som en fluga....

Derför så nyttjom lifvets dag,
Tills lian oss föröder!
Och, granne, du, som med behag
Ser huru drufvan blöder
Vid slefvens sqvalp och ljufva sus,
Bjud alla menskor hvar sitt rus
Men bjuder du Nobelius,
Så skäms bland Bacchi bröder!

152.

Bref till madam Norman,

på skämt kallad »svärmor».

Högtärade svärmor!

Stadd mellan himmel och jord såsom en dygdig vandringsman, den der sin lycka uppsnappa förmodar, hafver jag efter idkade studier bepröfvat lyckans omskiften, godt och ondt, sött och surt, hvitt och svart, varmt och kallt, ljust och mörkt, jemnt och ojemnt, bredt och smalt, vidt och trångt, rätt och snedt, högt och lågt, höger och venster, nordan och

sunnan, östan och vestan — men har alltid haft kärlek till nästan. Således till den mitt hjerta ligger näst — förutan prest — vågar jag hos nådig svärmor supplicera att med söta syster blifva fäst.

Hvarföre?

Jo, derföre att år 1740 den 4 Februari är jag hit till verlden född — och af mina föräldrar gödd — 1741 fick jag två års vett — 1743 gick jag i kolt och amman bre've' — 1744 kröp jag som en myra — 1745, det året gaf mig en kläm — 1746 blef jag versifex — 1747 var jag så tokig som nu — 1748 lärde jag röka och spotta — 1749 lärde jag räkna till tio — 1710 lärde jag räkna till nio — 1711 voro mina föräldrar för sig sjelfva — 1750 blef jag kypare och skänkte i — 1751 blef mitt öde beredt — 1752 en besökarsyssla månd' jag undfå — 1753, 54, 55, 56 och 57 blef jag detsamma som jag är nu -- 1758, 59, 60 och 61 var det riksdag, och jag stod hett — 1762, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71 och 72 visste mitt hjerta inte då — att jag i Augusti månad 1773 skulle min älskvärda Wilhelmina få se... Kära svärmor, mig nåde bete!

Förblifver bland poeterne — käraste svärmors ödmjukaste tjenare — och hofsekreterare — den äldste ibland Bellmännerne.

Hör nu på en liten visa
Af den trogne Celadon,
Då han till sin tröst och lisa
Sjöng så ömt vid Astrilds tron!
Alla bygdens små herdinnor
Rundt kring templet lägrat sig,
Men bland Fröjas tjenarinnor
Ingen, ingen älskar mig.

Nu var dagen alltför herrlig,
Fåglar sjöngo, solen brann.
Minsta nymf såg ut begärlig
För ett hjerta, för en man.
Celadon jemt suckar gifver,
Stackars, stackars Celadon!
Mer sin kärlek han beskrifver,
Mera djup och sorglig ton.

»Söta moster — herden ropa —
»Moster, nu förbarma dig!»
Nymferna straxt allihopa
Glodde bistert uppå mig.
Kära moster, låt dem grina!
Jag vid Astrild dig besvär:
Tala väl hos Wilhelmina
För en herde, sjuk och kär!

153.

Bref till mamsell Wilhelmina Norman.

Högädla demoiselle!

Med och inunder den strida tåreflod, som mina ögon utpressa för hennes nådigsta fötter, dristar jag allerödmjukast och troinnerligen uppvakta henne denna postdag. Gud i himmelen vet huru mitt beklämda hjerta utgjuter suckar natt och dag för den lyckan att, med dygd och kärlek förknippad, kunna göra

mig värdig hennes högädla mademoiselles åtanke. Charmanta mademoiselle, hvarföre plågar hon med sitt stillatigande den, hvars diktan och traktan är att i stoftet vörda hennes gunstiga person? Sannerligen liknar mitt sårade hjerta en tätting, skjuten af Dianas solglimmande blomsterpilar.

Förr skall solen sluta skina,
Förr skall hafvet gå sin kos,
Än jag glömmer Wilhelmina,
Täck och söter som en ros!
Ja, förr skall mitt trogna hjerta
Bli förbytt uti ett stop
Än jag glömma kan min smärta...
Herre, hjelp oss allihop!

Allernådigsta, fläta mina tårar i sin chinjong, virka mina tankar i sin roberong och gör slut uppå min pina lång. Hon är den endaste i verlden, med hvilken jag vill dö, aflida och begrafvas i den mull, som oss arma syndare slutligen betäcka skall, sedan det jordiska är förbytt i det himmelska! Öfverhölj mitt beklämda trogna bröst, som in i grafvens mörka vrå beständigt utgjuta vill suckar utan ända — tårarne stå mig i munnen och tankarne i ögonen... Adjö, charmanta vän! Glöm ej en trogen

Haqvin Bager.

154.

Projekt till emottagning af herr löjtnanten och bryggaren Abraham Westman vid dess efterlängtade återkomst 1794.

1:o, eller för det första, utskickas någon för att efterhöra herrens ankomst och hvartill herr sekreteraren Theel anmodas, som benäget vid detta glada tillfälle och till säkrare kunskaps vinnande torde utvälja sig någon hörare vid storskolan eller de andra församlingarne, som hör bättre än han.

2:o Ifall och på den händelse herr löjtnant Westman skulle oförmodligen inträffa nattetid och behaga intaga rum på sin sommarboning vid Sabbatsberg, så synes ej olämpligt att vid stora porten eller grinden utbreda någon matta eller onyttig fäll af gamla lumpor, hvartill fattighushjonen kunde vara behjelpliga, för att vid porten hafva en bandhund på utkik liggande, hvartill, vid ett sådant sollent tillfälle och för denna gången, herr hofkamreraren Elfman ej torde undandraga sig den mödan att föreställa en husets trogne tjenare, om helsan så tillåter: alla dar.

3:o Ifall och på den händelse herr hofkamreraren åtager sig denna hederspost, synes ej olämpligt att herr kapten Nyström anmodas, för mera

eftersyn det allt måtte ordentligen tillgå, att med *tjenliga medel* sig infinna.

4:o kommer herr Willman att öppna båda portarna och under samtliges glädjebetygelser af sång och skott ledsaga husets herre och husbonde till förfriskningar och lyckönskningar af en väl öfverstånden resa.

5:o kommer herr Refunk Vallentin att till förlustande vara klädd som en herdinna i början, med hvit snibbhufva och florshatt, svartrosig i anseende till sorgen, silkeshalsduk och rödrandig kjol, med en blomprydd staf i handen, men andra gången som en handtlangare eller fyrverkare för att servera kanonerna.

6:o inställer sig hofsekreteraren Bellman, om hans helsa tillåter, att afsjunga följande lyckönskningssång:

Till en huld och älskad maka
Under barnens sång och pris
Var välkommen hit tillbaka
Inom detta paradis!

I vårt tjell vår glädje sprides,
Och till prof att den är stark
Friska blomsterkransar vrides,
Hemtade ur egen mark.

Sedan detta är enhälligt afsjunget, lössläppes post-d'honneuren vid grind.

155.

Den 5 Maj 1794.

I dag klockan 5 eftermiddagen uppföres i stora korridoren en fullstämmig konsert. Orden dertill komponerade af bror Wetz.

1:sta afdelningen.

1:o Föreställes öfverflödsförordningen på säckpipa.
2:o Mälarens tillfrysande nästa år.
3:o En aria för skridskor.

2:dra afdelningen.

1:o Abraham och Isak drickande en bål bischoff med solo för valdthorn.
2:o Fjellman nysande, och i en hållstu' tio variationer lögn.

Konserten slutas med ett stort kor af kattor.

156.

Till fru Elisabeth Westman.

Min gunstiga fru!

Jag tackar ödmjukast för allt godt hos herrskapet sedan mitt sista vistande i Stockholm. Min hastiga afresa till Riga gjorde att jag ej fick den äran att taga afsked. Men orsaken var att skepparen hade lagt ut från bron vid Kastellholmen, och om afton blåste en god kultje och vi fingo en ståtelig vind.

Vi gåfvo oss således om bord tisdagsaftonen den 23 i denna månad och voro om morgonen vid Dalarö skans, hvarest vi träffade, jag med mitt sällskap, herr öfverinspektoren Malmgren jemte öfverdirektören Theel och herr statssekreteraren och landshöfdingen Schröderheim och doktor Petreijus. Hans kongl. höghet af Preussen var nådig och bjöd oss som hastigast på frukost till värdshuset under skott af kanonerna på fästningen. Jag måtte bekänna att Waxholmen är en förträffeligen vacker stad och visst tre gånger så stor som Stockholm. Alla husen äro af sten, utom fästningen. Efter slutad frukost hade jag nöjet att med en ostindiefarare få medfölja till Riga, hvarest jag nu har den äran att skrifva detta bref och underrätta mig om herrskapets välmåga.

Riga är en vacker stad: gatorna trånga, husen låga. Trädgårdar fins här inga. Kyrkor äro ej synliga. Magistraten bor i klädstånd, och stadsfiskalen är afsatt.

Ifrån herr konsulen Swalin här i Riga skall jag hafva den äran att helsa. Vi emottogos ganska artigt och fingo det nöjet att se de utslitna kängorna och skorna, som han sednast tog med sig från Stockholm.

Jag har den äran, näst begäran om en kanna jästs öfversändande med någon skeppare till Riga för min räkning och näst helsning till riksöket och flaskförvaltaren brodern Elfman, förblifva

min gunstiga frus

ödmjukaste tjenare

C. M. Bellman.

Riga den 23 Aug. 1794.

157.

Till fru Elisabeth Westman

(1794).

Vid min hemkomst från Riga fick jag förnimma att herr Lundberg, å herrskapets vägnar, varit så god och gjort sig underrättad om min helsa. Jag är något trött af resan, så att jag ännu håller mig vid sängen.

Som jag håller så mycket af herrskapet och dess hus, så tages väl mitt skriftliga besök ej illa upp, det min son brefbäraren, mot belöning af en smörgås, äfvenledes tör anhålla om.

Jag har med mig ifrån Riga i kommission att försälja: ett halft lispund godt hårdvallshö, två tunnband, hvaraf det ena är förkommet, ett par skotyg, omaka, samt ett vagnshjul, passande till någon vis à vis, ännu oskodt, några urläkta buteljer soija, m. fl. rariteter. Om någon afnämare skulle finnas, ber jag att derom i förseglad biljett bli underrättad med utanskrift: »A monsieur, monsieur i Riga», som kan lemnas till tornväktaren i Kungsholmen. Jag framhärdar

min gunstiga frus

ödmjuke tjenare.

C. M. B.

Vore roligt veta om jungfru Teresia ännu är i lifvet. Hennes syster, majorskan i Riga, ber helsa henne.

158.

Månan.

. . . .

Omsider jag i månen stanna —
Ack, Clio, hjelp, jag hisnar än!
Der gingo barn, som gamla män
Med höga steg och rynkad panna,
Helt dryga i sin tunna luft.
Här sprungo folk för harar rädda,
Här gingo några präktigt klädda,
Som egde sken af godt förnuft.

. . . .

En häst höll på att lära flyga
Och sparfven spändes för en plog,
Då oxen, som densamma drog,
I räfvens gömslor ville smyga
Som 'vor' hans slughet ganska stor.
Jag hörde åsnor ljufligt sjunga
Och kråkan med en högljudd tunga
Gå upp i lärkans sångekor.

. . . .

En stor kalkontupp sig nu brösta,
Fast han ej egde spik i vägg,
Med högljudt sorl och myndigt skägg
Att alla hönsen öfverrösta.

Dess hjeltemod jag undra på,
Som vingen ned i marken stötte;
Men när en årskalf honom mötte,
Gick han och skämdes i en vrå.

. . . .

Dock, dårskap, du, som vettet dårar
Och snarast hop med snillen står,
Månn' du i månan frälse får?
Ack, att min hand ej sanning sårar —
Ty drömmar bör ock ha sin rätt.
Jag tillstår folket var märkvärdigt,
Till främmand' sysslor alltför färdigt...
Med djuren var på lika sätt.

Skomakarn steg på lärostolen,
Och skräddarn som helt grundlärd var,
Af rättgångsbalken stycken skar.
En smed såg fläckar uti solen
Och smidde stjernor såsom spik.
Ja, bonden sjelf var icke flater
Att tadla stånd och potentater
I hvar en månans republik.

. . . .

Men löjligt var att här få höra
En qvinnomängd i hvarje hus
Vid l'ombre, thé och litet snus
Arméer ut kring verlden föra:
Det fästningsverket dugde ej,
Den staden borde nu belägras
Och generalens lif förvägras,
Om han till kriget sade nej.

. . . .

Men, ack, hur vardt jag hjertligt glader
Att sådant blott i månan skett!
Ty hvem har slikt på jorden sett?
Man minnes ju de ord och rader,

Som en så vigtig lärdom bär:
När hvar och en sin syssla sköter,
Så går oss väl, ehvad oss möter.
En dåre den, som annat lär!

159.

Till en riksdagman af preteståndet,

som trugade skalden att improvisera.

En visa vill jag sjunga,
När vinet smakar bäst . . .
Hin håle i en gunga
Han satt en gång en prest:
Han gunga honom af och an —
Och fast han var en riksdagsman,
Så tog han honom . . .

Bli inte rädd och slagen,
Men drick ditt glas i ro!
Hin lemna likväl kragen
Och satte'n på en so.
En annan gång så hände
Han den för presten kände —
Och så tog han den med.

Och kaka söker maka
I alla sina dar —
Hin fritt må presten skaka,
Blott han min flaska spar!
Jag torstig är som elgen . . .
Men hvem tog vid buteljen?
Fan tog dem alla tre.

160.

Till fänrik Morian, som förolämpat skalden på en källare.

I Monomotapa jag på ett värdshus satt
Och hade kappan om, för det jag mådde illa,
Drack eljest ett glas vin, men teg som muren stilla,
Men väcktes ur mitt lugn af salvor utaf skratt.
En morian, med fjädrar i sin hatt,
Sin martialska röst lät höra —
Han pekade på mig och såg förfärlig ut.
Jag frågade min vän till slut:
'Månn jag så mycken fröjd den unge herrn kan göra?
'Det skulle fägna mig, minsann!
'Ser jag så rolig ut?' »Åh, herre», svarar han,
»Han är en morian, bör ni deröfver undra?
»Sin spegel han i fickan bär
»Och skrattar jemt åt den, som honom olik är.
»Ack, slika narrar ha vi hundra —
»Se, tvänne sitta der!

»På käringar att voltigera
»Och genom blåsrör lossa skott
»Är hvad han hittills har förmått,
»Och bör man, i hans år, af honom fordra mera?
'Men', föll jag in, 'hvad är hans syssla då?'
Min värd i mössan tog och svarade mig så:
»Ni kan det se, om er behagar,
»Ty af den lans, det koger, som han bär,
»Begrips att han en hjelte är.
»Gud gifve fred i våra dagar!»

161.

Öfver en peruk,

förärad till julklapp.

Till en yfvig helighet
Jag om högtidsdagen kammas.
Under mig — som mången vet —
Mycken obetydlighet
Med ett amen djupt framstammas.
Fordna dar i lockar tätt
Jag en Fredriks hjessa prydde,
Och se'n kammad, med rosett,
Uppå börsen jag betydde —
Nu jag duger inte mer
Än till julklapp just åt er.

162.

Till öfverdirektören Christian von Stapelmohr,

förord för Norström, Ulla Winblads man, att blifva sjötullsbesökare.

En ringa supplikant ur gruset jag framdrager,
Som till min ringa hjelp en ringa tillflykt tager.
Han tror uti sin själ — gud vet hvem den tillhör —
Att han har vunnit allt, när han blir visitör.

163.

Grafskrift.

I skuggan af den graf, der tidens stormar yra
Och dödens bleka hamn sitt timglas kastat har,
Min sånggudinna ömt vid klangen af min lyra
De svarta sorgeflor ikring sin hjessa drar,
Befaller mig bestört en grifteruna rita.
Välan, mitt snille, tänk, och yfva dig, mitt hår...
Men hvem kan vara död — hvem är det då? Mor Brita,
Som dessa rim beställt. Och till hvad pris? Gutår!

164.

Vid kanslirådet Skutenhjelms död.

Ändtlig uti stilla väder
Skutan nu — i Herrans namn —
Seglat ut ur tidens famn!
Farten hela stranden gläder . . .
Vi då i en bischoffsbål
Dricka lycklig resas skål!

165.

Färden från krogen till grafven.

Min gunstiga fru!

Ändtlig är den stunden inne att jag måste ombyta linne och låta mig nedsättas i grafven med prestafven. Jag har föranstaltat om mitt hus med saffranskringlor och talgljus, och ifrån krogen Förgyllda Lyran skall jag bäras bort med ohyran.

Likprocession.

1 ledet.

Främst härolden af procession: brodern *Nyström* med stafven.

Derefter

Fru Elisabeth Westman, fru Bellman, fru Schröderheim.

2 ledet.

Fru Qviding, fru Palmstedt, fru Billmark.
En härold: brodern *Roth* med stafven.
Brodern *Fjellman* i lång-nattrock
med flor i hatten.

Efter honom

Sex politigubbar med facklor.
Teresia med graföls-kringlorna.

Derpå följa

Tvänne Bacchi män med hvar sitt ankare på hufvudet.

Efter dem

Brodern *Wetz* med likkransen.

En härold:

Brodern *Blix* med parentation på en tallrik.

Derpå

Brodern *Hilleström* med porträttet.

Ändtligen

Fyra Bacchi kommendörer
med kistan upp- och nedvänd.

Slutligen

Hund och svin.

Trakteringen står på Kräftriket, hvart till den ändan brodern *Elfman* sig med fyra skottkärror haf- ver sig begifvit.

Stockholm den 31 Augusti 1793.

Min gunstiga fru!

Brodern *Wetz* har efter den aflidnes sista vilja föranstaltat om trakteringen på Kräftriket. Nederst synes kistan, riktigt vänd, med den dödes chiffer. Brodern *Pehrman*, dansande med det så kallade extra fluidum, som af ålder vid rätterna är tillslaget den



Kräftriket.

omutade, bär sitt salarium till rättvisans tempel. *Teresia* öppnar balen, hvarföre hofkamreren brodern *Elfman* drager ceremoniskottkärran med porterbuteljerna. Han helsas af politi med rökande facklor. Alla oberusade vittnen i processen stanna om igen i anseende till trakteringen. Brodern *Blix* slår på hörnan under ett klingande vivat:

»Vivat Movitz' traktering»!

Allt detta är en sinnebild af mensklighetens bortgång från krogen till grafven.

Stockholm den 7 September 1793.

166.

Stockholm, kongl. slottet den 20 Maj 1794.

Beskedlige Abraham Westman, som håller af mig!

Abraham, dig det brefvet lemnas,
Som mitt svaga tillstånd vet:
Det förvarar tacksamhet,
När Westmännerna de nämnas.
Men här ligger jag på lur,
Der kung Fredrik sofvit ofta
Och så mången trasig kofta
Blifvit höjd till robe de cour.

C. M. B.

Min säng har tillhört kung Fredrik 1.

167.

Till hertigen regenten.

Högborne furste, aller nådigste herre!

Eders konglig höghet nära,
Bor jag inom dess palats
Med den stolta föresats
Att regentens mildhet ära,
Fastän gallren tungt förfära,
Der min skugga fått sin plats.

Nu Anakreon kantänka
Misslynt på sin luta slår.
Gläd hans utsigt för i år
Att, der Mälarns böljor blänka,
Mig på Drottningholm nu skänka
Blott en byggning på ett år!

Norrby, öm, med dessa rader
För min Hoglands-hjelte står,
Ber ers höghet, som förmår,
Att bland Drottningholms kaskader
Och ibland dess promenader
Jag en liten byggning får.

Våren bjuder fågeln sjunga,
Biet svärma, gäddan slå
Och sefiren då och då
Flåsa i poetens lunga.
Gör ej mina dagar tunga,
Låt mig minsta stuga få!

Der skall från min kröuta lyra
Hjelten öfver böljorna
Aldrig höra »Ça ira»!
Nej, hans dygd skall jag bedyra ...
Får jag dit mitt hushåll styra?
Eders höghet, svara: Ja!

Aller underdånigst
af

C. M. Bellman.

168.

Min lefvernesbeskrifning.

Kongl. slottet den 8 Maj 1794.

Som jag allmänt är känd så på den moraliska som fysiska sidan, det vill säga, till hjertat, min vandel och konstitution, så är jag en herre af mycken liten djupsinnighet och frågar ej efter om solen går eller jorden axlar sig. Hvad jag kan bedyra är att jag vill ingen varelse i naturen ondt, älskar oändligen en ädel man och med oupphörlig låga fruntimmer samt små beskedliga barn, äter, efter appetit, litet och godt — söndagen hvitkål, torsdagen ärter, lördagen strömming.

Som till en lefvernesbeskrifning synes vara nödigt att man nämner dödsåret eller, rättare sagdt, födelseåret, alltså finner jag mig befogad att utsätta detsamma enligt kyrkoboken i S:t Maria Magdalena församling, fast längese'n uppbrunnen, till den 4 Februari 1740.

Faddrarne voro: min farmor fru *Elisabet Dauer*, riksrådet grefve *Jan Gyllenborg*. Biskop *Rhyzelius*, menar jag, har döpt. Marskalkar på mina föräldrars bröllop voro: den ännu lefvande presidenten grefve *Lilljenberg*, då häradshöfding, och kammarrådet *Wulfvenstjerna*. För mina föräldrar lystes 1739 af biskop *Rhyzelius* första gången, af *Lagerlöf* andra gången och af *Kalsenius* tredje gången. Vigde blefvo de af

erkebiskopen *Steuch* i Stockholm, hvarest då hölls riksdag.

Huru mina föräldrar krånglade, blef jag, som sagdt är, född. Min mor, vacker som en dag, oändligen god, charmant i sin klädsel, vänlig mot alla menniskor, delikat i umgänge, hade en förträfflig röst och hon hade vänt sig att ligga i tjugoen barnsängar — »honny soit qui mal y pense» — men detta lekverk gjorde husets ruin.

Vid sex års ålder kom jag under information i Maria skola. Min morfader, magister *Hermonius*, var der kyrkoherde och gift med min mormor från gamla Aros, hvarföre hon hette *Arosell*. Min första informator var, liksom min salig faders informator, den allmänt kände *Hübner*, sedan doktor *Kulström*, som älskade mig mycket: af honom har jag lärt stafva med tillhjelp af en liten pinne, såsom då brukades, nemligen med ett litet hästhufvud på.

Jag var då mycket flitig och eger ännu en lefvande skolkamrat i kongl. sekreteraren *Bryssel*, som spelar excellent klaver. Sedan bekom jag till informator kyrkoherden *Norman*, som ännu lefver, och efter honom en vid namn *Svaljung*, som ingen aktade, utan har jag, tillika med nu lefvande spanmålshandlaren eller grossören *Kellbeck*, gifvit honom stut. Omsider fick jag en annan informator, som hette *Höckert* och kom till tullen. Han slog mig på fingerstumparne med linealen för det att jag ej ville kunna Euklides och den tidens metafysika.

Hjernan ännu i mig vrides,
När jag tänker på Euklides
Och på de trianglarna
ABC och CDA.
Svetten ur min panna gnides
Värre än på Golgata.

Ändtligen uppklarnade dagen. Mina föräldrar hade funnit, att då jag låg i feber, hade jag under paroxysmen talat allting på vers och sjungit dem för min mor så väl att alla fallit i förundran. I föräldrarnes hus umgicks då för tiden den nuvarande presidenten *Rosenadler*, presidenten *Carlsson*, kanslirådet *Rabbe*, kansliradet *Nordenflycht* och då sekreteraren, nu vice presidenten i kommerskollegio *Silfversköld* samt kongl. sekreteraren *Abraham Sahlstedt*. Desse valde mig till informator ett geni vid namn *Clas Ludvig Ennes*, hvilken genom min rekommendation hos salig kungen sedermera befordrades till pastorat i Skåne och Östra Herrestad. Af honom lärde jag att handtera Apollos lyra: under hans inseende har jag författat flera bref och poesier, ibland dem, 1755, öfversättningar af psalmerna i Halliska psalmboken. Dessa öfversättningar, jemte flera bref på tyska, engelska, italienska och fransyska af min hand, lära förvaras hos presidenten *Rosenadler* i dess bibliotek hemma.

Vid samma tid blef jag, tillika med dåvarande ryttmästaren, sedan hofmarskalken *Jennings*, professor *Trozelius* och amiral *Nordenankar*, under presidenten *Rosenadlers* klubba, ämnesven i kongl. vetenskapsakademien och, efter den tidens sed, mottagen på riddarhuset i akademiens rum samt införd af tvänne ledamöter: bergsrådet *Adlerheim* var den ene, den andre har jag förglömt.

Vid denna tid försvenskade jag en bok under titel: *En fars förmaning till sin son, företagande en utrikes resa*, tryckt hos *Wilde*. Originalet har presidenten *Carlsson* funnit i Aleppo.

Sedermera öfversatt ett *Utdrag af Scrivers själaskatt*, tryckt i Norrköping hos *Edman*.

På samma tid öfversatt och till min mor dedicerat: *Landshöfdingen v. Schweidnitz dödsbetraktelser*, lämpade till evangelierna. De der befintliga tyska sonnetter öfversatte jag på vers.

Samma tid författade jag en numera sällsynt skrift, kallad *Månan*. Ett enda ord i detta skaldestycke ändrades af den store *von Dalin:* nemligen i stället för *predikstol* sattes *lärostol.*

Mina sednare arbeten äro nog kända, utom ett, *Hvad behagas?* kalladt, hvilket är mycket sällsynt och skall vara en satir på biografier.

1759 var jag första gången plakat, sofvande i min mors knä, sedan jag hos holländske ministern *Martewill* på söder, i grannskapet af mina föräldrars hus, tagit mig ett pontaks-rus.

Jag kom hem så röd och skön
Eftermiddagen mot fyra
Då till dagens aftonbön
Man såg folket sig utstyra.
Mina systrar, pjåkiga,
Med bindmössor, syntes niga,
Men jag rosenblommig stiga
Till min mor och kjortlarna.

»Min Carl Michael», sade hon,
»Hvar, min gosse, har du varit?»
Åh, min mor, jag har erfarit
En mig något stor portion.
»Jaså, så så, Calle lilla!
»Luta då ditt hufvud ner,
»Lägg dig på mitt knä, jag ber —
»Vet, din mor vill dig ej illa!

Är det då underligt att hela min varelse, hvar minsta tanke, hvar andedrägt upplifvar min olyckliga

varelse att hålla af fruntimmer? Guds hämd vare öfver mig, om jag icke blir förtjust af en gammal utsliten stubb, med alla sina trasor, på sopbacken vid Packartorget! Jag ser en kärleksgudinna i hvarje loppa och en Astrild i hvar utkastad nedandel. En uttrampad, nedkippad sko ... min Gud ... ett fruntimmers såla, hvarpå hon vandrat i Gröna gången, ger mina ögon mera lif och vällust än den lager, hvarmed man mig på medaljen hedrat.

Fortsättning härnäst.

Fortsättning.

Kongl. slottet den 21 Maj 1794.

En man utan minne måste nödvändigt vara en beskedlig varelse. En skälm måste minnas hvad han tänker, tänkt och sagt. Jag mins ej hvar jag slutade mina lefnadsaneckdoter, men lika mycket!

Sommaren år 1759 gick jag en afton, klädd i en hemväfven rock af min mor, som äfven var en god hushållerska, ned till Munkbron. Klockan ringde då 7 i Maria kyrktorn, som samma år i Juni månad afbrann. Jag gick då, om aftonen, i min blå rock och, efter den tidens sed, utstofferad med halfärmar och nattkappa. När jag ett par timmar betraktat jakterna, som förherrligade utsigten af Mälarens cyteriska stränder, kom den bekante latinske skalden *Löfvensköld* gående, jemte den namnkunnige aktor vid 1756 års riksdag *Bedinus Renhorn*, för att stiga om

bord på en Arboga-jakt, som ämnade sig till den stad, hvarest *Renhorn* skulle intaga sin borgmästarestol. Jag hade lärt hans dotter, som då med sina föräldrar bodde på frimurarebarnhuset, att spela på cittra, hvilket instrument jag den tiden ojemförligen trakterade. Denna obetydliga omständighet gjorde att herr borgmästaren böd mig stiga ned i kajutan, hvilket jag ock gjorde. Jag satte mig genast vid ändan af ett litet fällbord, tittade ut genom fönstret på de många fartyg, som, det ena efter det andra, med sina bukiga segel och glatta kölar plöjde den mot aftonsolen glittrande böljan. Roende båtar med skönheter smögo sig fram emellan boxerade skepp. Andra kostliga flickor bröstade sig, hukande inom sina kringspridda klapphoar, och deras klappträn tycktes gifva ett eko:

... et ab hoc et ab hac et ab illa.

Parmmätarn i sitt solfärgade linne trampade i den fyrkantiga hövålmen, kuskarne ströko de gnäggande hästarna för hövagnen och Munkbro-mångelskorna trätte med roddargummorna om kaplansvalet i Maria. Nu framsattes pipor och tobak, och kammarrådet *Löfvensköld*, den hedersmannen, stoppade min allra första pipa, som tillegnades en flicka, hvilken behagade göra mig och sig den äran att emottaga den. Borgmästar *Renhorn*, som en 56 års tyrann, for ut i hårda ord och bitterhet emot sin dräng. Derpå befallande in en kopparkittel med varmt vatten, arrak och citroner, tillagade han en punsch, af hvilken hin håle, om han varit ovan, sannerligen blifvit så vimmelkantig att han inte hittat hem på sex veckor.

Jag röker, jag dricker, jag somnar, jag vaknar. Vinden blåser, *Löfvensköld* nickar, *Renhorn* öfverlemnar åt däcket gårdagens förtäring, och drängen, som en kerubim på en nyårsönskan, låg utsträckt långs

med relingen. Yr i hufvudet och betraktande smörgåsar, citronskifvor och flera bacchanaliska reliqvier på min nattkappa, blef jag ängslig vid åtankan af mina beskedliga föräldrar. Ärnande mig hem, ser jag ut genom kajutfönstret, men finner, i stället för det förmenta Maria Magdalena, Strengnäs kyrktorn, som — o, himmel — uppspirade vid dagens gryning. Vimpeln hängde nedåt masten, skepparen, kippskodd, knäppte igen böxluckan och en jägare, som varit vår reskamrat, tog af sig mössan och helsade: »Gu moron!»

Mina respektive sofkamrater vaknade. Skepparen lade till vid Strengnäs stad emot en trädgårdstäppa. Alla stego i land och öfvergåfvo mig.

Utan en fyrk i fickan vandrade jag på mullgatorna af och an på denna alldeles obekanta ort. Till all lycka råkade jag dock i en port på ett träplank en bekant, stenhuggareåldermannen *Lars Hjortsberg*, son af kyrkoherden och namnkunnige poeten *Hjortsberg:* han var svåger med lektorn och sedermera kyrkoherden *Lundmark.* Han omfamnade mig och bad mig att stiga in i sitt hus, hvarest jag blef väl emottagen och blef kär i doktorns svägerska mamsell



Nymanskan; rik bryggarenka

Anna Maria Hjortsberg, vacker som en dag och för hvilken hjertat ännu klappar, fastän hon är gift med den bekante löjtnanten *von Schedvin* och har stora barn, bland hvilka är en kongl. lifdrabant. Herre Gud — ett fruntimmer, anten hon är vacker som en engel eller ful som Nymanskan, har att befalla mig kyssa sina fjät.

Fortsättning härnäst.

ZIONS HÖGTID.

Till presidenten i kongl. kammarrevisionen
kommendören af kongl. maj:ts orden
m. m.

Herr Grefve CARL WILHELM VON DÜBEN.

Högvälborne herr grefve!

Med en dristig hand i dag
Vågar jag de bladen räcka,
Torde hända att de väcka
Hjertats lugn i lätta slag.
Men till prof af ädel låga
Jag med vördnad lyran rör,
Och med ja besvär den fråga
Att jag lefver och jag dör

högvälborne herr grefvens
presidentens och kommendörens

allra ödmjukaste tjenare
C. M. Bellman.

1.

Öfver evangelium på första söndagen i adventet.

Matth. 21.

Vi se i dag en man, som Herrans folk bebådar
Ny fröjd, hvart steg han går.
Med milda ögnakast han Zions dotter skådar
Och sig för bröstet slår.
Klädd i en ringa drägt af nötta slitna trådar,
Han verldens dyrkan får.

Bese hvad törnig väg dess helga fötter taga,
Hvad styng dem förestår!
Ej mer till Davids borg de öfver Kidron draga,
Men gå de röda spår,
Der offren fördes fram att tagas utaf daga
Och nattens fasa rår.

Vid Oljobergets fot han några stunder hvilar
Och sänder ut sitt båd.
Dess blick af tårar skyms, kring hjertat blodet ilar
Med mildhet, ångst och nåd,
Bekymrad i sin själ att bryta dödens pilar,
Fullborda himlens råd.

Nu sina portar stolt Jerusalem upplåter,
Tar mot sin kung och lag.

Judinnan niger djupt, den rörda juden gråter
Och böjer knän i dag.
I oskuld barnen le, allt folket bugar åter
Med löjen och behag.

Men, ack, hvad dyrbart värf, hvad höghet, glans och ära
Man i din ringhet ser!
Jerusalem blir glad: de löf och qvistar skära
Och fröjdas mer och mer,
Strö blommor på din väg, på vägen klädren bära
Och falla för dig ner.

En ropar: »Davids son!» En annan: »Hosianna,
Välsignad vare han!»
Båd' de, som gå förut, de, som i trängseln stanna,
Och allt hvad skönjas kan,
Allt med en helig lust tycks blod och bröst bemanna
Och muntra opp hvarann.

Hvad undran för vår syn ett kungligt intåg finna
Med armod och besvär!
Se ett föraktligt djur och hur en trög åsninna
Vår Gud och Herre bär,
Hur barnen höjas opp, hur tusen ögon rinna
Och jorden rolig är!

Nog är det hördt ur skyn hvad Gud och jord behagar
Med englaröst och ton,
Och nog profeterna med längtan natt och dagar
Bebådat din person,
Men folket vilse far om dig och dina lagar,
Ditt rike och din tron.

Här var ej jordens guld ditt öga ville söka,
Nej, söka själar opp.

Du kom med nåd och makt Guds rike att föröka
Och fröjda lifvets lopp.
Men de, som böja knän, snart spjut och lansar kröka
Uti din helga kropp.

Så sucka nu i dag, du bittra menskoslägte,
Fäll tårar, märk och lär:
Åt den, som Juda folk en bräcklig spira räckte,
Han verldens konung är.
Låt vid hans intågsfest oss alla bli uppväckte
Till längtan och begär!

Träd in uti vår själ som du i templet träder
Opp i Jerusalem!
Drif blindhet från vår syn, gör att ditt ljus oss gläder
Och mörksens böljor däm!
Låt suckar i vårt bröst ej skingras som ett väder,
Vårt hjertas klippa kläm!

Vi vänta ett advent, då du dig skall förklara
I majestätlig syn:
En herrlighet upptänds af ljusets englaskara,
Kring sol och vattubryn.
Det rätta lifvets land skall ses och öppnadt vara
Och lif och död i skyn.

2.

Öfver evangelium på andra söndagen i adventet.

Esaiæ 21: 11.

Märk i stjernor, sol och vatten
Hvad för tecken förestår!
Månen slocknar, böljan slår.
Väktare, hvad lider natten?
Lyfter edert hufvud opp!
Snart förlossningsklockan ljuder,
Jorden darrar, afgrund sjuder . . .
Väktare, märk tidens lopp!

Menskan jag förtviflad finner:
Allting skiftar natt och ljus,
Verldens prål blir eld och grus,
Ström och floden våldsamt rinner,
Fikonträdet knoppas ut,
Jordens trälar rysa, skälfva,
Himlens kroppar rycks och hvälfva
Ur sin ordning till sitt slut.

Hjelp, o Gud, den dyra dagen,
När allt till förvandling går!
Jag i Kedars hydda står
Som en fremling ömt betagen.

Gif förtröstan i ditt namn,
Lär mig bedja, sucka, vaka,
Hjelp, när afgrundseldar spraka,
Att jag fröjdas i din famn!

3.

Öfver evangelium på tredje söndagen i adventet.

Matth. 11: 2.

Du dyra namn på denna dagen,
Vårt svenska Zion ser din bild
Stå inom gallret, blek och mild,
Båd' fängslad, smädad, tryckt och slagen!
Det hör din tungas skarpa röst
Hur du tyrannens stolthet pröfvar,
Hur han sin orm i barmen döfvar —
Men dina kedjor bli din tröst.

Hvad sanning, majestät och styrka
Uti Herodis bröst du skref!
Ej som en rö dig vädret dref
Kring öcknar, städer, hof och kyrka,
Nej, mer beständig i ditt kall,
Din tro ditt vittne understöder —
Men detta hufvud, som nu blöder,
Märk att dess blod ock vittna skall!

Låt våra hårda hjertan krossas
Med helig rysning vid det svärd,
Som gör dig lifsens krona värd
Och hvarmed dina kedjor lossas,
Johannes... Men, du dyra man,
Ditt blod i dag vår andakt leder
Till det, som ifrån korset neder
För verldens lif och helsa rann.

4.

Öfver evangelium på fjerde söndagen i adventet.

Joh. 1: 19.

»Ho äst du?» frågas dig. Betänk i dag och säg
Hurdant ditt hjerta är att rödja Herrans väg!
Hvar blick förråder dig: din hala uppsyn röjer
Hur i din säkra sömn allt orent dig förnöjer.
Gack till Bethabara, gack, usling, hör och lär
Hvad tröstfullt vittnesbörd en mild Johannes bär!
Gud med Eliæ kraft den dyra mannen sände
Att vittna ho den var, som folket än ej kände.
Johannes träder fram och bildar i vår själ
Vår frälsning till dess grund, dess sanning, vigt och väl.
Han döper i dens namn, som sjelf sig låtit döpas
Och genom hvilkens blod vår sällhet skulle köpas.
»Ho äst du?» frågas dig. Hålt i ditt öfverdåd,
Sök hamnen i din storm emellan nöd och nåd,
Så slipper du en gång att vid de blixt, som ljunga,
I tusen plågors qval med hämden på din tunga
Längst ur förtviflans djup att, blodig, svart och bar,
Ditt hufvud resa opp och sjunka vid ditt svar.

5.

Öfver evangelium på juledagen.

Apostl. gern. 13: 33.

»Du gjorde väl, du kom!» så en Cornelius talar,
Då Petrus med sin röst hans klämda själ hugsvalar.
Cornelius faller ner och tar sin vän i famn:
Oändligt kärt besök — det var i Jesu namn.
Bör ej vår tunga då i dag de orden säga?
Kom öppnom nu vår famn att få vår Jesum ega!
Vi vete hvad som skett i evighetens råd:
Vår frälsare är född, vårt slägte har fått nåd.
All fruktan är förbi, men glädjen sig föröker,
När skaparen i dag sitt kreatur besöker:
Den morgonrodnans prakt med salighet uppgår,
Som verlden bådad blef i fyratusen år.
Välkommen vare du, som vill vårt lif, vår hydda
Från afgrunds blixt och svalg med din förtjenst beskydda!
Vi falla för dig ner: din vagga i sitt grus,
Med nådens skatter fylld, är herrlighetens hus.
»Du gjorde väl, du kom!» Vår synd, vår sorgedimma
En annan utsigt vann vid denna dyra timma.
Omätligt kärlekshaf! Min tanke, märk och hvälf,
En Gud föds af ett blod, som han har skapat sjelf,
På jorden utan far, i himlen utan moder,
I armod rik och stor, i allt vår vän och broder,
Som jordens glans och mull lagt till sin fotapall
Och som i sinom tid sjelf henne dömma skall.

Han, som ger hjertat rymd och lungan sammandrager,
Sjelf af den luft, han gjort, nu andedrägten tager:
Han, i hvars hand hvar dag är räknad, mörk och klar,
Han räknar sjelf i dag bland menskor sina dar.
Han, som ger alla djur sin kraft att kunna föda,
Blir född, och sjelf i dag han känner lifvets möda.
»Du gjorde väl, du kom!» Din kärlek frälsar oss:
Det blod, som i dig rörs, utsläcker afgrunds bloss.
De späda ögnakast, som stråla kring din linda,
De skänka verlden lif och mörksens härar binda.
»Du gjorde väl, du kom» ... Men, ack, min frälserman,
Din vagga och ditt kors stå redan när hvarann!

6.

Öfver evangelium på annandag jul.

Matth. 23: 34.

Nyss sågs med öppnad glans sig himlens skyar skilja:
Åt jorden önskas frid och menskan en god vilja.
Nyss denna stolta rymd med nattens stilla ljus
Kringhvärfde Jesu bild, hans krubba, mull och grus.
Vi funno honom der uti ett saligt möte
Som syndarenas vän med nåden i sitt sköte,
Med menlöshet och kraft i späda andedrag
All verlden muntra opp uppå sin födslodag.
De glada englars här, millioner i omgånger,
På molnens lätta fläkt bröt opp i fröjdesånger

Med ett oändligt skri af: *Ära vare Gud!*
Den Gud i höjden bor, högstlofvad dina bud!
Hvad strålar, bloss och sken! Naturn nytt prål
annamma:
Den lugna böljan skalf, den bleka månan flamma.
Från englarne i skyn kring ljusets boning klar
Till herdens mörka skjul allt pris och ära bar.
Men, ack, nu bäfvar allt, nu jordens lust ofredas,
Den gyldne skyn blir svart och dödens täcken bredas.
Allt hvimlar i förtret... Min Gud, din röst blir hörd
Som syndens hämnare, förtörnad och upprörd.
Ett slägte möter dig, som fräckt din nåd förskjuter,
I säkerhetens sömn all köttslig vällust njuter,
Ett slägte, som gör våld, ett folk i öfvermod,
Som rusar till sitt fall och störtar sig i blod.
I ögat blixt och harm, i sinnet storm och ilar,
I andedrägten gift, i händren spjut och pilar,
Förvirring i hvar lem! Allt täflar i en hast
Hvem först må i ditt kors slå första spiken fast.
De med en vidrig min hvarandras axlar fatta
Och vid hvart blodigt styng sig huka ner och skratta.
Ett hufvud ristas här, och der, af ilska matt,
En gulblek jude dör och själas med ett skratt.
Än en utmärglad hals och än en skrynklig panna
Och än den skönsta mun hörs ryta och förbanna.
Hvad lansar och gevär, hvad upplopp, storm och våld!
Ja, för en droppa blod krigsknekten ger sin sold.
Det minsta judebarn vid modrens bröst på armen
Framjollrar harm och mord, och ögat röjer harmen.
Förtvifladt äfventyr.... Men, ack, Jerusalem,
Guds budskap till dig förs, och si, du stenar dem!
De lofva frid med Gud och Jesu kunskap yrka,
Bespottarn skall få nåd, få rum i Zions kyrka,
En usel jordens träl skall finna lifsens land
Och lifsens krona få utaf hans kärleks hand.

Här lockas dina barn, och kärlek barnen tvingar
Att samla sina lif inunder nådens vingar.
Af dig likfullt förqväfs all rörelse till lif
Med löje och förakt, med snöda tidsfördrif.
Ransaka dig, min själ, upptänd din låga sakta,
Sök Gud uti din bön, lär rätt hans nåd betrakta,
Att ej ditt hus blir tomt, eländigt och förstördt
Och att ditt hesa rop ej blir ur afgrund hördt!
Låt detta hårda bröst hvar dag bli förödmjukadt,
Träd till Guds nådebord — det står ju för dig dukadt!
Glöm verldens gyckleri, besinna, märk och lär:
Ju mera nåd du fått, ju mer ditt ansvar är!

7.

Öfver evangelium på fjerde dag jul.

Matth. 2: 13.

Herodes, hvar är du? Tyrann, ditt stoft mig retar!
Min tanke qväljer mig, hon dig i grafven letar.
Hvar är du, du, tyrann, och din förmätna arm,
Som stack ett mordiskt svärd i menlöshetens barm?
Jag ser och blir bestört ... Ack, hårda menskohjerta,
Skall ej de spädas rop och deras ångst dig smärta?
Säg, gjorde det ej ondt, Herodes, i din själ
Att ett oskyldigt lif för din skull bjöd farväl,
Att här ett öga släcks af sina första tårar,
Att der en värnlös hand sträcks mot en udd, som sårar,
Att barnet, då det sof och skratta i sin dröm,
Så spritter det i blod? Jag hissnar och blir öm.

Säg mig — nu gråter jag — hur kunde du föröda
Så mången kärleksfrukt uti sin blom och gröda?
Hvi stillas ej ditt våld, din yrsel och försåt
Vid fadrens bistra syn och modrens bittra gråt?
Hvi dräper du de små, som samlas kring din spira
Att med sin ymnoghet ditt regemente sira?
Hvi dödar du din själ bland hämd- och jemmerskri
Och störtar sjelf din tron uti ditt raseri?
Hvad är för ärolust som äggar upp ditt sinne,
Din tron, din borg, ditt blod, hvad fruktan är der-inne?
Hvart hvälfver du din syn? Hvarthän vill väl din hand.......
Men eviga försyn — Jag stannar litet grand.

Din vishet gömmer sig för detta svaga öga:
Rättfärdighet och hämd upptändes i det höga.
Af evighet uppfylls till pricka dina bud:
Ett obegripligt råd! Ack, en fördolder Gud!
Fördolder är du, Gud, uti ditt allmaktsrike:
Din vrede kunnat slå Herodes och hans like
Och undanröjt dess lif, dess bödlar, hot och harm,
Men, Bethlehem, din synd skull' straffas med hans arm.
Du hörde herdars tal och englaröster sjunga,
Fick frälsarens besök, du såg de sken, som ljunga,
Men i din säkra sömn försvunno alla ljud...
Dock skrefs vårt frihetsbref af en fördolder Gud.
I nådens rike dold, så ofta du oss pröfvar
Och då din sol tycks fly, när verlden oss bedröfvar,
Att vi må söka dig med andakt och begär
Och vänjas vid ditt ris, som idel kärlek bär,
Att tro och lydnad må förena vår förmåga,
Att ångrens tårar här må släcka evig låga.
Fördolder är du ock uti din vredes skrud —
Men krön ditt folk med nåd och fräls oss, milde Gud!

8.

Öfver evangelium på nästa söndagen efter jul.

Luc. 2: 33.

Simeon, hvad helig syn
Som ditt inre genombårar,
Då med ögonen till skyn
Du i andakt fäller tårar
Och vill Gud ditt hjerta ge!
Ser du hur din sol uppdagas
Och hur ej ditt hopp försvagas
Att din frälsare få se!

Ja, jag ser dig, Simeon,
Der du fram i templet talar.
Hanna står ej långt ifrån:
Hon med dig sitt bröst hugsvalar.
I en kärlek, ren och fast,
Med sitt ämne hon sig enar:
Ack, hur ömt ert hjerta menar
Vid hvart enda ögnakast!

Men, du gamle Simeon,
Vid din lofsång och din mässa
Mot den kulna griftevrån
Böj din silfverhvita hjessa —
Låt nu dina ögon dö!
Snart i evighetens salar
Med din Gud på nytt du talar,
Skild från denna sorgeö.

Huru ifrig är din röst,
När du i en helig dvala
Vid en åtti ålders höst
Profetera vill och tala
Om det fallna Israel!
Hopp och tålamod din prydnad,
Och ett bröst, som lärt med lydnad
Alla lustar ge farväl.

Fromma Hanna, fröjda dig,
Låt din brutna stämma höras,
Dina ögon bada sig,
Dina läppar ljufligt röras
Att förkunna Jesu namn!
Jesu kärlek dig upptänder,
Och med trones starka händer
Tar du honom i din famn.

Vördnadsvärda, sälla par,
Syn och hjerta sig nedböjer
För det mål, dit ögat drar,
Till den lust, som dig förnöjer,
Att din Herres glädje nå.
Måtte snart det slaget klämta,
Då vi vår förlossning hemta
Och ur Kedars hydda gå!

9.

Öfver evangelium på nyårsdagen.

Luc. 2: 21.

Gif akt, lås templen opp! Sig dagens gryning tänder
Vid kulna vindars fläkt kring jordens frusna stig,
Och nattens lilla ljus till molnet återvänder,
Der fästets röda sken i flammor kastar sig!
All nejden rundt ikring en helig lofsång fyller
Vid tornens himlaklang och instrumenters ljud —
Re'n på sitt hyende bärs templets helga skrud,
Hvars kärl små lampors eld bestrålar och förgyller.

Så hasta, vandringsman, omgjorda dina länder,
Begynn med detta år för Herran visa dig!
Re'n Zions väktare med kalkarna i händer
I virkadt purpursläp till jorden buga sig.
Vid deras djupa suck hvad glans i templet råder!
Ett stråligt Jehovah från deras bröstduk går,
Och under korsets fot, der altarbordet står,
Dess duk utbreder sig i rosenröda våder.

Träd in, du menighet, vid det basunadunder,
Som mellan dubbla kor af starka stämmors lopp
Än skallar Herrans lof, än ristar templets grunder
Och än de gyldne hvalf med bäfvan fyller opp!
Böj dina trötta knän och i en helig dvala
Med handen för din syn i samvetslugn bekänn!
Din frälsare är född som menskoslägtets vän
Att med sitt dyra blod din syndaskuld betala.

Välan, ditt bröst begär en kunskap nu tillika,
Der du inom ditt skrank i tårar hukad står,
Om frälsarns födslofest — så har profeten Micha
Den stjernans gryning spått för många tusen år.
Läs skrifterna och märk: en evig sannings styrka
Om allt hans dyra värf utgjutes till ditt väl,
Ty buga dig än mer med en botfärdig själ
Att fröjdas i hans namn, och all hans godhet dyrka!

En kunskap mera klar skall här din själ upplysa
Vid detta sakrament, omskärelsen, i dag,
Dess helga förebild en tröst inom sig hysa,
Som ger dig ljusets fröjd i mörkrets villodrag.
Det lagens Herre var som, att sig uppenbara,
Fast utan synd och vank, blef menniska i allt,
Att lagens skarpa udd sjelf underdånig vara
Och skingra allt det qval, som oss var anbefaldt.

Det blod, som pressas ut — stig opp, du man och qvinna —
Uti dess röda språng en förebild du ser
Af det, som skulle snart för verldens synder rinna
Och afgrunds vreda svalg i flamman qväfva ner.
Vårt återlösningsverk . . . uti de sälla orden
Beprisen frälsaren på denna högtidsakt!
I detta dyra namn, af engelen nu sagdt,
Sig böje alla knän i himlen och på jorden!

10.

Öfver evangelium på söndagen efter nyåret.

Matth. 3: 13.

Så helgas oss i dag den dagen,
Då elementrens herre sjelf
Vid brädden af en ringa älf
Sig lutar ner, blir döpt och tvagen
Och saligt vidrör vattubryn:
Hans fot det klara grundet hinner,
Och vattnet kring dess axlar rinner
Vid tusen englars sång i skyn.

En tystnad ner i nejden råder!
Det enda gny, der röjas kan,
Är flodens sorl, som af och an
I gräset breder ut sin åder
Vid vädrens svalka och behag.
Ej vreda blixt ur molnen ila:
Naturen skänks en ljuflig hvila,
Och jorden har en rolig dag.

Men, ack, en skröplig hand utsträckes
Utöfver den, hvars minsta blick
Befaller tusen verldars skick
Att solen tänds och stjernan släckes,
Att masken qvicknar i sitt skal,
Att lif och död hvarann aflöser —
Märk, på dens hjessa nu hon öser
Den lugna floden, frisk och sval.

Du verldens barn, du vrånga sinne,
Som långse'n glömt din födslostund,
Betänk ditt döpelseförbund!
Bind dina löften vid ditt minne
Och två dig ren i tårars bad!
Märk, herrlighetens morgon randas —
Snart du den sista pusten andas
På vägen till den helga stad.

11.

Öfver evangelium på trettondedagen.

Matth. 2: 1.

Vid ett sken af nattens stjerna,
Som så späd i molnet brann,
Genom öknen med hvarann
Trenne vandringsmän sig ärna
Ned till Bethlehem i dag.
Tusen hinder dem beredas,
Men den eld, hvaraf de ledas,
Lättar deras andedrag.

Ödemarkens skrän och fasa,
Öknens tomhet, nöd och brist,
Röfvarns skymt från minsta qvist,
Nattens köld och dagens brasa,
Tigrars blixt och lejons traf,
Sorgsna rop af slägt och vänner

Fåfängt hindra dessa männer:
Stjernans strålar krafter gaf.

Mer ur molnen hon framskjuter,
Mera eldas deras fjät,
Tills för frälsarns majestät
All dess klarhet sig utgjuter
Öfver ett eländigt skjul.
Armod tittar ur hvar springa,
Och en åsna, låg och ringa,
Står der bunden, trög och ful.

Lutad satt sig ner en qvinna,
Bördig ifrån Judå län,
Kring hvars hufvud, bröst och knän
Morgonrodnans flammor brinna
Mellan gyllne bloss och sken.
I sin famn bär hon Messias:
Vid dess blick allt blod befrias —
Mörksens kedjor krossas re'n.

Kringhvärfd af så präktig låga,
Så gudomlig, dyr och klar,
Dessa männer, en och hvar,
Med ny andakt fram sig våga
Och till jorden buga sig.
Verldens fröjd de ej begära:
Här vins salighet och ära
I hvar bugning och hvar stig.

Sina skänker de tillbjuda
Och med sträckta armar ge
Myrrham, guld och rökelse
Den nyfödda kung af Juda,

Som Herodis vånda gör.
Stjernan nu i högre strålar
Med safirens färger prålar
Och vid dagens fackla dör.

Skåden under sång och böner
Denna krubba, detta hus!
Här uppklarnar lifsens ljus:
Verlden här hugsvalan röner,
Hjertat värma och beskydd.
Döden syns vid tröskeln dräpen,
Mörksens furste svart och häpen,
Skyn med himlahjeltar prydd.

12.

Öfver evangelium på första söndagen efter trettondedagen.

Luc. 2: 42.

Bland er, o, menskor här,
Hvad stolthet röjer sig i ert förstånd att klandra
Och inom er hvad strid i satser mot hvarandra!
Er slutkonst blott en länk af brister och besvär.
Så högsta läraren i dag i templet lär
Vid de leviters sorl, som fram och åter vandra.

En veklighet vårt blod förvillar och förtär,
Behofvens rika mått inbillningskraften retar
Till högmod öfver den, sitt bröd i stoftet letar,
Och den till ett förakt, som armodskryckan bär.

Den obarmhertige mot ömhetskänslan stretar,
Den girige är hård, den falske tändren skär,
Och oskuld likt ett lam, som ned vid stranden betar,
Det sargas af en klo, som det ej går för när.
Men du, på lärostoln som dyrt uppstigen är,
Som med en ädel svett mot afgrunds gap arbetar,
I templet ljud begär.

Lyss, hör en röst, som stark sig genom hvalfven
bryter
Från Zions väktare till räddning på vår väg!
Du, svept i klutar, du, och du i purpur, säg
Om ej en ömhetstår ur dina ögon flyter
Vid prakten af det lugn, som öppnar templets skrud,
Och om ditt blod sin ångst i glädje ej förbyter
Vid samtal med din Gud!

Så höj ditt böneljud,
Du, som förmåga fått och framför kreaturen
Är i förträfflighet den första i naturen,
Som skönja kan dess verk och hvad en Gud förmår,
Du, som allena främst med upprätt hufvud går
För allt hvad krälat fram ur tidens dolda vrår
Bland djuren!

O, du, du kristenhet, som sett din stad upprinna
Vid sanningsfacklans brand utur martyrers spår,
Af uppenbarelsen du tröst och aning når
Om verldens frihetsbref, och det skall dig påminna
Hur Gud har skänkt sin son att dig lycksalig finna
Och en odödlighet din sista andedrägt.
I tro uppå hans namn skall lifvet seger vinna
Och trotsa dödens udd i döden oförskräckt —
Besinna!

Se'n du en blödig syn kring jordens sträcka sträckt,
Så se den vilda mor med nakna skuldror fräckt
På brända öknars sand bland vilda djuren ströfva,
Af solens lågor qvafd, med arm till hämd uppräckt
Att ej i bojors tyngd sitt lif till döds bedröfva!
Blif derför i din själ till tacksamhet uppväckt
Och uti Zions hus ditt sälla tillstånd pröfva,
Du, som, i frihet född, bebor ett lyckligt land!
Men slå dig för ditt bröst vid denna brodrens band
Och åter hvälf din syn bort till den kulna strand,
Der under drifvors is okunnigheten hvilar,
I nattens töcken ställd mot nordanvädrens ilar,
Betagen solens sken vid hafvets frost och rök!
Med längtan derför kom och, till ett tacksamt minne
Att du så upplyst står i nådens portar inne,
Skild från den hednahop i slemma gudakök
Med offerknifven fäst vid ett nedsöladt linne,
Fall ned på dina knän, dig sjelf till jorden krök
Och med ett ödmjukt sinne
Njut frälsarens besök!

13.

Öfver evangelium på andra söndagen efter trettondedagen.

Joh. 2.

Bort på denna högtidstimma,
Trummors klang och pipors skrål,
Och i öfverflödets dimma
Bort med bägarns gyllne prål!

Yra lekar, ystra seder,
Vällust, yppighet och flärd,
Tvungna löften, brutna eder,
Bort från denna bröllopsfärd!

Märk en fest, som namn bör bära
Af den största på vår jord
Och till äktenskapets ära
Prydd med måttlighetens bord,
Sirad med en mängd af gäster,
Som i våta ögons blund
Hvar en ömt sitt öga fäster
På så ömt och dyrt förbund!

Träd då fram, ty du är buden,
Änskönt ej en galilé,
Och du skall den högsta Guden
Uppå detta bröllop se.
Himlens barn i kors och qvida
Under tårar och besvär
Skall du vid hans klara sida
Bröllopsklädda finna der.

Men i tysta steg framträda
Af en helig åtrå väckt,
Att din hela vandel kläda
Uti ödmjukhetens drägt!
Detta vilkor först bejaka,
Dock besinna dig som gäst
Om med trohet vid din maka
Du är fäst ell' intet fäst,

Om ett fadershjerta andas
I det bröst, du ömma tror,
Och om oskulds tårar blandas
I ditt öga, du som mor,

Om din broders stöd du blifver,
När han villas vidt och bredt,
Och om hjertat lydnad gifver
Dem, din varelse beredt!

Utom en så helig låga
Ur ditt samvets rena flam
Är ju fåfängt lifvet våga
På så mörka stigar fram,
Ty det sken, som sällt sig sträcker
Öfver detta englarum,
Med sin gryning dig förskräcker,
Med sin bortgång gör dig stum.

14.

Öfver evangelium på tredje söndagen efter trettondedagen.

Matth. 8: 1.

Samloms för att ordet höra,
Hörom högtidsklockans dön
Och med ett uppmärksamt öra
Böjom våra knän till bön!
Templen öppnas, Zions dunder
Skjuts i starka stämmor ut:
Bröst och lunga, dig utgjut
Att förtälja himlens under!

Du, som prydd med rosenkinder,
Helsans fägring glädtigt strör,
Dig din glada prakt förbinder
Att du här din lofsång gör,
När du ser i dag den svaga,
Den spetelske mannens hamn
Buga sig vid Herrans namn
Med en rysning för hans aga.

O, hvad jemmerfulla läten
Säkert nu din andakt bryr,
Då ditt öga mäter fjäten
Af det myckna folk, som flyr
Att i hopar sammanstöta
Rundt kring frälsarn, när så sker
Att han går från berget ner
För att denna usling möta.

Handen till hans hjessa sträckes:
Straxt dess hvita hud och hy,
Som af fjäll och sår betäckes,
Blir förvandlad, skön och ny.
Ögats eld uppqvicknad strålar,
Läppen rodnar, munnen ler,
Lifligheten mer och mer
På den bleka kinden prålar.

Gören bättring! Tiden lider:
Himmelriket är hardt när.
Tänken efter hvad för tider:
Lasten dygdens lön begär!
Så i Galile'n predikar
Denna man, som detta lär
På ett berg vid hafver der
Kring dess fagra fält och vikar.

Gören bättring! Tiden lider --
Men, du, gack, ty du är ren!
Så vid hvart ett steg han skrider,
Hörs hans rop i Galile'n.
Älsken dem, som eder hata,
Skänk en husvill bord och rum!
Så var i Capernaum
Hans förmaning på dess gata.

Vid stadsporten sig nedkastar
En Herodes' höfvidsman,
Som knappt, under det han hastar,
Andedrägten hemta kan.
En, han säger, af de sina,
Värfvad under hans befäl,
Grufligt våndas i sin själ
Och hvar lem i värk och pina.

Genast plågoanden flydde,
Och i samma ögnablick
Höfvidsmannens gråt betydde:
Han blef bönhörd, och han gick.
Du, som ned i templet gråter
Och har ingen själaro,
I förtröstan, hopp och tro
Börja nu din lofsång åter!

I, som hungren, I, som gråten,
Sakten edert jemmerskri!
Edra ögon fromt upplåten —
Salige nu ären I!
Träden fram att eder rena
Vid ett dukadt nådebord,
Och till dessa lifsens ord
Fästen eder tro allena!

15.

Öfver evangelium på fjerde söndagen efter trettondedagen.

Matth. 8: 28.

Hvad trängsel der vid sjön bort vid Genesareth
Af allt det myckna folk, som färdas fram och åter,
Som lyssnar till en röst, en mun, som sig upplåter
Att stärka ordets kraft på ett så ljufligt sätt,
Som i ett ögnablick den sjukas vånda lisar
Och, som med blott ett ord, när handen lyftes opp,
Åt en förvissnad hand ger blodets friska lopp
Och i hvart underverk barmhertigheten visar!

Ho är väl denne man, som der på berget står
Vid samlopp af allt kön i Juda-folkets ätter,
Som lutad, tyst och trött sig i en farkost sätter
Och Galileiska sjön i stormen genomgår?
Hvad nyss den klara skyn, hvad skymning den nu sprider!
Hvad hafvet höjer sig till jordens ångst och skräck —
Naturen svartnar bort, och månans hvita fläck
Vid alla vindars brak längst in i molnet skrider.

Ho är väl denne man, som vädren näpsa tör,
Som på en bräcklig köl, den vågorna de bryta,
Kan hafvets svarta svalg i lugnets glans förbyta
Och stänga böljans fart inom sin vass och rör,
Som vidgar källans språng och den till strömmar sträcker,
Förbjuder regnets sqval, befaller blixt och snö,
Som med en enda blick utöfver land och sjö
Framkallar dagens ljus och nattens fackla släcker?

O, du i undran stadd vid detta underverk,
Du från ditt täckelse nu saligt må befrias:
Det är ju Davids son, din frälsare, Messias...
Beundra denne man och på hans vandel märk!
I motgångs mist och storm vid hoppets ankar hvila
Och mot all afgrunds blixt med bönen väpna dig,
Till dess från denna kust, der grafven öppnar sig,
Du får i samvetslugn till din förvandling ila!

16.

Öfver evangelium på femte söndagen efter trettondedagen.

Matth. 13: 24.

Mannen i sin åker sådde
Bästa säd med tack och lof.
Ovän kom — och folket sof —
Och, vid det han åkern trådde,
Sådde ogräs dit igen,
Gick sin väg, som ondskan plägar,
Lömsk och dold, på dolda vägar...
Liknelsen, förstår du den?

Åkern i sin späda gröda
Skildrar hjertat, det förstås.
Ordet säden är, som sås,
Folket, sofvande som döda,

Skildrar sorglöshet och flärd.
Ovän, den som folket söfvat,
Är just den, som dig bedröfvat
På förgänglighetens färd.

Menniska, du, främst bland djuren,
Som med upprätt hufvud går,
Som med snillets eld förmår
Dig ransaka och naturen,
Märk, för oskuld hvad försåt,
Hvad förgängligt dig omgifver!
Knappt ditt lopp du varse blifver,
Förr'n du villas på din stråt.

Yxan hörs i stammen hugga
Dig din bår — du det ej vet:
Döm af tidens flyktighet
Till din sjuttiåra skugga,
Döm af alla tings natur!
Men gif akt, ty tiden ilar —
Döden på din tröskel hvilar,
Och din ovän står på lur!

Se en ek, i grenar vriden,
Af urgamla rötters vidd —
Buga tankfull, yr och spridd,
För naturen och för tiden
Och betänk, der du går fram,
Huru tiden fräter grenen,
Myllar blomman, grusar stenen
Och af stoftet strör ett dam!

Hvad förgängligheten skrider,
Sköflar och får aldrig nog!
Fordom der palatset stog,
Skymtar nu ett uselt lider,

Och der fasta borgar förr
Sina torn och vimplar sträckte,
Syns de nakna murar bräckte
Med en mossig glugg och dörr.

Låt din ungdom dig påminna
Dina fordna vänners val,
Märk nu deras brutna tal,
Se dig om och tungt besinna
Hur, der barnens lek och stim
Fordom hördes ögat fägna,
Snart man skall ditt stoft inhägna
Under hvalfvets hvita lim!

Kära vän, i dag hvad vänner
Ser du skalkas kring ditt bord!
Knappt din glada måltid gjord,
Förr'n du dödens kyla känner
I ditt nyss uppvärmda blod,
Och knappt du ditt timglas släpper,
Förr'n din grafdörr man tilltäpper
Och slår kull din minnesstod.

Kasta ögat i minuten
På den rikes disk och mer,
Der han i sin länstol ler
Tung, af drufvans saft begjuten,
Småögd, sticken, hes och röd —
Märk hans gäspning hvad den röjer,
Att hans själ ej mer förnöjer
Lyckans lumpna öfverflöd.

Än en gång låt ögat blicka
På en skönhets öppna barm:
Bäst den andas, hög och varm,
Börjar den sig undansticka

Platt och skrynklig, kall och bar —
Tiden der sin härjning målar,
Och förgängligheten strålar
Ur dess dunkla ögnapar.

Snart den stora skiljodagen
Gryr vid åskans blixt och flod.
Har din vandel varit god,
Blir du af den handen tagen,
Som till dygdens lön förmår
Af en god gudomlig vilja
Hvetet ifrån ogräs skilja.
Tänk på döden ... timman slår!

17.

Öfver evangelium på söndagen septuagesima.

Matth. 20: 1.

Gack till din herres vingård ut!
Du till hans tjenst är dyrt förbunden!
Gack — redan nalkas tredje stunden
Af arbetstiden snart till slut.
O, hur din ungdomsfärg befläckas,
Du sysslolösa, der du står!
Och du, med dina hvita hår,
Skall du med husbond längre gäckas?

Husbonden syns ännu en gång:
Vak upp hans vilja att förnimma!
Re'n morgonrodnans gyllne strimma
Upprört naturens fröjdesång.
Hvad står du fåfäng der och tycker
Och din dagspenning så försmår?
En penning den af nåd du får,
Ehuru tungt dig bördan trycker!

Nu elfte stunden husbond går
Med hesa rop och fromma böner
Att skänka sina arbetslöner
För villig tjenst i trogna spår.
Men hot och knorr och kif och bannor
Med inbilsk höghet om sin rätt
Sig röjer på ett våldsamt sätt
I bistra ögonbryn och pannor.

Så buga djupt och se dig kring,
Betänk din lättjefulla dvala!
För hvad skall husbond dig betala?
Hvad har du gjort? Slätt ingenting.
Derföre återstår dig mycke
I tjenst och lydnad, ord och verk.
Till evighetens portar, märk,
Din vandring är ett litet stycke.

18.

Öfver evangelium på söndagen sexagesima.

Luc. 8: 4.

En sädesman gick fram, bekymrad, trött och trägen,
Och på sitt åkerland utkastade sin säd.
Vid skymten af hans arm hvar fågel på sitt träd
Ett glädtigt qvitter höll, när som det föll på vägen
Och som förtrampadt låg.
Men hvad ur mannens famn åt hälleberget ströddes
Af vädrens vilda blåst, han snart förtorkadt såg,
Se'n ej det minsta frö till mognad underströddes
Af solens heta blick och regnets varma våg.
Somt ibland törnen föll i denna såningsanden:
Förqväfdt af ris och stör, det qväfdes längre ner.
Somt föll i godan jord, gaf hundrafalt och mer,
Och sädesmannen glad, som utåt nejden ser,
Såg axens ymnoghet kring de besådda landen.

Så syns den liknelsen ju vis,
Gudomlig till sin tröst och styrka:
Det ordet är i Zions kyrka
Som utsås till en andlig spis.
Den säd, på vägen föll, skall eftertankan föra
Till dem som då och då
Med blödigt samvetsstyng de milda budskap höra,
Men hasta från sin stråt med ett förstockadt öra
Och ordets kraft försmå.

På hällebergets brant den ädla säden åter,
Som inga rötter fick,
Är den, som hjertat fromt vid ögats flod upplåter,
Till bot och bättring böjd, men blott ett ögnablick.
Och hvad bland törnen föll det är de uslas skick,
Som höra och gå bort och som sig blott besvära
Med vinst och rikedom i vällust, makt och ära,
Som suga nästans blod på lättjans örnagott.
Men hvad i godan jord sin sälla mognad nått
Det är en andlig dygd, som ordet ömt förvarar —
Naturens herre dem en evig lust förklarar,
Och han ock skär sin skörd som han sin skäppa sått.

19.

Öfver evangelium på fastlagssöndagen.

Luc. 18: 3.

Du barn, du späda flock, som i din oskuld andas
Och vid en menlös blick en trogen skygd begär,
För dig knappt dagens skymt och ljusets fägring randas,
Förrän du på din väg båd' blind och fängslad är.
Din klagan och din gråt med ljufva sorl bortblandas,
Tills verlden blir dig kär.

Du verldens äldre barn, du främling bland de fromma,
Som, blind uti ditt lopp, tror tiden ej bli all,

Som fräckt på lustans bädd har fällt din ungdomsblomma
Och nu nedlutad bär en hjessa hvit och kall,
Hvi vill du nådens port än längre förebomma?
I bönen nederfall!

Fall ner vid Jesu kors! Ledsaga du de späda
Och lär dig sjelf och dem att Jesu ord förstå!
Du torde stå tillreds den blinda att försmäda
Och vid hans trogna rop förargas i din vrå...
Men Jesus, Davids son, han låte dig framträda
Din syn att återfå!

20.

Öfver evangelium på första söndagen i fastan.

Matth. 4.

Midt under afgrundsstorm vid bäfvan, blixt och jemmer
Upprorisk, främst ibland de svarta andars tal,
Utur en svafvelflod, som tiden aldrig dämmer,
Sjelf mörksens furste syns med gnisslan, ve och qval
Sitt hufvud resa upp, förföljd af straff och plåga,
I fjettrar och i band, att ut i öknen tåga
Till djerfva olycksval.

De vilda djurens skrän fördubbla nattens fasa,
Och öknens kala berg förmörka dagens rand.
Vid stjernans bleka fläkt de onda stormar rasa,
Och vattnet sprutar ut sin hvita fragg mot strand.

Den glada flock i skyn sin kosa tyst förandrar,
När kringom denna rymd naturens herre vandrar
Och för sin allmakts hand.

I fyratio dygn, beklämd till själ och sinne,
Kringsväfvar här en hamn i enslighet och nöd,
Han, som sjelf axet skapt och kornets must derinne,
Som sjelf femtusen män bespisat med fem bröd,
Som vattnets salta skum i vinets sötma byter —
Tänk, att så helig mun allt, intill brödet, tryter
Och lifvets understöd!

Liksom ett lejon stolt, så listig som en tiger,
Som ulfven vild och grym emot det spaka lam,
Likså nu lögnens far med lömska fjät han stiger
Och i förmätna tal sin fråga ställer fram.
Han bringa vill till synd och all sin lydnad jäfvar
Ett majestät, som gör att mörksens rike bäfvar
Och verldar bli ett dam.

Gack, mörka anda, bort ned i din rök och flamma,
Stäng till din afgrunds port för herrlighetens dag!
Vet, den du fresta tänkt till knäfall, vet, densamma
Är Herren och din Gud, som skipat dig sin lag!
Men du, du jordens barn, fly ur din syndadimma —
Du frestar än i dag hvart ögnablick, hvar timma,
Din Gud och hans behag.

21.

Öfver evangelium på andra söndagen i fastan.

Matth. 15: 21.

Fromma qvinna, du, som snyftar
Och för gråt knappt dagen ser,
Som i tårar dignar ner
Och din hand mot skyn upplyftar
Under knäfall, bön och hopp,
Torka dina våta kinder,
Bryt dig genom alla hinder
Och ur stoftet res dig opp!

Store Gud, hvad qval och fasa
Har du detta bröst tilldömt!
Huru grufligt och hur ömt
Må en mors förtviflan rasa
Vid en åsyn af sitt barn,
Som så många dödar qvälja!
Afgrund vill dess lif uppsvälja
Mellan fjettrar, eld och garn.»

Ropet nu af denna arma
Hörs af folket långt ifrån:
»O, du, Herre, Davids son,
»Öfver mig dig nu förbarma,
»Herre, hjelp mig!» blef dess tal.
Hjertat orkar mer ej klaga,
Tryckt och klämdt af himlens aga
I bedröfvelse och qval.

Men hvad ödmjukhet och lydnad
Röjes i hvart fjät hon går!
Hvarje suck och hvarje tår
Ökar hennes helga prydnad
Under fromma tal och svar.
Trygg och dristig hon framhastar,
Sig på vägen nederkastar
Och i bön sin tillflykt tar.

Jesus bort på vägen vände —
Knappt hans ögon se ditåt,
Der den ömma moderns gråt
Troget teckna sitt elände,
Följer med i hamn och häl;
Men ju mera hon blir pröfvad,
Frånvist, hädad och bedröfvad,
Mera styrka får dess själ.

Gud sitt öra ej tilltäpper:
Sina läppar öppnar han.
Qvinnan frid och seger vann —
Hon sin frälsare ej släpper,
Förr'n han sagt: »Ske som du tror!»
Tro och hopp sig sammanpara . . .
Milde Gud, mitt rop besvara
I mitt Sodom, der jag bor!

22.

Öfver evangelium på tredje söndagen i fastan.

Luc. 11: 14.

Vårt hjerta, invigdt till Guds ära
Och till den Högstes boning satt,
Från mörksens andar dag och natt
En verkstad blir, en syndalära,
Ett orent rum, en ödeplats.
Det blod, som kring vårt hjerta flödar,
Bär i hvar droppe tusen dödar
Till detta Belzebubs palats.

Den gamla svarta andan sväfvar
Med lögn och list och hala fjät
Som spindeln på de klara nät
I sina garn sitt rof inväfvar
Och fräckt försvarar hvad han får:
Med fruktan, högmod, ångst och ifver
Allt ljus han ur sin hydda drifver,
Att aldrig nådens sol uppgår.

Ja, ålderdomens kulna dagar
I samma syndaordning fly.
Hvar dag tillreds en boning ny,
Som mörksens furste väl behagar,
Tilldess han någon gång drifs ut.
Det hjertat, som han öfverhopat,
Flyr han, tilldess det, rent utsopadt,
Ånyo blir hans rum till slut.

Det späda bröst, som knappt lärt andas,
Inom en blick af några år
För alla stormar öppet står,
Der gamla syndaqval bortblandas
Med nya lustars trug och lock.
Än guldets glans vårt lugn beröfvar,
Än vinet syndaträlen döfvar,
Än Delila och hennes flock.

Han då uti sin hämd tillåter
Båd' bön och sång från själ och mun,
Blott det ej sker af hjertans grund
Och ögat ej botfärdigt gråter
Med blygsam syn till nådesoln.
Hans barn iklädas stilla seder,
Och ofta sjelf sitt barn han leder
Till kyrkan och i biktestoln.

O, Jesu, du vårt bröst bevara
Att det din boning blifva må,
Att dina englar der ingå
Och drifva ut den svarta skara,
Som till förderfvet jagar oss!
Hjelp, när vårt lifsslut du bestämmer,
Att vi ej kastas ned i jemmer
Bland afgrunds dunder, blixt och bloss!

23.

Öfver evangelium på midfastosöndagen.

Joh. 6: 1.

Vid solens spridda sken på vattnets lugna vågor
Ett skepp till stranden förs — allt folket samladt står,
Naturens herre sjelf, som ljusets eld och lågor
Och hafvets grundval hvälft, ur detta fartyg går.
Han trampar på det gräs, det frö, den knopp och kärna,
Som blomstras af hans sol, som vissnar vid hans stjerna
Och fetmar i hans spår.

Nytt folk från berg och däld med sorl och trängsel nalkas,
Den halta med sin staf, den blinda på sin bädd.
En krympling i sitt skjul af engelns åsyn svalkas,
Som omrör vattnets skum vid helsokällans brädd.
Borttvinad, lam och lytt, en hörs sin harm utpressa,
En annan på en bår upplyft sin hvita hjessa,
I dödens svepning klädd.

Bland trädens glesa skygd hvad bårar, skrank och sängar
Framskjutas mot hvarann vid folkets gråt och skrål!
En bjuds en helsodrick: det vattnet, man inmängar,
Hans svarta läppar skyr med brutet tungomål.
I friska löf och gräs insvept en annan hvilar....
Men lifsens herre syns — han bryter dödens pilar
Och syndarns räddning tål.

Nu aftonrodnans rand på himlahvalfvet strimmar:
Snart glittrar stjernan fram, och hafvet brusar se'n.
Vår frälsare vi sett använda dygnets timmar
Till nåd och kärleksverk som den betrycktas vän.
Här krälar folket kring. Han ser dem brödet felar —
Hans kärlek dem, hvar flock, i vissa matlag delar
Snart till femtusen män.

Guds allmakt och hans vård om sina barn vi vörda
Vid denna måltidsfest i denna ödetrakt.
Det fromma barnet, tryckt af fattigdomens börda,
Den rikes tröskel ser, hans tafflar, guld och prakt.
Men en Elias måst vid enbärsträdet klaga,
Då Achab på sin tron all vällust sig tillaga
Med en otyglad makt.

Du fromma barn, som tungt ditt bröd med tårar bryter,
Som, glömd af jordens barn, till jorden lutad går,
Njut styrka i ditt bröst — ej nåd och räddning tryter:
I oljokrukans djup ditt förråd än förslår!
Den Gud, som minsta matk i minsta boning vårdar,
Han ej förgäter dig, tills du i lifsens gårdar
Hans rätter smaka får.

24.

Öfver evangelium på femte söndagen i fastan.

Joh. 8: 46.

Du arma Adams barn, du jude och judinna,
Som i ditt onda blod ett bittert hjerta bär,
Förstockad vid en röst, som dig den vägen lär
Att lifsens sanna ljus uti din öken hinna,
Der du dig undangömt bland lustar och begär,
Din blindhet tör i dag liksom ditt högmod våga
Förmätet ställa fram Pilati fräcka fråga
Hvad sanning är?

Om då ditt bröst beveks, om dina vilda seder
Förmildras af dens ord, hvars röst du hör i dag,
Så svarar dig en Gud: En evig sannings lag,
Jag sanningen är sjelf, jag lögnens straff bereder;
Min allvishet och nåd, min vilja och behag,
Min höghet öfver allt, hvad högt i tankan spelar,
Ett heligt väsend bär förutan tid och delar —
Allt, allt är jag.

Ja, i vår starka själ en sanning ju predikar,
Belöning eller straff röjs i hvar andedrägt:
En sanning att dens arm, som mörksens lågor släckt,
Vår synd hvart ögnablick på nytt på korset spikar,
Se'n vi med dagligt knorr vår hand till skyn utsträckt,
Att all naturens krets utbredt en sanningslära
Att himmel, jord och haf och vädren bär Guds ära
I minsta fläkt.

25.

Öfver evangelium på palmsöndagen.

1 Cor. 11.

Onde barn, I afgrunds fångar,
Som med bäfvan i ert bröst
Inom edra mörka gångar
Gömmen er för Herrans röst,
Vaknen ur er dröm och dvala
Vid så milda kärleksord
Att med eder Gud få tala
Vid hans eget nådebord!

Du, som för din räkning svigtar
Och din syn till korset vändt,
Kom, din Gud för dig instiktar
Sitt förenings-sakrament!
Slit dig lös från alla hinder
Och med trones öga märk
Hur sig Gud med dig förbinder
Uti detta nådeverk!

Dig bör mera ej förfära
Dundrets blixt från Sinai.
Träd du helgedomen nära —
Den skall dig ett Zion bli.
Med ett hjerta, ömt förkrossadt
Och med en botfärdig bön
Blir ditt syndaband aflossadt
Och din klädnad hvit och skön.

Men du, som hvart steg afmäter
Listigt till din nästas fall,
Under det att du förgäter
Den dig ser och dömma skall,
Du, som med ett bittert sinne
Trotsar nåden i din nöd,
Nog med Judas blir du inne,
Men din måltid blir din död.

Är det hjertat, som du döljer,
Dig till harm i bröstet satt
Att din broder du förföljer,
Att du vredgas dag och natt,
Att ditt högmod skall befalla,
Tror du det, till evig skam
Redan mörksens vågor svalla
Kring din själ, då du går fram.

Kan din ondska sig inbilla
Att en suck, en pressad tår,
Att ett ord, som ljumt och stilla
Utaf dina läppar går,
Skall med frid till höjden höjas
Och bevaras på din jord,
Hvi må dina knän då böjas —
Gack din väg från Herrans bord!

Tror du då din hand du rycker
Från den armas hjelp och tröst,
Att du dig till frälsarn trycker
Som Johannes till hans bröst?
Ack, hvad ve, hvad skräck och plåga
Hvad förfärligt öfvermod!
Svara mig på denna fråga:
Är du värdig Christi blod?

Dina lustar tyglöst rasa
Under täta samvetsslag,
Tills du ur ditt skjul med fasa
Någon gång ser ljus och dag.
Dig ditt samvet slår och klämmer,
Ögat brister ut i gråt —
Men du glömmer snart din jemmer
På din gamla syndastråt.

Lögn och flärd dig så förvillar
Att, då nästans fel du ser,
Du med nedrig köld dem gillar
Och åt all hans ofärd ler.
Se dig om och ömt betrakta
Om det egnar dig som gäst
Att Guds englar dig uppvakta
På din dyra nattvardsfest!

Buga dig då ned till jorden,
Fly förderfvets ödemark,
Sök förtröstan i de orden:
Gud är i de svaga stark!
Låt din gråt och dina böner
Vittna om din högsta skatt!
I din nattvard du då röner
Lifsens sol i dödens natt.

ÖFVERSÄTTNINGAR

UR

GELLERTS FABLER.

1.

Det lyckliga äktenskapet.

Äktenskapets gud all ära!
Hvad jag tänkt att helst begära
Lyckligtvis mig lemnadt var:
Jag fått tvänne vänner skåda,
Som från ångrens köld och våda
Lefde sällt ett äkta par.

Bådas barm *en* eld förente:
Hvad hon ville han ock mente,
Hvad hon skydde han försköt.
Qval, som hjertan sorgsna göra,
Kunde deras lugn ej störa:
Kärlek lifvets bojor bröt.

Som han ingen stolthet hyste
Och hon ej högdragen lyste,
Rådde hon ej mer än han,
Rådande, dock ej till plåga,
Stridande men med en låga,
Som af enig vilja brann.

Stadde i vår bröllopsvåda,
Våra fel vi minst förråda,
Men förblinda ögats val.
Så blef här tvärtom att finna
Deras bröst uppriktigt brinna,
Deras hydda fri förtal.

Sista dagens afsked sårar,
Sista kyssen, skänkt med tårar,
Röjde hjertats trogna pligt.
Båda dö... När? Jo — beklagen —
Veckan efter bröllopsdagen.....
Eljest detta blef en dikt.

2.

Målaren.

En målare fans i Athen,
Som, minst för att behofven nära,
Men smickrad mer af namn och ära,
Sin pensel höjde rik och len.
Den målarn lät på utsatt timma
Från ateliern en kännare
Mars bildad i sin rustning se
Och trodde sig hans lof förnimma.

Men kännarns smak, som döljde sig
Inom ett vant och dristigt öga,
Fann i uppfinningskonsten föga
Och taflan mindre mästerlig,
Ty att en säll förtjusning sprida
Ej konsten, men naturen gör,
Han grundligt påstod som sig bör —
Dock fåfängt målarns nyck bestrida!

I ögnablicket insteg — märk —
En fjesk krigsguden att beskåda.
»Ack», skrek den narrn, »hvad färger råda
»I detta stora mästerverk!
»O, gudar, hvilken konst sig höjer

»Till minsta nagel på dess fot!
»I hjelm och sköld hvad glans och hot —
»Ja, bilden lif och anda röjer.»

Vår målare medömkansvärdt
Och flatt mot denne kännarn bligar.
»Ack», inföll han, »på snillets stigar
»Hvad han mig rättat och mig lärt!»
Nu knappt den narrn vid dörren rörde,
Förr'n målarn i ett ögnablick
Med svampen taflan öfvergick
Och gudens bild i grund förstörde.

När kännare med köld i dina skrifter se,
Då är dig vådligt nog i längden mera skrifva.
Men åter om en narr dig hörs sitt bifall ge,
Är bäst din snillebragd på stunden sönderrifva.

3.

Hästen och åsnan.

En häst, som mod och låga,
I ystra ögon bar,
Gick bröstad af sin plåga
Att ryttarn höll sig qvar.
Men bäst, en volt utföra,
Den ryttarn återhöll,
Så stötte han och föll —
Hur lätt ett snedsprång göra!

En åsna syntes trafva.
Som log rätt hjertelig.
»Tänk, om *jag* skulle snafva»,
Skrek hon, »hur gick med mig?»

'Tig', inföll hästen, 'bara!
'Jag tillstår för min del
'Dig nog för ringa vara
'Att ega mina fel.'

4.

Flugans och myggans död.

En flugas död min luta väcker,
En ringa mygga rör min sång,
De bådas öden jag upptäcker,
Fast i en olik hädangång.

Den unga flugan stolt sig sätter
På bägarns brädd. Förmäten, dum,
Hon vinet kring sin snabel sprätter,
Tilldess hon drunknar i dess skum.

När myggan såg sin syster simma,
Sjöng hon: »Din graf jag skyr ännu!
»Jag roar mig åt ljusets strimma,
»Men ej åt bägarns dunst som du.»

Hvad hände väl vår sluga mygga?
Förblindad utaf ljusets sken,
Förstod hon ej dess strålar skygga,
Men dör förbränd till hud och ben.

Du, som, begärens eld att nära,
Af nöjens flärd njöt aldrig nog,
Unn mig en gång, ditt stoft till ära,
Blott säga att du menskligt dog!

Register.

Sid.
Abbé Michelessi, bästa vän mitt hjerta känner . . . . 265.
Abbé Vogler, när du rör . . . . . . 276.
Abraham, dig det brefvet lemnas 386.
Ack, bia, bia, herdinna . . . . 24.
Ack, hur han kämpa . . . . 22.
Ack, jag ryser . . . . 32.
Ack, om vår sol en lugnad morgon återsände . . . . 165.
Ack, så låt mig, låt mig vara . . . 32.
Alle man i bålen . . . . 195.
Anders prisas denna dagen . . . . . 38.
Att någon kunnat gilla . . . . 61.
Att se sig född, väl växt och stolt . . . . 258.

Beate Marie satt uti högan lofts bur . . . . 231.
Bon jour, Louise . . . . 326.
Brudgummen utaf dagen . . . . . . 234.
Bugen er till jorden ner . . . . . . 274.
Bäst Mårten vid pulpeten . . . . . . 224.

Camilla kom att med sin röst . . . 317.

Da werden sie sehen schene sacken 98.
De ljufva valdthorn blanda sitt ljud . . . . 283.
Den djerfve guden Mars med pipskägg och mustasch . . . . 268.
Der sitter jag på trädgårdsbänken 292.
Det nya året börjar sig . . . . 76.
Det skulle vara roligt Raton se . . 35.
Detta kärl, nyss fyldt uti . . . . . . 282.
Din grafskrift är enkel, men ädel och sann . . . . 179.
Dristig, ödmjuk, hög och svag . . . 358.
Drottningholm, din prakt förtjusar 145.
Du flyktiga lycka, jag vågar . . . . 13.
Du hedersman af rena seder . . . . 236.
Du, som vid din nästas nöd . . . . 263.
Dyre kung, du är vår . . . . 77.
Dyre kung, var välkommen nu åter . . . . 166.
Dyre kung, våra hjertan inviga . . 57.
Då nästa gång jag granris strör . . 89.

Sid.
Eders konglig höghet nära . . . . . 387.
En blomma, hög och skön . . . . . 244.
En bror vid tulln i vånda står . . . 262.
Englarna i himlarunden . . . . 280.
En herde skils i tårars qval . . . . 213.
En kommissarius — ack, jag ryser . . . . 259.
En ringa supplikant ur gruset . . . 382.
En, två, tre, fyra . . . . 29.
En vacker afton Movitz satt . . . . 328.
En visa vill jag sjunga . . . . 379.

Farväl, mitt kära barn, tilldess vi åter råkas . . . . 245.
Fast Cleon han går . . . . 18.
Fast våra skullar, tjäll och tak . . . 128.
Floras högtid är nu nära . . . . . . 259.
Frukta ej, Camilla lilla . . . . 16.
Från tornens gluggar . . . . 197.
Fåfängt att en ända spinna . . . . . 81.
Förr skall solen sluta skina . . . . . 370.
Försynens visa lagar skipas . . . . 238.

Gammal gubbe, helt allena . . . . . 36.
Glada bygd, så täckt belägen . . . 314.
Glada Elfvik, fåfängt mer . . . . . 319.
Glada morfar, barnen dig . . . . . 178.
Granne, se på kartan bara . . . . . 320.
Gubben är gammal, orkar ej valla 188.
Gud styre Gustafs tappra min . . . 365.

Hafvet sqvalpar, jorden gungar . . 143.
Helsas af Johannes Petri Gothus Norcopensis . . . . 270.
Herr kapten Kempensköld salutem med sin fru . . . . 285.
Hjelpen den lilla vackra foten . . . 341.
Hjernan ännu i mig vrides . . . . . 390.
Hit från Finland i fläng . . . . 211.
Hon plikta skall, vet ni . . . . 67.
Hos herr grefven och öfverstallmästaren . . . . 254.
Hurtigt, Maja-Lisor . . . . 222.
Hvad för prakt på hjeltars bana . . 152.
Hvad kan jag sakna . . . . 31.

	Sid.
Hvad söken I, vänner — I söken så väl	359.
Hvilken kyla, hvilken svalka	202.
"Håll", sa' Astrild, "Eskulap	229.
Här må väl näcken längre stå	89.
Hör nu på en liten visa	368.
Höstens kulna stormar rasa	360.
Jag dör af kärlek	19.
Jag, en Pindi verkgesäll	280.
Jag funderar hit och dit	294.
Jag kom hem så röd och skön	392.
Jag ser naturens under	281.
Jag tackar ödmjukast för allt godt	374.
Jag uppstämt min lyra till min sång	77.
Jag, vid vänners godhet van	331.
Jag vill mig listelig	35.
Jag är nöjd i allt besvär	42.
Jag är så sömnig, matt och trött	85.
I, berg och dalar, mig beskydda	25.
I dag klockan 5 eftermiddagen	373.
I en mörk och sorglig hydda	247.
I Fröjas döttrar, dörrn igen	322.
I, högst upplyste män, kommersens ädle fäder	342.
I mina anletsdrag	330.
I Monomotapa jag på ett värdshus satt	380.
In i hönshus't, små pullorna små	304.
I rad, i rad! Gif, manskap, akt	313.
I rikets värf du krönt din riddersmanna-klinga	272.
I skuggan af den graf, der tidens stormar yra	382.
I vår lilla fiskarstuga	200.
Karon, din färja den kom ej för sent	243.
Klang! Vid grind spelar jag	186.
Klatsch! Vid Telje mörka skjul	340.
Klockorna röras med sorgliga slag	178.
Knappt förrn morgonrodnan skymtat	297.
Knappt had' krigets blixt och pilar	142.
Knekt, vörda din konung och för hans person	137.
Kolare, smeder	339.
Kom, dyre landets far	78.
Kom, låtom oss sjunga	144.
Kors, hvad nådig frun hon dröjer	295.
Kring Psyches byst uppå dess alabasterruta	186.
Kung Gustaf Adolfs dag vi fira	133.
Käre bröder, drickom Gustafs skål	135.
Lilla Carl, sof sött i frid	175.
Lilla Carl, uti sin kolt	177.

	Sid.
Litet brott är snart förlåtit	321.
Lyss — lärkans sång ditt knä framkallar	348.
Låt, herde, mig vara	27.
Längst från krogen Rosendal	306.
Läs din katekes, mitt barn	365.
Magistraten rad i rad	308.
Matt och dufven som en fluga	147.
Med all den prakt, som kärlek tågar, Då han kring Cyperns stränder far	139.
Med all den prakt som kärlek tågar, När han Cyperns stränder rör	241.
Med en dristig hand i dag	399.
Med och inunder den strida tåreflod	369.
Mer krut — kanon får inte bli sval	338.
Mig Apollo sändt till eder	255.
Mina ögon, jag er sagt	350.
Min butelj är Bacchi kök	181.
Min högtärade kära bror registrator	334.
Min tredje son i dag det helga dopet njuter	174.
Modfälld, nedom kungens trappa	260.
Mot Elfviks mulna strand	240.
Mozart, man din grift upplåter	329.
Mulen morgon ofta bådar	209.
Må bland rosor, gräs och blad	292.
Märkvärdig är visst födslodagen	195.
Natur, dina fagraste stunder	218.
Nej, hvarför somnar jag	278.
Neptuns svalg sig fördelar	141.
Nervid Haga, vid grind	75.
Nu blir på denna dagen	213.
Nu kläder sig kamrerarn	331.
Nu är det så på Elfvik fatt	316.
Nyss, då morgonsolens strimma	284.
Nyss på stunden anländ hit	315.
Nyss sågs ett sken vid nattens dimma	237.
Nyss vid dagens bleka strimma	286.
Nå, ödmjuka tjenare, tusen stor tack	318.
När lifsbesvären mig ej qväfva	362.
O, hvad fröjd som denna dag	164.
Om ers majestät tillåter	245.
Om hon vore minsta vacker	261.
Om jag vore öfverste	223.
Om min kärlek gör ett fel	20.
Omsider jag i månen stanna	377.

Sid.
Peka i helvete, Movitz . . . . 302.
Primo, eller för det första . . . . . 371.
På denna fest i dag med bägarn af agat . . . . 159.

Re'n bland kämparna van . . . . . 184.
Ryktet i min lilla stuga. . . . . . . 271.

Samma den ek, som står här i lunden . . . . 26.
Segrande furste, dagen svalkas. . . 169.
Sig molnena nu sammandraga . . . 78.
Si, så der ser korrespondenten ut. 293.
Sjung förtjensten en sång till dess ära. . . . . 183.
Skalderna ha aldrig råd . . . . . . 264.
Skynden er, gossar . . . . 219.
Slå i ett glas åt mig . . . . 192.
Smaka på vår ringa spis . . . . . . 28.
Smidd som fången i sitt jern . . . 256.
Snart min dag sin afton nalkas . . 275.
Solen blek på fästet skiner. . . . . 311.
Som böljan krusar. . . . . 26.
Som jag allmänt är känd så på den moraliska som fysiska sidan 389.
Som jag är så ytterst nödig . . . . 353.
Som nu murarn med sin slef. . . . 290.
Spel opp en dans, stig, spelman, opp . . . . 215.
Stadd mellan himmel och jord. . . 367.
Stanna här vid bränneri . . . . . . 210.
Stugans dörr nu förebomma . . . . 204.
Sverges kung, din lifvakt syns på fältet tåga . . . . 138.
Systrarna skola ej sitta vän vid vän . . . . 344.
Så har nu vid Hogland, go' vänner, så skett . . . . 162.
Så lyser din krona nu, kung Gustaf . . . . 136.
Så myllas nu det stoft bland gruset . . . . 173.
Så skiljoms åt med upprörd själ. . 317.
Så tindrar fram ett nyårsbloss . . . 76.

Sid.
Så vill du, Gud, ett lifsträd rycka. . . . . 170.

Tack, vår kära pappa. . . . . 324.
Tag ditt glas. . . . . 208.
Telje stads kavalleri. . . . . 300.
Till en huld och älskad maka . . . 372.
Till en yfvig helighet . . . . 381.
Tillåt mig en målning göra. . . . . 249.
Tolken Gustaf Adolfs ära . . . . . 93.
Truderunt, trunt, trunt, trunt, trunt . . . . 38.

Underskrifne ledamöter. . . . . . . 312.
Ur en präktig sky och låga . . . . 168.
Ur olympens små alkover . . . . . 277.

Vackra små, som åt naturen. . . . 351.
Verlden saknar oss två gubbar. . . 270.
Vid Dianas röst i skogen. . . . . . 148.
Vid ett glas pyrmontervatten . . . 347.
Vid hafvets svall, bestört och rädd 281.
Vid min hemkomst från Riga . . . 375.
Vi gråta kung Carl på ett kärligt maner . . . . 134.
Vill herrskapet till slut afhöra några ord . . . . 71.
Våra löften äro dyra . . . . 235.
Vår frihets fest i dag vi fira . . . . 153.
Välborne gråstensmur, högädle tegelstenar. . . . . 352.
Välborne herr kapten, högt älskade herr broder . . . . 288.
Välborne herr kapten, salutem med allt godt . . . . 287.
Välborne herr sekter, högtärade herr broder . . . . 251.

Ädel och högaktad min gunstig herr sekter . . . . 332.
Ändtlig uti stilla väder . . . . 383.
Ändtlig är den stunden inne. . . . 383.
Ännu varar julen än . . . . 76.
Är mödan värdt att vara till. . . . 366.

